KÖRFEZ:

AMERİKA ORGAZM OLMAYA KARARLI

SCANFAN

3 MART 1991 YIL:9 SAYI:9 4000 TL. DM.5.80

nokta

ÖĞRENCİ VE İŞÇİ GENÇLİK ARAŞTIRMASI

"KENDİMİZDEN MEMNUNUZ, HAYATTAN DEĞİL"

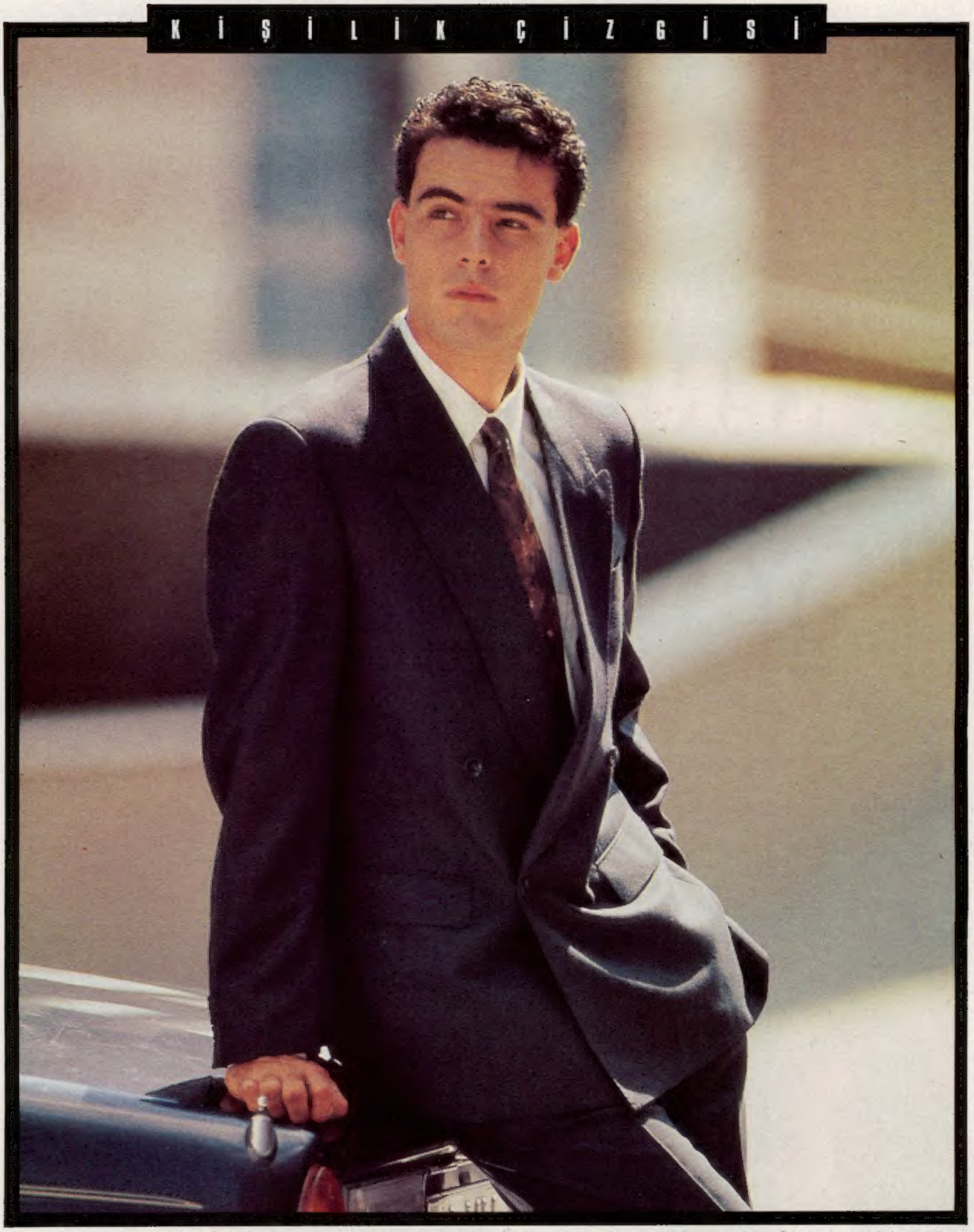
KİŞİLİK ÇİZGİSİ

□ ANKARA/TUNALI HİLMİ □ ANTALYA □ DENİZLİ □ İSTANBUL/GALLERİA • KADIKÖY □ İZMİR/KONAK

mithat

A.T.T.

İÇİNDEKİLER

POLİTİKA

ANAP'ta "hazin" son 20
Söyleşi / Faik Tarımcıoğlu 22
Belediye karıştı 24
Haftanın içinden / Kulis 26

YAŞAM

Kapak / Gençler kendinden memnun 30
Yılmaz Güney'in filmleri bulundu 38
Gazetecilik zor zanaat 40
Düşünce suçu "kalkamıyor" 42
Ekonomi / Doğu bitti 46
Yeşil sayfalar 52

FOTO-RÖPORTAJ

Yeşilçam'ın ilkleri 54

DOSYA

Gözaltında ölümler 62

DÜNYA

Körfez'de ölüm satrancı 70
Savaşın cinsel lojistiği 74
Panorama 76

İNSANLAR

60 bin dolarlık tenisçimiz 78
Günlerin Getirdiği 80

KÜLTÜR-SANAT

Söyleşi / Feride Çiçekoğlu 82
Sinema / Bekle Dedim Gölgeye 84
Yayın / Arkitekt 86
Müzik / Lisa Stansfield 88
Haftanın kitapları 90

SPOR

Spor yazarları camiayı sorguladı 92

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Mektuplar 95
Test 97
Bulmaca 98

GENÇLİKTE OLUR BÖYLE ŞEYLER! Ankara'da, okuyan ve çalışan gençlik üzerinde yapılan bir araştırma ilginç sonuçlar ortaya çıkardı. Gençlerimiz bugüne kadar sanıldığı gibi "sorunlu" filan değil, tam tersine "kendilerinden son derece memnun."

(sayfa 30)

KAPAK DÜZENİ: BEYSUN GÖKÇİN

"YASAK" ESERLER BULUNDU... Aralarında Yılmaz Güney'in 110 filminin de olduğu, 12 Eylül sonrasının yüzlerce yasaklı eserini Nokta buldu. Sahiplerinin tüm yetkili makamlarda yıllardır arayıp bulamadığı eserler, Ankara Emniyet Müdürlüğü depolarında...

(sayfa 38)

HABUR GİTTİ, DOĞU BİTTİ Körfez Savaşı doğu ve güneydoğuda insanları açlık sınırına doğru götürüyor. Cizre Belediye Başkanı açlık sinyallerini Ankara'ya çoktan çekti bile. El cevap: "Bilahare bilgi verilecektir"

(sayfa 46)

TESADÜFÜN "FAZLASI" Son zamanlarda gözaltında ölümlerin sayısında ilginç bir artış gözleniyor. Bilinen 6 vakada ölenler, "tesadüfen" kendilerini öldürdü. Ya yüksekten atarak ya da asarak...

(sayfa 62)

"SİZİN HİÇ BABANIZ ÖLDÜ MÜ?" "Uçurtmayı Vurmasınlar" filminin senaristi Feride Çiçekoğlu, yeni bir demet öyküyle okurun karşısında. Yürek burkan, sarsıcı öyküleriyle hayatın haklılığını sorguluyor Çiçekoğlu.

(sayfa 82)

Borsaya uzaktan kumanda edin...

Saat 10:00... Borsada seans başlıyor.
Saat 10:00... Borsadaki seans **AKS Borsa Network** sistemiyle anında AKS Menkul Değerler'e aktarılıyor. Fiyat değişikliklerini AKS'ın seans salonundaki büyük ekrandan takip eden yatırımcılar emirlerini veriyor. Emirler hızla borsadaki AKS görevlilerine bildiriliyor. Görevliler tarafından gerçekleştirilen emirler yine anında AKS seans salonundaki ekrana yansıtılıyor. Borsa görevlileriyle yapılan tüm görüşmeler hoparlörlerle seans salonuna iletiliyor. Yatırımcılar gelişmeleri ve sonuçlarını anında görüyor, işitiyor.

AKS Menkul Değerler'e gelin **AKS Borsa Network** sistemiyle borsaya uzaktan kumanda edin.

AKS Menkul Değerler

Büyükdere Cad. Bentek İş Merkezi
No: 47, Kat: 4, Mecidiyeköy İSTANBUL
Tel: (1) 172 20 50 (4 hat), 174 58 20-21
172 41 38, 174 78 65, 174 76 03, 174 80 05
Telefax: 167 11 72

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları AŞ ve Süreli
Yayınlar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı

ASİL NADİR

Yönetim Kurulu Başkan Vekili: *Fahri Görgülü*
Genel Müdür : *Aycan Giritlioğlu*

Genel Yayın Yönetmeni: *Tuğrul Eryılmaz*
Ankara Temsilcisi: *Aytekin Yıldız*
Sorumlu Yazışleri Müdürü: *Lale Tayla*
Yayın Koordinatörü: *Ayşenur Arslan*
Haber Müdürü: *Figen Akşit*

BÜROLAR İstanbul: *Mustafa Akkerman, Mete Çubukçu, Rasime Hazer, Yücel Göktürk, Metin Hakyeri, Aytekin Hatipoğlu, Sefa Kaplan, Can San, Hatice Seçkin, Hızır Tüzel, Erdir Zat*
Ankara: *Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, İlter Sağırsoy, Müşerref Seçkin, Nedret Ersanel*
Yurt Dışı: *İNGİLTERE Övül Tezişler, FRANSA Semih Vaner, İSVEÇ Abdullah Görgün, İTALYA Gülmen Pucci, YUNANİSTAN Mihail Vasiliadis, KIBRIS Mesut Günsev, ALMANYA Metin Dalman, İSPANYA Metin Karadağ*

Görsel Yönetmen: *Mustafa Eren*
Görsel Bölüm: *Tahsin Armağan ,Nejat Ceyhan, Tekin Ergun,*
Çizerler: *Emre Ulaş*
Fotoğraf: *Adem Altan, Sedat Aral, Ertuğrul Balıkçıoğlu, Erzade Ertem, Çağrı Kılıççı, Zambak Tukan, Ümit Uzmay, Feyyaz Tandoruk (Stüdyo)*
Grafik: *Tanju Güngör*
Bilgisayar sistem operatörü: *Uğur Kılıç*
Katkıda Bulunanlar: *Şahin Erkoçak, Sotiri Konomi, Mehmet Açan, Süleyman Perol, Ufuk Doğrusözsöyleyen, İMBA, Recep Sabırlı Uğur Vardan*

Genel Müdür Yardımcısı: *Ümit Umar*

Reklam-Halkla İlişkiler ve Promosyon: *Ayşe Sümer (Bölüm Başkanı), Kadriye Ünlü (Reklam Müdürü), Naci Baltacı (Reklam Yönetmeni), Uluğ Küntay (Ankara Reklam Temsilcisi)*
Proje ve Araştırma Müdürü: *Serpil Demirtaş*
İdare: *Ayşe Karabece (Dış İlişkiler Müdürü), Cüneyt Altunç (Belge Bilgi Merkezi), Mehmet Karabat (İdare Müdürü-Ankara)*
Teknik: *Güman Birincioğlu (Müdür), Fazıl Mecit (Şef– Montaj), Ruhi Dilgimen (Şef-Kamera), Nusret Karıksız (Şef-Renk Ayrımı), Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)*
Adres: *Gelişim Yayınları, Levent-İSTANBUL Tel: 169 66 80 (20 hat), Fax 169 66 99*
Ankara Bürosu: *Konur Sokak, No 7/4 Kızılay, Tel: 117 44 50 (5 hat), Fax Tel: 118 35 27 Telex 42008*
Basıldığı Yer: *Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret AŞ-İstanbul*
Dağıtım: *Hür Basım Dağıtım AŞ. - İstanbul*

İYİ Kİ DOĞDUN NOKTA

Nokta'nın şimdiki anlayışla ilk sayısının çıkış tarihi 28 Şubat 1983. Yani yedinci yaşını devirip sekizinci yaşına girdi derginiz. 12 Eylül'ün gerçekten kötü günleriydi. Yazışleri Müdürü, 12 Eylül' ün hışmına uğrayıp Üniversite'den çıkarılan Yazgülü Aldoğan'dı (şimdi Günaydın'da keyifli bir köşesi var). Ankara temsilcimiz, şimdi Gelişim'in Genel Müdürü olan Aycan Giritlioğlu idi. Ben Yazgülü'nün yardımcısıydım. Yine benim gibi üniversiteden atılmadığı için istifa etmek zorunda kalan Uygur Kocabaşoğlu (şimdi ODTÜ'de hoca), Ankara Bürodaydı. Hepimizi Ercan Arıklı toplamıştı ve de işin pratiğinden habersiz bu insanlarla büyük de bir risk almıştı. Ama, sanıyorum, o zamanın parasıyla bizlere ödediği 100 bin liralara değdi galiba. 100 bin iyi paraydı çünkü o güne kadar Ankara Siyasal'ın muhasebesi bize topu topu 30-35 bin lira ödüyordu. Aslında para dışında da şanslıydık. Gazeteciliğe başlar başlamaz, Hıncal Uluç, Hilmi Yavuz, Duygu Asena ve de Adil Özkol gibi deneyimlilerle haşır neşir olmak "zorunda" kalmıştık. Yıllar sonra yine Nokta'da otururken, geriye bakıyorum da, Haluk Şahin'den Arda'ya oradan İpek Çalışlar ve Korhan'a hepimiz doğruların yanında yanlışlar da yapmışız ama hiç utanacak bir sayı çıkarmamışız. Galiba her türlü sarsıntıya rağmen Nokta'yı farklı ve büyük yapan bu.

.....

Bağdat'taki El Aluia Çocuk Hastanesinden, hıristiyan Suriyeli doktor Kohoşa Abuna anlatıyor; "Her gün annelerinin kucağında çocuklar geliyor. Vücutları buz dolabı gibi. Biz buna teknik olarak 'soğuk yaralanması' diyoruz. Sıcak su şişeleriyle canlandırmaya çalışıyoruz."Ama başta elektrik, hiç bir şey yok. Çoğu ölüyor. Kanserli hastaların tedavileri, diyaliz hastalarının tedavileri ertelendi. Tek bir jeneratörümüz var, o da günde üç saat çalıştırılabiliyor."

.....

Amerika Ticaret Bakanlığı açıklıyor: "Amerikan halkının büyük özverisi gözönüne alınarak, savaştan sonra Kuveyt'in yeniden inşasında, en büyük pay, Amerikan şirketlerine verilecek. 11 Şubat itibariyle imzalanan 181 ihalenin 130'u Amerikan şirketlerine verildi." Ama bu Amerikalıları kesmiyor, savaştan sonra, daha düşük fiyat verebilecek kimi Avrupa ve özellikle Asya ülkelerinin önünü kapatmaya çalışıyorlar.

.....

İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri, Fırat kenarındaki Faluca kasabasının pazar yerini "yanlışlıkla" bombaladıklarını ve aralarında çocukların da bulunduğu 130 kişiyi öldürüp, 78 sivili yaraladıklarını kabul ettiler. Askeri bir uzman açıkladı, "Önceleri füze kullanıyorlardı ve istenen hedef vurulabiliyordu. Şimdi, maliyeti çok daha az olduğu için, bombalama yeğlenince bu tür durumlar oluyor."

.....

Tanrı hepimizin çocuğunu analı babalı büyütsün ve kimseye evlat acısı göstermesin.

Tuğrul ERYILMAZ

NE NEREDE

TİYATRO

• **PİR SULTAN ABDAL** Erol Toy. Yönetmen: Zeki Göker. Ankara Birlik Tiyatrosu.
Sorun artık tiyatro değil, ifade özgürlüğü. "Pir Sultan Abdal" yüzünden başına gelmedik şey kalmayan Ankara Birlik Tiyatrosu'nu en azından bu nedenle desteklemeli.
24,26 Şubat, 3 Mart, Karaca Tiyatro, Beyoğlu, 143 17 63; 25 Şubat, Belediye Tiyatrosu, Bakırköy, 572 64 39

• **BİR ANARŞİSTİN KAZA SONUCU ÖLÜMÜ** Dario Fo. Yönetmen: Macit Koper. Türkçesi: Yücel Erten. Yeditepe Oyuncuları.
Dünyada dahi delilerin de yaşadığını bilmek ne kadar rahatlatıcı.
24 Şubat-3 Mart, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, 345 60 67

• **KAN KARDEŞLER** Willy Russell. Yönetmen: Yücel Erten. Türkçesi: Feyyaz Kayacan - Ahmet Levendoğlu. Yapı Kredi - Tiyatro Stüdyosu.
İngiltere'de Aykbourn ve Shakespeare'den sonra oyunları en çok sahnelenen Willy Russel'ın müzikali. İnglitere'de dört yıldır kapalı gişe oynuyor.
25 Şubat-1 Mart, Dünya Sineması, Beyoğlu, 149 93 61

• **İNSAN HAYVAN VE ERDEM** Luigi Pirandello Yönetmen: Zihni Küçümen. Türkçesi: Serra Yılmaz. İstanbul Şehir Tiyatrosu.
Yirmi üç yıl sonra bir Pirandello...
26 Şubat-3 Mart, Reşat Nuri Sahnesi, Fatih, 526 53 80

• **OYUNUN OYUNU** Michael Frayn. Yönetmen: Chris Harris. Türkçesi: Lale Eren. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Oyun içinde oyun. Ama öyle bildiğiniz gibi değil, basbayağı başınız dönüyor.
26 Şubat-1 Mart, Taksim Sahnesi, 149 69 44

• **GÖRÜŞME / KUTLAMA / ÇAĞRI** Vaclav Havel. Yönetmen: Ergin Orbey. Türkçesi: Esin Talu Çalışkan. İstanbul Şehir Tiyatrosu.
Havel'in birbirine tematik olarak bağlanan üç oyunu birarada.
26,27 Şubat, Haldun Taner Sahnesi, Kadıköy, 349 04 63

• **RESİMLİ OSMANLI TARİHİ** Turgut Özakman. Yönetmen: Engin Orbey. İstanbul Şehir Tiyatrosu.
Koca Osmanlı, Vakıf efendiyi mi bekleyecek, yıkılıverdi işte.
26 Şubat-1 Mart, Muhsin Ertuğrul Sahnesi, Harbiye, 140 77 20

• **BİR SABAH GÜLEREK UYAN** Necati Cumalı. Yönetmen: Engin Gürmen. İstanbul Şehir Tiyatrosu.
Bir "dul" hikâyesi.
26-28 Şubat, Musahipzade Celal Sahnesi, Üsküdar, 333 03 97

• **BEDAVA MI SANDIN** Dario Fo / Oğuz Aral. Yönetmen: Oğuz Aral. Bakırköy Belediye Tiyatrosu.
Pirzola hesabına vurulduğunda bedava sayılabilecek bir komedi.
26 Şubat-2 Mart, Adile Naşit Kültür Merkezi, Bakırköy, 572 64 39

• **AKTÖR KEAN** Raymund Fitzsimons. Yönetmen: Tunç Yalman. Türkçesi: Sevgi Sanlı. İstanbul Şehir Tiyatrosu.
Gelmiş geçmiş en büyük Shakespeare oyuncusu Edmund Kean'in bir Shakespeare tragedyasına dönüşen yaşamı.
2 Mart Cumartesi, 15.00-20.30, Haldun Taner Sahnesi, Kadıköy, 349 04 63

• **DANTON'UN ÖLÜMÜ** Georg Büchner. Yönetmen: Semih Fırıncıoğlu. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
"Devrim çocuklarını yedi."

Fransız Devrimi'nin kaosu ve Danton.
2,3 Mart, Taksim Sahnesi, 149 69 44

• **DÜN GECE YOLDA GİDERKEN ÇOK KOMİK BİR ŞEY OLDU** Larry Gelbart-Bert Shevelove. Çeviren ve Yöneten: Haldun Dormen. Müzik: Stephen Sondheim. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Şimdi de Devlet Tiyatrosu. Haldun Dormen müzikallerle dolaşmayı sürdürüyor.
2,3 Şubat, Taksim Sahnesi, 149 69 44

Havel'in üçü kısa oyunu, "Görüşme Kutlama Çağrı" Şehir Tiyatrosu'nda

OPERA

• **MASKELİ BALO** Guiseppe Verdi. Orkestra Şefi: Renato Palumbo. Sahneye Koyan: Altan Günbay. İstanbul Devlet Operası.
Verdi'nin en ilginç sahne eserlerinden. Göz kamaştırıcı bir prodüksiyon.
28 Şubat Perşembe, 20.00, AKM Büyük Salon, 151 56 00

• **BİR FLORANSA TRAJEDİSİ / YAŞAM VE İNSAN** A. von Zemlinski. Sahneye Koyanlar:

Haftanın sergilerinden: Erdağ Aksel'in heykellerini (karşı sayfada), Faruk Cimok (üstte) ve Hüseyin Ertunç'un (yanda) resimlerini görebilirsiniz

Önder Gökseven / Selçuk Borak. İstanbul Devlet Opera ve Balesi.
Bir operası ve bir bale. İkisi de birer perdelik.
1 Mart Cuma, 20.00, AKM Büyük Salon, 151 56 00

• **DON GIOVANNI** Wolfgang Amadeus Mozart. Orkestra Şefi: Salman Ada. Sahneye Koyan: Yekta Kara. İstanbul Devlet Operası.
Mozart Yılı dolayısıyla. Mozart edebiyatının, "Sihirli Flüt" ve "Figaro'nun Düğünü" ile birlikte, en büyük operalarından.
2 Mart Cumartesi, 15.30, AKM Büyük Salon, 151 56 00

SERGİ

• **ERDAĞ AKSEL** "Gerilim Nesneleri" başlıklı dizisiyle çağdaş Türk sanatının gündemini değiştirmişti. Şimdi son işlerini sergiliyor. Erdağ Aksel'in zaman dışı heykelleri.
Galeri BM, Nişantaşı, 131 10 23

• **ZEKİ FAİK İZER** Sergilenmemiş Zeki Faik resimleri. 1960 - 1980 yılları arasında yapılmış, pastel, renkli kalem ve suluboya işler.
Mine Sanat Galerisi, Kadıköy, 345 64 40

• **ORHAN TAYLAN** Bir atölye sergisi: "Resmi yaratıldığı ortamdan soyutlayıp bir menkul değere indirgemek yerine, çalışma süreci ile birlikte insani bir eylem olarak kavranabilir kılmayı" hedefliyor. Orhan Taylan'ın resimlerini, 15 Mart'a kadar, pazartesi hariç her gün 14.00-19.00 arası atölyesinde görebileceksiniz.
Aslanyatağı Sokak, 13/6, Jones Ap., Sıraselviler, 145 82 35

• **FARUK CİMOK** Yıllardır "Kendimizi resim diliyle anlatmak" diye özetlediği figüratif anlayışta, "yabancı ekolleri benimseyip, taklit etmeden" ürünler veren Faruk Cimok'un çalışmaları. Soyut-figüratif tartışması (sergi sunumlarına bile yansıdığına göre) daha uzun zaman süreceğe benziyor.
Galeri Lebriz, Nişantaşı, 140 22 82

• **ALTAN GÜRMAN** Öncü Türk resminin en büyük kayıplarından Altan Gürman'ın resimleri. 1976 yılında ölen sanatçının koleksiyonlardan derlenmiş.
Derimod Sanat Galerisi, Kazlıçeşme, 547 16 04

• **HÜSEYİN ERTUNÇ** Yaşamını Los Angeles'ta sürdüren müzisyen ressam Hüseyin Ertunç'un son işleri. Bir tür caz.
Tem Sanat Galerisi, Nişantaşı, 147 08 99

• **KÖKSAL ÇİFTÇİ** "Çalışmalarımı geleneksel üslup dışında sürdürmekteyim. Ebru tekniğini kullanarak figüratif resimler üretmek çabasındayım." Güneş Gazetesi çizerlerinden Köksal Çiftçi ebrularını sergiliyor. Son hafta.
Ayşe Takı Galerisi, Ortaköy, 159 19 11

ETKİNLİK

• **BİLSAK** 25 Şubat: Amerikan Sineması ve Tekelciliğin Türkiye'deki Boyutları; Onat Kutlar, Burçak Evren, Ali Hakan, Serhat Öztürk. 26 Şubat: İsa Çelik Dia Gösterisi. 27 Şubat: Kadın Dergilerinde Kadın; Deniz Yegül, Filiz Koçali, Mehmet Y. Yılmaz. 28 Şubat: Başlangıcından Bugüne Türk Pop Müziği-2: Modern Folk Üçlüsü; Cem Karaca anlatıyor.
BİLSAK, Cihangir, 143 28 79

• **DARU'L ELHAN** "Müziğimizin Gelişiminde Daru'l Elhan ve İstanbul Belediye Konservatuarı". Niyazi Sayın, Fikret Bertuğ ve Gönül Paçacı konuşacak. Fikret Bertuğ fotoğraf, dia, taş plak ve orjinal müziklerle örnekleyecek.
27 Şubat Çarşamba, 16.00, Atatürk Kitaplığı, Taksim, 149 09 45

• **DOĞU ALMANYA VE TİYATRO** Alman Kültür Merkezi etkinliklerinden. Doğu Berlin Tiyatro Enstitüsü'nün eski müdürü, yönetmen Heinz-Uwe Haus "Doğu Almanya'daki Tiyatro Gelişimi" üzerine konuşacak.
1 Mart Cuma, 15.00, Teutonia, Tünel. Bilgi: 149 20 09

• **İDEOLOJİ VE SANAT** Hilmi Yavuz'un yönettiği bir TÜSES paneli. Murat Belge, Doç. Dr. Seçil Büker ve Ahmet Oktay "İdeoloji Aktarıcısı Olarak Sanat" üzerine konuşacaklar.
2 Mart Cumartesi, 14.00, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Harbiye, 148 53 92

MÜZİK

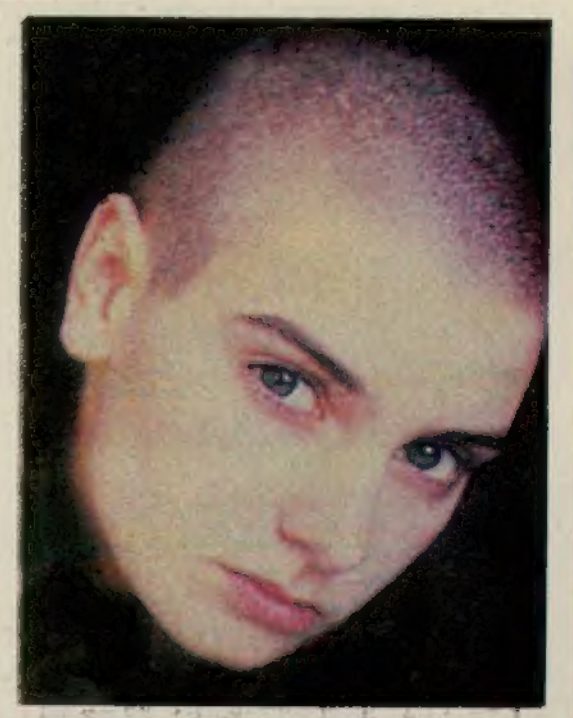

BRITS AWARDS Müzik dünyasında Grammy ile birlikte en prestijli ödülü İngiliz müzik endüstrisi tarafından her yılçeşitli klasmanlarda dağıtılan Brits Awards. Büyük yıldız olmak isteyen bütün müzisyenlerin gözünü diktikleri bir ödül bu. 1991'in "talihli"leri size pek yabancı gelmeyecek. En iyi uluslararası şarkıcı Michael Hutchence (Inxs'in solisti, yanda), en iyi İngiliz şarkıcı Elton John, en iyi film müziği "İkiz Tepeler" (Twin Peaks), en iyi uluslararası kadın şarkıcı Sinead O'Connor (üstte solda), en iyi İngiliz kadın şarkıcı Lisa Stansfield, en iyi uluslararası topluluk Inxs ve en iyi İngiliz topluluk The Cure (solistleri Robert Smith üstte). Brits Awards'ın bu yılki özel ödülü Status Quo'ya verildi. Ödül törenini Video Müzik Türkiye programında izleyeceğiz.

KONSER

• **MOZART KONSERİ** Ölümünün ikiyüzüncü yıldönümünde Mozart'ı anma konserlerinden. Bas Ayhan Baran, piyanist Serdar Yalçın eşliğinde bestecinin yapıtlarından oluşan bir program sunacak.
25 Şubat Pazartesi, 19.00, AKM Oda Tiyatrosu, 151 56 00

• **MARIA KLIEGEL** Viyolonselci Maria Kliegel, piyanist Kristin Merscher eşliğinde bir resital verecek. Programda Schumann, Soştakoviç, Castelnuovo-Tedesco ve Brahms-'ın yapıtları yer alıyor.
26 Şubat Salı, 19.00, C. R. Rey Konser Salonu, Harbiye, 148 53 92

• **HORREAUX / TREHARD** Jean Horreaux - Jean-Marie Trehard gitar ikilisinin resitali. Oda müziği alanında dünya çapında ün yapan ikili özel bir program sunacak.
26 Şubat Salı, 18.30; 27 Şubat Çarşamba, 20.00; Fransız Kültür Merkezi, Taksim, 144 44 95

• **BULUTSUZLUK ÖZLEMİ** Geçtiğimiz hafta iki konsere çıkan Bulutsuzluk Özlemi diziyi iki konserle sürdürüyor. Geliri tamamen bir öğrencinin yurtdışında tedavi görmesi için açılan kampanyaya bağışlanacak konserler de Bulutsuzluk Özlemi hiç duyulmamış, yeni şarkılarını çalacak. Ne zamandır rock konseri yapılmıyor diye şikayet edenlere...
28 Şubat Perşembe, 16.00, Galatasaray Lisesi; 1 Mart Cuma, 20.00 Boğaziçi Üniversitesi

• **İDSO** Şef Hikmet yönetimindeki İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası konseri. Ünlü Rus besteci Şostakoviç'in "Piyano, Trompet ve Yaylılar için Konçerto"su seslendiriliyor. Konserin solistleri, piyanist Hülya Saydam ve trompetçi Sükan Tangüner.
1 Mart Cuma, 19.00; 2 Mart Cumartesi, 11.00; AKM Büyük Salon, 151 56 00

TELEVİZYON

• **1 NUMARA** Ömer Karacan seçmeleri. Yeni parlayan ikilisinin KLF "3 Am Eternal", Belinda Carlisle'ın başını çektiği The Go Gos, "anti-kürk kampanyayı desteklemek için yaptığı "Cool Jerk", New Kids On The Block "Games", Tanita Tikaram "Only the Ones We Love", MC Hammer ın yeni par-

çası "Call Me Superband" ile ekrana gelecek. Son parça Sean Lennon'dan. Sean babası John Lennon'ın Vietnam Savaşı için yazdığı "Give Peace a Chance" şarkısını Körfez Savaşı için yineliyor.
TV1, 24 Şubat Pazar, 17.20
TV3, 28 Şubat Perşembe, 23.15

• **MELODİ** Haftaiçi keyfiniz. Her akşam, küçük dozlar halinde. 25 Şubat: Guns 'N' Roses'tan "Wellcome to the Jungle", "Paradise City", "Sweet Child of Mine" ve "Patience". 26 Şubat: Vixen'den "Crying", "How Much Love", "Love Made Me", "Edge of Broken Heart". 27 Şubat: Led Zeppelin'den "Travelling Riverside Blues", "Over the Hills and Faraway", Robert Plant'ten "Heaven Knows", "Big Log", "Nirvana". 28 Şubat: Peter Wolf'tan "Come As You Are", "Can't Get Started", David Bowie'den "Time Will Crawl", "Day in Day Out", Joan Jett "Good Music". 1 Mart: Joe Cocker'dan "Civilised Man", "You Can Leave Your Hat On", "Edge of a Dream", "Two Wrongs", "Unchain My Heart".
TV4, 25 Şubat-1 Mart, 19.40

• **POP SAATİ** Michael Jackson "Dirty Diana", Jon Bon Jovi "Blaze of Glory", Pet Shop Boys "Being Boring", Poison "Unskinny Bop", Tina Turner "Bu Tender With Me Baby".
TV4, 2 Mart Cumartesi, 22.55

• **VİDEO MÜZİK TÜRKİYE** Program her hafta olduğu gibi Countdown ile başlıyor. Divin' Is "I Touch Myself", MC Hammer "Here Comes the Hammer", Joey Ellis ve Lynette Hare "Go For It", Red Head King Pin "Do the Right Thing", Culture Club "Move Away", Nomad "Devotion", ZZ Top "Gimme All Your Lovin", The Real Milli Vanilli "Keep On Running".
Arada yine Flaş programı var; müzik dünyasından haberler. Dönüşümlü kuşakta bu hafta Rap-O-Tek yer alıyor. Program, tamamen Türk dinleyicilerden isteklerle hazırlanmış. Monie Love "It's A Shame", Hi Tek Three "Spin That Wheel", TOTP "Rap Around the World", Red Head King Pin "Pump It Hootie", Run DMC "Ghostbusters Rap".

VMT'nin konser bölümünde bu hafta Brits Awards 1991 (İngiliz Müzik Ödülleri) var. Ödül dağıtım töreni ve öncesinde yapılan muhteşem show ekrana gelecek. Bu yıl ödül almaya layık görülen Inxs, Elton John, Sinead O'Connor, Lisa Stansfield, The Cure ve Status Quo gecenin onur konukları.
TV3, 2 Mart Cumartesi, 23.25

RADYO

• **PAZARDAN PAZARA** Şöyle bir gezinmek için... Steve Winwood, Sting, Heart, George Michael, Marc Almont, Vaya Con Dios.
R3, 24 Şubat Pazar, 14.15

• **UNUTAMADIĞIMIZ ESERLER** Mozart: 17 nolu sol major Piyano Konçertosu. Schumann: op. 129 la minor Viyolonsel Konçertosu.
R3, 24 Şubat Pazar, 22.15

• **GÖKKUŞAĞI** Tiffany, Sting, Peter Gabriel, Black Box, Stevie Wonder ve Whitney Houston'dan ikişer parça.
R3, 25 Şubat Pazartesi, 22.15

• **PERDE AÇILIYOR** Puccini'nin operalarından aryalar: "Madam Butterfly", "Troundot", "Tosca", "La Boheme" arya seçilen operaların birkaçı.
R3, 26 Şubat Salı, 15.00

• **SABAH İÇİN MÜZİK** Sabah uyanmak için birebir... Ray Charles, Peggy Scott, Whitney Houston, Oleta Adams, Peter Gabriel, Kate Bush, Kenny Rogers, Kim Carnes, Taylor Dayne, Belinda Carlisle, Marc Almont, Chris Rea ve Chris Isaac.
R3, 25 Şubat Çarşamba, 08.00

KASET

• **AMIGOS** Santana. CBS / Uzelli.
Santana'nın 1976 albümü. Yani topluluğa adını veren gitarcı Carlos Santana'nın "Devadip" olduğu yıllar. Santana, hızlı budistlerden; ünlü guru Sri Chinmoy'un müridi. Saçları beline kadar geliyor. Latin rock'un dünya tarafından iyice benimsendiği yıllar. "Abraxas" albümüyle önünde durulmaz bir hale gelen Santana müziği "Caravanserai", "Wellcome", "Illumination" gibi cesur deneylerden geçmiş, John McLaughlin, Buddy Miles, Alice Coltrane, Pharoah Sanders ile tanışmış. Afro-Cuban girip, fusion çıkan, yaylılardan arkaik perküsyonlara kadar bir sürü enstrümanı kullanan, ama bütün bunları yaparken "ne yaptığını bilen" bir müzik projesi, ilk turunu tamamlamış. "Amigos" Santana müziğinin durulma, dinlenme albümü gibi. Ama yoğun geçen altı yılın bütün birikimini izleyebiliyorsunuz. O yılların Santana hayranlarına küçük bir tiyo: "Europa" (diğer adıyla "Earth's Cry Heaven's Smile": Dünyanın Çığlığı Cennetin Tebessümü) bu albümde yer alıyordu. Mesaj gitmiştir herhalde...

• **DEEP PURPLE** Slaves and Masters. RCA / MMY.
Yirmi yıl kadar önce miydi ne... Belki de daha eski. O, hard rock'ın ufak ufak piyasayı alt üst ettiği günler... Dört tane ne idüğü belirsiz adam çıkıp çalardı. Pek de beğenilirlerdi; işte, "Highway Star", "Smoke on the Water" filan... Rock müziğini ilk kez dinleyeceklere onlar tavsiye edilirdi. Laf aramızda bayağı iyiydiler; daha öyle müziğe teknolojik "abukluk"larda girmemişti. Yaptıkları temiz "hard rock"tı. Sonra olmadı... Deep Purple dağıldı. Virtiöz Blackmore Rainbow'u kurdu, kendi çizgisini devam ettirdi. Bazıları da White Snake'e duhul oldu, biraz daha sertleşip, heavy'e kaydı.

Yıllar geçip yaş kemale erince onlar da 80'lerin modasına uydular. "Haydi biraraya gelip albüm yapalım" dediler. Yaptılar da. 1986'da "The House of Blue Light" piyasadaydı. Herkes onlardan eski soundlarını beklerken ortaya çıkan kocaman bir "hayal kırıklığı"ydı. Ama normaldi. Yaşları 40 aşmış, o 70'li yıllardaki ruh hali kalmamıştı. Ve ardından 1991 tarihli yeni bir albüm daha hazırladılar: "Slaves and Masters" (Köleler ve Efendiler). Bir öncekinden daha iyi, solistleri Ian Gillan olmamasına rağmen. Hoş, parçalar biraz daha slow ama eski günleri anımsatan, insanı heyecanlandıran parçalar da yok değil. Albümün "masterpiece"i "Fortune-teller". Sahip olmanızda tabil ki yarar var. Ama insanın aklına şu geliyor: Deep Purple bir zamanlar "Masters of Rock"tı; hem "efendi" hem "usta". Şimdiyse, "köle" demek biraz ağır, ama "tutsak" oldular; geçmişlerine ve piyasaya. (M.Ç.)

Santana'nın eski bir albümü, 1976'da çıkan "Amigos" kaset raflarında

SİNEMA

• **DÜŞLER** (Dreams) Yönetmen: Akira Kurosawa. Oyuncular: Akira Terao, Mitsuko Baisho, Meiko Harada, Chishu Ryu, Hisashi Igawa, Mitsunori Isaki... ve Martin Scorcese. 1990, ABD yapımı.
"İnsan düş görürken bir dahidir. Bir dahi gibi cesur ve atak." Akira Kurosawa düşlerini anlatıyor. Yine muhteşem bir prodüksiyonla karşı karşıyayız. "Steven Spielberg sunar" diye başlayan sekiz bölümlük bir masal. Kurosawa'nın sekiz düşü: "Yağmur Arasından Güneş Parlıyor", "Şeftali Bahçesi", "Tipi", "Tünel", "Kargalar", "Kırmızı Fuji Dağları", "Ağlayan Dev" ve "Su Değirmenlerinin Köyü".
Amerikan sinemasının bir numaralı yönetmenlerinden Martin Scorcese filmde Van Gogh rolünde oyunuyor. George Lucas ise kimi bölümlere el atmış, Kurosawa'ya asistanlık yapmış. "Ran" filminin usta oyuncularından Akira Terao, aynı filmdeki rolüyle bir dolu ödül alan kadın oyuncu Meiko Harada ve Japon sinemasının oyuncularından Chishu Ryu filmin ağır topları. Kısaca, filmi ortaya çıkaran ekipte boş yok. Son notumuz: Beğenisine güvendiğimiz bir dostumuz, bize, "Fellini'nin 'Roma'sını yapmaya çalışmış, olmamış" dedi. Aklınızda bulunsun.
As, Harbiye, 147 63 15

• **NIKITA** Yönetmen: Luc Besson. Oyuncular: Anne Parillaud, Jean Hugues Anglade, Tcheky Karyo, Jeanne Moreau, Philippe Leroy. 1990, Fransa yapımı.
Nikita (Anne Parillaud) uyuşturucu müptelası punkçı bir kızdır. Parasızdır, bu yüzden "mal bulması" çok zordur. Bir gün arkadaşlarıyla soygun yapar. İşler yolunda gitmez, arkadaşlarının hepsi ölür, Nikita ise bir polis katili olarak yakalanır. Ömür boyu hapis yatacaktır. Tam bu noktada her şey tersine döner, Nikita'ya yeni bir hayat önerilir. Gizli servis elemanı olacaktır. Kabul eder. Artık devletin karanlık görevlilerinin kirli işlerinin oyuncağı olmuştur. Görevi istenmeyen kişileri ortadan kaldırmaktır.
"Metro" (Subway) ve "Derinlik Sarhoşluğu" (Big Blue) filmlerinin sevilen yönetmeni Luc Besson son filmini Elton John'un "Nikita" şarkısından esinlenip çekmiş. Son zamanlarda dünya medyalarını meşgul eden "gladio" konusu üzerine yapılan ilk filmlerden. Ama Besson "Nikita"ya gladio skandalı patlamadan önce başlamış. Tabii "neden böyle bir film" sorusunun asıl cevabı Anne Parillaud'da. Yönetmenimiz Parillaud'nun içine kapanık, gizemli mizacından çok etkilenmiş, ona aşık olmuş. Sonuçta bilenen anlamda olmasa da, bir "aşk filmi" karşımızdaki. Jeanne Moreau'nun yıllar sonra kamera karşısına geçmesi filmin hanesine yazılan artı puanlardan.
Cuma günü "Krokodil Dundee"nin yerine başlayacak. Yoksa önümüzdeki hafta izleyebileceğiz.
Lale, Beyoğlu, 149 25 24; Kadıköy, Kadıköy, 337 74 00

Luc Besson'un beklenen filmi "Nikita" haftanın filmlerinden. "Ran"dan (altta) sonra bir Kurosawa filmi daha gösterime giriyor: "Düşler"

• **SAHTE CENNETE VEDA** Yönetmen: Tevfik Başer. Oyuncular: Zuhal Olcay, Brigitte Janner, Ruth Olafsdottir, Barbara Morawiecz, Ayşe Altan. 1988 yapımı.
"40 Metrekare Almanya" filmiyle ünlenen Tevfik Başer'in ikinci filmi. "Sahte Cennete Veda" Almanya'da yaşayan bir Türk kadınının öyküsü. Kocasının öldürdüğü için hapse giren ve bu kanaldan hiç tanımadığı, bilmediği bambaşka bir hayata açılan bir Türk kadını...
Lale, Beyoğlu, 149 25 24

• **ÇİZGİ ÖTESİ** (Flatliners) Yönetmen: Joel Schumacher. Oynayanlar: Kiefer Sutherland, Julia Roberts, Kevin Bacon, William Baldwin, Oliver Platt. 1990, ABD Yapımı.
Bir üniversite hastanesi. Huyu suyu farklı bir grup öğrenci. İnsanlık tarihinin akışını değiştirecek bilginin peşindeler: Ölümü durdurmak. Deney yapmak istiyorlar. Ama kobay olarak kullanabilecekleri insanlar, kendileri. Çünkü o bilgi bi rikimine sadece onlar sahipler ve içlerinden bir tanesinin su koyuvermesi deneyin gerçekleşmemesi demek. Sonuçta, hepsi farklı gerekçelerle, ama gönüllü olarak ölmeye karar veriyor. Ölüm süreci başlıyor. Artık önlerinde bir "zaman" de ğil, bir "süre" var. Ya bu süre içinde bütün bilgileri zorlayıp

Julia Roberts'li "Çizgi Ötesi" ve "Kötü Ruh-III" haftanın gerilim ve macera ihtiyacını karşılayacak

"ölümü öğrenecekler" ya da ölecekler...
Biraz bilim-kurgu, hafif fantezi, yüksek tempo ve ziyadesiyle Julia Roberts. Fena fikir değil.
Emek, Beyoğlu, 144 84 39; Reks, Kadıköy, 336 01 12; Şafak, Çemberlitaş, 516 26 60; Sinema 74, Bakırköy, 572 04 44

● **KÖTÜ RUH - III** (Poltergeist) Yönetmen: Gary Sherman. Oyuncular: Tom Skerritt, Nancy Allen, Heather O'Rourke, Zelda Rubinstein. 1988, ABD Yapımı.
Belki de izleyeceğimiz son "Kötü Ruh" filmi. Çünkü Carol Anne, yani filmin küçük oyuncusu Heather O'Rourke, "Kötü Ruh-III" çekildikten kısa bir süre sonra, henüz on bir yaşındayken öldü. Carol Anne rolüne Steven Spielberg tarafından seçilmişti. 1982 yılında ilk "Kötü Ruh" çekildiğinde, beş yaşındaydı. İkincisinde ise dokuz. Carol Anne çok sevildi. Proje devamlılığını büyük ölçüde ona borçlu.
"Kötü Ruh-III" öyküsüne bıraktığı yerden başlıyor. "Başından onca şey geçen" Carole Anne, ailesi tarafından amcasının yanına gönderilir. Artık onlarla yaşıyordur. Ama derdinden kurtulamayacaktır. "Kötü ruh"u yine ortaya çıkar.
Dünya, Beyoğlu, 149 93 61, Ocak, Kadıköy, 336 37 71

● **KROKODİL DUNDEE - II** (Crocodile Dundee) Yönetmen: John Cornell. Oyuncular: Paul Hogan, Linda Kozlowski, John Meillon, Charles Dutton. 1990, ABD yapımı.
Timsah avcısı Krokodil Dundee'nin yeni macerası. Ortalık yine karışık. 1986'da çekilen birinci filmde kahramanımız, New Yorklu gazeteci Sue Charlton'la (Linda Kozlowski) kırıştırıyordu. Aynen devam ediyorlar. Ama bizimki New York hayatını bir kere tattıktan sonra Avustralya'ya uyum sağlamakta güçlük çekiyor. İşin içinde Krokodil Dundee'likten vazgeçmek var. New York'un Krokodil Dundee'si olamayacağına göre...
Bir "köyden indim şehire" hikayesi: Bol gırgırlı romantik komedi. Kolay, ucuz, kârlı. Bir koyup, üç almanın mümkün olduğu bir yatırım. "Laboratuar maçosu" Paul Hogan, başarısı denenmiş rolünü oynamayı sürdürüyor. "Hedef" adlı TV dizisinden tanıdığımız uzun bacaklı fıstık Linda Kozlowski anlaşılan prodüktörlerin niyetine uygun bir isim. Paul Hogan ile oluşturdukları komik çift akılda kalacak türden. İkili pek yakında "Almost An Angel" (Biz Melek Değiliz) filmiyle de karşımızda olacak.
Lale, Beyoğlu, 149 25 24; Kadıköy, Kadıköy, 337 74 00

● **ZOR ÖLÜM - II** (Die Harder) Yönetmen: Renny Harlin. Oyuncular: Bruce Willis, Bonnie Bedelia, William Atherton, Franco Nero, John Amos. 1990, ABD yapımı. 124 dakika.
"Mavi Ay"dan nasıl da cevval olduğunu öğrenmiştik. Tatlı, sempatik bir "iş bitirici" olarak gönül galerilerimizde hatırı sayılır bir yeri vardı. Bu yüzden Bruce Willis'in "tek kişilik ordu" halini garipsedik. Şimdi acı gerçekle karşı karşıyayız. Meğer bir "ordu"yu seviyormuşuz...
Dedektif John McClane bu kez Washington DC Havaalanı'nın altını üstüne getiren bir terör örgütüyle savaşmak zorundadır. Tek cümlede özetlenen bir heyecan filmi daha. Birincisiyle farkı künyesinde: Yönetmen koltuğunda bu kez John McTiernan değil, Renny Harlin oturuyor; siyasi filmlerden "spagetti western"lere kadar her yerde binbir çehreyle boy gösteren Franco Nero filmin ağır toplarından.
Sinepop, Beyoğlu, 143 70 71, Moda, Kadıköy, 337 01 29; Şafak, Çemberlitaş, 516 26 60

● **RAN** Yönetmen: Akira Kurosawa. Oyuncular: Tatsuya Nakadai, Akira Terao, Jinpachi Nezu, Ryu Daisuke, Meiko Harada, Yoshiko Myazaki. 1985, Japon - Fransız ortak yapımı. 162 dakika.
Güçlü Japon imparatoru Hidetora (Tatsuya Nakadi) yaşlanmaktadır. Artık iktidarı için bir şeyler düşünmek zorundadır ve Hidetora kanlı savaşlar sonunda kurduğu ülkesini üç oğlu arasında paylaşmayı düşünmektedir. Ona göre en büyük oğlu Taro (Akira Terao) hükümdar olmalıdır. Ama, babalarının güçten düştüğünü farkeden Taro ve ortanca oğul Jiro (Ryu Daisuke) ufak ufak iktidar mücadelelerine başlamıştır bile. En küçük oğul Sabura (Yoshiko Myazaki) bunu hemen farkeder ve babasını uyarır. Hidetora, Sabura'ya çok kızar ve onu evlatlıktan reddeder. Oysa haklı çıkacaktır. Kaos (Japoncada "ran") başlamıştır...
Akiro Kurosawa'nın 1985 filmi. Sinema tarihinin en cesur savaş sahneleri var "Ran"da; onaltıncı yüzyıl neredeyse yeniden canlandırılıyor. Bir filmden çok daha fazla bir şey bekliyor sizi.
Fıtaş, Beyoğlu, 149 01 66; KSM, Kadıköy, 349 09 83

● **ROCKY-5** Yönetmen: John G. Avildsen. Oyuncular: Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young, Sage Stallone, Burgess Meredith, Tommy Morrison. Senaryo: Sylvester Stallone. 1990, ABD yapımı.
Rocky Balbao'yla ilgili son bilgimiz "Rocky-4"te "Rus ayısı" Drago'ya ağzının payını vermesiydi. "Rocky-5" de buradan başlıyor. Kahramanımızın beyni Ruslara "unutulmaz bir tarih dersi verdiği" bu maçta iyice bir zedelenmiş. Boks yasak. Tam da bu sırada, kayınbiraderi Pauline'den sıkı bir kazık yiyor. Beş parasız bir halde, çocukluğunun geçtiği o yoksul İtalyan mahallesine dönüyor. Sıfırdan başlamak zorunda. Karşısına, genç boksör Tommy Gunn çıkana kadar da ne yapacağını bilmeden dolaşıyor. Sonrası hırs ile azim arasında gezinen bir öykü. Bir Rocky filminden beklediğiniz her şeyi bulacaksınız.
Atlas, Beyoğlu, 143 75 76; Gazi, Osmanbey, 147 96 65; Sinema 74, Bakırköy, 572 04 44, Şafak, Çemberlitaş, 516 26 60; Süreyya, Kadıköy, 336 06 82; Yumurcak, Beşiktaş, 161 01 91

TELEVİZYON

2000 beygir gücündeki hızlı motorlarla yapılan nefes kesici yarışlar. ABD'de gözde sporlardan, "Hotboat" 2 Mart Cumartesi, TV1'deki "START"la ekranda

• **YAZ TATİLİ** (Summer Rental) Yönetmen: Carl Reiner Oyuncular: John Candy, Karen Austin, Richard Crenna, Rip Torn, John Larroquette, Richard Herd, Lois Hamilton, Carmine Caridi. 1985 ABD yapımı, orijinali 88 dakika.
Jeff, havaalanı kontrol kulesinde çalışmaktadır. Biraz müşkülpesent bir tiptir. Yaptığı işin doğal yorgunluğuna büyük kentin gürültüsü patırtısı da eklenince zıvanadan çıkar, ipin ucunu kaçırır. Yakınları, bir yerlere gidip tatil yapması için ısrar edince Florida'daki bir tatil kasabasında ev kiralar. Ne var ki, terslikler orada da peşini bırakmaz...
Hafif filmlerden ama eğlenceli...
TV1, 24 Şubat Pazar, 11.32

• **SAVAŞ AKADEMİSİ** (Combat High) Yönetmen: Neil Israel Oyuncular: Robert Culp, Keith Gordon, Wally Ward, George Clooney, Dana Hill, Dick Van Patten, Jamie Farr, Sherman Hemsley, Richard Moll. 1986 ABD yapımı, orijinali 100 dakika.
Sululuktan hüküm giyen Keith ve Wally, aileleri tarafından "adam edilmek" üzere askeri okula gönderilirler...
Her bakımdan vasatın altında bir TV yapımı.
STAR1, 24 Şubat Pazar, 12.30

• **CIMMARON KID** (Cimmaron Kid) Yönetmen: Budd Boetticher Oyuncular: Audie Murphy, Beverly Tyler, James Best, Yvette Dugay. 1951 ABD yapımı, orijinali 84 dakika.
Dalton çetesi, ardı arkası gelmeyen soygunlarla yalnız demiryolu şirketini değil, Batıyı da bezdirmiştir. Bill küçüklüğünden beri Daltonların yanında takılmaktadır. Bu yüzden, işin içinde olmasa da soyguncu damgası yer. Normal bir adam gibi insan içine çıkamamaktadır. Sonra, gün gelir çetenin patronu olur. Başına ödül konmuştur. Ancak onun aklı fikri sakin ve güzel bir hayat kurmaktadır...
Bildık, ortalama Westernlerden.
TV3, 24 Şubat Pazar, 20.00

• **SARACEN - 1** (Saracen) Yönetmen: Antonia Bird

24 Şubat Pazar

TV 1

08.00 Haberler
08.05 Açık Öğretim
10.00 Haberler
10.05 İşitme Engellilere Haberler
10.25 Hata Kimde
10.35 Dizi "Alf"
11.05 "Bugün Pazar"
11.32 Pazar Sineması "Yaz Tatili" •
13.15 7 den 77'ye
14.05 Pazar Konseri
15.10 Yarışma "Bir Kelime Bir İşlem"
15.40 TV'de Türk Filmi

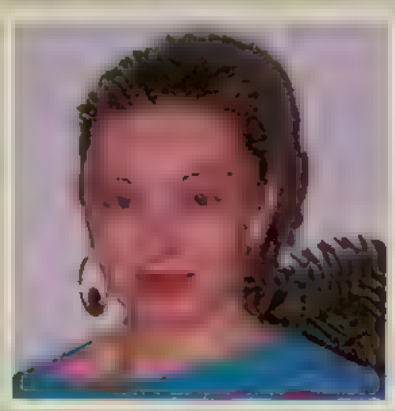

"Bir Çember Kırılırken"
(Yön.: Oğuz Yalçın
Oyn.: Mahmut Hekimoğlu, Sevtap Parman)
16.00 Haberler
16.05 "Bir Çember Kırılırken" 2.Bl.
17.10 Bir Numara
17.40 "Görevimiz Tehlike"
18.40 NBA Basketbol
19.15 Yerli Drama "Bizimkiler"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor Stüdyosu
21.40 Yerli Drama "Beybaba"
22.30 Merhaba Gece
23.00 Haberler
23.40 Belgesel "Türk Hamamları"
00.00 Haberler
01.05 Dizi "Özel Dedektif"
01.00 Haberler
01.30 Kapanış

TV 2

13.58 Açılış
14.00 Pazar 91
16.00 Belgesel "Ülkeler Coğrafyası"
17.00 Dizi "Adadaki Dost"-13
17.50 Gençlerle
18.35 Dizi "İnanılmaz Olaylar"
19.00 Haberler
19.15 Tele Futbol
20.10 Dizi "Saracen"-1 •
21.00 Müzik Magazin
21.25 Yerli Belgesel
"Marmara Takım Adaları"
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 TV Oyunları
23.10 Çeşitleme
23.40 Kapanış

TV 3

20.00 TV'de Sinema "Cimmaron Kid" •
21.30 Dizi Film "Nöbetçi Mahkeme"
22.00 Dizi "Yargıç"
22.50 Gece Konseri
23.45 Dizi "Avcı"
00.35 Kapanış

TV 4

18.00 Dizi "Aile Dramaları"
18.25 Gençlik - Tekrar
18.55 Görüntü ve Müzik
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"
19.45 Müzik
20.15 Belgesel
"Güneş Sistemine Seyahat"
20.55 Dizi "Dostluk"
21.20 TV'de Sinema
"Hong Kong Sokakları"
(Yön.: Hilton Alexander Oyn.: Gary Collins, Nancy Kwan
Asien Çinli olan, Amerikalılar arasında yetişmiş bir genç adamın serüveni)
23.50 Gençler- Tekrar
23.35 Kapanış

25 Pazartesi

TV 1

05.30 Açık Öğretim
06.30 Gün Doğarken
07.00 Haberler
07.05 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.35 Kadın Saati
"Ah Şu Komşularımız"
10.00 Haberler
10.10 Dizi "Kalbin Sesi"
10.32 Görüntü ve Müzik
10.40 Okul Televizyonu
13.00 Haberler
13.10 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.05 Çocuk Kuşağı
16.00 Haberler
16.05 Çocuk Kuşağı

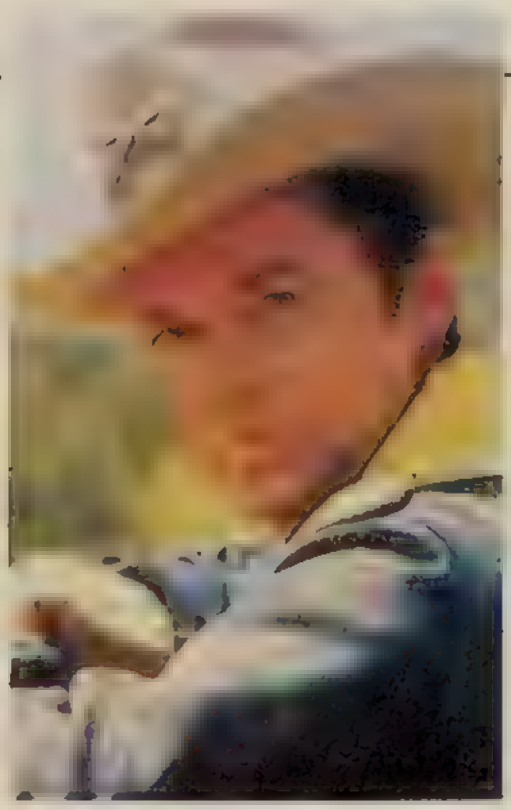

Audie Murphy, "Cimmaron Kid"in zoraki haydutu...

Oyuncular: Christian Burgess, Patrick James Clarke, John Bennet. Dizi, 13 bölüm.
İkinci Dünya Savaşında karısını ve iki çocuğunu kaybetmiştir Frankel. Arkadaşı Lisky'yle birlikte Nazilerin izini sürmektedir. Bilgi almak üzere buluşacağı arkadaşı öldürülür. Bu olaydan elde ettiği ipuçlarıyla Stroesser'in peşine düşen Frankel, Saracen'a başvurur...
TV2, 24 Şubat Pazar, 20.10

• **GRİ ÜNİFORMALAR - 1** (Dress Gray) Oyuncular: Eddie Albert, Alec Baldwin.
Delawee ırmağının kıyısındaki, ▶

17.05 Haberler
17.20 "Hayat Ağacı"
18.00 Anadolu'dan Görünüm
18.30 A Stüdyosu'ndan
19.20 Yerli Dizi "077 Hızır Acil Servis"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Studyo A "Ayda Bir"
22.00 Yerli Drama "Yalnızlar"
23.00 Haberler
23.10 Yerli Drama "Yalnızlar" 2.Bl
23.20 Grafik
00.05 Haberler
00.20 Dizi "Özel Dedektif"
01.35 Kapanış

TV 2

07.58 Açılış
08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış
18.10 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.03 Haberler
19.20 Spor Panorama
20.10 Dizi "Suçlu"-8
21.00 Günlerle Gelen
21.30 TRT Koroları
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 Forum

24 Şubat Pazar

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
07.30 High Five
07.55 Star 1 Haber
08.00 Moda Magazın
08.30 Goldie Gold (Çizgi Film)
09.00 Küçük Canavarlar (Çizgi Film)
10.00 Captain Power
10.30 Dizi "Hayat Devam Ediyor"
10.55 Star 1 Haber
11.30 Dizi "Uçak Gemisi"
11.55 Star 1 Haber
2.30 Sinema "Savaş Akademisi" •
14.00 Dizi "Tatlı Aşk"
15.00 Dünyadan Spor
16.00 Sugar Ray Leonard ve Boks
17.00 Magic Mix
17.55 Star 1 Haber
18.20 Dizi "Dragnet"
19.00 Dizi "Edouard ve Kızları"
19.50 Star 1 Haber
20.05 Hollywood Anıları
21.00 Dizi "Gri Üniformalar" •
22.00 Basında Bu Hafta
22.05 Kırmızı Koltuk
23.00 Dallas
00.00 Dizi "Freddy'nın Kabusları"
01.00 Dizi "Hannay"
02.00 Sinema
03.40 Dizi "Altın Yıllar"
04.40 Madison Square Garden'dan Boks
05.40-07.00 Müzik/CNN

25 Şubat Pazartesi

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
07.30 Su Sporları
08.00 Buford Dosyaları (Çizgi Film)
08.30 Çalçene (Çizgi Film)
09.00 Dizi "Üçlü Curcuna"
09.30 Müzik
10.00 Eşek Şakası
10.30 Dizi "Santa Barbara"
11.30 Aynadaki Yüz (Dizi-1)
12.30 Komşular
13.05 Dizi "Cimri"
14.00 Dizi "Ateş Çemberi"
14.30 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.30 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.30 Meltdown (Pop Konseri)
18.00 Taş Devri (Çizgi Film)
18.30 Dizi "Charles İş Başında-12"
19.00 Dizi "Muhteşem İkili"
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Patron Kim"

20.35 Dizi "Çin Plajı"
21.35 Dizi "Adalet Savaşçıları"
23.00 Cinayet Dosyası
23.45 Sinema "Zor Durum" •
01.20 Dizi "İki Kafadar"
02.15 Sinema
03.45 Dizi "Amerikan Güreşi"
04.45-07.00 Müzik/CNN

26 Şubat Salı

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
07.30 High Five
08.00 Buford Dosyaları "Çizgi Film"
08.30 Çalçene (Çizgi Film)
09.00 Moda Magazın
09.30 Müzik
10.00 Eşek Şakası
10.30 Dizi "Santa Barbara"
11.30 Dizi "Aynadaki Yüz" •
12.30 Dizi "Komşular"
13.05 Dizi "Cimri"
14.00 Dizi "Ateş Çemberi"
14.30 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.30 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.30 Meltdown (Pop Konseri)
17.30 CNN
18.00 Taş Devri (Çizgi Film)
18.30 Eşek Şakası
19.00 Dizi "Jefferson Ailesi"
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Dekoratör Kızlar"
20.35 Dizi "Gri Üniformalar" •
21.35 Salı Pazarı
23.40 **Otostopçu**
00.15 Nancy Wilson Show
01.15 Dizi "Hannay"
02.15 Sinema
04.00 Dizi "Altın Yıllar"
05.00-07.00 Müzik/CNN

27 Şubat Çarşamba

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
07.30 Su Sporları
08.00 Buford Dosyaları (Çizgi Film)
08.30 Jana (Çizgi Film)
09.00 Dizi "Üçlü Curcuna"
09.30 Müzik
10.00 Eşek Şakası
10.30 Dizi "Santa Barbara"
11.30 Dizi "Aynadaki Yüz"
12.30 Dizi "Komşular"
13.05 Dizi "Cimri"
14.00 Dizi "Ateş Çemberi"
14.30 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.30 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.30 Meltdown (Pop Konseri)
17.30 CNN
18.00 Taş Devri (Çizgi Film)
18.30 Dizi "Charles İş Başında"
19.00 Muhteşem İkili
19 50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Patron Kim"
20.35 Dizi "İkiz Tepeler"
21.30 Dizi "Stüdyo 5"
22.30 Sinema "Sevimli Cadı" •
00.15 Yaratıklar
00.45 Dizi "İki Kafadar"
02.00 Sinema
03.30 Dizi "Amerikan Güreşi"
04.30-07.00 Müzik/CNN

28 Şubat Perşembe

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
07.30 High Five
08.00 Buford Dosyaları (Çizgi Film)
08.30 Çalçene (Çizgi Film)
09.00 Moda Magazın
09.30 Müzik
10.00 Eşek Şakası
10.30 Dizi "Santa Barbara"
11.30 Dizi "Aynadaki Yüz"
12.30 Dizi "Komşular"
13.05 Dizi "Cimri"
14.00 Dizi "Ateş Çemberi"
14.30 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.30 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.30 Meltdown (Pop Konseri)
17.30 CNN
18.00 Taş Devri (Çizgi Film)
18.30 Dizi "Charles İş Başında"
19.00 Komşular Görmesin
19.50 Star 1 Haber
20.05 Patron Kim
20.35 Dizi "Mike Hammer"
21.40 "Vay Canına"
22.45 Max Headroom
23.45 Dizi "Kalp Atışı"
00.45 Sinema "Kim Seçilecek" •
02.45 Dizi "İki Kafadar"
03.45 Sinema
05.30 Dizi "Amerikan Güreşi"
06.30-07.00 Müzik/CNN

2 MART Cumartesi

07.00 Star 1 Haber
07.05 Müzik
08.00 Moda Magazın
08.30 Goldie Gold (Çizgi Film)
09.00 Küçük Canavarlar (Çizgi Film)
09.30 Dizi "Captain Power"
10.00 Sinema
11.45 Dizi "Uçak Gemisi"
12.45 Dizi "Siyah Yele"
13.15 Türkiye 1. Futbol Ligi'nden Naklen Maç yayını
15.35 İster İnan İster İnanma
16.40 Big Break
17.40 Young Star Galaxy
19.00 Dizi "A Takımı"
19.50 Star 1 Haber
20.05 Bir Cumartesi Eğlencesi
22.00 Miami Vice
23.00 Dizi "Simon ve Simon"
00.00 Sinema "Kar Adam" •
01.40 Yıldızların Gecesi
02.40 Dizi "Hannay"
03.40 Sinema
05.10 Altın Yıllar
06.10-07.00 Müzik/CNN

görkemli fakat soğuk görünümlü binalardan oluşan USG savaş akademisinde bir cinayet işlenir! Bunu birbiri ardına gelen esrarengiz olaylar izler... Yeni hafta için yeni haftalık serüven dizisi...
STAR1, 24 Şubat Pazar, 21.00

• **AYNADAKİ YÜZ - 1** (Le Regard Dans le Miroir) Oyuncular: Michel Bouquet, Aurore Clement.
Paris'te yaşayan dünyaca ünlü ABD'li fotoğrafçı Dora Stern, antikacıları dolaşmaktan hoşlanmaktadır. Bu dükkanların birinde; ne zaman, nasıl çektirdiğini hatırlamadığı bir fotoğrafıyla karşılaşır..
Yaz aylarında gösterilen dizi, bu kez arşivden çıkarılarak yeniden yayına konuyor...
STAR1, 25 Şubat P.tesi 11.30

• **ZOR DURUM** (A Private Function) Yönetmen: Malcolm Mowbray Oyuncular: Michael Palin, Maggie Smith, Liz Smith, Denholm Elliott, Richard Griffiths, John Normington, Bill Paterson. 1985 İngiliz yapımı, orijinali 93 dakika.
İkinci Dünya Savaşının hemen sonrasında İngiltere. Kıtlık, yiyecek karaborsası... Halkın ilgi odağı, şimdilerde domuz eti karaborsasıdır. Mr. Filbert Chilvers, karısı ve kayınvalidesiyle birlikte yaşamaktadır. Mr. Chilvers, hayatındaki bu iki kadının "masum" ve "makul" isteklerini karşılamak uğruna epey ileri gidecektir...
Senaryosunu Alan Bennet'in yazdığı filmin, insanlık durumu üzerine, acımasızlık raddesinde karanlık yargıları var. Aşırı derecede "İngiliz" bir film "ama," keyifli, eğlenceli.
STAR1, 25 Şubat P.tesi 23.45

STAR1'in yeni haftalık dizisi "Gri Uniformalar"da cinayetle kendini gösteren ilginç bir serüven izleyeceğiz

• **ŞARKI YAZARI** (Songwriter) Yönetmen: Alan Rudolph Oyuncular: Willie Nelson, Kris Kristofferson, Melinda Dillon, Rip Torn, Lesley Ann Warren, Mickey Raphael, Rhonda Dotson, Richard C. Sarafian. 1984 ABD yapımı, orijinali 94 dakika.

Doc - Blackie Country müzik ikilisinin işleri iyi gitmektedir. Ancak Doc, kendini tek başına görmeyi, bağımsız davranmayı tercih etmektedir. Eski ortağı kendisinden yardım ister. Bunun üzerine gruptan ayrılır...
Güçlü yardımcı oyuncu kadrosunun desteklediği filmde yönetmen Sarafian'ı oyuncu olarak izleyeceğiz.
İddiasız fakat keyifli film. Sonra müzik de hoş...
TV3, 26 Şubat Salı, 20.00

23.30 Dizi "Buyuk Tuzak"
00.25 Kapanış

TV 3

20.00 Belgesel "Vucudumuzu Tanıyalım"
20.30 Video Muzık-Türkıye
21.20 Dizi "Sahte Rahıp"
22.05 Opera
01.00 Kapanış

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dıl Dersı
19.00 Dızı "Hayat Ağacı"
19.40 Muzık "Klıpler"
20.00 Açık Öğretım
20.40 Müzık
20.45 Açık Öğretım
22.10 Dizi "GYM"
22.35 Belgesel "Perspektıf"
23.00 Start
23.30 Kapanış

26 Salı

TV 1

05.30 Açık Öğretim
06.30 Gün Doğarken
07.00 Haberler
07.05 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağ
09.35 Kadın Saatı
10.00 Haberler
10.10 Dizi "Kalbın Sesi"
10.32 Görüntü ve Muzık
10.40 Okul Televizyonu
11.00 Haberler
11.05 Okul Televizyonu
13.00 Haberler
13.10 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.05 Çocuk Kuşağı
17.05 Haberler
17.20 Dızı "Hayat Ağacı"
18.10 Beraber ve Solo Şarkılar
18.35 A Stüdyosu'ndan
19.25 Dizi Film "Sayın Başkan"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Dizi "Gazeteci"-1 •
22.00 Kabare "Karşı Karşıya"
22.40 Belgesel *"Anadolu Selçuklu Beylikler Dönemi Turk Mimarlığında Türbe ve Kümbetler"*
23.10 Haberler
23.20 Studyo Berlın
00.20 Haberler
00.35 Dizi "Özel Dedektif"
01.20 Haberler
01.50 Kapanış

TV 2

07.58 Açılış
08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretım
12.15 Kapanış
18.10 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.03 Haberler
19.20 Ekonomi Dosyası
19.50 Dizi "Benson"
20.15 Muzık "Yarım Elma"
21.00 Gunlerle Gelen
21.30 CNN Dunya Raporu
22.00 Haberler ve İngılızce Haberler
22.30 Bir Solıst
22.50 TV'de Sınema "Seyırci" •
00.24 Kapanış

TV 3

19.59 Açılış
20.00 TV'de Sınema "Şarkı Yazarı" •
21.35 İnanılmaz Ama Gerçek
22.00 Dızı "Ateş Tarlaları-9"
22.55 Klasık Müzık
23.35 Belgesel "Doğaya Yolculuk"
00.00 Kapanış

TV 4

13.59 Açılış
14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dıl Dersı
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"
19.40 Müzık "Klıpler"
20.40 Müzık
20.45 Açık Öğretım
22.25 Belgesel "Livıng Tomorrow"
22.50 Dizi "Farklı Dünyalar"
23.15 NBA
23.50 Kapanış

27 Çarşamba

TV 1

05.30 Açık Öğretım
06.30 Gün Doğarken
07.00 Haberler
07.05 Gün Başlıyor
08.00 Haberler
08.05 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı

• **GAZETECİ - 1** (Paper Man) Yönetmen: Peter Fisk Oyuncular: John Bach Oliwer, Rebecca Gilling.
Basın kralı Philip Cronwell... Dünyanın sayılı basın imparatorluklarından birinin sahibi. Çocukluğundan beri gazetecilik mesleğine vurgun olan Philip, yıllar önce Sidney'de batmak üzere olan Globo gazetesine el atarak işe girişmiştir... Basın ve TV dünyasında neler olup biter? Bir gazetecilik sevdalısının yükselme serüveninden çarpıcı kesitler.
TV1, 26 Şubat Salı, 21.00

• **SEYİRCİ** (Looker) Yönetmen: Michael Crichton, Oynayanlar:Albert Finney, James Coburn, Susan Dey, 1984 ABD yapımı, orijinali, 94 dakika.
Çılgın bir dahi, güzel mankenleri öldürüyor ve bilgisayar yardımıyla onların holografik (üç boyutlu) görüntülerini kaydediyor. Gerçekmiş gibi görünen bu mankenlerle "karanlık emelleri"ni gerçekleştirmeye çalışıyor. Sonra, ortadan kaybolan hastalarının peşine düşen bir plastik cerrah giriyor devreye.... İyi ile kötünün mücadelesi... Albert Finney ve James Coburn gibi iki usta ve ünlü oyuncunun varlığı hemen dikkat çekiyor. Senaryoyu da yazan, yönetmen Michael Crichton filmini "televizyon programları üstüne bir gerilim" diye nitelendiriyor. İşin içinde biraz bilim-kurgu da var. Hikaye pek inandırıcı değil, ne bilim-kurgunun ne de gerilimin tek başına tadı alınabiliyor. Belki Coburn-Finney ikilisinin yüzü suyu hürmetine izlenebilir.
TV2, 26 Şubat Salı, 22.50

• **TÜRKİYE - YUGOSLAVYA MİLLİ FUTBOL KARŞILAŞMASI** Dostluk maçı ama, Piontek için yine de oldukça zor bir maç. Kadro kurmakta oldukça zorlanacak. Rıdvan yok , Tanju yok. Bunun yanında diğer futbolcular da istenilen form düzeyini tutturamadılar. Yugoslavya ise eskisi gibi değil ama yine de, ibre onlardan yana. Ne de olsa milli maç, gözler ekranda olacak.
TV1, 27 Şubat Çarş., 18.00

• **BARNABY VE BEN** (Barnaby and Me) Yönetmen: Norman Panama Oyuncular: Sid Caesar, Juliet Mills, Sally Boyden, John Newcombe. 1977 Avustralya yapımı, orijinali 90 dakika.
Üçkağıtçılıkla iştigal eden Leo, "mesleğiyle ilgili girişimlerde bulunmak üzere" Avustralya'ya gitmiştir. Birilerinden kaçmaktayken Jennifer ve kızıyla tanışır. Önce bu olayı yeni bir iş olarak değerlendirir ama, Jennifer'la ilişkisi farklı bir boyuta sıçrama eğilimindedir...
"Avustralyaca" bir güldürü. Soğuk değil, bıktırıcı değil, zor değil. Vasat, izlenebilir bir TV yapımı.
TV3, 27 Şubat Çarş., 20.00

• **SEVİMLİ CADI** (Bell, Book and Candle) Yönetmen: Richard Quine Oyuncular: James Stewart, Kim Novak, Jack Lemmon, Ernie Kovacs, Hermonie Gingold. 1958 ABD yapımı, orijinali 103 dakika.
Yayıncı, güzel ve alımlı cadının gözüne çarpmıştır bir kere. Cadı, ne yapar yapar onu büyüler, kollarına alıverir. Adamcağız onun ne cadı olduğunu öğrenene kadar...
John Van Drutten'ın oyunundan upuzun bir uyarlama. Eski moda aile güldürüsü.
STAR1, 27 Şubat Çarş., 22.30

• **KULUBE** (Rancho Notorius) Yönetmen: Fritz Lang Oyuncular: Marlene Dietrich, Arthur Kennedy, Mel Ferrer, Lloyd Gough, Gloria Henry, William Frawley, Jack Elam, George Reeves. 1952 ABD yapımı, orijinali 89 dakika.
Vern'in nişanlısı bir soygun sırasında öldürülür. Vern katilleri cezalandırmakta kararlıdır fakat önce onların kim olduklarını öğrenmesi gerekmektedir. Araştırmaya başlar. İpuçları onu Altar adlı kadının çiftliğine götürmektedir...
Alman sinema ustası Fritz Lang'ın sıra dışı Western'i. ABD'de ısmarlama film çektiği dönemden. Daniel Taradash'ın sıradanlaşmış hikayesi, sinemaya polisiye senaryolar yazarak başlayan Lang'ın elinden, renkli karakterlerin kattığı çeşniyle de, güzel bir film olarak çıkmış. TV'de çok önceden gösterilmişti. Görmediyseniz izleyin. Haftanın iyi filmlerinden.
TV3, 28 Şubat Perşembe, 21 00 ▸

Marlene Dietrich, Alman sinema ustası Lang'ın sıradışı Western'i "Kulübe"yle ekranda

09.35 Kadın Saati
10.00 Haberler
10.10 Dizi "Kalbin Sesi"
10.32 Görüntü ve Müzik
10.40 Okul Televizyonu
11.00 Haberler
11.05 Okul Televizyonu
13.00 Haberler
13.10 Okul Televizyonu
15.05 Çocuk Kuşağı
17.05 Haberler
17.20 Dizi "Hayat Ağacı"
18.00 Türkiye-Yugoslavya Mil. Futbol Karşılaşması "Naklen" •
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Eğlence "Tele Çarşamba"
22.05 Dizi "Arsene Lupin'in Dönüşü-8"
23.10 Magazin "Doğu Ekspresi"
00.00 Haberler
00.15 Dizi "Uzaydaki Cinayet"
01.00 Haberler
01.30 Kapanış

TV 2

07.58 Açılış
08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış
18.10 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.03 Haberler
19.20 Tıp Dosyası
19.50 Görünüm
20.35 Dizi "Alf"
21.00 Günlerle Gelen
21.30 Caz
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 Haber Program
23.05 Bir Film Bir Yönetmen

"Züğürt Ağa" / Nesli Çölgeçen
00.43 Kapanış

TV 3

20.00 TV'de Sinema / Komedilerden "Barnaby ve Ben" •
21.35 Inanılmaz Ama Gerçek
22.00 Dizi "Paper Man"-Tekrar
22.55 Bir Solist "Pop"
23.35 Kapanış

TV 4

13.59 Açılış
14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"
19.40 Müzik "Klipler"
20.00 Açık Ogretim
22.10 Komedi "Kızım ve Ben"
22.35 Belgesel "İçimizdeki Dünya"
23.25 Kapanış

28 Perşembe

TV 1

05.30 Açık Öğretim
06.30 Gün Doğarken
07.00 Haberler
07.05 Gün Başlıyor
08.00 Haberler
08.05 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.35 Kadın Saati "Hanımlar İçin"
10.10 Dizi "Kalbin Sesi"
10.32 Görüntü ve Müzik
10.40 Okul Televizyonu
11.00 Haberler
11.05 Okul Televizyonu
13.00 Haberler
13.10 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.05 Çocuk Kuşağı
17.05 Haberler
17.20 Dizi "Hayat Ağacı"
18.10 Gençlik Konserleri
18.30 A Stüdyosundan
19.10 Merhaba Çocuklar
19.20 İnanç Dünyası
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Dizi "Gazeteci"
22.00 Açıkoturum
00.00 Haberler
00.15 Dizi "Uzaydaki Cinayet"
01.00 Haberler
01.30 Kapanış

TV 2

07.58 Açılış
08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim

NN

• **UMUTSUZ CINAYET** (Mercy or Murder?) Yönetmen: Steve Gethers Oyuncular: Robert Young, Frances Reid, Michael Learned, Marshall Colt, Eddie Albert. 1987 ABD yapımı, orijinali 100 dakika.
Floridalı Russ ve Emily, birlikte mutlu bir yaşamı, sevdikleri bir evliliği sürdürmüşlerdir. Emily hastalanır: Berbat Alzheimer hastalığı. Russ, iyileşme umutlarının bittiği yerde Emily'nin acılarına son verir...
Karısını öldürmekle suçlanan ve asla, hiç kimsenin affına ya da anlayışına sığınmayan Roswell Gilbert'in davasını ekrana başarıyla aktaran, yarı belgesel bir TV filmi. Robert Young, Russ'ın düşünce ve duygularını aktarmada oldukça başarılı.
TV3, 1 Mart Cuma, 20.00

Alain Delon toplu gösterisi, "Şeytan Ruhlu Kadın"la başlıyor

• **ŞEYTAN RUHLU KADIN** (Diaboliquement Vôtre/Diabolically Yours) Yönetmen: Julien Duvivier Oyuncular: Alain Delon, Santa Berger, Peter Moscbaher, Claude Pieplu. 1967 Fransız yapımı.
Pierre De Grange: Biraz eski asker, biraz da alkolik. Barda tanıştığı Dr. Frederic Lunel'le iyi anlaşmıştır. Fred ve sevgilisi Christian Campo, Chris'in zengin bir iş adamı olan kocası George'u birlikte öldürmüşlerdir. Şimdi, cinayetten sıyırmak için başka bir cinayet işlemek durumundadırlar...
Alain Delon'un oynadığı sıra işi polisiyelerden biri. Suç üstüne karışık bir entrika ve aşk tabii. Yönetmen Duvivier, 30'lar Fransız sinemasının önde gelen isimlerinden. Ancak İkinci Savaş dönemini ABD'de geçiren yönetmenin savaş sonrası performansı 30'lardaki kadar parlak olamamış. İzleyeceğimiz filmi de pek iz bırakmayanlardan biri.
TV2, 1 Mart Cuma, 23.00

• **KİM SEÇİLECEK** (Swimsuit) Yönetmen: Chris Thomson Oyuncular: William Katt, Catherine Oxenberg, Cyd Charisse, Nia Peeples, Tom Villard, Billy Warlock, Jack Wagner. 1989 ABD yapımı, orijinali 100 dakika.
Mayo üreten bir şirket, kreasyonlarını sunacak en iyi mankeni aramaktadır. Bu işe esaslı para ayrılmıştır. Mankenin belirlenmesi için yarışma düzenlenir...
Özensiz çekilmiş vasat bir TV yapımı. Filmin ne vereceğini kestirebilmeniz için orijinal adına bakmanız yeterli...
STAR1, 1 Mart Cuma, 00.45

• **START** Karmaşık motor, 2000 beygirgücü, kısa sürede yüksek hız, en küçük tıklamada büyük tehlike: İşte "Hotboat." Şu sıralar ABD'de pek revaçta olan suüstü sporu. Dört kategoride yapılan "Hotboat" yarışları ilk kez TRT TV'de. Bir başka çılgınlık, "canavar" ciplerin, devasa tekerlekli, 4X4 çekişli arazi araçlarının, normal tekerlekli, normal duruşlu garip otomobillerin üzerinde dolanıp durdukları "Bigfoot" yarışları. "Start", çoğu kişi için eğlenceli, keyifli, (biraz da düşündürücü) bir program.
TV1, 2 Mart Cumartesi, 12.30

• **ADANASPOR - BURSASPOR KARŞILAŞMASI** Adanaspor son haftalarda çok puan kaybetti. Bursasporun ne yapacağı belli olmuyor. Düşme hattındaki takımları yakından ilgilendirecek bir maç. Deplasmanlarda süpriz yapmayı seven Bursaspor beraberliğe razı olacakken, Adanaspor mutlaka maçı kazanmak isteyecek. Çetin bir lig maçı.
TV1, 2 Mart Cumartesi, 13.25

• **KARA DEĞİRMEN** (The Black Windmill) Yönetmen: Don Siegel Oyuncular: Michael Caine, Joseph O'Connor, Donald Pleasence, John Vernon, Janet Suzman, Delphine Seyrig. 1974 İngiliz yapımı, orijinali 106 dakika.
Gizli servisten binbaşı Terrant'ın oğlu kaçırılır. Fidye olarak işlenmemiş elmaslar istenmektedir. Bu elmaslardan elde edilecek para, silah sağlamakta kullanılacaktır. Yetkili makamlar bu fidyeyi ödemeyi reddedince, Terrant kendi çıkış yolunu aramaya başlar...
Kimi sahneleriyle parlak, fakat pek de sıra dışı olmayan, izlenebilir bir serüven filmi. Yönetmen Don Siegel'in daha başarılı olduğu filmlerini TV'den izlemiştik.
TV2, 2 Mart Cumartesi, 15.50

• **HANUSSEN** Yönetmen: Istvan Zsabo Oyuncular: Klaus Maria Brandauer, Erland Josephson, Ildiko Bansagi, Walter Schmidinger, Karoly Eper-

12.15 Kapanış

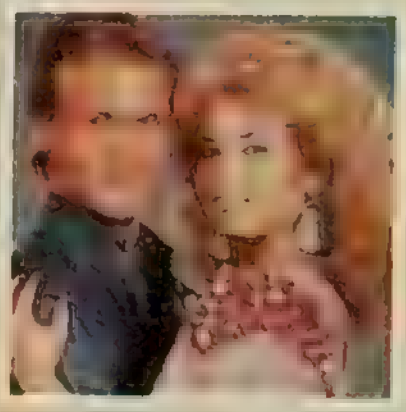

18.10 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.03 Haberler
19.20 Haftanın Sohbeti
19.40 Avrupa dan Futbol
20.20 Belgesel "Türk Tiyatrosu"
21.00 Günlerle Gelen
21.30 Sorularda Nağmeler
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 Kamera Arkası
23.10 Gece Konseri
00.00 Kapanış

TV 3

19.59 Açılış
20.00 Dizi "Suç Ortakları"
21.00 TV'de Sinema "Kulübe" •
22.35 Belgesel "Afrikalılar"
23.30 Müzik "Wired Show"
23.45 Kapanış

TV 4

13.59 Açılış
14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"
19.40 Müzik "Klipler"
20.00 Açık Öğretim
22.10 Belgesel "Vahşi Amerika"
22.50 Dizi "Küçük Doktor"
23.15 1 Numara-Tekrar
23.45 Kapanış

1 MART Cuma

TV 1

05.30 Açık Öğretim
06.30 Gün Doğarken
07.00 Haberler
07.05 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.35 Kadın Saati "Hanımeli"
10.10 Dizi "Kalbin Sesi"
10.32 Goruntü ve Müzik
10.40 Okul Televizyonu
12.00 Haberler
12.05 Okul Televizyonu
13.00 Haberler
13.10 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.05 Çocuk Kuşağı
17.05 Haberler
17.20 Dizi "Hayat Ağacı"
18.10 Gençlik
18.40 A Studyosu'ndan
19.20 Dizi "Geçmişe Açılan Pencere-8"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Berat Kandılı
22.20 Bir Başka Gece
23.00 Haberler
23.10 Bir Başka Gece
00.55 Ray Bradbury Oyunları-10
01.20 Haberler
01.50 Kapanış

TV 2

07.58 Açılış
08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış
18.10 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.03 Haberler
19.20 İslam ve İnsan
19.45 Dizi "Marc ve Sophie"
20.10 Belgesel "Denizciliğimiz"
20.30 Yarışma "Yalancının Mumu"
21.00 Günlerle Gelen
21.30 Ezgi Akşamı
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 Belgesel "Gezegenler"
23.00 Toplu Gösteriler •
00.35 Kapanış

TV 3

20.00 TV'de Sinema
"Umutsuz Cinayet" •
21.40 İnanılmaz Ama Gerçek
22.00 Dizi "Gazeteci"
22.55 Belgesel "Dünya ve İnsanlar"
23.45 Caz
00.15 Dizi "Dedektiflik Bürosu"
01.00 Kapanış

TV 4

13.59 Açılış
14.00 TV Okulu
18.00 Yabancı Dil Ders.
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"

Geçen yılki İstanbul Uluslararası Film Festivali'nde gösterilen "Hanussen" usta Macar yönetmen Istvan Zsabo'nın üçlemesinin son filmi. Başrolde usta oyuncu Klaus Maria Brandauer'in oynadığı filmi izlemediyseniz kaçırmayın

jes, Grazyna Szapolowska, Colette Pilz-Warren, Adriana Biedrzynska, György Cserhalmi. 1988 Alman - Macar ortak yapımı, orijinali 140 dakika.

Birinci Dünya Savaşının sonları... Askeri hastane. Avusturyalı çavuş Klaus Schneider, başından yaralı. Ciddi bir yara. Onu, Prof. Dr. Bettelheim tedavi ediyor. Hipnoz'u yöntem olarak kullanan ilk bilim adamı... Prof. Bettelheim, çavuş Schneider'in hipnoz ve telepatiye elverişli nitelikleri olduğunu keşfeder... Budapeşte: Çavuş Schneider, Yzb. Nowotny'yle tanışır. Yüzbaşı, Schneider'a kendi menacerleğinde sahneye çıkmayı teklif etmektedir. Birlikte Viyana'ya giderler. Eric Jan Hanussen adını takınan çavuş Schneider, medyumluktan ibaret parlak bir meslek hayatına adım atar... Seçimler iyice yaklaşmıştır. Ünlü medyum Hanussen, Adolf Hitler'in seçimleri kazanacağını bildirir! Bu kehanet ve sahibi, Nazi partisi propaganda şefinin gözünden kaçmaz...

Mantık ve mantıksızlık, politika ve gizem. Çağın karmaşası içinde, ihtiyacı olan güven duygusunu bireysel çabasıyla üretmeye çalışan bir adamın, yaşadığı dönemi de yansıtan serüveni... Yönetmen Zsabo'yu İstanbullu sinemaseverler Uluslararası Film Festivalinden tanıyorlar. Hanussen, geçen yılki festivalde gösterilmişti. Hanussen, "Albay Redl" ve Yabancı film Oscar'ı alan "Mephisto"yla birlikte Zsabo'nun aynı dönem ve atmosfer üzerine kurulu üçlemesini oluşturuyor. İzlemediyseniz kaçırmayın.

TV3, 2 Mart Cumartesi, 20.50

• **KAR ADAM** (The Abominable Snowman of the Himalayas) Yönetmen: Val Guest Oyuncular: Forrest Tucker, Peter Cushing, Richard Wattis, Maureen Connel, Robert Brown. 1957 İngiliz yapımı, siyah-beyaz, orijinali 85 dakika.

İki kişi; iki gözüpek dağcı, kardaki dev ayak izlerinin sahibinin peşindedir. Dev bir kar adamı olduğu kuşkusuz, bu ele geçmez yaratığın peşindeki iki adamdan biri "iyi", diğeri "kötü"dür...

Zekice bir hikaye, beklenmedik gelişmeler. Keyifli, iyi film.

STAR1, 2 Mart Cumartesi, 00.00

19.40 Muzık "Klıpler"
20.00 Açık Öğretım
22.10 Dizi "Çifte Bela"
22.35 Belgesel "2000 e Doğru"
23.20 Video Müzık Türkıye
00.20 Kapanış

2 Cumartesi

TV 1

07.00 Haberler
07.05 Açık Öğretım
08.00 Haberler
08.05 Açık Öğretım
10.00 Haberler
10.05 Çizgi Film
11.05 Palet
12.05 Haberler
12.10 Dizi "Lassıe"
12.30 Start •
13.10 Bır Solıst "Erkan Yuksel"
13.25 Adanaspor-Bursaspor Futbol Karşılaşması (Naklen) •
15.20 Hafta Sonu
16.00 Haberler
16.05 Hafta Sonu
17.00 Haberler
17.15 Gençlığın Dunyası
18.05 Tarıhte Bu Hafta
18.20 Dizi "Guldenburglar ın Mırası"
19.10 Sivil Savunma
19.30 Ankara Radyosu Türk Sanat Müzığı Korosu -Köçekçeler-
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Hodri Meydan
21.55 TV'de Turk Sıneması "Kadın Dul Kalınca"

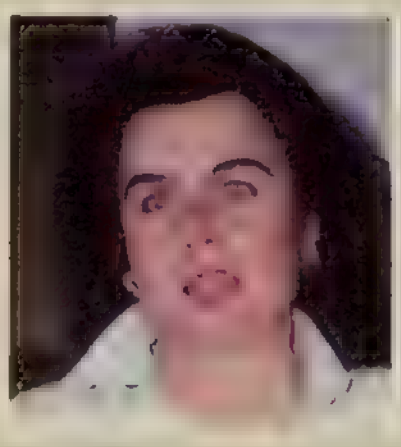

(Yön.: Umit Efekan
Oyn.: Halil Ergün, Fatma Gırık
Bir takım küçük sorunları olan karı koca, sonunda ayrılmaya karar verirler.)

23.05 Haberler
23.15 "Kadın Dul Kalınca" 2. Bl
23 40 Dizi "Gazeteci"
00.00 Haberler
00.15 Mını Dizi
00.50 Görüntü ve Müzık
01.00 Haberler
01.15 Alfred Hıtchcock / "Tepedeki Ev"
01.40 Müzık "Joan Baez"
02.00 Dızı "Tepedekı Ev"
03.00 Haberler
03.05 Dızı "2 Bl."
04.00 Haberler
04.05 Dızı "3 Bl."
05.00 Haberler
05.05 Dızı "4 Bl."
06.00 Haberler
06.05 Dızı "5 Bl."
07.00 Haberler
07.05 Toplu Müzık Programı
07.30 Açık Öğretim

TV 2

14.58 Açılış
15.00 Dizi "Kuş Kulubü"
15.25 Dizi "Polis Akademisi"
15.50 Tatıl Sıneması 'Kara Değirmen' •
17.30 Son 7 Gün Türkıye
18.00 Belgesel "Dünyayı Dolaşıyoruz"
18.50 Geçmiş Zaman Olur kı
19.00 Haberler
19.15 Dızı "Adalet-9"
20.00 Dunya Listelennden
20.30 Bızım İnsanlarımız
21.05 Müzığımızde Kadın
21.30 Konuların İçinden
22.00 Haberler ve İngılızce Haberler
22.30 TV'de Tıyatro "Bayan Julie"
01.15 Kapanış

TV 3

19.59 Açılış
20.00 Dizi "Kokler"
20.55 Dünya Sınemalarından / "Hanussen" •
23.40 Vıdeo Müzık Türkıye
00.40 Kapanış

TV 4

18.28 Açılış
18.30 Dizi "Zil Çalınca"
19.00 Dizi "Hayat Ağacı"
19.40 Belgesel "Coğrafya"
20.30 Gençlık Konserlen
20.50 Matematık Gozüyle
21.10 Gençlığın Dünyas
21.55 Pop Saatı
22.30 Dizi "21. Sokak"
23.20 Kapanış

Camel dünyasını

CAMEL
CAMEL
FILTERS
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES
CAMEL
FILTERS
100's
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES

ANAP / İLK RAUND ÖZAL'IN

Muhafazakarların hazin sonu

Başbakan, Özal'ın isteği üzerine Hüsnü Doğan'dan vazgeçince ANAP'ta muhafazakar kanat büyük darbe aldı. Partide şimdi, Maraş'ın deyişiyle "satış" konuşuluyor

"Adamı rezil etmenin bir anlamı yok. Her halukarda Başbakan'a yakışan, sonuna kadar direnmekti. Maalesef Başbakan bu arkadaşlarımızı satmış görünüyor..." Semra Özal'ın İstanbul il başkanlığına aday olması ile ANAP içerisinde kopan kavgada ilk raund, Özal'ın oldu. Hüsnü Doğan'ın Milli Savunma Bakanlığı'ndan azli, Başbakan Akbulut'un çevresinde toplanabileceklerini umanları dağıttı. ANAP'taki muhafazakar grubun önde gelen isimlerinden Kırşehir milletvekili Gökhan Maraş, Başbakan Akbulut tarafından son dakikada nasıl "satışa getirildiklerini" yukardaki cümlelerle açıklıyordu.

Öküz öldü... ANAP'ta Özal'a rağmen politika yapılamayacağını görenlerin birbir saf değiştirmesiyle, Akbulut da son anda eski yerine dönüyor, Hüsnü Doğan'ın bakanlıktan azli için Cumhurbaşkanı'na başvuruda bulunuyordu. Akbulut'tan önce kimler yoktu ki yanlış hesabın köşkten döneceğini anlayanlar arasında... Orhan Demirtaş, Metin Gürdere ve hatta açıkca söylemese bile İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu...

ANAP Genel Başkan Yardımcısı ve Teşkilat Başkanı Orhan Demirtaş Hüsnü Doğan'ın azledilmesi sonrasında ağız değiştiriyor ve adeta öküz öldü ortaklık bitti dercesine "Öyle ortaklık falan yok. Ekipte de yer almadım, ben teşkilat başkanıyım her toplantıya katılırım ama, İstanbul toplantısına katıldım memleket karıştı..." şeklinde konuşuyordu.

ANAP'ta "hatasını farkeden" bir başka milletvekili de, Genel Başkan yardımcısı da Metin Gürdere idi. Gürdere, önceleri Güzelci olarak meydanlara çıkmış sonra yanlış ata oynadığını farkedince Akbulutçu oluvermişti. Semra Özal'a karşı dört bakanın yanında yer alan ve bu yönde açıklamalar yapan Gürdere son dakikada bir kez daha yanlış at üzerinde olduğunu anlayınca tekrar saf değiştiriyordu. Gürdere ANAP'ta ilk azledilen bakanın Vural Arıkan olduğunu hatırlatarak "Ne oldu ki yani, partiye ne oldu? Ben olaya o gözle bakıyorum." diyordu. Daha birkaç gün öncesine kadar Akbulut'la birlikte desteklediği muhafazakar grubun parti içindeki gücü için de bu sefer yine ağız değiştiren Gürdere, "Bunların öyle büyütüldüğü kadar tabanı etkileyip, yönlendireceğini de sanmıyorum." diyerek yelpazedeki "yeni" yerini alıyordu. İstanbul çıkartmasının kahramanlarından Hayrettin Elmas da, Doğan'ın azil olayını, "Şok oldum, kafam allak bullak, bir değerlendirme yapamıyorum. Demek ki Başbakan bu işe mecbur kaldı." sözleriyle yorumlarken, köşkün ANAP'taki kulağı Ankara milletvekili Ercan Vuralhan, sonucu ,Turgut Özal'ın "kesin zaferi" şeklinde değerlendiriyordu. Bu şekilde düşünen sadece Vuralhan değildi. Ankara Milletvekili Rıfat Diker şöyle diyor-

"Diğerleri de istifa etmeli"

Semra Özal'ın öteden beri sağ kolu olan ve her türlü desteği "gerektiğinde" veren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: İstanbul il başkanlığı için sürdürülen mücadelenin aslında, çağdaş, yenilikçi kesim ile

du: "Bunların tavanı da tabanı da Özal'dı. Kendilerini çok büyük gördüler ama, Özal bitsinler dediği anda işte tabanları da tavanları da bitti. Bir avuç çapulcu gibi kaldılar."

Azletmek mecburiyetten Özal, Hüsnü Doğan'ın basın toplantısı düzenleyerek kendisini eleştirmesini içine sindirememişti. Başbakan Yıldırım Akbulut'a geçtiğimiz hafta içerisinde iki kez, Hüsnü Doğan'ı ve onun yanında açıkça yer alan üç bakanı, Cemil Çiçek, Mehmet Keçeciler ve Abdülkadir Aksu'yu görevden almasını istemişti. Ancak Akbulut oyalama taktiği güderek, kavgayı küllendirmeye gayret ediyordu. Özal, son görüşmelerinde ise kesin tavrını koyuyor ve yeğeni Hüsnü'yü MGK toplantısında görmek istemediğini söylüyordu.

"Eğer beraber çalışmak mümkün değilse o adama bir süre tanınır ve istifası gerçekleştirebilirdi. O insanın da haysiyeti şerefi var. Maalesef Başbakan bunu yapmadı." diyen Kırşehir milletvekili Gökhan Maraş, Hüsnü Doğan'ın, gerek diğer üç arkadaşı gerekse Başbakan Akbulut tarafından "kurban" seçildiğini söylüyordu. Ama, Başbakan, bu "haysiyet" meselesini neden bir kenara

ADEM ALTAN / NOKTA

Akbulut sonunda Özal'a "hayır" diyemedi

koymak zorunda kaldığını şu sözleriyle itiraf ediyordu: "Malum olaydan sonra meselenin daha büyük boyutlara ulaşmaması için bu tasarruf kaçınılmaz oldu." Akbulut, bu yüzden bir bakanını feda etmişti. Bunun, partinin içindeki gerginlik bir yana, hükümette "düşman saflara" yol açması kaçınılmazdı. Ne var ki, bunun bizzat hükümetin üyelerince "pek de dert edilmediği" görülüyordu. Örneğin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut, hükümetin mutlaka uyum içinde çalışmasının şart olmadığından söylüyordu.

Parti ve hükümet içindeki düşman kardeşlerin bir ip üstünde nasıl yürüyeceğine ilişkin en ilginç yorum da, ANAP Ankara Milletvekili Rifat Diker'den geliyordu: "Özal partinin gericiler tarafından ele geçirilmesine karşı çıktı, ancak aynı şekilde dengeyi yenilikçi kanat, liberal kanat bozsaydı, onların da partiyi ele geçirmelerini önlerdi. Yani mevcut dengeyi herkes koruyacak ve herkes birbirini taşıyacak."

Erdal KILIÇOĞLU - İlter SAĞIRSOY

parti içindeki gerici kesimin mücadelesi olduğu ve dört bakanın asıl amacının il başkanlığı değil partiyi ele geçirmek olduğu söyleniyor, bu doğru mu?

Aykut: Evet doğru, bunda doğruluk payı oldukça yüksek. Semra hanımın şahsında verilen asıl mücadelenin gerekçesi de, bu dediğiniz şekliyle gericilerin ANAP'ı ele geçirmesini önlemek.

Nokta: Peki gerici olarak nitelendirdiğiniz o taraftan bir aday çıkar ve kazanırsa ne olur? Hiç böyle bir ihtimal yok mu?

Aykut : Hayır buna ihtimal vermiyorum. Şu ana kadar bir aday çıkmadı. Son dakikada bir aday çıkar mı bilmiyoruz. Bir başka adayın kazanacağını düşünmüyorum. Çalışmalarımızı çok iyi yürüttük. Bizim adayımızın kazanacağından aşağı yukarı emin hale geldik.

Nokta: Şu anda karşınızda yer alan kanat hep, "önce kargaşa, sonra belirli ödünler karşılığında partide huzuru yaratma" taktiği güttüler. Şimdi de Özal, bunlarla sırf partide huzur olsun diye bir pazarlığa oturabilir mi?

Aykut: Bu pazarlık için bu sefer nasıl bir yöntem izleyeceklerini bilmiyorum. Ama her seferinde ülke genelinde iktidar olacak kadar oyu olmayan bu küçük gruplar daima birtakım problemler çıkararak, ya bazı koltuklar koparmaya ya da başka şeyler koparmaya çalışıyorlar. Şimdi ise galiba listeyi ele geçirme mücadelesine girecekler. Bunun için çeşitli hile yoluna girebilecekler, suikast olayında başvurdukları gibi..

Nokta: Yani Sayın Özal şimdi bütün olan-bitenden sonra bunlarla oturup "aman partide huzur olsun diye..." pazarlık eder mi?

Aykut: Partide huzur bu gibi sebeplerle ortadan kalktı. Şimdi tekrar bu gibi "sebepleri" muhafaza etmeye çalışacağını sanmıyorum. Yani tekrar onlara taviz verdiğin zaman partiye huzur gelmeyecek ki... Zaten partideki huzur bu şekilde ortadan kalktı. Küçük grupların hileli yollarla partiyi ele geçirmelerine müsade edilmeyecek.

Nokta: Özetle azınlık ve gerici olarak değerlendirdiğiniz zihniyetin temsilcilerinin, partiyi ve ülke yönetimini ele geçirme çabaları "artık" bir tehlike oluşturuyor mu?

Aykut: Evet..Tabii burada iş tamamıyla Sayın Özal'a düşüyor. Bunların tekrar bu "düşünce ve davranış" içinde olduklarını adamakıllı gördü. Onlara güvenmeye devam ederse bir süre sonra tekrar ve de "daha vahim" şeylerle karşılaşabileceğini artık düşünecektir herhalde .

Nokta: Doğan'ın görevden alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Diğer isyancı bakanların şimdi ne yapması lazım?

Aykut : Bu durumda onların da istifa etmeleri lazım şimdi. Oralara, oraya yapışmanın bir manası var mı böyle bir olayda?

SÖYLEŞİ \ FAİK TARIMCIOĞLU

"Türkiye laik değil"

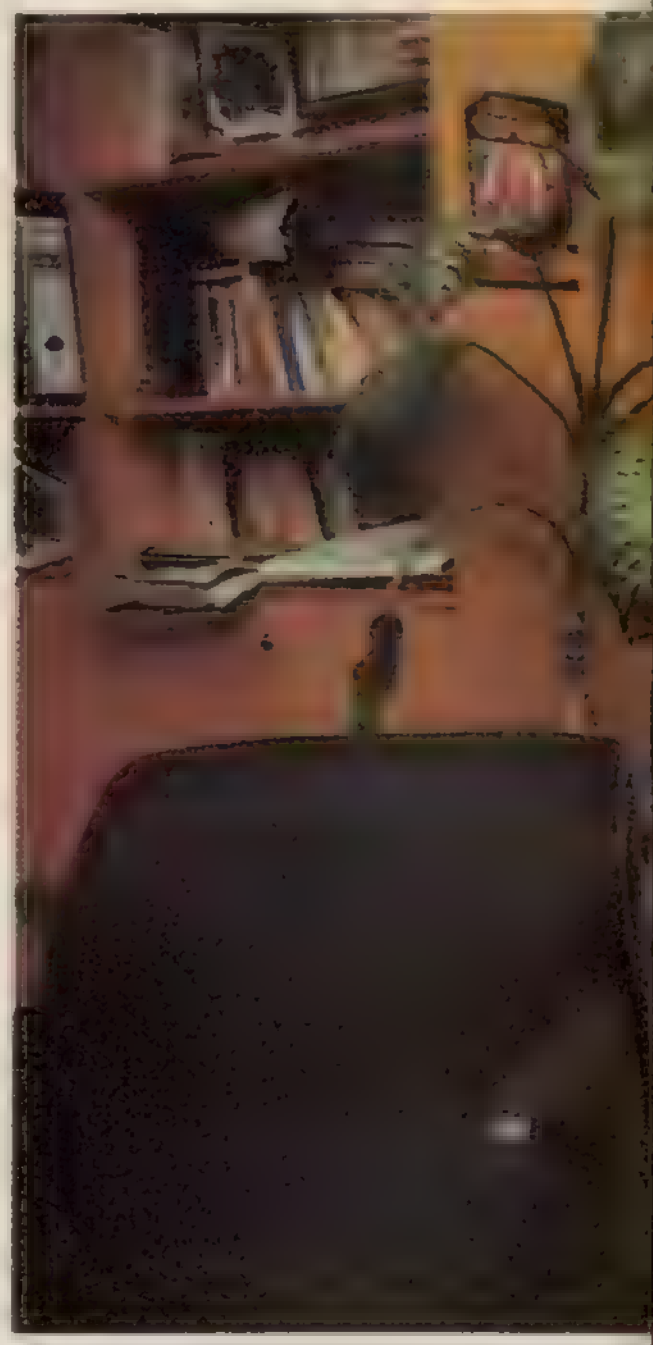

*Köşkten aldığı sinyaller üzerine yaptığı ilginç ve sivri çıkışlarla tanınan, 12 Eylül dönemi askeri savcılarından, ANAP Bitlis Milletvekili ve Adalet Komisyonu üyesi Faik Tarımcıoğlu, **Nokta**'dan İlter Sağırsoy'un sorularını yanıtladı.*

Nokta: Türkiye Cumhuriyeti laik mi değil mi? İktidar partisinin bir üyesisiniz. Laiklik konusunda kesin çözüm getirici çalışmalar yapıyor musunuz? Yoksa, tartışmaların uzayıp gitmesi işinize mi geliyor ?

Tarımcıoğlu: Bakın bu bir süreç meselesidir. Türkiye'nin sırtındaki birinci kambur dil sorunudur. İkinci kambur, tipik bir antidemokratik rejim olan despotik bürokrasinin şaheseri, yarı laiklik rejimidir. Türkiye gerçek bir laik ülke değildir. Benim bu fikrimi solcu bir aydın olarak sadece Aziz Nesin ileri sürmüştü. Onun dışında çıkıp şunları söyleyen, düşünen bir babayiğit var mı? Varsa çıksın! Ben bunu meclis kürsüsünde de söylerim, gerekirse kanun teklifi olarak da hazırlar sunarım. Ama çok tepki görür. Korktuğumdan falan değil de, kaş yaparken göz çıkarmak istemem. O zaman hemen beni Atatürk düşmanı falan diye tanıtırlar, halbuki ben çoğundan daha Atatürkçüyüm. Gerçek Atatürkçüyüm. Türkiye'de laiklik iki yüzlüdür, laik olduğunu savunan aydınlar da iki yüzlüdür.

Nokta: Bu laiklik tartışmaları içinde kılık kıyafetle ilgili bir bölüm var ki, kamuoyunu uzun bir süre meşgul etmişti.

Tarımcıoğlu: Bakın, laiklikle kıyafetin inanın hiç bir ilgisi yok. Ama şunu söyleyeyim, Anayasa'nın şemsiyesi altında olan birtakım geçici, bana göre geçici olması gereken devrim kanunuları var. Mesela şapka kanunu... Biz hala bu kanunu, hem de Anayasa'nın şemsiyesi altında tutup da 70 yıldır yaşatıyorsak, utanç içerisinde olmalıyız. Çünkü şapkayı giy çıkar, bilmem ne, artık ikibin yılında bu kanun konusu olmamalıdır.

Nokta: Size göre şu anda Türkiye'de laiklik var mı, yok mu?

Tarımcıoğlu: Hayır, kesinlikle Türkiye'de laiklik yok.

Nokta: Türkiye'de laiklik yoksa, ne var ?

Tarımcıoğlu: Despotluk ve nasıl olduğu anlaşılamayan ama laik olduğu iddia edilen garip bir yönetim şekli var. Ağırlığın despotluk olduğu kesin. Laiklik demokratlık demektir. Dikkat edin, şu anda Türkiye'de uygulanan sözüm ona laiklikte, yine vicdanlara ve ruhlara bir baskı vardır. Yani yasak vardır. Yasaklar Cumhuriyet'le gelmiştir ama geçicidir, ya da geçici olması lazımdır.

> **"Türkiye'nin sırtındaki birinci kambur dil sorunudur. İkinci kamburtipik bir antidemokratik rejim olandespotik bürokrasinin şaheseri, yarı laiklik rejimidir."**

Nokta: Peki, açıkca Anayasa şemsiyesi altındaki bu hükümler kaldırılmalıdır diyebilir misiniz ?

Tarımcıoğlu: Demesine derim de, hemen Atatürk düşmanı ilan ederler. Halbuki benim savunduğum daha geniş bir demokrasi ve tam bir laiklik anlayışı... Şimdi Atatürk devrimlerine karşı derler, şapka kanununa karşı derler. Bana kalırsa bu tip kanunların hem de Anayasa teminatı altında olması, insanlık gelişmişliği açısından bir zuldur, ayıptır, kara lekedir. Bunu bugün anlatabilmek çok zor. Ama artık bunlar düşünce olarak Türkiye'nin gündeminden çıkmalı.

Nokta: Bu tip kanunlar sürdüğü sürece, sizin dediğiniz ütopyadan öteye geçemez o zaman, değil mi?

Tarımcıoğlu: Ben bu anlamda bir iki nabız yoklaması yaptım.Gördüm ki kamuoyu ve ilgili çevreler hemen iki zıt kutba ayrılıyor.Halbuki şunu düşünmeliler, ben şapka giyeceksem bunu kanun zoruyla mı giymeliyim?Yani bu tip tabulardan sıyrılıp bu safralardan kurtulmalıyız biran önce. İşte Türkiye'nin yarı laik , yarı totaliter rejimle yönetiliyor olması bu tür değişiklikleri önlüyor..Ve bu da bazı çevrelerin işine geliyor tabi.Türkiye 'de laiklik konusunda bir konsensus sağlanmamış.Ve bugüne kadar gelen yapının

kurucusu da Atatürk. Ne yaptı? Dinle devlet işlerini ayırdı ve hilafeti kaldırarak doğrusunu yaptı. Ama ondan sonra devlet din işlerine karıştı. Laikliğin ikinci unsuru olan hoşgörü,yani hiç yasaksız rejim olmalıydı.

Nokta: Yani kabine üyeleriniz, hatta Başbakanınız çıkıp Türkiye laik bir devlettir diyor, siz öyle olmadığını söylüyorsunuz. Bu bir tezat değil mi ?

Tarımcıoğlu: Bakın, Türkiye tarihinde bugüne kadar gerçek bir laiklik uygulanmamıştır. Bunu kimse iddia edemez. Ederlerse tartışırım onlarla. Mesela Diyanet Başkanlığı Sünnilerin şeyidir. Ama burada Aleviler vardır, Yezidiler vardır, Hiristiyanlar vardır, Süryaniler vardır. Onlar da Türk vatandaşıdır. Efendim olmaz, Türkiye'nin yüzde 98'i müslümandır. Bu bir demogojidir. Gerçek laiklikde böyle bir şey olmaz. Hoşgörü; dini inanç ve ibadet özgürlüğü ve dinin devlet işlerine, devletin de din işlerine karışmamasıdır. Üç unsuru vardır laikliğin. Bu üç unsurdan biri olmazsa olmaz. Türkiye'de din devlet işlerine karışmıyor, devlet din işlerine karışıyor. Yani tam bir laiklik gene yok. Yasak var. Mesela ben Kadiriyim dedin, Mevleviyim dedin; içeri girersin. Kürsüye çıktın dedin ki: Allah, billah tallah, yemin ediyorsun. O yemin 163'e göre suçtur. Dünyanın hiçbir kanununda böyle bir şey yoktur. Amerikan dolarının üstünde "Tanrıya güveniyoruz" diye yazar. Bu ülke gerçekten laiktir. Çünkü laiklik vicdanlardadır.

Nokta: Atatürk o zaman bazı şeyleri düşünerek önünü mü kesmek istemiş, daha fazla laiklik olmasın diye?

Tarımcıoğlu: Tabii hilafeti kaldırdıktan sonra, şeriat vekaletini kaldırdıktan sonra diyanet işlerinin devlet kontrolünde olması bir zaruretti. Ama daha sonra bu müesseseleşti, kökleşti. Tekke ve zaviyeler de aynı öyleydi. Artık bu yasaklar aradan 70 yıl geçmesine rağmen mevcutsa bu yanlıştır. Şimdi herkes Nakşi, Kadiri, Süleymancı. Bu biliniyor da. Şimdi Cumhurbaşkanı, Başbakan nezaretinde Mevlevi ayini yapılıyor, Şeb-i aruz yapılıyor, insanlar çıkıp ben ateistim diyor, ama mevzuat aynı duruyor. Kimsenin kimseyi takibata aldığı yok.

Nokta: ANAP'ta sizin gibi düşünenler varsa niye kimse çıkıp da laiklik anlayışının özümsenmesi zor bir iş olduğunu, kimsenin birbirini bu yüzden suçlamaması gerektiğini söylemiyor ve bu sürecin hızlanmasına yardımcı olmuyor?

Tarımcıoğlu: İki üç ay evvel dıştan bir tezgahtı bu. İnananlar-inanmayanlar, laikler-antilaikler tezatı yaratıldı. Birtakım çevreler orduyu, Atatürkçü çevreleri kışkırtmak istediler bu yolla. Ve bu terörün arkasına sığınırak şey etmek istediler. Şimdi diyelim ki, hükümeti devirmek isteyen güçler sağ-sol konusunda birşey tutturamazlar, Kürt-Türk konusunda birşey tutturamazlar. Neyi getirirler. Atatürk devrimleri yıkılıyor derler, aydınları da peşlerine takarlar ve 12 Eylül gibi bir ihtilal yaratırlar. 27 Mayıs tipi belki. Böyle bir senaryo uygulandı, bir yoklama yapıldı ve geldi geçti. Aldığımız istihbaratlar bu yoldaydı. Ama bu senaryoyu şu günlerde yeniden gündeme getirebilirler. Dediğim gibi laiklik hoşgörü meselesidir. Ama hoşgörü olmayan bir ortamda, bu süreci başlatmanın da ne kadar doğru olduğu tartışılır. Ama ben bunu başlattım. Gerisi kamuoyunun hoşgörü anlayışıyla doğru orantılı gelişecek.●

"Eğer ben şapka giyiyorsam bunu ,kanun zoruyla mı giymeliyim? Bu tip tabulardan sıyrılıp, bu safralardan kurtulmalıyız bir an önce."

SHP / İSTANBUL BELEDİYELERİ

İpler kopuyor

İstanbul Anakent Belediyesi'yle, İlçe Belediyeler arasındaki çekişme, giderek büyüyor. İlçe Belediye Başkanları işçi maaş farklarını ödemek için, Anakent'den yardım isteyecek. Ama Sözen, "Bu benim sorunum değil" diyor. Mart ayı, SHP'li belediyeler için dönüm noktası olacak

Başkan söz istiyorum...
-Sana söz vermiyorum. Sen sözü git basından iste. Onlar sana versinler.

İstanbul Anakent Belediyesi'ndeki bir toplantıda başlayan bu tartışma, daha sonra "Sen kim oluyorsun"lara kadar vardı ve Şişli Belediye Başkanı Fatma Girik'in salonu ağlaya ağlaya terketmesiyle son buldu. Bu, Sözen'in basına ve bazı ilçe başkanlarına olan kızgınlığının iyice arttığının bir göstergesiydi.

Başkan Nurettin Sözen'le "ihtilaflı" bazı İlçe Belediye Başkanları arasında bir süredir devam eden kriz, su yüzüne vurmuştu. Partiye yakın çevrelere göre bu kriz, Mart ayı içinde belediye işçilerinin maaş farklarının ödenmesi gündeme geldiğinde daha da büyüyecek. "Kuruş paramız yok. Mart'ta işçilerimize ödeyeceğimiz farklar için Anakent'ten yardım isteyeceğiz. İşte dananın kuyruğu o zaman kopacak" diyen İlçe Belediye Başkanları da, yaklaşan fırtınayı haber veriyor.

Anakent Belediye Başkanı Nurettin Sözen'in eksi hanesinde ilçe belediyeleriyle olan ilişkileri var. Başkan Sözen'in köprüleri attığı ilçe belediyelerinin başında, Bakırköy, Şişli, Sarıyer ve Küçükçekmece geliyor. Sözen'in özellikle bu dört belediye başkanına olan olumsuz tavrının, biraz da parti içi çekişmelerden ve Deniz Baykal'a olan yakınlıklarından kaynaklandığı öne sürülüyor. Kartal, Ümraniye, Gaziosmanpaşa, Üsküdar ve Kağıthane de, Sözen'le ilişkileri "limoni" belediyeler arasında yer alıyor.

Nurettin Sözen'in anlaşamadığı başkanlardan biri, Fatma Girik. Birlikte katıldıkları çeşitli davetlerde gazetecilerin Girik'e daha fazla ilgi göstermesi bir iddiaya göre, Sözen'in canını sıktı. Bu rahatsız edici ilginin ardından, Girik'in Başkan Yardımcısı Erhan Alptekin'e yönelik iddialar ortalığı iyice karıştırdı ve Şişli Belediyesi devre dışı kaldı.

Sarıyer Belediye Başkanı İhsan Yalçın ve Küçükçekmece Belediye Başkanı Ertuğrul Tığlay da Sözen'in hışmına uğrayan başkanlar arasında. İhsan Yalçın'ın defterden silinme nedeni, kendine göre, Uyum villalarının yıkılması sırasında Sözen'le tartışmaya girmesi. Çeşitli iddialar sonucu SHP'den ihraç edilen Ertuğrul Tığlay ise, belediye sınırları içerisindeki yeşil alanları imara açmak isteyince, Sözen'le karşı karşıya geldiğini belirtiyor.

Sözen'in, basınla arasının açılmasının başlangıcı, bundan iki yıl öncesine, devir teslim töreni sırasında Dalan'a olan tavırlarının eleştirilmesine dayanıyor. Sonraları hakkında çıkan olumsuz haberler, Sözen-basın ilişkisi giderek gerginleştirdi. Adını vermek istemeyen SHP'li bir Belediye Başkanı, "Basının, Bakırköy Belediye Başkanı Yıldırım Aktuna'yı Sözen'e alternatif göstermesi bir tavırdı" diyor. Aktuna'nın da gözden düşenler listesine girmesi böyle açıklanıyor.

"Aman beni bulaştırmayın"

SHP Genel Merkezi, Başkan Sözen ile ilçe belediyeleri arasında şu veya bu nedenle keskinleşen çatışmaları görmezden gelmeyi yeğliyor. Bir İlçe Başkanı, Genel Merkez'in bu tavrını, "Erdal İnönü bu işlere hiç girmek istemiyor. Genel sekreter Hikmet Çetin'e gidiyoruz, 'aman beni bu işe karıştırmayın' diyor" şeklinde özetliyor.

SHP'li yetkililer, Nurettin Sö-

Kimilerine göre Yıldırım Aktuna ile Nurettin Sözen'in arasının açılmasına, Aktuna'nın basın tarafından Sözen'e bir "alternatif " gibi gösterilmesi neden oldu

Bu mutlu tablo mazide kaldı. Şimdi Sözen ile Fatma Girik "son tango"ya hazırlanıyor

zen'le İlçe Belediyeleri arasındaki kapışmadan ne kadar uzak kalmaya çalışırsa çalışsın, Mart ayı içerisinde takke düşüp, kel görünecek. SHP Belediye Meclis grubundan bir üyenin yorumu şöyle:

"İşçiler paralarını alamayınca Anakent'in kapısına dayanacak. Sözen ne yapacak o zaman? İş buraya geldiğinde Fatma Girik, Yıldırım Aktuna, İhsan Yalçın ve belki birkaç başkanın daha partiden istifası gündeme gelebilir."

Can SAN

"Para vermek zorunda değiliz"

Anakent Belediye Başkanı Nurettin Sözen Nokta'nın sorularını cevapladı.

Nokta: İlçe Belediyeleri'yle uyuşmazlığınız kişisel mi, yoksa hizmet anlayışının farklı yorumlanmasından mı?

Sözen: Parti içerisindeki tartışma, tüzüğe, kurallara uygun bir şekilde oturulup çözülür. Bunların basına yansıtılmasını olağan karşılamak bir yana, suç olarak görüyorum. Parti içi disiplinin çiğnenmesi olarak görüyorum. Demokrasileri güçlendiren partiler, partileri güçlendiren disiplindir.

Nokta: İhtilaflı olduğunuz İlçe Belediyeleri'yle sorunlarınızı nasıl çözeceksiniz?

Sözen: Nonstop ihtilaf diye bir şey olmaz. Sorunlar askıda kalmaz. Ya mahkemede çözülür ya hakem heyetinde çözülür veya ikili müzakereyle çözülür.

Nokta: Bazı belediyeler sizden bir kuruş bile yardım alamadıklarını söylüyorlar.

Sözen: Bunları ben gazetecilerle tartışmıyorum. Bir Belediye Başkanı, yardım alıp alamadığını benimle konuşur. Gazeteci araya girerse yanlış olur. Şimdi ben ne diyeyim? "Alıyor deyip, belgeleri falan mı vereyim? Onun düzeyine inip, sizinle şey mi tartışayım? Siz hakem kurulu değilsiniz, mahkeme değilsiniz.

Nokta: Sarıyer Belediyesi işçileri maaşlarını alamadıkları için açlık grevine gitmeyi planlıyor.

Sözen: Bu benim konum değil. Bunu gidin Sarıyer Belediye Başkanı'na sorun.

Nokta: Mart ayında sizinle sorunu olan belediyelere para yardı mı yapmayacağınız söyleniyor.

Sözen: 3030 sayılı yasada zorunluluktan söz edilmiyor. Yani Anakent'in böyle bir görevi yok.

Nokta: Paralarını alamayan işçiler kapınıza dayanırsa ne olacak?

Sözen: Valla şimdiye kadar biz borcumuzu ödememezlik yapmadık. 24 ay doluyor, Anakent'te bir gün bile gecikme olmadı. İlçelerdeki işçiler parasını alamazsa, kendi başkanına sorsun.

Nokta: Basın, Dalan'ı sizden daha çok destekledi. Size neden destek vermedi?

Sözen: Bu sorunun cevabını siz biliyorsunuz. Bir köşe yazarının Belediye'yle ilgili iki tane davası, ayrıca Belediye'ye borcu var. Sabah Gazetesi'nde dış politika yazarken, yazısının sonunu Belediye'ye bağlayan arkadaşımız var. Bu arkadaşların nefretlerini gazeteye yansıtmış olmalarını üzüntüyle izliyorum ama hiç değer vermiyorum.

FİRST LADY FATİH'TEYDİ

Yer hosteleri yerlerini aldılar

Pankartlar da getirildi

Sonra...

Sen nasıl geldin sanki?

Fıkra mı rivayet mi olduğu belli değil. Hatta kimilerine göre gerçek bile... Ama son günlerde politika kulislerinde muhabbetlerin vazgeçilmez anektodu şu:
Başbakan Yıldırım Akbulut Semra Özal'ın ANAP İstanbul İl Başkanı olmasıyla gelişen son duruma ilişkin Cumhurbaşkanı Özal'la karşılıklı sitemleşirken şöyle demiş:
"Efendim, siz de Semra Özal'a çok tepeden inme, çok açık destek verdiniz." Akbulut'un bu sözlerine Turgut Özal'ın karşılığı şu olmuş:
"Aman Yıldırım, sen buraya nasıl geldin sanki!"

Hüsnü Doğan törenle...

Görevinden azledilen Milli Savunma Bakanı Hüsnü Doğan, bakanlıkta düzenlenen askeri bir törenle uğurlandı. Törene, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı Korgeneral Doğan Çelikay ve öteki yetkililer katıldı.
Böylece, belki de Türk siyasi geleneğinde ilk kez, azledilen bir bakan askeri törenle uğurlanmış oldu. Gerçi "yetim ve öksüz Hüsnü", Mehter Marşı'yla gelmemişti ama İzmir Marşı'yla gittiği kesindi.

Baltacı Mehmet Paşa ve ABD

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Metin Gürdere, Irak tarafından kabul edilen Sovyet Barış planını tarihi bir süzgeçten geçirerek değerlendirdi. Metin Gürdere değerlendirmesinde Osmanlı İmparatorluğu'na kadar uzanarak şöyle dedi:
"Ruslar Deli Petro'yu Baltacı Mehmet Paşa'nın elinden kurtaran Katerina rolüne soyundular. Bakalım ABD, Baltacı'nın hatasına düşecek mi?"

War of the Çankaya

DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel geçtiğimiz günlerde Körfez Savaşı'nın dışında yeni ve farklı bir savaşın gündemde olduğunu açıkladı. Demirel'e göre gündemdeki savaşın adı War of the Gulf değil War of the Çankaya'ydı. Demirel diyordu ki:

"İlahlar gazaba geldi, kurban istediler. Hüsnü Doğan üç ay önce tayin edilmişti o göreve. İlahlar gazaba gelince kurban isterler. Bir kurbanla doyduysa

Süleyman Demirel'e göre gerçek savaşın adı, "War of the Çankaya"

mesele yok. Bunlar aile kavgalarıdır, kişisel kavgalardır. Anlaşılan yarının flaş haberi bu olacak. Körfez mörfez hak getire... Yabancı televizyonlarda, War in the Gulf (Körfez Savaşı) diye yazıyor. Şimdi bu da War in the Çankaya. (Çankaya Savaşı)

Muhafazakarlar kaça ayrılır ?

Cumhurbaşkanı Turgut Özal, Milli Savunma Bakanı

Vehbi Dinçerler kendini tanımlıyor: "Ben akıllı muhafazakarım"

Hüsnü Doğan'ı çağdışı muhafazakarlıkla suçladı. Cumhurbaşkanı'nın bu yargısı sadece Hüsnü Doğan'ı ilgilendirmiyor kuşkusuz.

Adı muhafazakar bakanlar arasında geçen Devlet Bakanı Vehbi Dinçerler de bu sözden çok alınmış olacak ki, bir açıklama yapma gereği duydu. Dinçerler'e göre muhafazakarlar da kendi aralarında dörde ayrılıyor. Bunlar sırasıyla şöyle: a) Akıllı muhfazakarlar, b) Normal muhafazakarlar, c) Dinci muhafazakarlar, d) Cahiliyye muhafazakarlar.

Dinçerler kendisini hangi gruba dahil ediyor? Tabii ki, yanıt a şıkkı. Yani akıllı muhafazakarlar grubuna. Söz muhfazakarlıktan açılmışken konuyla ilgili en son espri de Pazar günü Giresun'da yapıldı.

Giresun'da halka hitap eden Başbakan Akbulut, konuşmasının bir bölümünde muhafazakarlığın tanımını yaparak şöyle dedi:

"Biz muhafazakarız derken iyiyi muhafaza ettik, güzel'i muhafaza ettik." O sırada Başbakan'ın yanında bulunan ve daha Önce Güzelci olarak bilinen Eyüp Aşık, Başbakan'a laf attı:

"Malesef Başbakan'ım, Güzel'i muhafaza edemedik."

ÜÇ TAŞ — Emre ULAS

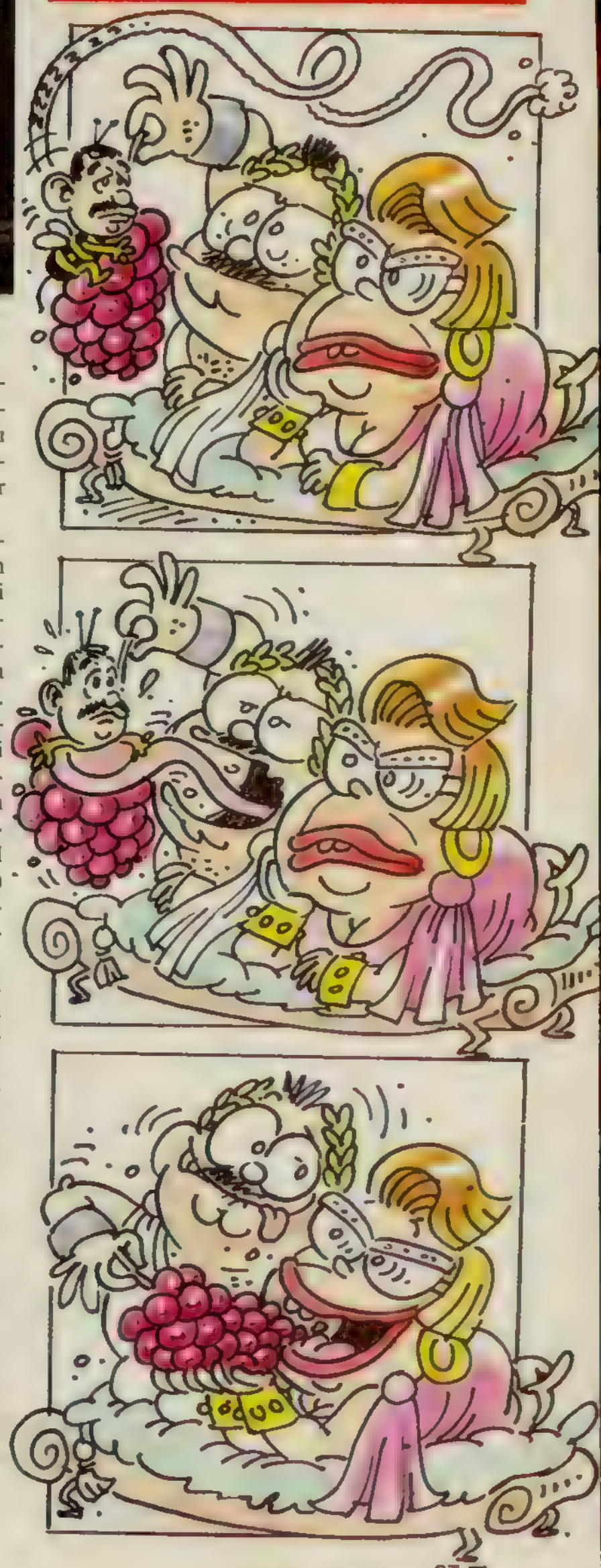

Bozuk heykel

■ Anatalya'nın Kaş ilçesinde bulunan "Konuşan Atatürk" heykeli bozuldu. Aslında heykel sekiz yıldır sessiz. Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nce yapılarak Kaş ilçesi meydanına dikilen, konuşan Atatürk heykeli İnglizce, Almanca ve Fransızca Atatürk hakkında bilgiler veriyordu.
Heykelin, 8 yıl önce teybinin bozulmasıyla "konuşamaz" hale geldiği, geçtiğimiz hafta yapılan bir açıklanmayla bildirildi.

"Cahil" önergesi

■ SHP Hatay milletvekili Mehmet Dönen, Başbakan Yıldırım Akbulut'un yanıtlaması isteğiyle Meclis'e bir soru önergesi verdi. Dönen, Akbulut'a şunu soruyordu: "Kabinenizde Cumhurbaşkanı Özal'ın 'Cehalet düşüncelerine sahip' dediği kaç bakan var?"

Mehmet Dönen

BİR YORUM

BİR TAVSİYE

Mezarımı taştan oyun

Broadway'de ve West End'de kapalı gişe oynuyormuş, Blood Brothers.. Ya da, bizdeki adı ile Kan Kardeşleri...
Her ikisinde de, sayısız müzikal oyun izledik. Böyle oynanıyorsa, kapalı değil, açık gişe bile oynatmazlar, New York'ta ve Londra'da... İlk gece temsilinin ardından, sabaha kadar perdenin bir daha açılmamak üzere kapandığını yazar gazeteler..
Bizde oynar.. Hem de alkışlarla oynar..
Bana sorarsanız, azgelişmişliğin en büyük göstergesidir alkış.. 35 yıldır tiyatroya giderim.. 35 yıldır, her perde kapanışı alkışlanır. Kuliste söylenmedik laf bırakmazlar, ama salonda alkışlarlar. Niye?..
Kan Kardeşler hayatımda gördüğüm en kötü şeylerden biriydi.. Hastalık da Yücel Erten'den başlıyordu.. Bir müzikal değil, bir ilkokul müsameresi koymuş sanki sahneye..
Epik ya.. İlla da insanın içini karartan kara perdeler.. Konuşma, ya da şarkı söyleme sırası gelenin, sahnenin önüne gelerek şiiri okuyup yerine dönmesi.. Bir tek mizansen vardı, oyun boyu.. Oğlanla, kız sandalyenin üzerine inip çıkmaya başlayınca, anlıyordunuz ki, tepeye tırmanıyorlar.
Haluk Bilginer, hani şu İngiliz televizyonunun ünlü evde kalmış kenar mahalle kızları için yaptığı dizilerden birinin baş oyuncusu, Haluk Bilginer, oynamakla kasılmak arasında karar verememiş.. Kan Kardeşler'in anlatıcısı olmaktan çok (Çünkü çoğu zaman ne dediği anlaşılmıyordu), Faust'un Mefisto'su havalarında dolanıyor.
Zuhal Olcay, artık, oyunun, rolün adı ne olursa olsun, hep tek bildiğini oynayan Zuhal Olcay, Memos'taki şovundan farksız bir yorumla, insanı bıktırdıkça bıktırıyor.
Gençlerde parlak ışıklar va, yer yer, ama oyun o kadar kötü sahnelenmiş ki, onların da güçleri yetmiyor, işi kotarmaya..
Programda "Dans düzeni" deniyor, ama, dans mans yok.. Yer yer tepinmeler var. Bir de ikide birde atılan çığlıklar.. İşte bunların işlevi var. Salonda uyuyanlar uyanıyorlar.
Oyun nihayet gece yarısından sonra bire doğru yerde cesetler, ayakta ağlaşanlar arasında bittiğinde, yanımda oturan bir dostum, Kan kardeşleri kurtaracak bir formül fısıldıyor:
"Adını Mezarımı Taştan Oyun koyacaksın. Müzikleri Orhan Gencebay yeniden gözden geçirecek. Danslar Sibel Barış'tan gelecek. Başrole de Ferdi Tayfur'u çıkaracaksın. Muhterem Nur'la.."
Şimdi diyeceksiniz, "Madem bu kadar kötü de, niye (Bir Tavsiye) sütununa aldım."
Gitmeyin.. Aman gitmeyin, geceniz ziyan, tiyatro zevkiniz yerle bir olmasın, demek de, tavsiye değil mi?..
Hıncal Uluç, Sabah, 17 Şubat

BİR CEVAP

Acil şifalar

Bu yazıda yer alan, Bay Uluç'un tiyatro ve oyun ile ilgili incilerini tamamıyla bir kenara bırakıyorum. Çünkü seyircinin alkışlarını bir "az gelişmişlik" örneği olarak gösteren Bay Uluç, en büyük az gelişmişlik örneğini, uzmanı olmadığı bir konuda eleştiri yazmak cüretini göstermekle veriyor.
Benim değinmek istediğim kişisel hakaret konusu.
Bay Uluç, "İngiltere'de evde kalmış kenar mahalle kızları için çekilmiş dizilerden biri" diye söz ettiğiniz dizi konusunda sizi aydınlatayım:
Dizinin adı "Eastenders". Bu dizi, İngiliz televizyon tarihinin en popüler dizisi olma özelliğine sahiptir. Bu özelliğinden ötürü yapımcısı Julia Smith kraliçeden özel ödül almıştır.
Ayrıca benim kariyerimin bu diziyle başlayıp; bu diziyle bitmediğini, bir program alıp okumak zahmetini gösterseydiniz, özgeçmişimi de görürdünüz.
Bay Uluç, gazeteci, bazı sorumlukları ve yazmaya cüret ettiği konularda bilgisi olması gereken bir insandır.Acil şifalar dilerim.

Haluk Bilginer

1986 YILI VE 86/10911 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARINA GORE SIGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

KAPAK / GENÇLERİN YÜZDE 80'İ KENDİSİYLE BARIŞIK

Sınıfsal konumdan değil, gençlikten...

Türkiye'de gerçekleştirilen büyük bir araştırma şimdiye kadar genel kabul gören "sorunlu gençlik" imajının yerine "birey olarak kendinden memnun" bir gençlik imajını gündeme getiriyor

"Türkiye'deki gençlerin çok sorunlu olduğu yolundaki bilgimi değiştirmeye karar verdim." Doçent Dr. Haluk Özbay'a bunu söyleten şey yedi arkadaşıyla birlikte yaptığı araştırma: "Ergenlikte Benlik İmajı: Çalışan Gençler ve Öğrenciler". SSK Genel Müdürlüğü'nün mali destek sağladığı ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği'nin bu yıl ikinci kez verdiği Mualla Öztürk Ödülü'ne layık görülen bu araştırmanın sonuçları gerçekten şaşırtıcı. Dahası Türkiye'de gençlikle ilgili bazı genel kabulleri zorlayıcı nitelikte. En çok zorlanacak olan genel kabul de "sorunlu gençlik" varsayımı olacak.

Araştırmaya göre, Türkiye'de gençlerin yüzde 80'den fazlası kendileri hakkında olumlu algılara sahipler. Ancak, baz olarak sadece kızlar ele alındığında "kendinden memnunluk" yüzdesinde bir düşme görülüyor. Araştırmadan çıkan bir başka ilginç sonuç daha var: Çalışan gençler, öğrenim gören gençlerle kıyaslandığında daha bir barışık kendileriyle. Bu durum öylesine belirleyici ki, doğrudan buluğ dönemi üzerinde de etkili oluyor. Çalışan gençlerin buluğ krizi on dört yaş civarında odaklanırken, öğrenci gençlerde on yediye kadar tırmanıyor.

Gençliğin hali. Aslında Özbay ve arkadaşlarının yaptığı bilimsel araştırmanın sonuçları; son yıllarda iyice istatistiğe boğulan, nefes alış verişi bile kamuoyu anketleriyle "koğuşturulan" Türkiye toplumunun ağzına pek layık değil. Çünkü ortaya konulan veriler; çok kesin, çarpıcı ve popüler yargılara ulaşmaya elverişli gözükmüyor. Ama her türden uzman ve politikacının haklarında konuşmayı pek sevdiği "gençliğin hali" konusunda, önemli ipuçları, önemli tartışma noktaları sergiliyor.

Ankara'da yürütülen çalışma sırasında, 12-22 yaş arasında 1167 çalışan (336'sı kız) ve 1055 öğrenci (559'u kız) gençle ilişki kurulmuş. Çalışan gençlerin çoğu oto tamircilerinden ya da marangoz atölyelerinden seçilmiş ama aralarında büro memuru ve kasiyerler de var. Öğrenciler de, çalışan yaşıtlarıyla ortak paydaları yakalama kaygısıyla, orta ve alt-orta sınıf mahallelerdeki Yıldırım Bayazıt, Gazi ve Gülveren liselerinden seçilmiş. Kullanılan test, deneklere kendi kendilerini değerlendirme imkânı sağlayan ve ergenleri kerameti kendinden menkul ölçütlere göre sınıflandırmayı tercih etmeyen Amerikalı Offer'in testi.

Hayret,memnunlar! Genel sonuç gayet açık: Çalışan gençlerin yüzde 83.1'i, öğrencilerin de yüzde 82.6'sı olumlu benlik imajına sahip, yani kendisinden memnun. Bu gençlerin, kaygı ve depresyon dozlarını anlamaya yönelik testlerin sonucu da olumlu. Ama kuşkusuz bu sonuç, bütünüyle hayattan memnuniyet anlamına gelmiyor. Yalnızca gençlerin

kendi benlikleriyle barışık olduklarını ifade ediyor. Belki de Aydınlıkevler Lisesi'nden Yekta Aktolga'nın (18) şu sözlerinde anlamını bulan soyut bir memnuniyet bu: "Kendimi seviyorum ben ama hayatı sevmiyorum..."

Doçent Özbay, insanlar kendilerinden memnunsa bunun gerisini kurcalamanın pek anlamlı olmadığını savunuyor ve "Bu duruma ancak sevinilebilir" diyor. Halkevleri Genel Sekreteri, psikiyatrist Ergin Atasü ise hiç de o kadar iyimser değil. Atasü'ye göre, "Bu memnuniyet, aslında teslimiyet" anlamına geliyor. 18 yaşındaki Barış Akbulut'un kendi kuşağı hakkındaki yargısı da Atasü'yü destekler nitelikte: "80 sonrası gençliği korku içinde. Kabullenmiş herşeyi. Farklı düşünemiyor kimse. Mevcut bir şeyin yanlış olabileceğini düşünmüyor. Kalıplara uyuyor, bir an evvel rahatlamaya çalışıyor..."

Kızlar daha kaygılı Kızların cephesinde ise durum daha farklı. Genç kızların benlik imajları erkeklerle kıyaslandığında, belirgin biçimde olumsuz özellikler içeriyor. Ankete katılan çalışan kız oranı yüzde 30, ama iş, benlik imajının olumsuzluğuna gelince oran yüzde 45'e fırlıyor. Olumsuz benlik imajı olan öğrencilerin yüzde 62'sini de yine kızlar oluşturuyor. Kaygılılık ve depresyon testlerinde de, oransal olarak, kızların durumu erkeklerden kötü. Kızlar arasında bir kıyaslama yapınca da, öğrenci kızların çalışan kızlara oranla daha kaygılı olduğu ortaya çıkıyor. Çalışan kızlar sadece öğrenci hemcinslerine değil, erkek işçi ve öğrencilere de fark atıyorlar kaygısız olmak konusunda...

Öğrenci kızlarla ilgili veriler, Özbay ve arkadaşlarının yaptığı araştırmanın sonuçlarını tartışan hemen herkesin en olağan karşıladığı nokta. Öğrenci Meryem Temel(18),"Aslında kendime güvenirim ve hatta genellikle beğenirim" diyor ve ekliyor: "Ama ailemin bana güveni, bakışı, aşırı sevgi ve ilgisi beni fena halde etkiliyor." Meryem'e göre aşırı ilginin yanısıra, üniversitenin oluşturduğu stresi de hesaba katmak gerek: "17-18 yaşındaki genç kız, eğer üniversiteyi kazanamazsa iş bulma şansı çok az. Çünkü Türkiye'de kızlar için ya çok düşük nitelikli, ya da üniversite öğrenimi gerektiren yüksek işler var. Ortası yok. Hele bir de 14-15 yaşından sonra çalıştırılmayan, okutulmayan bir gençlik var. Bu genç kızların yaşadığı toplumsal eziklik herkesten fazla. Topluma gi- ▶

Universitenin içindeki gençlerin bu kadar yoğun bir stres altında hayatlarından memnun olmaları mümkün değil. A ma bu kendilerinden memnun olmalarına engel değil. Kimileri bunu gençlikte olur böyle şeyler diye yorumluyor

remiyor bu kızlar."

Bu görüşe katılmayanlar da var elbette. Ankara Koleji'nden bir Türkçe öğretmeni, en azından "kibar" okullarda, kızların benliklerini vurgulama gereğini giderek daha fazla hissettiklerini de özellikle belirtiyor: "Kızlar,kendilerini ifade eden şeyler bulunca üstüne gidiyorlar. Mesela, 'Kadın Duvar Yazıları' kitabı çok okundu. Gelecekle ilgili daha iddialılar. Kadınların durumlarına ilişkin sinyallere tepki duyuyorlar. Talep etme hakkını kendilerinde görüyorlar. Ezik değiller."

Bizzat Offer'in yaptığı araştırmaların sonuçlarının da, kızların kadınlığa geçiş çağını daha sıkıntılı, daha rahatsız yaşadıklarını ortaya koyuyor. Bazı psikiyatristler ise, kızların ergenlikteki ruh halini "daha olumsuz" olarak değil, "farklı ve kendine özgü" diye yorumlamaya yatkın görünüyorlar. Kimileri ise, göreli bir olumsuzluğun adını koymaktan yanalar.

Öğrenim karartıyor, çalışmak ferahlatıyor. Çalışan gençlerle öğrenci gençler arasında kıyaslama yapıldığında, ortaya çıkan sonuçlar beklenebilir nitelikte. Söz gelişi, öğrenci gençlerin benlik imajları; aile ilişkileri, bireysel idealler ve meslek ve eğitim gibi konularda, çalışan gençlerden daha olumlu. Buna karşılık, duygusal ton ve patalojik tutumlara gelince, çalışan gençlerin benlik imajları öğrencilerin önüne geçiyor. Öğrencilerin kaygı ve depresyona eğilimleri, çalışanlardan çok daha fazla. Ama iş, kullanılan test Offer testi de olsa, bu kadar yalınkat değil. Çünkü, öğrenci ve çalışan gençlerin kendilerinden memnun olma durumları, yaşlara göre ciddi farklılıklar gösteriyor. Öğrencilerin benlik imajının her bakımdan en olumlu olduğu yaş, 12. Ergenliğin eşiğinde kendilerinden gayet memnun olan öğrenciler, giderek "kararıyorlar." Bu grafik, 17 yaşında en olumsuz noktaya ulaşıyor. 17-19 yaş ise kelimenin gerçek anlamıyla öğrencilerde kabus dönemi... Oysa, çalışanlar açısından bakıldığında bu seyir ters yönde işliyor. 13-14 yaşlarında kendileriyle ilgili olarak çok olumsuz bir imaja sahipler. Ama 15 yaşından başlayarak 22 yaşa doğru düzenli ve istikrarlı bir biçimde kendileriyle barışma ve "ferahlama" sürecine giriyorlar. Buna karşılık öğrenciler, 12-17 yaş arasında yalnızca cinsel tutumlar yönünden kendilerinden daha memnun hale geliyorlar.Çalışan gençlerin cinsellikleriyle en barışık oldukları yaş 18,öğrenci gençlerin ise 17.

Ailelerin bakışı Gençlerin aileleriyle olan alışverişleri de çok önemli. Çalışan gençlerin bu ilişkileri düzenli olarak olumluya giderken,öğrencilerde bunun tam tersi gözlemleniyor. Bu konuda yorumu, Limon dergisinin gençlerle çok yoğun ilişki içinde bulunan hicivci-çizeri Şükrü Yavuz'dan alalım: "Bunda çalışan gençlerin çevreleri tarafından, öğrenci gençlere oranla, daha fazla adam yerine konmaları rol oynuyor. Her zaman paraya ihtiyaçları olan aileleri tarafından adam olmuş da eve ekmek getiriyor diye 'adam' rütbesine yükseltiliyorlar. Oysa öğrencinin böyle bir şansı yok. Eve ekmek getirmediği için, 'daha okuyup' adam olup eve ekmek getirmesi bekleniyor." Yavuz'un orta ve alt-orta sınıftan gelme gençlerin mutlulukları konusunda da genel bir yorumu var: "Memnun,mutlu ve umutlu olmak sınıfa değil doğrudan

İngilizlerin 15'likleri

İngiltere'de geçtiğimiz hafta yayınlanan bir araştırmanın özellikle cinselliğe ilişkin bulguları biz "Avrupa'nın bu yakasında " oturanları hop oturtup hop kaldırtacak cinsten.İngiltere'de zorunlu okuma yaşı olan 16 yaşındaki genç kızlarla yapılan araştırmanın sonuçlarına göre bu genç hanımların yüzde 58'i karşı cinsle ilişkiye girmişler.Yine araştırmaya göre bu yaşta cinsel ilişkiye giren genç kızların iki temel kaygısı var: a) Cinsel açıdan yeterli olduklarını kanıtlamaya önem veriyorlar, b)Aynı zamanda sevgilileri tarafından "kolay kız" olarak nitelenmek istemiyorlar. Kızların ezici çoğunluğu sevişmeyi ve romansı "duhul" a (penetrasyon) tercih ediyorlar.Exeter Üniversitesi'nin bu araştırmasına göre,gençlerin büyük çoğunluğu ilişkiyi tek ve sürekli bir sevgili ile kurmaktan yana.Ama kızların yüzde 25'i ve erkeklerin yüzde 52'si "sürekli bir arkadaşlık" söz konusu değilse bile cinsel ilişki kurulabileceğini söylüyorlar.Kız ve erkeklerin yalnızca yüzde 3'ü bekaretin evliliğe saklanması gerektiğini savunuyorlar. İngiliz Ekonomik ve Toplumsal Araştırma Konseyi'nin yaptırdığı bir başka araştırmanın sonuçlarına göre, AIDS tehlikesine rağmen,İngiliz genç kızların yüzde 46'sı hiç bir koruyucu önlem almıyor.Düşük gelir grubundan ailelerin kızlarının ilk cinsel ilişki yaşı 14 bile değilken,orta sınıf ailelerin kızlarında bu yaş 15 oluyor.

Bu tabloları Guardian gazetesine yorumlayan "Genç Kızlarda Cinsellik" kitabının yazarı Sue Lees bir de ilginç bir saptama yapıyor: "Şimdi yaygın olan bir durum 14-15 yaşına geldiği halde sevgilisi olmayan bir kıza erkeklerin 'Lezzie' (lezbiyen) demesi.Birden fazla erkekle beraberse 'şıllık' diyorlar. Bu yüzden genç kızlar kendilerine,pek istemeseler bile,bir sevgili bulup toplumsal konumlarını sağlama almaya çalışıyorlar. Gerçekten lezbiyen eğilimler gösteren öğrencilerin heteroseksüel öğrencilerden cinsel ilişkiye başlama yaşı açısından fark yok.Bu her iki grupta da on yıl öncesine göre epey düşmüş durumda."

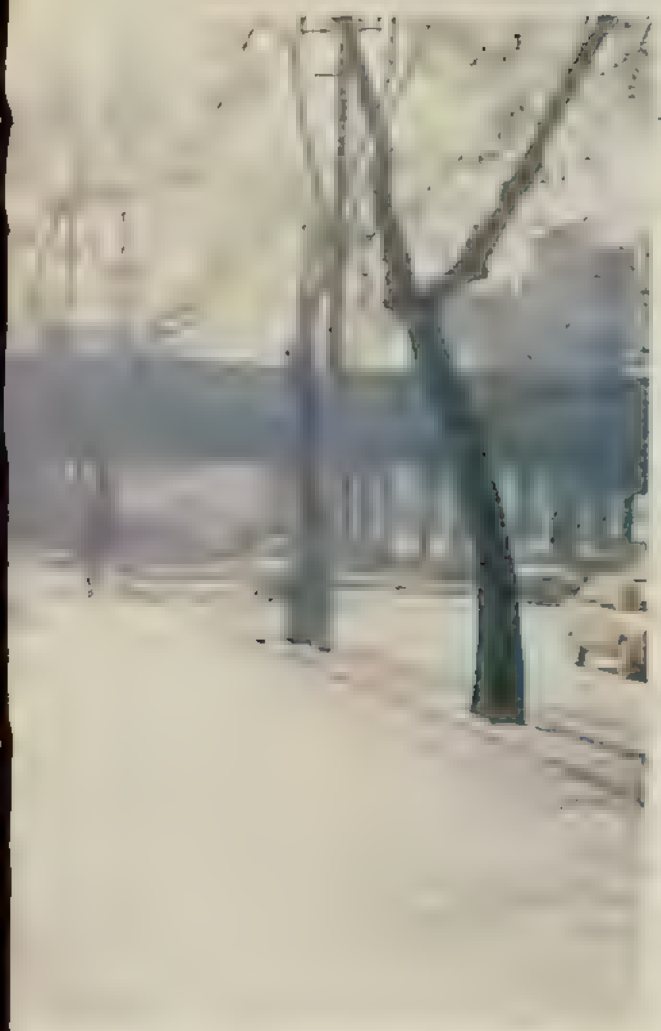

"Yetişkinler toplumu" bulaşmadığı sürece gençler kendilerinden emin ve kararlı...

genç olmaya bağlı. Gençlik ve olumluluk birbirleriyle örtüşen şeyler. Araya hava kabarcıklarının girmesi zamanla (hayatla) oluyor."

Ders kitaplarının ergenlik çağı için aktardığı gelişim çizgisi şöyle: 12-13 yaşlarda kendinden memnunluk, 14-17 arası sıkıntı ve bunalım dönemi, 18-20 ise ferahlama...Genel soyutlamalara göre bu böyle ama araştırmadan farklı sonuçlar çıkartmak mümkün. Türkiye'de çalışan gençler, benliğini bularak ferahlama sürecine belki fazla "erken" ve "gereğinden" daha istikrarlı giriyor. Öğrencilerin gecikmiş 17 yaş sıkıntısı ise üniversite giriş sınavının stresiyle ilgili daha çok. Araştırmayı yapan ekipte, Üniversite Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın yarattığı stresin, benliğin ve kişiliğin doğal gelişmesini yapay biçimde örseleyen bir darbe etkisi yaptığı kanısı hakim. Öyle ki, ekibin kimi mensupları, üniversiteye hazırlanan öğrencilerin ruh hallerinin; Batı'daki araştırmalarda, işsiz gençlerde görülen ruh haline fena halde benzediğini söylüyorlar. Ankara'da bir üniversiteye hazırlık dersanesinde öğretmenlik yapan Can Soytemiz bu gözlemi şöyle destekliyor: "Bu sınavda insanlar kurumları değil, kurumlar insanları seçiyor. Hiçbir insani tarafı olmayan bu durumun gençlerde çok kötü bir hissiyata yol açması doğal..." ●

"Düzgün bir gençlik var..."

"Ergenlikte Benlik İmajı" konulu araştırma Doç. Dr. Haluk Özbay başkanlığında, Dr. Emine Öztürk Kılıç, Dr. Mehmet Aybaş, Dr. Erol Göka, Dr. Gül Hınçal, Dr. Serpil Güngör, Doç. Dr. Nail Şahin ve Dr. Aliye Mavili Aktaş'tan oluşan bir ekip tarafından gerçekleştirildi. Doç. Özbay, araştırma ekibi adına sorularımızı yanıtladı.

Nokta: Araştırmanızda genç insanın aktif olduğunu ve ergenlik stresini abartmamak gerektiğini söylüyorsunuz. Bunun nedenleri nedir?

Özbay: Türkiye'de olaylara biraz sansasyonel yaklaşılıyor. Oysa gayet düzgün bir gençlik var. Ama erişkinler gençliğin kendi akışını durduran zorlamalar yapınca, ailede, okulda, eğlencede veya dinlenmede patlamalar oluyor. İşte sorunlu gençlik denilen şey böyle ortaya çıkıyor.

Nokta: Araştırma sonucunda, kendisiyle barışık ve mutlu bir gençlik profilinin oluştuğu gözleniyor. Üstelik pek de müreffeh olmayan bir kesim incelenmiş. Bunu yorumlar mısınız?

Özbay: Yorumlamak zor. Ayrıca şart da değil. İnsan mutluyum diyorsa ve biz de onun mutlu olduğuna inanıyorsak ona göre bir tutum takınmalıyız. "Bilinçli değil, kendisini mutlu zannediyor" gibi yaklaşımlardan hoşlanmıyorum. Eğer insanlar mutluysa, buna sevinelim ve bırakalım mutlu kalsınlar. Gerçek durumu bilelim ve onun üzerine konuşalım. Ama biz daima nedenler üzerinde duruyoruz. Oysa her durumun nedeni bilinmeyebilir. Önemli olan doğru durum saptaması yapmak. Gençlikle ilgili araştırmalar yapılıyor. Bunların hepsi şu veya bu şekilde yararlıdır. Ama yorumlar beni rahatsız ediyor. Mesela "gençler alkole düştü" deniyor. Neye ve hangi rakama dayanarak bunu söylüyorlar? Bu tür saptamalar, insanları yanlış etkilemekle kalmaz, bilime olan güveni de sarsar.

Nokta: Araştırma sırasında gençlerin tabu saydığı ve açıklamaktan kaçındığı konularla karşılaştınız mı?

Ozbay: Bu konuda erişkinler daha muhafazakar. Büyük bir tekstil atölyesinde çalışan gençlere anket formlarını dağıttık. Sorulardan biri de "cinsel organınız size göre normal mi?" şeklindeydi. Yöneticiler bu soruyu çok müstehcen buldukları için gençlerin ankete cevap vermelerini istememişler. Oysa onlar çok açıktı ve sorudan hiç rahatsız olmamışlardı. Erişkinler, gençleri kalıba sokmaya uğraşıyor. Onların gençleri etkilemeye veya etkileneceklerini söylemeye hakları yok.

Nokta: Özgüven konusunda öğrenciler, çalışanlara göre daha kötü bir durumda. Bu biraz şaşırtıcı değil mi?

Özbay: Araştırma sonuçlanana kadar ben de bunun aksine inanıyordum. Ben de şaşırdım. Türkiye'de gençlikle ilgili araştırmalarda, düşündüklerimizin aksinin çıkması ihtimali çok fazla. Biz gençlerin bağımsız olmasını istiyoruz. Fakat belirli bir tür bağımlılığın da gençleri koruyucu yanı var. Çalışan gencin hem belirli bir bağımlılığı ve yine belirli bir özgürlüğü var. Usta var, gence neyi nasıl yapacağını ve nasıl davranacağını söyleyen birileri var. Okul ortamlarında bunlar olmayabiliyor.

KAPAK / GENÇLER ANLATIYOR

"Kendimi seviyorum, hayatı değil"

On sekiz yaşındaki İsmail Saygılı, yoğun bir biçimde üniversite sınavlarına hazırlanıyor. Önce onu dinliyoruz: "Ben on iki yaşımdayken evden gizli olarak Siteler'e çalışmaya gittim. Çalışanların durumunu görmek, okula daha bilinçli gitmek için. Bir aydan fazla dayanamadım. Gerçekten büyük karamsarlığa kapıldım. Benden büyük olanların tutumları, hitapları, küfürleri... Büyük bir umutsuzluktu gerçekten. Fakat benim bir silahım vardı: Okul. Okuma şansım vardı ve o bir ay boyunca, sürekli okul sıralarını özledim, okumak için büyük haz duydum. Okulda kendime çok fazla güveniyordum tabii bu deneyimim nedeniyle, tercihimin anlamını, değerini biliyordum çünkü. Sonra, lisede güvenim azalmaya başladı. Üniversite olayı yaklaştıkça gitgide azaldı, şimdilerde tükenmek üzere. Hatta keşke zamanında kendi işimi kursaydım; şimdi kendimi kurtarmış olurdum diye düşünebiliyorum. Kendimize güvenimiz azalıyor ama yok olmuyor. Dinlenmeye alındı gibi bir şey." İsmail'in dershane arkadaşı Cumhur Nurcan, tam da burada dayanamayıp araya giriyor: "Hep dinlenecek belki de..."

İsmail, Cumhur ve diğer arkadaşları, "Ergenlikte Benlik İmajı" araştırmasının verilerini tartışıyorlar kendi aralarında. Üzerinde özellikle durdukları nokta, öğrenci gençliğin on yedi yaş krizi... Çünkü, doğrudan içinde yaşıyorlar bu krizin. İrep Karataş, üniversite sınavı stresiyle bu kriz arasındaki ilişkiyi şöyle değerlendiriyor: "Bu stresi biraz da kendimiz yaratıyoruz. Herkesin deli gibi çalıştığını gören, ister istemez etkilenip havaya giriyor. İsmail de bu stresin kişilikleri üzerinde ömür boyu iz bıraktığını düşünüyor: "Üniversite stresi, sonuçta başarılı olanlar için de zararlı. Çünkü bir süre, hayatın her alanında kendine aşırı güvene yol açıyor. 'Kurtuldum' gibi hissediyor üniversiteyi kazanan, müthiş ferahlıyor. Bu, hayal kırıklığına yol açıyor sonra, üniversiteyi kazanmanın da herşeyi halletmediği görülünce. Çünkü başarılan, elde edilen bir şey yok aslında." Oğuzhan Özdemir giriyor burada söze, o da üniversite yarışının yarattığı 'yenme, ezip geçme' duygusuna lanet ediyor: "Aslında yok ki benim yapımda böyle bir şey! Ama bende olmayan bir duygu oluşuyor işte..."

Üniversite kapısında bunalım. Üniversite sınavı bunalımı, bir anlamda hayatın askıya alınması demek. Hele hele üniversiteyi özgürleşmek için en önemli şans sayan kızlar için. Tülay Ulus, "ileride daha rahat yaşayabilmek için bu dönemi harcayabilirim" diyor büyük bir

"Memnuniyet varsa teslimiyetten..."

Dr. *Ergin Atasü, Haluk Özbay ve arkadaşlarının gençlik araştırmasını hem bir psikiyatrist, hem de gençliğin en yoğun katılım gösterdiği örgütlerden birisi olan Halkevleri'nin Genel Sekreteri olarak yorumladı.*

"Çocukluk çağında gençlerin kendileriyle barışık olmaları, bir yaşamın seçenekleriyle henüz karşı karşıya olmamalarından kaynaklanan bir özellik. Bizim ülkemizde özellikle alt gelir gruplarında, orta gelir gruplarında genellikle sınıflanmış bir yerleşim egemen. Bu nedenle çok fazla etkilenmiyorlar. Dış dünyadan tecrit söz konusu. Bir de okullar, artık belli ekonomik grupların çocuklarının okuduğu okullar haline dönüşmekte. Orta tabaka çocuklarının büyük bir kesimi özel okullarda okumakta. Bu etkileşimin olmadığı evrede çocuk dünyayı kendi dünyasından ibaret sanıyor. Bu yüzden belli ölçülerde kendisiyle barışık ve istemleri kendi çevresiyle sınırlı. Örneğin bir gecekondu, dar gelirli aile çocuğu hiçbir zaman bir bilgisayar özlemini çekmiyor. Bu barışıklık olayının temel kaynaklarından biri ekonomiktir.

Bunun yanısıra, çalışan çocuklarda ve çıraklık devresinin başında hoşnutsuzlukların olması tabii. Çıraklık bizde son derece kötü işleyen bir sistem. Sabahın erken saatlerinden gecenin geç saatlerine kadar elverişsiz koşullarda çalışılıyor. Bu çocuklar bireysel özgürlüklerini de elde edemedikleri için, kazandıkları parayı evlerine götürüyorlar. Bunlar çalışma alanlarında giderek daha farklı insanlarla karşılaştıkları için, yaşamlarına ekonomik erimlerinin ötesinde bir takım özlemler girebili-

Cam atölyesindeki bu gençler hafif askerlik stresi dışında, hem kendilerinden ve hem de hayattan memnunlar...

açıkyüreklilikle. Barış Akbulut ise işi ya da okulu tercih zorunda kalmanın sıkıntılarını anlatırken, genç yaşta içine çöken "proleterleşme" korkusuna da değiniyor: "On iki-on üç yaşında bir çok kişi tercih yapmak zorunda. Ya okula devam edecek ya da maddi nedenlerle çalışmaya başlayacak. Tabii bu sıkıntı yaratıcı bir şey, daha çocukken çalışmaya başlamak.Sonra kabulleniyorlar, rahatlıyorlar tabii. Bizim durumumuzda olanlar, okuma fırsatı bulamayan yaşıtlarımızı görüp rahatlıyoruz. Ama sonra hayatımızı belirleyen okulun monotonluğunun farkına varıyoruz. Sonra üniversiteye girme sıkıntısı başladığında, on iki yaşında çalışmaya başlayanların durumuna dönme korkusu beliriyor." Oğuzhan bu noktaya dikkat çekiyor: "Öğrenci üzerinde otoriter müdür var, çalışan üzerinde otoriter patron. Ama çalışanın bir şansı var. Çalışan çekip gider haksızlığa uğradığı noktada dayanamazsa. Okulda haksızlığa uğrarsan yapabileceğin, gidebileceğin yer yok. Bırakıp gidemezsin..."

Çalışanlar ne diyor? Üniversiteye hazırlanan gençler cephesinde durum bu. Peki bu gençlerin kimi zaman gıptayla baktıkları, kimi zaman garantide gördükleri çalışan gençlik ne düşünüyor? OSTİM'deki bir cam atölyesinde çalışan Nedim, Kahraman, Erdinç, İlhan, Murat, Osman ve abajurcu Hüseyin'in söyledikleri; "Ergenlikte Benlik İmajı" araştırmasının sonuçlarını doğrulamak için tasarlanmış gibi. Hemen ▶

yor. Örneğin çok yoğun olarak sigarayla tanışıyorlar. Sabah altıda evden çıkıp akşam yedi-sekizde evine dönüyor çocuk. Ana babasıyla ve diğer kardeşleriyle doğru dürüst bir sevgi alışverişi olmuyor. Duygusal plandaki bu doyumsuzluk da eklenince, bu çocuklarda kendisiyle barışıklık oranında bir düşme görülüyor. Ama süreç ilerledikçe, çocuk çıraklıktan işçiliğe, oradan kalfalığa yükselince, ekonomik olanaklarında gelişmeler oldukça, özgürleşikçe örneğin kendi kazancını kendi harcamaya başladıkça, geleceğe yönelik umutları yeşeriyor.Bu da kendisiyle barışıklığı beraberinde getiriyor.Ekonomik imkânı genişledikçe cinsel doyumu genelevlerde bulabiliyor. Orada kadınla tanışıyor.

Kızlara gelince, kızlar erkekler gibi belli beceri kazanıp özgürleşme yolunda şansları olmayan bir kesim tabii. Onların en fazla biçki-dikiş kurslarına gitmeleri söz konusu. Biçki-dikiş kursundan öteye de ne dışarda bir iş arama olanakları, ne de aileden kopma seçenekleri var. O sosyal çevrede iyi bir evlilik de olanaklı değil. Geleceğe dönük çok parlak ümitleri olamıyor, bu yüzden kendileriyle barışık değiller. Fantazileri gelişmiyor, eve bağımlı kalıyorlar.

Öğrencilerin olumsuzlukları çok daha derin. Lise öğrenimi gören birinin üniversiteden başka şansı yok. Geri dönüp çıraklıktan başlayıp bir zanaatta gelişmesi de mümkün değil. Yüksek eğitimi yakalama şansı günden güne düşüyor. Kazanılsa bile istenen yer olmuyor.

Bütün bunlara rağmen bir memnuniyet varsa, bu çöküntüyü aşacak hiçbir gayreti göstermeyen teslimiyettendir, kabul etmişliktendir.""

İbrahim Argun ve Yekta Aktolga, Aydınlıkevler Lisesi'nin "çift dikişli" öğrencilerinden. Kısa süreli de olsa Siteler'de çalışmışlar. Kolejlileri biraz kıskanmak dışında pek bir sorunları yok ve adamakıllı da güveniyorlar kendilerine...

hepsi, "Ben aslında OSTİM'i, Siteler'i, çıraklığı sevmiyordum başlangıçta" diye başlıyorlar söze. Çoğunun içinde üniversiteye girme özlemi, en azından ailelerinin baskısı varmış. Örneğin onsekiz yaşındaki Erdinç Serkan Sermet: "Ben küçükten beri ailem tarafından el bebek gül bebek büyütüldüm. Zaman zaman bunun benim için pek iyi bir şey olduğunu söyleyemem. Bir atölyede çalışacağımı hiç düşünmemiştim. Küçükten beri hep iyi bir üniversiteye gitmeyi istemiştim. Özellikle babamın da böyle bir şartı vardı. Üniversiteyi kazanamadım, şimdi burada çalışıyorum. Mutluyum, sadece annemin-babamın isteklerini yerine getiremediğim için biraz huzursuz sayılırım. Ama bunlar geçmişte kaldı..."

Diğerleri de tıpkı Erdinç gibi memnun hayatlarından. Abajurculuk yapan Hüseyin Sancar, "Bir işim var, güvencem var. Endişeli değilim hayattan." diye açıklıyor mutluluk sebebini. Osman Aslan ise bir şeyler "üretme"nin ("yaratma" diyenler de var) önemine değiniyor: "Burada çalışmaya başladıktan sonra cam olayını tanıdım ve ilgimi çekti. Evde cam eşya kullanıyoruz ama camın ne olduğunu bilmiyoruz. Nasıl yapıldığını öğrenmek, cam kimyasını öğrenmek, ilgi duymamı, sevmemi sağladı."

Kim daha şanslı? Kuşkusuz gençlerin çalıştığı bütün işkollarında aynı ortam yok. Ama Ankara'nın en iyi okullarından birinde okuduğu halde, "Boş bir bilgilenme bizimkisi, hobilerimiz uzmanlaşmıyor, yeteneklerimiz, meraklarımız boşlukta kalıyor!" diye şikayet eden Uğur Erhan Güven mi daha şanslı, yoksa abajurcu Osman Aslan mı?

Nedim, Kahraman, Erdinç, İlhan, Murat, Osman, Hüseyin hem kendilerinden, hem de hayattan son derece memnun gözüküyorlar. Hatta belki biraz fazla memnun ve uyumlu oldukları bile söylenebilir! Dünyada ya da Türkiye'de olup bitenler pek o kadar çekmiyor ilgilerini. "İşte" diyor Hüseyin, "gazete var, televizyon var, bakıp görüyoruz." Nedim Durmuş ise canını sıkan konular için özel bir jargon bile geliştirmiş: "Bana ne, muhalefet düşünsün..."

Okuyan gençliğin üniversite kapısındaki stresine benzer bir stresi, çalışan gençlik de askerlik öncesinde yaşıyor. "Bu benim evden ilk ayrılışım olacak" diyor Nedim, "bari dörtbeş sene sonra olsaydı. Belki de hayattan bıkacağız orada". Hüseyin de tıpkı Nedim gibi düşünüyor: "En verimli yaş yirmi yaş, kendi açımdan olumlu yaklaşmıyorum. İşe ısınmışsın o anda kopartılıyorsun. Hiç alışmadığın başka bir çevreye giriyorsun." Ama Hüseyin, meselenin bir tarafına iyimser bakıyor: "Şimdi askere gidersem çevik durumdayım, yapabilirim, daha kolay öğrenebilirim. Ama otuz yaşında böyle olmazdı. Yani vatani görev açısından uygun diyorum. Biraz sıkıntı çekeceğiz ama bu sıkıntı her yerde var, Hayatta zaten bir çok sıkıntı çekeceksin sen..."

Ah cinsellik... Çalışan gençler cinsellik konusunda topluma egemen olan genel değer yargılarının pek dışına çıkmıyorlar. Tamam kız-erkek arkadaşlığı normal olmasına normal bir şey ama bir yere kadar... Kahraman Özgür, "Kız arkadaşım olsa bile fazla ileri kaçmam, çünkü ileride yaşayacağım bir evlilik olayı var." diyor. İlhan Özen de fazla "ileri" gitmekten yana değil, geleneklere saygı gösterilmesi gerektiğini düşünüyor. Murat ise "Olur mu abi?" diyor, "bir cinsel yaşamdan sonra kızın hayatı mahvolur..." Bir tek Erdinç onlarla aynı kanıda değil: "Arkadaş olduktan sonra herşey olabilir bence. Kızla oğlan birbirini sevdikten sonra bunlara baskı uygulamak çok yanlış bir şey..."

"Kırolar" ve kolejliler. İbrahim Argun ve Yekta Aktolga. İkisi de Aydınlıkevler Lisesi ikinci sınıf öğrencisi, ikisi de "çift dikişçi" ve ikisi de onsekiz yaşında! Hem öğrenciliğin, hem üniversitenin, hem de çalışma hayatının kıyısındalar. Siteler'de kısa süreli de olsa beraber çalışmışlıkları bile var. Yani okulu da, çalışma hayatını da biraz biraz biliyorlar. İbrahim'e göre, "Öğrencilik daha iyi. Evden okula, okuldan eve. Zorluk yok. Çalışmak ise sorunlu. Azar, dayak. Okulda da olabiliyor tabii. Ama benim öğretmenlerle fanatik öğrenciler gibi bir takışma sorunum yok. Çünkü sonuçta onların dediğinin olacağı belli." Ölçüleri kendince bir hayli net İbrahim'in. "Fanatik öğrenci" dediği, sadece "saldırgan" olan ve "kafayı yemiş" kişiler değil, "öğrenciliği fazla ciddiye alıp kendilerini fazla kaptıranlar" da "fanatik" İbrahim'e göre. Zaten bu nedenle edebiyat şubesini seçmiş...

Şimdi yaşadıkları hayat, her ikisine de daha keyifli geliyor. Kendilerinden memnuniyetlerini kısıtlayan tek şey para. Yekta ve İbrahim'e göre, "Kolejlilerin hiçbir derdi, tasası, memnuniyetsizliği olamaz. Çünkü paraları var. Yekta, "Bir kolejli her-

kesi horlar, bizi de!" diyor ve şöyle sürdürüyor sözlerini: "Kıro derler bize. Tabii tahsil olayı var. Sen benim ayarımda olamazsın der. Dil olayı var. İngilizce bir küfür etse, 'ho' der kalırız. Onlara karşı içe kapanmaktan başka yapacak, diyecek bir şeyimiz yok."

Bütün bunlara rağmen gerek İbrahim, gerekse Yekta kendilerinden memnunlar, benliklerini "harcamıyorlar..." "Kendime güvenim var" diyor Yekta, "memnumun kendimden. Herşeyim açık, övünmem yok. Normal birisiyim. Ne yaptığımı bilen birisiyim. Başkalarından hiçbir farkım yok, biliyorum. Başka birisi ne yaparsa ben de yapabilirim. Kendimi seviyorum ben... Hayatı sevmiyorum ama..."

Serpil Bildirici-Tanıl Bora-Nihat Tuna/İMBA

"Frijit sen sus..."

Ankara'da ortaokul son sınıfta okuyan Alkım B.'nin arkadaşına yazdığı mektubun tam metni. Yazılan kişinin adı dışında virgülüne dokunulmadı.

Sevgili .....,

Sıkıntıdan patlıyordum, aklıma sen geldin. Yakından tanımasam bile seni, inan tanıyormuşum gibi geliyor. Belki buradakilerden çok daha fazla güveniyorum sana. Belkisi fazla bile. Seni bizim sınıftakilerden çok sevdiğim kesin. Biliyor musun, insanı hiç rahat bırakmıyorlar. Ya alay eder, ya aşağılar, ya hiç konuşmaz, yüzüne bakmazlar. Artık onlardan korkuyorum. Gerçekten korkuyor ve sürekli diken üstünde bekliyorum. Örneğin birşey söylesem tam tersini savunurlar. Dediğim şey dünyanın en tartışılmaz gerçeği bile olsa, sırf beni bozmak için tersine giderler. İnsanlık diye birşey yok bunlarda. Acaba zengin oldukları için mi böylesine şımarıklar? Evet şımarık zengin çocuklarının toplandığı ve para tuzağından başka birşey olmayan bir okul bu. Nasıl geldiğime kendim de şaşırıyorum. Biz zengin falan değiliz. Babam yabancı dilin hayati derecede zorunlu olduğunu söylüyor, beni buraya göndermek için boğazından kesiyor. İngilizce öğrendiğimiz doğru ama öyle çok şey kaybediyorum ki, bu kazanç onun yanında anlamsız kalıyor. Ne mi kaybediyorum? Kendimi, benliğimi, kendime güvenimi, başkalarına güvenimi, ümidimi ve daha birçok şeyi. Evet bu insanlardan hiçbirinin güvenilmeye değer olmadığını biraz geç de olsa anladım. Sanki hepsi birleşmiş ve karşıma geçmiş. Bu ordunun karşısında küçülüyor, küçülüyor minicik kalıyorum.

Kimse yüz vermez, bir grup kendi aralarında fısıldaşırken, onların arkadaşı bile olsan, yanlarına gittiğinde susarlar. Tuhaf tuhaf süzerler, utanmam için zorlarlar adeta, çoğu kez de başarırlar. Erkekler daha da garip bakar. Acaba neyimde anormallik var diye kendimi az incelemedim. Seksi bir kız değilim. O halde sorun onların sorunu. Zaten kafaları başka birşeye çalışmaz. Ön yargı gibi görünüyor ama gerçek payını inkar edemezsin. Esin diye bir arkadaşım var ve müthiş anlaşıyoruz. Güvenebildiğim bir o var. Bir de, o kadar olmasa da yine güvendiğim 4-5 kişilik bir grup. Neyse işte birgün Esin'le geziyorduk. Öğle teneffüsüydü. Bir banka oturduk. Az sonra, son sınıfta oldukları belli olan beş erkek gelip yandaki banka yerleştiler. Bir-iki dakika sonra, selam sabah demeden tanışmadan, pattadak, doğum kontrolüyle ilgili düşüncelerimizi sordular. Kıpkırmızı kesildiğimi hissettim. Esin'inde sakin kalmak için kendini zorladığı belliydi. Attık birşeyler. Az sonra konu doğal olarak sekse geldi. Onu yapıp yapmadığımızı sordular. Yapmadığımızı söyleyince aralarından biri ta nesi, gençliğimizi boşa harcadığımızı söyledi. Sapık mı ne? Gençliğimi ille de bilmem ne yaparak mı yaşamalıyım? Kızdım; 'Konuşacak başka konu bulamadınız mı? Aklınızı biraz daha önemli ve yüksek konular için çalıştırsanız nasıl olur?' dedim. Bir tanesi 'frijit sen sus' dedi. 'Cinselliğin önemini inkar mı edeceksin yani? Varoluşumuz bile bunun sayesinde. Hayatın en büyük gerçeklerinden söz ediyoruz.' Ben 'bir kere 15 yaşında bakire olmak frijit olmak anlamına gelmez' dedim. 'Ayrıca o işi ille de evlenmeden önce mi yapmak gerek? Korktuğumu ve geleneklerin baskısı altında olduğumu söyledi. Başkaldırma cesaretini kendimde bulamıyormuşum falan. 'Bana bak ulan' dedim. Esin yardıma yetişti: 'Oğlum, sıktınız. Defolun gidin. Başka yerde eğlence arayın'. Gülerek kalkıp gittiler. Bir daha o beş salağa nerede rastladıysak kaçtık.

Biliyor musun, çocuğun birinden çok hoşlanıyorum ben de. Adını bile bilmiyorum daha. O beni görmedi bile. Onların koridoruna arada bir uzandığım oluyor olmasına, ama hiçbirşey çaktırmadan dönüyorum. En kısa zamanda öğreneceğim adını... Belki geçici bir aşk? Ya o benden hoşlanacak mı? Keşke öyle bir garanti olsaydı. Hiç çekinmezdim o zaman ilk girişimi yapmaktan.

Bu konulara ilk eğilişim, reglimin başlamasıyla oldu. Daha doğrusu Esin'le birlikte eğildik. Dergi mergi aldık. Ama en azından okula getirmedik. Erkekler okula da getiriyorlar. Hem de çok iğrenç şeyleri. İğrenç sesler çıkararak bakıyorlar hep birlikte. Sanki bakan benmişim gibi utanıyorum o sırada bir bilsen?

Neyse, konuyu değiştirelim artık. Dersler idare eder. Bazıları çok sıksa da elden ne gelir? Asıl ilginç olan hocalar. Küçükken bütün yetişkinlerin aynı şekilde düşündüğünü sanırdım. Kendi aralarında da çelıştiklerinin farkına vardığımdan beri çok eğleniyorum. Herhalde çelişecek yani. Yoksa onca kavga gürültü neden?

Aynı soruları sen de soruyor musun kendine? Aklına neler geliyor? Of, evet...Kimim? Bir genç kız. Diğer bir deyimle çocuktan büyük, kadından küçük birisi... Yerimi de bu şekilde bulmaya çalışıyorum. Bu soruların hepsi dev gibi duruyor önümde. Bunları düşünmenin zaman kaybı olabileceği de geliyor aklıma. Hatta aşırıya kaçılırsa delirebileceğimiz de... Ama kendimi alamıyorum.

Senin de bu konularda birşeyler yazmanı bekliyorum. The end.

Sevgiyle kucaklarım seni,

arkadaşın Alkım

YILMAZ GÜNEY / YASAK FİLMLER BULUNDU

Sekiz yıllık gözaltı...

12 Eylül sonrası Sıkıyönetim Komutanlığı'nca toplatılan ve "bir daha haber alınamayan" yasak eserlerin yerini Nokta öğrendi. 110'u Yılmaz Güney'e ait olan yüzlerce film, video bant ve müzik kasetleri Ankara Emniyet Müdürlüğü depolarında

"Biz, Kültür Bakanlığı'na bu eserleri teslim almaları için 1986 yılından beri sürekli yazı gönderiyoruz. En son bir ay önce yine yazdık. Ancak, Kültür Bakanlığı çeşitli gerekçeler öne sürerek, eserleri teslim almaya yanaşmıyor."

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun sözünü ettiği yazılar, yüzlerce yasaklı film, video bant ve müzik kasetini kapsıyor. Bunlardan 110'u, Yılmaz Güney'in filmleri. 12 Eylül'den sonra, 1983 yılında, İstanbul I No.lu Sıkıyönetim Komutanlığı'nca toplatılarak gösterimi ve yayımı yasaklanan, sonraki yıllarda ise sahiplerince tüm yetkili makamlarda aranıp da bulunamayan, hatta imha edildiğinden kuşkulanılan eserler...

"Emin" ellerde... Sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra, Genelkurmay Başkanlığı'nın İçişleri Bakanlığı'na devrettiği eserlerin saklanabileceği en uygun yer, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde bulunabilmişti. Bir kaç yıl depolarda "misafir edilen" bu eserlerin "yasaklı" da olsa Kültür Bakanlığı'na teslim edilmesi gerektiği "keşfedilince", bakanlık yıllarca sürecek yazışmalara başladı. Ancak, Kültür Bakanlığı anlaşılmaz bir nedenle eserleri teslim almamakta direndi ve İçişleri Bakanlığı bugüne kadar filmleri devretmeyi başaramadı.

Kültür Bakanlığı, kendisini birinci dereceden ilgilendiren bu eserlerle neden ilgilenmiyordu? Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek'in cevabı şöyle: "Bu konuda hiç bir bilgim yok, bana intikal etmedi..." İçişleri Bakanlığı yetkilileri ise ısrarlı: "Yazılarımıza çoğu kez cevap vermediler. Zaman zaman da filmleri muhafaza edecek uygun yerlerinin olmadığını ya da konuyla ilgili görevli elemanlarının bulunmadığını mazeret olarak gösterdiler."

Kültür Bakanlığı'nın direnmesine karşın, kendilerinin de devretmekte kararlı olduğunu belirten İçişleri Bakanlığı, eserlerin depolarında "Kültür Bakanlığına gönderilmek üzere bekletildiğinin" altını ısrarla çiziyor. Devletin çeşitli kurumları "yasaklı" eserlerden vebadan kaçar gibi uzaklaşırken, 12 eylül sonrası bunları Genelkurmay'a teslim etmek zorunda kalan film şirketleri, eserlerine tekrar sahip olmak için yoğun mücadeleye girdi. Sıkıyönetimine sıkıyönetim yasaklarının, dolayısıyla 67 no'lu bildirinin kalkması nedeniyle, sözkonusu eserlere ait kopya, negatif, ses ve fragmanlar artık kendilerine iade edilmeliydi. Ancak, sıkıyönetim komutanlıklarının ortadan kalkmasıyla Genelkurmay Başkanlığı'nda yapılan araştırmalar sonuçsuz kalmaya mahkum oldu.

Genelkurmay Başkanlığı, başvuruların yoğunlaşması üzerine 1988 yılında kendi bünyesinde bir araştırma yaptırdı. Sonuç: "Adı geçen eserler, Genelkurmay Başkanlığı'nda bulunamamıştır..." Eser sahipleri bunun üzerine Başbakanlık'a, Kültür Bakanlığı'na başvurdu ama cevap aynıydı. Eserler yer yarılmış da, yerin içine girmişti sanki... Burç ve İrfan Film'in başvurusu Milli Savunma Bakanlığı'na kadar aktarılmıştı ama, cevap her yerde olduğu gibiydi: "Bizde yok..."

Bu arada filmciler, yurtdışından kopyasını getirebilecekleri Yılmaz Güney filmlerini gösterime sokmak için izin istedi. Çeşitli mahkemelerden sonra başvuru sonuca ulaştı. Burç Film; Yedi Belalılar, Çifte Tabancalı Kabadayı, Çirkin Kral Affetmez, Kanımın Son Damlasına Ka-

İçişleri Bakanlığı, "eserleri teslim almadıkları için Kültür Bakanlığı'na defalarca yazı yazdık" derken, Zeybek, "bilgisinin olmadığını" söylüyor

dar, Çifte Yürekli, Kan Su Gibi Akacak adlı filmlerin, İrfan film ise, Yarın Son Gündür, Kara Çocuk Mavi Çocuk, Canlı Hedef ve Kızım için adlı filmlerin işletme belgesini aldı. Burç Film, Milli Savunma Bakanlığı'na yaptığı yazılı başvuruda, 1983 yılında kendilerinden toplattırılan filmlerin iade edilmemesi halinde Bakanlık hakkında tazminat davası açacağını bildirdi.

Lahana Turşusu... Kültür Bakanlığı bir türlü bünyesine almaya yanaşmadığı yasaklı eserlerin serbest bırakılması için çaba göstermiyor da değildi. 12 Aralık 1990 tarihinde yurtdışında bulunan, vatandaşlıktan çıkarılan sanatçı ve yazarlara ait eserlerinin serbestçe gösterilip, yayınlanabilmesi için Başbakanlık'a bir yazı göndermişti bile. Bakanlık, bu yazıda "1983 yılında Bakanlar Kurulu'nca çıkarılan yasaklama kararının güncelliğini yitirdiği, uygulamadaki güçlükler nedeniyle yürürlükte kalmasının ülke açısından hiç bir etkisi kalmadığını" vurguluyor ve kararın kaldırılmasını talep ediyordu. Karar kaldırıldıktan sonra konunun başta Türk Ceza Kanunu olmak üzere çeşitli kanunlarla çözümlenmeye devam edilmesinin de yerinde ve yeterli olacağı belirtiyordu.

Zeybek, "Bizim önerimiz, bir eserin yasaklanması için kendisinin suç oluşturması gerektiği yolunda. Oysa eski karara göre, eğer sanatçı yurt dışındaysa ve Türkiye aleyhine faaliyet gösterdiğine hükmedildiyse, bütün eserleri, eserin kendisi suç oluşturmasa bile yasak addediliyor" diyor ve Başbakanlık'a yaptıkları başvurunun gerekçelerini de şöyle anlatıyor: "İlke olarak mutlak manada fikir hürriyetinden yanayım. Fikirler serbestçe ifade edilebilmeli. Önünde hiç bir engel olmamalı. Çünkü hürriyetin tehdit edildiği yerde, gelişme olmaz. Fikir önünde mevzuat engelleri, kanuni engeller olmamalı. Tabular da olmamalı. Her türlü ideolojik tabu diyebilirsiniz buna." Zeybek, bu sözleriyle, genel anlamda bir "yayın affından" yana olduğunun da sinyallerini veriyor.

Kültür Bakanlığı'nın Başbakanlık'tan istediği kanun değişikliği gerçekleşirse, 12 Eylül sonrası vatandaşlıktan çıkarılan ve aralarında Nazım Hikmet, Yılmaz Güney, Şanar Yurdatapan, Melike Demirağ'ın da bulunduğu sanatçıların eserleri üzerindeki 8 yıllık yasak ortadan kalkmış olacak. Yasaklar kaldırılırken, film şirketleri ve Yılmaz Güney'in eşi Fatoş Güney de artık adres belirlendiği için, dava açabilecek ve eserlerini geri talep edebilecekleri bir makam bulabilecek.

Eser sahiplerinin yıllarca yaşadığı "imha edilmiştir" korkusu, artık "acaba sağlam kalabildiler mi" kaygısına dönüştü. Malum, sapasağlam insanların bile fazla dayanamadığı Emniyet Müdürlüğü "muhafaza odalarından" bu eserlerin ne durumda çıkacakları hiç belli olmaz...

Hulya KARABAĞLI

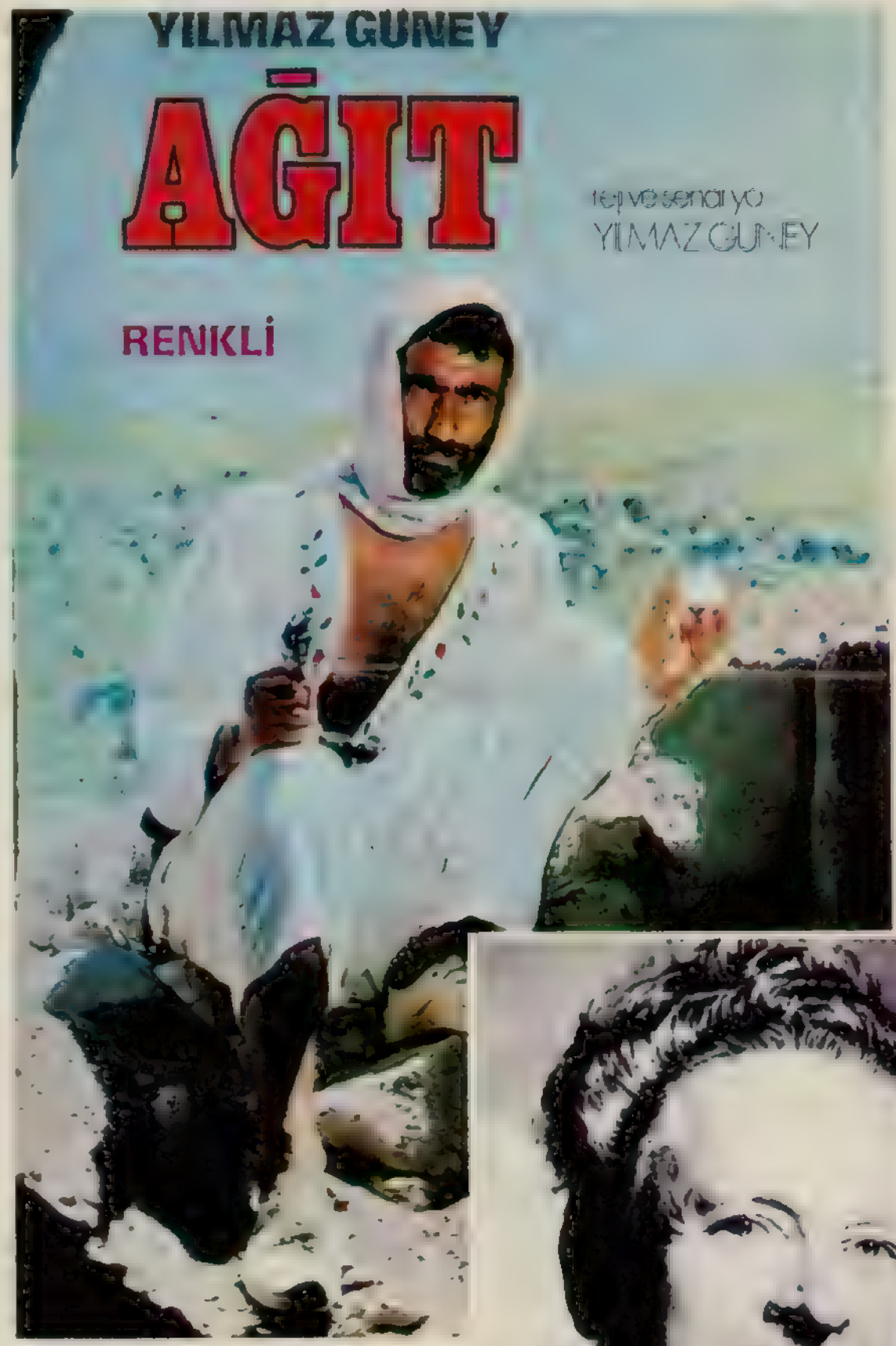

Ankara Emniyeti depolarında bulunan Yılmaz Güney filmleri, bakalım özgürlüğüne ne zaman kavuşacak ? Kültür Bakanlığı'nın talebi gerçekleşirse, Nazım Hikmet de aklanacak

SANSÜR / SAVAŞ VE BASIN

"Gazeteci ajan değildir"

Körfez Savaşı'nı izleyen gazeteciler için şu anda en büyük tehlike, sansür. Suudi Arabistan'da bir grup Amerikan, İngiliz ve Fransız gazeteci, kurallara uymadığı gerekçesiyle gözaltına alınıp sorgulandı. Sansür uygulaması nedeniyle, Amerikan yönetimi aleyhine çok sayıda dava açıldı. CNN Muhabiri Shaw ise, ABD Savunma Bakanlığı'nın "brifing" talebini, gazetecinin görevinin ajanlık olmadığını söyleyerek reddetti

Körfez Savaşı ile gücüne güç katmayı hedefleyen Amerika Birleşik Devletleri'nin, bu savaşta basın özgürlüğü cephesinde zaferi yakalayamayacağı şimdiden kesinleşti. Her fırsatta 200 yıllık anayasasında ifade özgürlüğünün güvence altına alınmış olmasıyla övünen Amerikan yönetimi, savaşı izlemeye çalışan gazetecileri, benzeri görülmemiş bir sansür kıskacına aldı. Bunun üzerine, birçok ajans ve gazete, ABD yönetimi aleyhine dava açtı.

Vietnam Savaşı'nın kaybedilmesinden haksız biçimde sorumlu tutulan Amerikan basınının, bu kez cepheye sürülmeden önce gözleri, kulakları kapatıldı. Gazetecilerin çalışmaları sınırlandı, haberleri askeri nedenler gerekçe gösterilerek sansürden geçirilmeye başlandı. Amerikan yönetimi, iletişim teknolojisindeki gelişmlerle de, bu tehdidi daha yakından hissettiği için, bu kez kazanılacak "zafere" kimsenin gölge etmemesi amacıyla bu önlemlere başvurdu. Ancak bu politika şimdiden ters tepti ve pekçok yayın kuruluşu, yargı yoluna giderek, başta Başkan Bush olmak üzere Amerikan yöneticilerini sanık sandalyesine oturttu.

Çoğunluğunu Amerikalıların oluşturduğu yabancı gazeteci ordusuyla, müttefik güçleri oluşturan yetkililer arasında, haber toplama konusunda, savaşın başlamasından önce patlak veren tartışma artık iyice alevlendi.

Bu çatışma, Amerikan hükümetinin öncülüğü ve İngiltere ile Suudi Arabistan'ın da katılmasıyla basına getirilen kısıtlamaların açıklanmasıyla ortaya çıktı. Özünde, gazetecilerin savaşı bir görgü tanığı gibi ilk elden bilgilerle izlemelerini engellemek için getirilen bu kurallar dizisinin, savaşan hükümetlerin amaçlarına ulaşmasında etkili olduğunu söylemek yanlış sayılmaz.

"Pool" dışı kalmak Bütün sıkıntılara rağmen, Suudi Arabistan'da savaşı izlemek için üslenmiş gazeteci ve foto muhabirlerinin sayısı, 36 ülkeden 1400 kişiye ulaşmış durumda. Savaşın ilk bir ayında, bu gazetecilerin sadece 120'si, Amerikan askeri makamlarının düzenlediği 15 farklı "pool"a, yani her biri 7-8 gazeteciden oluşan gruba dahil edilmişlerdi. Pool'a katılan gazeteciler, askeri yetkililer eşliğinde askeri operasyonları izleyip, topladıkları bilgileri pool'a katılmamış olan meslektaşlarıyla paylaşmak zorunda.

Pool sisteminin Dahran'daki gazeteciler tarafından pek hoşnutlukla karşılanmadığını söylemeye gerek yok. Ama bu konuda bir başka sorun, "pool'a bile alınmamak"... Pool'a alınmayan, ilerici yayınlarıyla tanınan The Nation, The Village Voice gibi dokuz Amerikan dergisi, bu uygulamadan dolayı "basın özgürlüğünü zedeleyerek anayasa suçu işledikleri" iddiasıyla ABD Başkanı George Bush, Savunma Bakanı Dich Cheney, Savunma Bakanlığı basın sözcüsü Pete Williams ve Genelkurmay Başkanı General Colin Powell aleyhine New York Federal Mahkemesi'nde şubat ayı başında dava açtılar. Ayrıca Fransız haber ajansı Agence France Press de, aynı gerekçeyle mahkemeye başvurdu. AFP, pool'lara İngiliz haber ajansı Reuters'in alınmasına karşın, kendilerinin dahil edilmediğini, ne ki AFP'nin de ABD'de 44 milyon oku-

Tel Aviv'deki Agence France Presse muhabirleri füze saldırıları altında görevlerini ifa ederken

Dünya,savaşı Arnett,Shaw ve Hollıman'ın gözünden izlerken, gazetecilerin "tarafsız" olup olmadıkları tartışma konusu oldu

yucu kapasitesi olan müşterileri bulunduğunu söyleyerek, mahkeme kararıyla bu pool'lara katılma mücadelesi veriyor. Vietnam Savaşı sonrasında, basının hükümet aleyhine açtığı benzeri davalarda mahkemeler basını haklı bulmuştu.

Bu arada, askeri makamlarla yapılan çetin münakaşalar sonunda Amerikan Savunma Bakanlığı, her biri sekiz muhabirden oluşacak beş yeni pool'un daha düzenleneceğini geçen hafta açıkladı. Böylece, pool'lara katılan gazeteci sayısı 160'a çıktı. Fakat bunun da gazetecileri tatmin ettiği söylenemez. Aslında, gazeteciler pool sisteminin özüne, yani askeri makamların eşliğinde ve gözetiminde sadece onların götürdüğü yerlere gitmeye ve onların görmelerini istediği şeylere bakmaya itiraz ediyorlar. Ne var ki, bu katı kurallarla elleri kolları bağlanmış olan gazeteciler, kendi başlarına haber toplamaya kalktıklarında çok daha büyük tehlikelerle karşılaşabiliyorlar. Her şeyden önce, böyle birşey yapmaya kalkan gazeteciler, basın kartlarının iptali ve Suudi Arabistan'dan atılma riskini de göze almış oluyorlar. Benzeri olayların sonucunda, New York Times'ın üç muhabiri ve ayrıca, Washington Post, Associated Press, BBC ve Fransız muhabirlerinin de aralarında bulunduğu pekçok gazeteci Dahran'da saatlerce gözaltına alınıp sorgulandılar.

"Kendisini ne zannediyor!"

Bütün bu tartışmalar içinde, hiç kuşkusuz CNN'in durumu başlıbaşına ayrı bir konu. Savaşın başlamasıyla ilk günden beri yayınlarını aralıksız olarak Bağdat'tan da sürdürmeyi başaran CNN, pekçok eleştiriyi göğüslemek zorunda kaldı. Her şeyden önce Amerika'da tutucu çevreler, CNN'in Saddam'ın sözcülüğü görevini yaptığını ve bunun ulusal çıkarlara aykırı olduğunu ileri sürüp, Bağdat yayınlarını bir an önce durdurması için CNN yöneticilerine baskı yapıyorlar.

Cumhuriyetçi Senatör Alan Simpson'ın CNN'in Bağdat muhabiri Peter Arnett'i açıkça Saddam sempatizanı olmakla suçlaması, bu tartışmaları daha da alevlendirdi. Arnett'in, "rehinelerin, kendilerini ellerinde tutan kişilerin davalarını benimsemesi" olarak tanımlanan Stockholm sendromundan muzdarip olduğunu bile iddia edenler oldu.

Ayrıca, CNN'in Bağdat'ta kalışını sürdürebilmek için, Irak yönetimine önemli tavizler verdiği, bunların arasında uydu antenli telefon sistemlerinden Iraklı yetkililerin de yararlandırılması olduğu iddiaları da ortalığı karıştırdı. Arnett'in, Iraklı yetkililere bu telefonu kullanmalarına sadece Bağdat'a gelmek isteyen yabancı gazetecilerin vize işlemlerinin yapılabilmesi için izin verildiğini açıklaması da sakinleştirici etki yapmadı.

Savaşın ilk günlerinde Arnett ile birlikte Bağdat'ta bulunan bir diğer CNN muhabiri Bernard Shaw'un, Washington'a dönüşünde Amerikan Savunma Bakanlığı'nın, kendilerine Irak'taki izlenimleri hakkında bir brifing vermesi talebini, "gazetecinin görevinin ajanlık yapmak olmadığı ve böyle bir şeyin tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu" savıyla reddetmesi de bir başka tartışma konusu yarattı. Hollywood aktörü Charlton Heston'ın, Shaw için "Kendisini ne zannediyor? Tarafsız İsviçre mi?" sözleri, hiç kuşkusuz basın tarihine geçmeyi hak etti.

"Brifingleri izlediniz" Bütün bu tartışmalar, Amerika'da tutucu çevrelerin basın özgürlüğüne karşı hiç tahammülü kalmadığının açık bir göstergesi. CNN haberlerinin büyük bir çoğunluğunun aslında Amerikan yönetiminin verdiği brifinglere dayandığını, bu brifinglerin saatlerce naklen verildiğini düşünürsek, her gün ancak 5-10 dakika yapılabilen ve her yayın öncesi ve sonrası, sansür altında gerçekleştirildiği seyirciye duyurulan Bağdat yayınlarının bu kadar tepki yaratması, ancak basına karşı düşmanca bir tavır olarak yorumlanabilir.

Amerikan yönetiminin öncülüğünü yaptığı bu sansür uygulaması, yansımasını Türkiye'de de buldu. Savaşın başlamasından bir hafta sonra Amerikan sansür kurallarının neredeyse tıpkı basımı, Türkiye'deki yerel ve yabancı basın yayın organlarına dağıtıldı. Böylece, Körfez Savaşı'nın Türkiye boyutunu izlemeye çalışan gazeteciler de sansürden nasiplerini aldılar.

Zeynep ALEMDAR

MAHKUM GAZETECİLER

Düşün düşün...

141, 142, 163 kalksa bile, "düşünce suçu"nun kalkacağı çok kuşkulu. Ve muhtemel değişiklik, cezaevindeki düşünce suçlusu yaziişleri müdürlerinin çoğunun cezasında iki günlük bir eksilme bile yaratmayacak. Hukukçulara göre düşünce suçluları için "özel basın affı"ndan başka çare yok

Düşüncenizi beyninizin içinde tutar, konuşmak dahil herhangi bir "eylem"inizle dışarı vurmazsanız, kimse sizi cezalandırmaz. Bu anlamda da, Türkiye'de düşünce suçu olduğu söylenemez. Çünkü beyninizin içindekileri bir alıcıya çekip, muhtelif istihbarat merkezlerinde işlemden geçirecek aletler henüz keşfedilemedi. Sözgelimi, içinizden istediğiniz kadar "zararlı şeyler" düşünün, başınıza birşey gelmeyeceğini göreceksiniz. Ama bunu ortalık yerde söylemeye, şarkı yapmaya, hele basın yoluyla yaymaya kalkacaksanız, yürürlükteki 155 yasadan hangisini ihlal edeceğinizi bir düşünün!

Düşünce suçu kavramıyla özdeşleştirilen Türk ceza yasasının yalnız 141, 142 ve 163'üncü maddelerinden dolayı ise, sadece 12 Eylül'den bu yana yargılananların sayısı 100 bine yakın. Birkaç yıldır Adalet Bakanlığı, Bakanlar Kurulu ve Başbakan'ın çekmecesi arasında mekik dokuyan, birçok kez "ortadan kaldırılıyormuş" gibi olan bu maddeler, geçtiğimiz hafta bir kez daha "rafa" kalktı. Geriye ise yine aynı sorular kaldı: Kaldırılacak mı gerçekten, değiştirilecek mi? Kaldırılır ya da değiştirilirse, düşünce suçu tarihe karışmış olacak mı?

141, 142 ve 163. maddelerle ilgili çalışmanın rafa kalkmasının bu seferki nedeni, hazırlanmakta olan Anarşi ve Terörle Mücadele Yasası'nın beklenmesi olarak bildirildi. "İyi de niye?" sorusuna İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyesi Ergin Cinmen, "bu maddelerin terör ve anarşiyle bir alakası yok ki" diyerek yanıt veriyor: "141, 142 ve 163'e göre bir zamanlar yasadışı ilan edilen örgütlerin hiçbiri şiddete başvurmadı. Başvursaydı zaten ceza yasasının bununla ilgili maddelerinden dolayı yargılanırlardı."

Yasak bir iki değil ki... Ceza Hukukçusu ve düşünce suçları üzerine çalışmalarıyla bilinen Profesör Çetin Özek de şiddet yoluyla anayasal düzeni değiştirmeye yönelik tahrik, teşvik ve örgütlenme eylemlerini cezalandıran ceza yasası maddelerini sayıyor: 154, 155, 168, 171, 172... "Durum böyle olunca, 141, 142 ve 163 ne şekilde sürdürülürse sürdürülsün, doğal ve kaçınılmaz bir şekilde düşüncenin cezalandırılması için uygulanacaktır." Bu hükümet 141, 142 ve 163 gibi rakamları mı kaldırmak istiyor, düşünce suçunu mu sorusuna Özek'in yanıtı şöyle: "Gerçekten bu maddelerin kaldırılması veya değiştirilmesi amaçlansaydı, ceza yasasının değiştirilmesiyle yetinilirdi. Yeni yasal düzenlemelere yönelinmesi, anarşi ve terörle mücadele bahanesiyle, özgürlükleri sınırlayıcı yeni suç tiplerinin yaratılması, kişi güvenliğini ve dokunulmazlığını zedeleyici, yönetsel, siyasal yetkilerin artırılması tehlikesinin varlığını göstermektedir"

Mış mış... Şu anda cezaevinde olan ve artık "düşünce suçlusu" oldukları resmi ağızlarca da itiraf edilen çoğu gazeteci, 30 kadar kişinin durumu bütün bu "düşünce", "özgürlük" karmaşası ve belirsizlik içinde

748 yıl 6 ay ile mahkumiyet rekoru Veli Yılmaz'da...

ilk akla gelenlerden. Aldıkları cezaların bir bölümü, tartışma konusu maddeler yüzünden çünkü. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Arif Yüksel'in bu ayın başında basına yaptığı açıklamaya bakılırsa, "Halen fikir suçundan cezaevinde bulunan 35-40 kişi, tasarının kanunlaşmasından sonra serbest kalacak" mış! Ama nasıl? Avukat Ergin Cinmen hala söylentiler üzerine konuşuyor olmaktan "bıkkın", şöyle açıklıyor mahkum gazetecilerin durumunu: "Muhtemel değişiklikten 'kısmen' yararlanabilirler. Çünkü bu maddelere 'cebir şartı' eklenirse, ki öyle görünüyor, yasa geriye doğru işletildiğinde, onların ceza aldıkları yazılarda şiddeti önerip önermedikleri, 141 açısından teşekkülün amacı için cebri araç olarak kabul edip etmedikleri nasıl araştırılacak? Bu bir açmaz. Sadece şu anda cezaevinde olanlar değil, bu maddelerden geçmişte hüküm giymiş, kamu hakları kısıtlanmış olan dışardaki onbinlerce kişinin dosyasının yeniden gözden geçirilmesi, değişikliğe uygunluğunun saptanması mümkün değildir."

Bu nedenle Cinmen için "olması gereken", cezaevindeki düşünce suçluları için özel bir basın affı çıkarılması. Dışardaki düşünce suçu kurbanları açısından ise bugüne kadar verilmiş cezaların tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılması. Cinmen'in işaret ettiği noktalar düşünüldüğünde, Bakanlık Müsteşarı Arif Yüksel'in açıklaması, pek "belirsiz".

Zor hesap. Şu anda cezaevinde bulunan 30 mahkum, yazılışleri müdürü oldukları dergi ve gazetelerde yayınlanan yazılardan dolayı toplam 3 bin yıl cezayı tamamlamaya çalışıyor. Cezalandırıldıkları yasa maddeleri ise ünlü 141, 142 ve 159 (anayasal kuruluşları tahkir tezyif), 311 ve 312. (suça teşvik, suç olan eylemleri övmek)'den oluşuyor. Yazılar nedeniyle aldıkları cezalar 6 yıl ile 300 yıl arasında değişen mahkumların çoğu, 10 yılı aşkın bir süredir cezaevinde. Ancak bunlar arasında, aldığı 748 yıl 6 ay ile rekoru Veli Yılmaz kırmıştı. 661 yıllık cezasıyla Osman Taş ikinci sırayı aldı. 142. maddeden dolayı Yılmaz'ın aldığı ceza 588, Taş'ınki ise 415 yıl olunca, olası bir değişiklikte, bu mahkumların dışarıda olabilecekleri düşünülebiliyor ilk anda. Ama biraz daha hesap yapmak gerek: Ceza yasasının 311, 312 ve 159. maddelerinden dolayı Yılmaz'ın 159, Taş'ın ise 246 yılı kalıyor geriye. Yani 141 ve 142. maddeler tamamen kalksa bile, Yılmaz ve Taş, tüm cezalar 36 yıl üzerinden infaz edileceği için, cezaevinde kalmaya devam eden düşünce suçluları olacaklar. Özetle cezaları iki gün bile eksilmeyecek. Şu anda içerde olan yazılışleri müdürlerinin çoğunun durumu da bu örneklere uygun.

Adalet Bakanı'na gönderdiği bir mektupta bunları hatırlatan Veli Yılmaz, kamuoyunun 141, 142, 163 gibi, bu maddeleri de tartışmasından yana. Yani basın özgürlüğü hakkının kullanılmasını cezalandıran diğer ceza maddelerinin, özellikle 159'un...

"Ulus için de ayıp". Basın özgürlüğünün de düşünce özgürlüğü kapsamında kabul edilmesi ve basın özgürlüğünü engelleyen 155 yasa hükmü ile ilgili olarak, Basın Konseyi Başkanı Oktay Ekşi şöyle konu- ▶

FAHRE ULAŞ / NOKTA

Avukat Ergin Cinmen, "141,142 ve 163 'ün terör ve anarşi ile bir alakası yok"

Düşüncede "cebir" olursa...

"Bana kalırsa düşünce özgürlüğü, hiçbir ceza tehdidi ile karşılaşmaksızın, düşüncenin içeriği ne olursa olsun, açıklama hakkıdır. Düşüncenin içeriği şiddeti savunmak da olsa, bu bir düşüncedir ve açıklanması suç oluşturmaz" Profesör Çetin Özek, görüşlerini anlattı:

"Düşünce özgürlüğünün tam anlamıyla kabul edildiği demokrasilerde, kişiler Anayasal sisteme uygun düşünmek zorunda değildirler. Bu açıdan da siyasal iktidar düzeninin, değişiminin 'anayasal usuller dışında kalan usullerle' (cebir) gerçekleştirilmesi görüşü, düşünce özgürlüğü kapsamındadır. Cebir ancak, siyasal iktidar düzeninin değiştirilmesine yönelik 'eylem' ve 'eyleme tahrik' davranışlarının hukuka aykırı sayılmasına neden olabilir. Kişi anayasal kural ve düzene uygun düşünmek zorunda değilse de, uygun davranmak zorundadır. Nitekim 'şiddet' sözcüğü 1938 yılındaki yasa değişimiyle, 141, 142'nci maddeler çıkarıldıktan sonra da maddelerde kullanılan 'tahakküm' vs. gibi kelimelerin 'cebir' ögesini dile getirdiği savunulmuş, bu anlayışa rağmen, düşünce açıklamaları cezalandırılmıştır. Özellikle, Anayasa Mahkemesi'nin 141, 142'nci maddeleri Anayasa'ya uygun gören yorumu, hukuka aykırı usullerin maddenin uygulanmasında aranacağı ve bilimsel çalışmaların suç oluşturmayacağı gerekçesine de dayandırılmıştır. Buna rağmen, bilimsel araştırmalar, halkın öğrenme hakkı kapsamında olan yapıtlar suçlanıp yakılmıştır."

şuyor, "bizim açımızdan, düşünce ve basın özgürlüğünü engellediği kesin olan yasaların ayıklanması zorunludur. Bunu sadece 141-142'yle sınırlamak aldatıcı bir yaklaşım, göz boymanın yeni bir örneğidir."

Basın konseyi, Babıali'nin "düşünce suçlusu", "gazeteci" demeye dilinin yeni yeni vardığı cezaevindeki yazışleri müdürleriyle ilgilenmeye 1989 baharında karar vermişti. Ekşi, cezaevinde gazetecilerin olmasının sadece basın için değil, ulus için de bir ayıp olduğunu söylerken, "Bu gazeteciler arasında 141, 142. maddelerin kalkması durumunda bile çıkamayacak olanların durumları ayrıca araştırılmalı. Bu teknik bir sorun olduğu için ben bilemiyorum" diyor.

Profesör Özek'e göre ise bu maddeler, yani 159, 311, 312 kuramsal olarak, düşünce kavramını aşan eylemleri cezalandırıyor. Ancak Özek, şunları eklemeden de edemiyor: "Ülkemizde bu maddelerin yaygın ve yanlış uygulanması ve yapılan eklemeler nedeniyle, bu maddeler amaçları ve hukuksal yapıları dışında kalan ve düşünceyi de cezalandıran bir nitelik almıştır." Polis yasasından sendikalar yasasına ve halkın öğrenme hakına kadar pek çok antidemokratik uygulamayı örnekleyen Özek, düşüncelerini şöyle açıklıyor: "Belirtilen nedenlerledir ki, 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılması , yasal yapının düşünce suçundan arındırılması, halkın öğrenme ve özgürce siyasal iktidarı belirleme hakkının sağlanması anlamına gelmeyecektir." Özek'e göre, bu maddelerin kalkması, salt madde numarasından ibaret kalacak ve anlamsız bir "cebir unsuru" eklemesiyle, özünde düşünce suçu devam ettirilecek.

Emel ARMUTÇU

Ne bekliyorsunuz?

Düşünün bir kez... Evet... ne bekliyorsunuz?
Paranızı bankaya yatırıp yüksek faizle
değerlendirmek, yeni yatırımlara
yönelmek için, ne zamandır planladığınız
ilave tesisleri yaptırmak, ertelediğiniz
reklam faaliyetlerini sürdürmek için,
çağdaş teknolojiyi işyerinize taşımak,
yeni makineler almak,
üretiminizi katlamak için,
atölyenizi fabrikaya dönüştürmek,
atılımlara hız kazandırıp
daha da büyümek için...
Ne bekliyorsunuz?
Hayat sürüyor. İş hayatı sürüyor.
Ülkemiz büyük düşünenlerle büyüyor,
büyümeye devam edecek.
Halkbank,
her zaman olduğu gibi,
şimdi de büyük düşünenlerin yanında.
Büyük düşünmeye devam edin...
büyüyün.

HALKBANK
TÜRKİYE HALK BANKASI
Çalışana, üretene kaynak.

İrfa

SAVAŞ EKONOMİSİ / DİYARBAKIR'DAN YÜKSEKOVA'YA

Habur gitti, doğu bitti

Körfez Savaşı doğu ve güneydoğuda insanları açlık sınırına doğru götürüyor. Cizre Belediye Başkanı açlık sinyallerini Ankara'ya çoktan çekti bile. El cevap: "Bilahare bilgi verilecektir"

Salondan ayrılırken, ki geceyarısını çoktan geçmişti, oradaydılar. Sabahın altıbuçuğunda çayımızı yudumlarken gene oradalar. Hep birlikteysek de, onlar camın öte yanındalar; ellerinde sigara kartonları ağız ve burunlarıyla cama yapışık, "Bunlar hakiki malboro, hakiki camel" diye bağırıyorlar.

Ya da bu tablonun yerine Van'da cami önünde Cuma namazı sonrasını bekleyen çocukları koyun. Hep çocuklar; çünkü bölgede adım attığınız her kasabanın hali pür melalini önce çocuklar sergiliyor. Sıfırın altında seyreden havada sokaklar, çocuklarla dolu.

Diyarbakır, Nusaybin, Cizre, Midyat, Hasankeyf, Mardin, Siirt, Bitlis, Van, Başkale, Yüksekova ve Hakkari'yi içine alan coğrafyada bir hafta yaşamak, Körfez savaşının neleri tersyüz ettiğini gözler önüne seriyor. Ağustos'tan bu yana gittikçe vahimleşen ekmek derdinin en çarpıcı örnekleriyse, Cizre'de yaşanıyor. İlçenin Belediye Başkanı Haşim Haşimi'nin "açlık söz konusu olabilir" sözleri, bu anlamda çok dikkat çekici.

"Ayda beş altı yüzbin lira kazanıyorduk. Altı çocuğum var. Irak'a, Suriye'ye giden arabalar buradan geçerdi. Ben de lastik tamiri yaptığım için idare edip gidiyorduk. Gün geliyor eve ekmek parası bulmak için borç alıyorum. Arkadaşların durumu benden iyi değil ama yardımlaşmayla idare ediyoruz işte."

Kepenklerini kapatmayıp direnenler, dükkanların önünde oturup laflıyorlar üçer beşer. Havanın soğuğuna dışarıdan gelenler dışında aldıran yok. Konular belli ; savaş baş

Meyvaları alacak para yok. Neredeyse hepsi seyirlik bu Mersin portakallarının

Ambargo kime vurdu Cizre'ye ilk gelenleri sıra sıra inmiş kepenkler karşılıyor. Kapalı kepenklerin arasından Adıyaman Bakkaliye, Cizre Oto, Bitlis Tesisat gibi levhalar okunuyor. Esnaf kepenk mi kapatmış diye düşünmemek elde değil. Bu kez kepenkleri kapattıran Habur Sınır Kapısı. Çünkü sayıları 1500-2000 olduğu söylenen bu kapalı dükkanlar, Körfez Krizi başlamadan önce Irak yoluyla Suudi Arabistan'a kadar giden ve oralardan gelen, günde 500 bini bulan kamyonlara, TIR'lara hizmet veriyordu. Şimdi Habur yok, dükkan da yok.

köşede oturuyor. Herkes hem Saddam'a hem de Amerika'ya karşı. Türkiye'nin politikalarına da. Ne varki şu günlerde en çok kira meselesi konuşuluyor. Çünkü bölgede kiralar yıllık ödeniyor, Mart da kira ayı.

Elindeki anahtarı bir sağa bir sola savuran şöför anlatıyor: "Bak şu elimizdeki anahtar altı aydır hiç dönmemiştir. Bizim fabrikamız Irak'tır. Şimdi Irak yok, fabrika yok, hiçbir şeyimiz kalmamış. Şimdi ondan alıyoruz öbürüne veriyoruz. İş olursa ödeyeceğiz, yoksa kalacak."

E-24 adıyla anılan, Türkiye'yi

Ev geçindirme derdinde olan kadınlar dertlerini kimseye anlatamıyorlar. Tek umutları erkeklerinin dertlerini iyi anlayabilmeleri (üstte).Eskiden kamyonlara su, sigara satan çocuklar şimdi Cuma namazından çıkacakları bekliyorlar ama onlarda da para yok

Irak, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Arap Emirlikleri'ne bağlayan anayolun en önemli duraklarından biri Cizre. Bu yüzden yolun Cizre bölümüne İpek yolu deniyor. Bu, ünlü İpek Yolu'na bir gönderme; çünkü bu yol da sınır ötesine açılıyor, bu yol da bölge insanı için hayat yolu.

Ağustos bir milad Hangi konu açılırsa açılsın, Ağustos öncesi ve sonrası ayırımı yapılıyor. Cizre Belediye Başkanı Haşim Haşimi anlatıyor: "Cizre halkının arazisi olmadığı için tarım yok, hayvancılık da söz konusu değil. Günde Habur'a giriş çıkış yapan dört beş bin aracın yerli, yabancı şöförleri, döviz alımı satımı başta olmak üzere, burada ucuz olanı dışarıya, orada ucuz olanı da buraya getirip satarlardı. Cizre bir yerde, Türkiye'nin Tahtakale'si idi. Para, esnafla şöför arasında el değiştiriyordu. Okulların tatil olduğu zamanlarda da, 300-400 kişilik bir çocuk gurubu şöförlere su, ekmek ve sigara satarak ailelerin geçimine katkıda bulunurdu. Krizle birlikte hepsi bitti."

Bütün öteki nedenlerin yanı sıra Başkan Haşimi ne Saddam'ı ne de Müttefik Güçleri affetmeyeceklerini söylüyor; "Bizim düzenimizi bozdular, bizi aç bıraktılar."

Cizre'den Nusaybin ve Midyat'a giderken, insansız köyler dizi dizi. Kar öyle çok ki, evlerin kapıları bile örtülü, hiç açılmamış besbelli. Bu da yetiyor olanı biteni anlamaya. Üstelik çevrede tek bir ayak izi bile yok. Bu köylerin savaş korkusuyla boşaldığını düşünebilirsiniz ama üç beş konuşmadan sonra, köylerin Olağanüstü Bölge Valiliği'nin 1987'de yürürlüğe giren 285 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamesi'nde aldığı köy ve mezraları birleştirme ve dağıtma yetkisiyle boşaldığı ortaya çıkıyor. Bunun nedeni yetkililere göre güvenlik, halka göre ise de, silah alıp, korucu olmayı kabul etmemekten dolayı, köy dışına çıkarılma.

Evlerini terkedip yakın il ve ilçelerde yaşamaya çalışanların durumu da savaştan etkilenmiş durumda. Değil okuma yazma, Türk- ▶

Kervansaray'da kadeh şıkırtıları uçak seslerini bastırıyor. Yabancı askerler, Diyarbakır eşrafı, gazeteciler...

çe konuşmada bile zorlanan bu insanlar kriz öncesi buldukları inşaat işçiliği, hamallık, su satıcılığı gibi geçici işlerden de yoksun kaldıklarını anlatıyorlar.

Ender rastlanan keyifli yerlerden biri de, adından da anlaşılacağı üzere Hasankeyf. Savaşın ilk başladığı günlerde "kimyasaldan korkanlar buraya akın akın geldiler" diye anlatırken Hasankeyf'liler sahiden keyifliler. Mağara kiraları birden fırlamış, sonra herkes yerine yurduna dönmüş. Hasankeyfliler ise kaçacakları mağaraları biliyorlar. Ekonomik durum "eskiden pek de farklı değil" diyorlar. İşsizlik yoksulluk yine aynı. Hala mağaralarda yaşayanların arasında ise, savaştan haberi olmayanlar bile var.

Yağı bol yumurta 15 hane var yok, mezra ile köy arası bir yerleşim işte. Kar adam boyu, bu çevrede zaten okul, sağlık ocağı, kahvehane bir lüks olduğundan onlar da aşağı yukarı yılın beş ayını kerpiç evlerin küçük odalarında geçiriyorlar.

Tam da öğle üzeri gidince yemek çıkarmamak olmayacak; Bol yağda yüzen yumurta, peynir ve zeytinle, kendi tandırlarında yaptıkları ekmekleri ikram ediyorlar. Ve çay elbette. Süt yok. Koyunlar kuzulara gebe. Şöyle diyorlar: "Çalışmak için yakın ilçelere, illere gidenler geri döndü. Gençler de bu kış bizimle oturuyorlar. Kendimizi bile besleyemezken koyunlara ne verecez ki... Eh onlar da pek süt vermiyorlar." Koyunlar kuzular da bu ekonomik yıkıntının dışında kalacak değil ya.

Bitlis'te bir kahve. Vakit haylı geç.Kahveye girebilmek için birbuçuk metre yüksekliğindeki kar duvarda açılan daracık geçiti aşmak gerekiyor. Kahve deyince de akla o alçacık taburelerle bir çay ocağı gelmeli. Kahvenin müşterisi gençlerin hepsi de lise meğzunu, hepsi de işsiz. Gençlerin işsizliği tümüyle körfezle bağlantılı değilse de, kahveci, müşteri yokluğunu körfeze bağlıyor: "insanlar iki bardak çaylarını evlerinde içiyorlar."

Bitlis'in derdi ANAP'la. İktidar partisinin yerel seçimlerde kazandığı üç ilden biri olan bu şehirde, halk artık aklının başına geldiğini, bunca yaşanandan sonra oyların asla ANAP'a gitmeyeceğini söylüyor.

Van bir büyük merkez doğuda. Van'ın SHP İl Başkanı, Ertoş Aşireti İzdinan Kolu Reisi Abdurrahman Özbek, " şehirde işsizlik yüzde 90" diyor. Bunu nasıl ölçtüğü bilinmez ama, şehrin ekonomik anlamda da türlü çeşitli yüzleri olduğu gözleniyor. Söz gelimi bir gazinoda şarkıcılık yapan İstanbullu Ayşen, İstanbul'da sahneye çıktığı Beyoğlu ve Bahçelievler'deki gece klüplerinde savaş yüzünden işler kesatlaşınca, soluğu Van'da almanın doğru bir karar olduğunu düşünüyor şimdi. Her ne kadar işler kriz öncesi kadar olmasa da, bayağı idare ediyor işte. Van'ın kenar mahallelerine ilerledikçe, tablo değişiyor. Körfezden en çok etkilenerek boşaltılan köylerden gelenlerin çoğu Van'da. İşte onlar da iki odalı kerpiç evlerde 25-30 kişilik nufuslarıyla açlık sınırındalar. Kadınlar bağıra çağıra yaşadıklarını anlatıyorlar, Kürtçe konuştukları için,söylediklerinden tek anlaşılabilen öfke.

Van'dan Hakkari'ye kadar şöyle bir inildiğinde yer yer savaş ötesi hayatlar var. Sözgelimi Yüksekova, orta halli bir köy görünümündeyse de çelişkili tablolara rastlanıyor. Tek caddesindeki yolu kapatan son model arabalarla gelen yabancının peşine takılan Renualt konvoyları ekonomi de bir kent hareketliliği yansıtıyor sanki. Üstelik Yüksekova'nın otellerinde pek boş yer yok, çünkü eksi 20'de turist bile geliyor. Kimler mi? Biz oradayken İran'dan 60 kişilik bir turist kafilesi geldi. İranlının, Yüksekova'daki hangi turistik yörelere düşkünlüğünü sormaya kalmadan anlatıyorlar, "Yüksekova'da beyaz meşhurdur da..." Sahiden de her yerde kar var! Savaş öyle herşeyi etkilemiyor görüldüğü üzere.

İnsanlar yaşadıkları bu fazladan ekonomik sıkıntıyı yetkililere iletmeye çalıştıklarını söylüyorlar. Cizre Belediye Başkanı Haşim Haşimi çabalarını aktarıyor; "Sıkıntılarımızı dile getiren yazıları, Cumhurbaşkanlığı, Meclis Başkanlığı ve Başbakanlığa ilettik. Başbakanlıktan 'sıkıntılarınızın olduğu kesin. Şu tarih ve yazıyla durumunuz İçişleri ve Maliye Bakanlığı'na iletilmiştir, bilahare bilgi verilecektir" doğrultusunda bir yazı aldık. Evet, komisyona havale!"

Oryantal Ayça'nın masası bol Ve Diyarbakır Kervansaray Gece Klübü. Savaşın bunca ekonomik olumsuzluğuna karşın, kalkındırdığı alanları da unutmamak gerekiyor. Yeni sektörler de yaratıyor çünkü. Yerlisiyle, yabancısıyla Diyarbakır gazeteci dolu. Gazeteci demek, otel demek, yemek demek, Kürtçe, İngilizce bilen rehberleriyle, çevreyi iyi tanıyan şöförler demek. Günde 500 bin liraya, benzini gazeteciye ait, arabalar kiralanıyor. Otellerde yer yok. Yol boyu askeri birliklerin konakladığı açıklıklarda ise küçük çocuklar kola, su, bisküvi satıyorlar. Evet, Diyarbakır Kervansaray'da, Belçikalı askerler, her çeşitinden resmi zevat, gazeteciler ve şehrin zenginleri oryantal Ayça'yı seyredip bir sonraki güne hazırlanıyorlar. Hep birlikte Kürtçe türküler söyleyen Hafız Murat'ı dinledikten sonra da otellerin yolunu tutuyorlar.

Nadire MATER

COMPACT DISC PLAYER'IN YARATICISI

PHILIPS

PROFESYONELLERİ YARATTI !

Philips! Bir dünya markası!
Görsel-işitsel alanda gerçekleştirdiği devrimlerle gerçek bir dev!
Ve işte Philips'in profesyonelleri!
Compact Disc Player bağlanabilme özelliği, diğer teknolojik üstünlükleri ve olağanüstü ses kalitesiyle her zevke, her isteğe uygun müzik setleri.
Seçiminizi yapın. Müzik zevkinizi doruklara ulaştıracak bu üstün yorumculardan birine siz de sahip olun!

F 261
UZAKTAN KUMANDALI MÜZİK SETİ

● Çok fonksiyonlu uzaktan kumanda ● 30 program hafızalı dijital radyo ● Otomatik donuşlu pikap ● Çift kasetçalar ve bir dek auto reverse ● Bas ve tiz ses ayarları ● Surround Sound ve Dynamic Bass Boost ile doygun ve akustik ses ● 2x50 watt gerçek güçlü ve 3 yollu bas refleksli hoparlörler ● Compact Disc Player

CD 634
HI-FI COMPACT DISC PLAYER

● Çok fonksiyonlu uzaktan kumanda ● Philips'e özgü "Bitstream" ile 256 defa oversampling ● 30 parçaya kadar çift programlama ● Otomatik çalma, otomatik durma, otomatik FTS'ye geçme otomatik çeşitli çalma, müziği yavaş atarak başlatma ve bitirme gibi özelliklerı programlama ● Çift Introscan ● Çift Kişisel Parça Seçimi-Favorite Track Selection (FTS)- ile istenen disc ve parça numaralarını sürekli hafızada tutma ● Disc tekrarı, program tekrarı, bölüm tekrarı ● İşlemleri görebilme ● Disc ve parça isimlerini göstergeye yazabilme ve hafızaya alıp daimi görebilme ● Dijital kayıt ve tam zamanlama için CD Syn ve Edit ● Dijital çıkış ● Stereo kulaklık girişi ve ses ayarı

F 291
UZAKTAN KUMANDALI MÜZİK SETİ

● Çok fonksiyonlu uzaktan kumanda ● 30 program hafızalı dijital radyo ● Otomatik donuşlu pikap ● Her ikisi de auto-reverse çift kasetçalar ● Bas ve tiz ses ayarları ● 2x10 bant grafik ekolayzer ● Mikrofon ile ses miksajı imkanı ● Surround Sound ve Dynamic Bass Boost ile doygun ve akustik ses ● 2x130 watt gerçek güçlü ve 3 yollu bas refleksli hoparlörler ● Compact Disc Player

AZ 8492
COMPACT DISC PLAYER STEREO RADYO KASETÇALAR

● Dijital radyo (FM, MW, LW) ● Programlanabilir compact disc player ● Introscan ● Çift kaset dek, bir dek auto-reverse ● Normal ve hızlı kaset kopyalama ● 3 bant ekolayzer ● DBB ile daha fazla bas ses ● 2 yollu 4 hoparlör sistemi ● 50 watt ses çıkış gücü ● Likit kristal göstergeler

PHILIPS 1891-1991 YÜZÜNCÜ YIL

PHILIPS

COMPACT disc DIGITAL AUDIO

PHILIPS

Rama sütün lezzetini

doğadan sofranıza getiriyor

Rama

Rama

Rama

DAHA FAZLA SÜT · DAHA FAZLA LEZZET

Boz ayılar için koruma

Yugoslavya, İtalyan ve Avusturya çevre bakanlıklarıyla işbirliği yaparak merkezi Alp Dağları olmak üzere, üç ülke arasındaki bölgede boz ayıları korumak ve çoğaltmak kararı aldı. Bu arada çıkartılan yeni bir yasa ile boz ayıları avlayanlar için ağır hapis cezası kondu.

Akdeniz'de petrol

Doğal Hayatı Koruma Derneği'nden yapılan bir açıklamada, Akdeniz'e bir yılda tankerlerden akıtılan petrol miktarının, Alaska'da yaşanan Exxon Valdez olayının 17 katı olduğu bildirildi. Petrol küçük çapta tanker kazalarından veya sintine sularının bırakılmasıyla denize karışıyor. Bu küçük olayların sonuçları, büyük felaketleri kat kat aşıyor ancak sansasyon yaratmadığı için gözardı ediliyor.

Seracılıkta Jeotermal Enerji

İzmir Balçova yakınlarında elde edilen jeotermal enerji Seferhisar'da sebze ve meyve seralarının ısıtılmasında kullanılacak. İzmir İl Özel İdare Müdürü Yaşar Mengi, sistemin devreye girmesiyle birlikte sera üretiminin dört katına çıkacağını ayrıca jeotermal enerjinin çevre kirliliğini büyük ölçüde engelleyeceğini belirtti.

Bir zamanlar özgürdü...

Binlerce kilometre öteden gelmişti. Kanat çırpmaktan yorgun ve açtı. Gökyüzünde ağır ağır süzülürken, keskin gözleri avını fark etti. Şimşek hızıyla aşağıya indi, onu bir hamlede yakaladı. Neye uğradığını anlayamadan hareketsiz kaldı. Üzerine düşen ağın altında çırpınıp durdu. Yaşamında yeni ve karanlık bir dönem başlamıştı. Tuzağa düşmüş, esaret zincirine vurulmuştu. Bir zamanlar gökyüzünde özgürce uçan yırtıcı bir kuştu "Doğan". Şimdi, kanadı kırık, kendini yakalayan avcının bile işine yaramaz durumdaydı. Salıverdiler onu ortalığa...

31 Ocak günü, Hayvanların Yaşam Haklarını Koruma Derneği'nin telefonu çaldı. Yeni Bosna'da bir kerestelikte yaralı bir kuş bulunmuştu. Dernek üyelerinden Veteriner Hekim Tamer Dodurka vakit kaybetmeden hayvanın bulunduğu yere gitti. Boz Doğan adı verilen göçmen bir kuştu bu. "Yaralı vahşi", Veteriner Fakültesi'ne götürüldü, röntgeni çekildi. Kırılan kanat kemikleri kaynamaya yüz tutmuştu. Tedavisi yapıldı. Yaklaşık yirmi gün sonra bandaj açıldığında kemiklerin eğri kaynadığı görüldü. İkinci bir operasyon gerekiyordu. Kanadına pim takılacaktı ama sorun bu kadarla da bitmiyordu. Barınabileceği ve operasyondan sonra kanatlarını kullanabileceği bir mekan gerekiyordu doğana. İşte "bürokratik" engeller bu noktada dikildi yaralı kuşun karşısına.

"Hayvanat Bahçesi aklımızın ucundan bile geçmedi" diyordu Dernek Başkanı Eva Aksoy. "Oradaki şartlar sağlam hayvanı da öldürür. Dolmabahçe Sarayı'nın Kuş Müzesi bölümünü düşündük. Nispeten daha geniş bir mekan. Önceleri herşey iyi gidiyordu. Yaralı doğan için bir ümit ışığı yanmıştı. Müze yetkilileri her türlü imkanı sağlamaya hazır görünüyordu. Ama uzun sürmedi. Meğer yetkililer gelecek hayvanın kartal olduğunu sanıyorlarmış. Doğan olduğu anlaşılınca, 'Burası hayvan hastanesi değil, her kuşu kabul edemeyiz, İyi bakabileceğimizin garantisi yok' gibi gerekçeler öne sürdüler."

Bunun üzerine dernek, tüm tedavi ve bakımı kendilerinin üstleneceğini, müze yetkililerinin bir tutanakla bunu belirtmelerini, ve kuşun yiyeceği et için müzedeki buzdolabının kullanılmasını talep etti. Dolmabahçe Kuş Müzesi'nden. Cevap çok açıktı: "Valla elimizden birşey gelmiyor. Bu işi tutanakla resmiyete dökemeyiz. Yönetmelik el vermiyor. Buzdolabını da kullandıramayız." Kanadı insanlar tarafından kırılmış doğan, bu sırada bekletildiği arabanın penceresinden şaşkın ve korkulu gözlerle İstanbul'un karmaşıklığını seyrediyordu.

Bundan sonra ne olacak? Bir başka mekan aranacak, ameliyat edilerek kanadına pim yerleştirilecek, yeniden doğal hayata

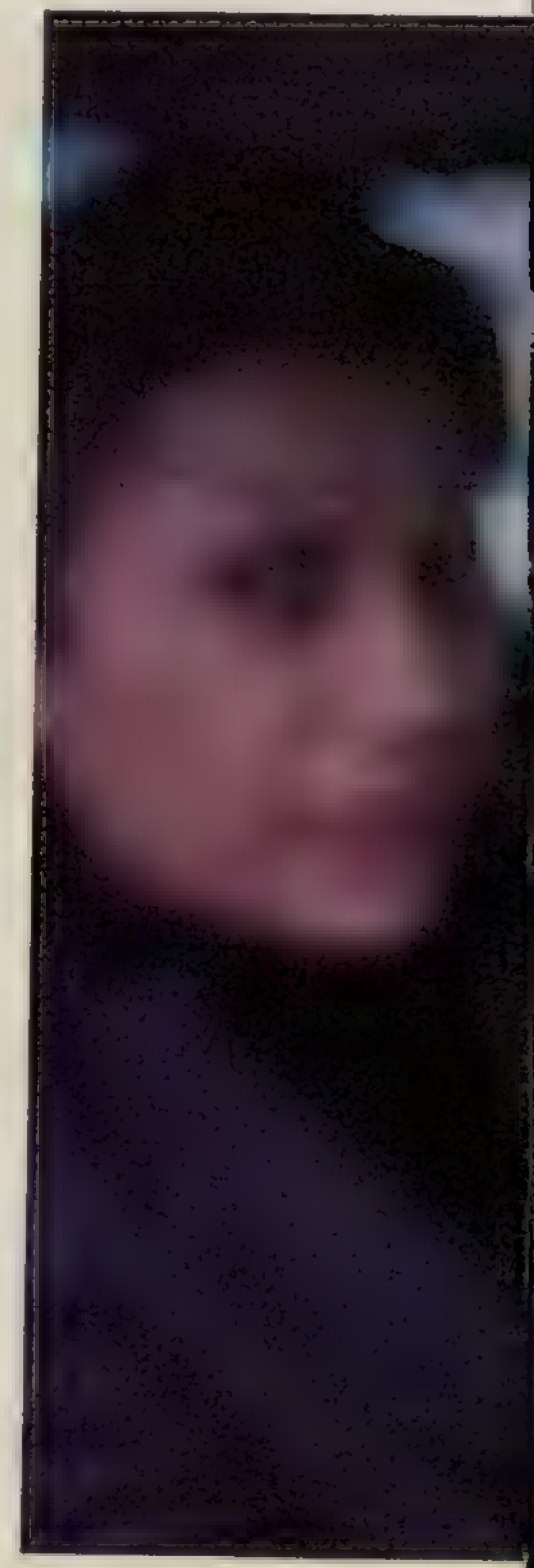

uyum göstermesi için uğraşılacak. Belki de hiç uyum gösteremiyecek ve hayatını bir kafesin içinde, geçmişini özleyerek geçirecek.

Aslında bu trajik hikaye, Türkiye'de her yıl onbinlerce yırtıcı kuşun başına gelenlerden bir tanesi. Sadece Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, heryıl yaklaşık 25 bin yırtıcı kuş öldürülüyor. Yem olarak kullanılan başka kuşlarla tuzağa düşürülüp, ağla yakalanıyorlar. Sakatlananlar avcının işine yaramadığı için, ölüme terk ediliyor. Sağlam yakalananlar eğitim-

Hazırlayan.Mustafa AKKERMAN

den geçiriliyor. Bu aşamada da sakatlanma veya ölüm mümkün. Sonunda, eğitilemeyen kuşlar serbest bırakılıyor. Ancak aylarca süren eğitim döneminde, kendini koruma ve avlanma iç güdüsünü kaybeden kuşun doğada yaşama şansı kalmıyor. Yırtıcı kuşların derdi bu kadarla da bitmiyor. Sadece nişan talimi yapmak isteyen avcılar da onlara ölüm saçıyor.

Yırtıcı kuşlar 1981'de çıkarılan bir kararname ile koruma altına alınmış, hem vurulması hem de yakalanması yasaklanmıştı. Ama aynı kararnamenin "bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?" dedirtecek bir 27'inci maddesi de vardı. Önce kuşu tuzak kurup yakalıyorsunuz. Bu durumda yasal olarak suçlusunuz ama hiç dert değil. Hemen yakaladığınız kuşu alıp yetkili merciilere gidiyorsunuz ve kararnamenin 27'inci maddesine göre yırtıcı kuş bulundurma ruhsatı alıyorsunuz. İşte aklandınız.

Yırtıcı hayvanların esaret altında üremeleri ve daha sonra doğaya kazandırılmaları çok zor olmasına rağmen, ABD ve Kuzey Avrupa ülkelerinde suni üretime gidiliyor. Hatta Almanya'da bu hayvanları tekrar doğaya kazandırmak için okullar bile açıldı. Tamer Dodurka, "Batı bu hayvanları kurtarmak için yoğun bir çaba içinde. Bizde de nesli tükeniyor ama ilgilenen yok. Sadece zevk için avcılar tarafından vuruldukları oluyor" diyor.

Eva Aksoy da bir başka konuya dikkat çekiyor: "Avcılar kendilerinde doğa sevgisinin çok olduğunu ve sadece spor yaptıklarını söylüyor. Sonu ölümle biten spor olur mu?"

Balık katili deterjan

■ Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Yüksek Okulu Müdürü Prof. Ercan Saruhan, kanalizasyonlar yoluyla denizlere karışan deterjanların tuz dengesini bozduğunu, ayrıca balıkların solungaç sistemlerini tahrip ederek toplu ölümlere yol açtığını belirtti. Her yıl artan bir şekilde kullanılan deterjanların çeşitli yollarla denize karıştığını söyleyen Saruhan, "Bir önlem alınmazsa, yakın bir gelecekte denizlerimiz tamamen ölü hale gelecektir" dedi.

Roma'da "sulak alan" tartışması

■ Akdeniz'de kıyısı olan ülkelerden 280 doğa bilimcisinin katılmasıyla Roma'da "sulak alanlar ve kuşlar" konulu toplantılar yapıldı. Roma'daki toplantılara Türkiye adına katılan Ege Üniversitesi Araştırma Görevlisi Mehmet Sıkı, "İtalya'daki çalışmalarda, Sulak Alanların 2000'li yıllarda nasıl korunması gerektiği ve kuş türlerinin neslinin tükenmemesi için neler yapılması gerektiği tartışıldı. Sonuçta ilgili önlemlerin yer aldığı bir deklarasyon yayınlandı. Bu deklarasyon ilgili ülkelerin hükümet ya da devlet başkanlarına gönderilerek destek istenecek" dedi.
Aslında Türkiye'nin ikibinli yılları bekleyecek tahammülü yok. Uluorta yapılan drenaj çalışmaları göz önünde tutulursa, ikibinli yıllara kadar korunacak ne sulak alan kalacak ne de kuş.

Duyuru
"Çevre Mirasımızın Korunması" adlı film gösterisi. 28 Şubat Perşembe, saat 15.00 Özel Kültür Lisesi

YEŞİLÇAM 'IN İLKLERİ

Sinemanın Türkiye'ye giriş tarihi 1896.

Halka açık ilk gösteri. "Beyoğlu Galatasaray'ı karşısında Sponeck Salonu nda İstanbul'da birinci defa olarak Paris ve bütün Avrupa'nın mazharı takdiri olmuş canlı fotoğraf lubiyatı her akşam icra olunur" diye Türkçe, Fransızca, Rumca ve Ermenice ilanlarla duyuruldu.

Yalnızca film gösterecek ilk sinema salonu, Sigmund Weinberg adlı bir Polonyalı tarafından 1908'de Tepebaşı'nda açıldı.

Müslüman Türk işadamlarının açtığı ilk sinemanın adı "Milli" yeri de Şehzadebaşı idi. Tarih: 19 Mart 1914.

"Resmi tarihe" göre ilk Türk filmi, kimsenin görme şansı yakalayamadığı, "Ayastefanos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı" adlı yapımdı ve Fuat Uzkınay tarafından çekilmişti.

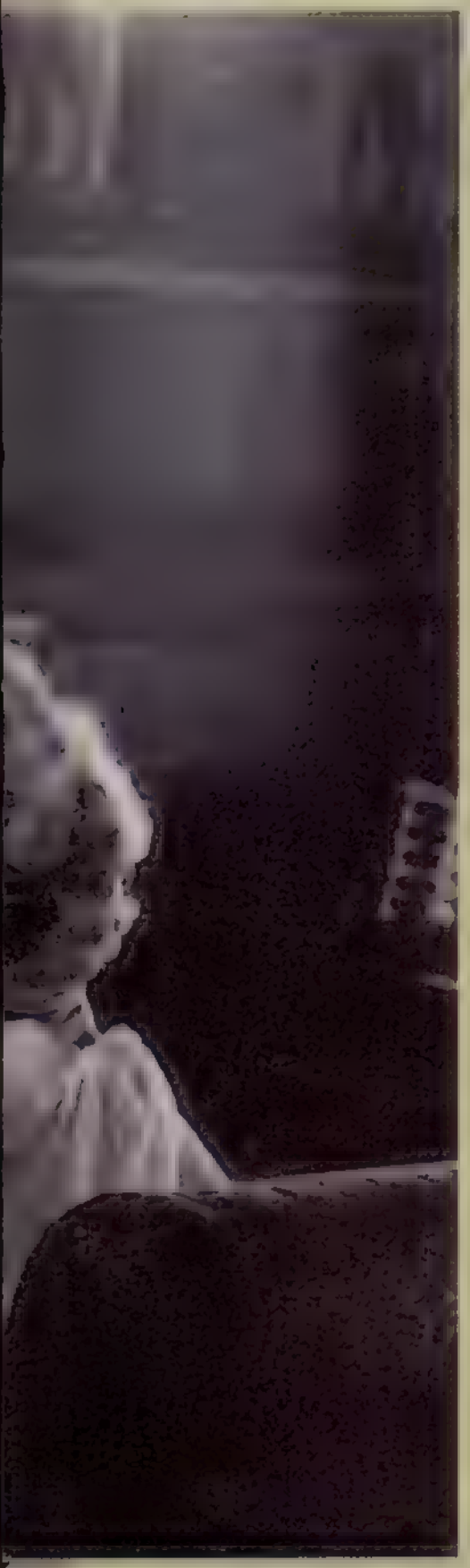

İLK POLİSİYE: YILMAZ ALİ

Yıl 1940... Sinemamızın çocukluk çağı yaşanıyor. 1940'da dört film çevrilmişti. Bunlardan biri, ilk polisiye film, "Yılmaz Ali"ydi. Yönetmenliğini, tiyatrocu kökenli olmayan ilk sinema yönetmeni unvanına sahip Faruk Kenç yapmıştı. Filmin, bir "ilk" olma özelliği daha vardı. Başrol oyuncusu, (fotoğrafta Nevzat Okçugil ile görülen) Suavi Tedü, sinemamızın ilk "jönü" idi. Tedü'den önceki başrol oyuncuları, genellikle "olgun erkekler"di ve o nedenle "jön" olamamışlardı. Ne var ki, Suavi Tedü de, kendisinden sonra gelen Muzaffer Tema, Ayhan Işık gibi "star" olamamıştı.

İLK KORKU FİLMİ: DRAKULA İSTANBUL'DA

Türklerin "korkusuz" bir millet olmasından mıdır nedir, sinemamıza korku filmleri hem geç girdi hem de bu türde çok az sayıda film yapıldı. İlk korku filmi, Mehmet Muhtar'ın yönettiği "Drakula İstanbul'da" idi. 1953 tarihini taşıyan filmde yerli Drakula'yı, sinemamızın kötü adamlarından Atıf Kaptan oynuyordu. Fotoğrafta, Drakula Atıf Kaptan'ın yanı sıra, sinemada daha çok senaryolarıyla tanınan Bülent Oran ve o yılların ithal güzellerinden Annie Ball var. Film üstüne, son olarak, dönemin eleştirmenlerinden bir değerlendirme: "Ne korkunç bir film olmuş, ne de gülünç..."

Ama, ilk konulu uzun metrajlı film, "Himmet Ağa'nın İzdivacı" adını taşıyordu. Yönetmenliğini Sigmund Weinberg'in yaptığı film, iki yıldan uzun sürede tamamlanmıştı. Çünkü oyuncuları 1916 yılında savaş nedeniyle askere alınmıştı.

Halkın önüne çıkan ilk film ise, Sedat Simavi'nin çektiği "Pençe" olmuştu. "Pençe" filmi, "Himmet Ağa'nın İzdivacı"nden sonra çekilmeye başlanmış, ama ondan önce tamamlanıp, 1917 yılında gösterime girdiği için, ilk gösterilen film olma şansına kavuşmuştu. "Pençe"nin bir başka özelliği de, "ilk cinsel konulu film" olmasıydı. Yani, sinemanın ilk "muzır" filmiydi...

Sinemamızın ilk "vamp" kadını, 1919 yılında çevrilen "Mürebbiye"nin başrol oyuncusu Madam Kalitea idi. Galip Arcan, bir eleştiri yazısında, Madam Kalitea için şöyle demişti: "Çehresi, gözleri, evzaı, dessas kokot ruhlu mürebbiyeyi tamamen ifade ediyordu."

İlk dizi kahraman, Bican Efendi olmuştu. Türk sinemasının ilk üçlemesinin adları, "Bican Efendi Vekilharç", "Bican Efendi Mektep Hocası", "Bican Efendi'nin Rüyası" idi ve her biri yarımşar saati geçmeyen bu filmler, kısa skeçlerden oluşuyordu.

Bir Türk filminin ilk "özel gösterimi", 1919 yılında "Mürebbiye" filmine nasip oldu. Bu ilk gösterimin seyircileri arasında, tabii İstanbul'daki işgal kuvvetleri kumandanları başta geliyordu.

Hollywood usulü ilk "gala" ise, Türk sinemasının ilk "star"ı Cahide Sonku'nun oynadığı "Vatan ve Namık Kemal" filmi için yapıldı. Galaya, İstanbul Valisi Fahrettin Kerim Gökay, Ahmet Emin Yalman, Ah- ▶

met Hamdi Tanpınar, Yusuf Ziya Ortaç, Reşat Nuri Güntekin ve Esat Mahmut Karakurt ile çok sayıda kürklü hanım, smokinli bey katılmıştı.

Ve ilk "uluslararası ödül"... Muhsin Ertuğrul'un ikinci kez beyazperdeye uyarladığı "Leblebici Horhor", 2. Venedik Film Şenliği'nde "onur diploması" alarak, sinema tarihimizde "küçük ama anlamlı" bir ilk adım oldu.

Uzayıp giden bu ilkler, Türk sinemasının belki de tek "arşivcisi", daha açık deyişle, sinemamıza ilişkin somut verileri toplama zahmetine katlanan tek kişisi olan Agah Özgüç'ün yeni yayınlanan kitabında yer alıyor. Kitabın adı Başlangıcından Bugüne Türk Sinemasında İlkler.

Agah Özgüç'ün iğneyle kuyu kazar gibi derlediği bilgilerden bir özet yapmak oldukça güç. O nedenle, bazı ilginç "ilkler"i ve türlerine göre "öncü" filmleri seçtik. İşte, Türk sinema tarihinin, "akıllara seza ve fakat iltifata layık temaşası..."

İLK İŞÇİ FİLMİ: KARANLIKTA UYANANLAR

Ertem Göreç'in 1964 tarihini taşıyan "Karanlıkta Uyananlar"ı, Türk sinemasının grevi konu alan ilk filmiydi. Senaryosunu, yıllar sonra "Yeşilçam Dedikleri Türkiye" romanıyla sinemanın şimşeklerini üstüne çeken Vedat Türkali yazmıştı. Fikret Hakan, Beklan Algan ve Ayla Algan'ın oynadığı film, sansürle epey çatışmıştı. 1964 yapımı "Karanlıkta Uyananlar", bu yüzden gazetelerde neredeyse politik bir haber gibi yer almış; İlhan Selçuk, Çetin Altan gibi köşe yazarlarının desteğini kazanmıştı.

İLK "HAZRET"Lİ FİLM: HAZRETİ YUSUF'UN HAYATI

Yıl 1965... Yeşilçam'da üç yıl kadar sürecek ilginç bir moda başlamıştı: Hazretli filmler modası. Bu türün ilk örneği, Nuri Akıncı'nın yönettiği "Hazreti Yusuf'un Hayatı" idi. Film, sinema sanatına hiçbir şey getirmemiş, ama (günümüzdeki Minyeli Abdullah'ları aratmayacak) ilginç "tanıtım" yöntemlerinin yolunu açmıştı. Örneğin, hazretli filmlerden birinin çekimi, tüm ekibin toplu namazıyla başlamış; bir sinema da seyircilere film öncesi gülsuyu dağıtmıştı. "Hazreti Yusuf'un Hayatı"nın Yeşilçam'a tek katkısı, genç bir oyuncuyu, Yusuf Sezgin'i tanıtması olmuştu.

İLK TOPLUMSAL-GERÇEKÇİ FİLM: GECELERİN ÖTESİ

Metin Erksan'ın "Gecelerin Ötesi" filmi, sinema tarihimize, "ilk toplumsal-gerçekçi film" olarak geçti. 27 Mayıs öncesinin "her mahallede bir milyoner yaratacağız" ideolojisini sorgulayan "Gecelerin Ötesi", bir başkaldırı filmiydi ve İstanbul Belediyesi'nin 1961 Yerli Filmler Yarışması'nda en iyi senaryo ödülünü almıştı. Aynı mahalleden altı arkadaşın soygun eylemini konu alan filmin bir özelliği de, Suphi Kaner'in (arkada oturan) intiharından önceki son filmlerinden biri olmasıydı.

İLK ARABESK: BİR TESELLİ VER

Eğer Kerime Nadir'in romanlarından uyarlanan filmlere "arabesk" demezseniz, Türk sinemasının ilk arabesk filmi, Orhan Gencebay'ın başrolünü oynadığı "Bir Teselli Ver" idi. Gencebay'ın aynı isimli plağı, 1970'li yıllarda satış rekoru kırdığı halde, film büyük bir ticari başarısızlığa uğramıştı. Üstelik, yönetmeni Lütfü Akad olduğu halde... Orhan Gencebay'lı filmlerin ticari keyfini daha sonra yönetmen Şerif Gören sürecekti!

İLK "ULUSAL" FİLM: GURBET KUŞLARI

Ulusal sinema tartışmalarının kuramcı ve profisyonlarından Halit Refiğ, 1964 yılında başarılı bir "iç göç" denemesi yaptı: "Gurbet Kuşları". Film, Rocco Kardeşler'le kıyaslanmasına rağmen, ulusal sinemanın ilk örneğiydi. (Ulusal sinema, Yücel Çakmaklı'nın milli sinemasıyla karıştırılmamalı.) Başrollerini Cüneyt Arkın, Tanju Gürsu, Özden Çelik ve Pervin Par'ın paylaştığı "Gurbet Kuşları"nın, sinemanın nitelikli filmlerinden biri olduğunu söylemek gerek. Tam karşıda oturan Mualla Sürer'e de dikkat.

İLK PORNO FİLM: ÖYLE BİR KADIN Kİ!

Seks komedilerinin adları, meraklılarını çekmeye yönelikti hep: Parçala Behçet, Erkek Dediğin vb. Ama sinemamızın ilk "porno" filminin adı, oldukça masumdu: "Öyle Bir Kadın ki"... Bu ilk pornonun "çağrı"sını, yanda örneğini gördüğünüz lobi fotoğrafları yapıyordu genellikle. (Fotoğraftaki boyama ve tahrifat bize ait değil.) Yönetmenliğini Naki Yurter yapmış, başrolleri Zerrin Doğan ile genç mankenlerden Levent Günsel paylaşmıştı. Filmin en ilginç yanlarından biri de, Zerrin Doğan'ın "numara yapmadan, sahiden ve gerçekten sevişmesi"ydi!

İLK SEKS KOMEDİSİ: 5 TAVUK 1 HOROZ

Sinema, 1970'li yıllarda altın devrini yaşıyordu. Bir yılda çevrilen film sayıları, bugün hayal bile edilemeyecek düzeylerde dolaşıyordu. 1974 yılında da, birbiri ardına Endişe, Arkadaş, Diyet, Otobüs gibi nitelikli filmler çevriliyordu. Ama... Bir yandan da yeni bir türün salgını başlamıştı:
Seks komedileri.
Bu türün ilk örneği, Oksal Pekmezoğlu'nun "5 Tavuk 1 Horoz" filmiydi. Filmin tavukları Nebahat Çehre, Mine Mutlu, Seyyal Taner ve Mürüvvet Sim; horozu ise Sermet Serdengeçti idi. Zeki Alasya da, filmin sürpriz isimlerindendi. Fotoğrafta, horozun yanında yalnızca Nebahat Çehre var. Seks komedilerinin en ünlülerinden "Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak" filminin fotoğrafını ise maalesef bulamadık!

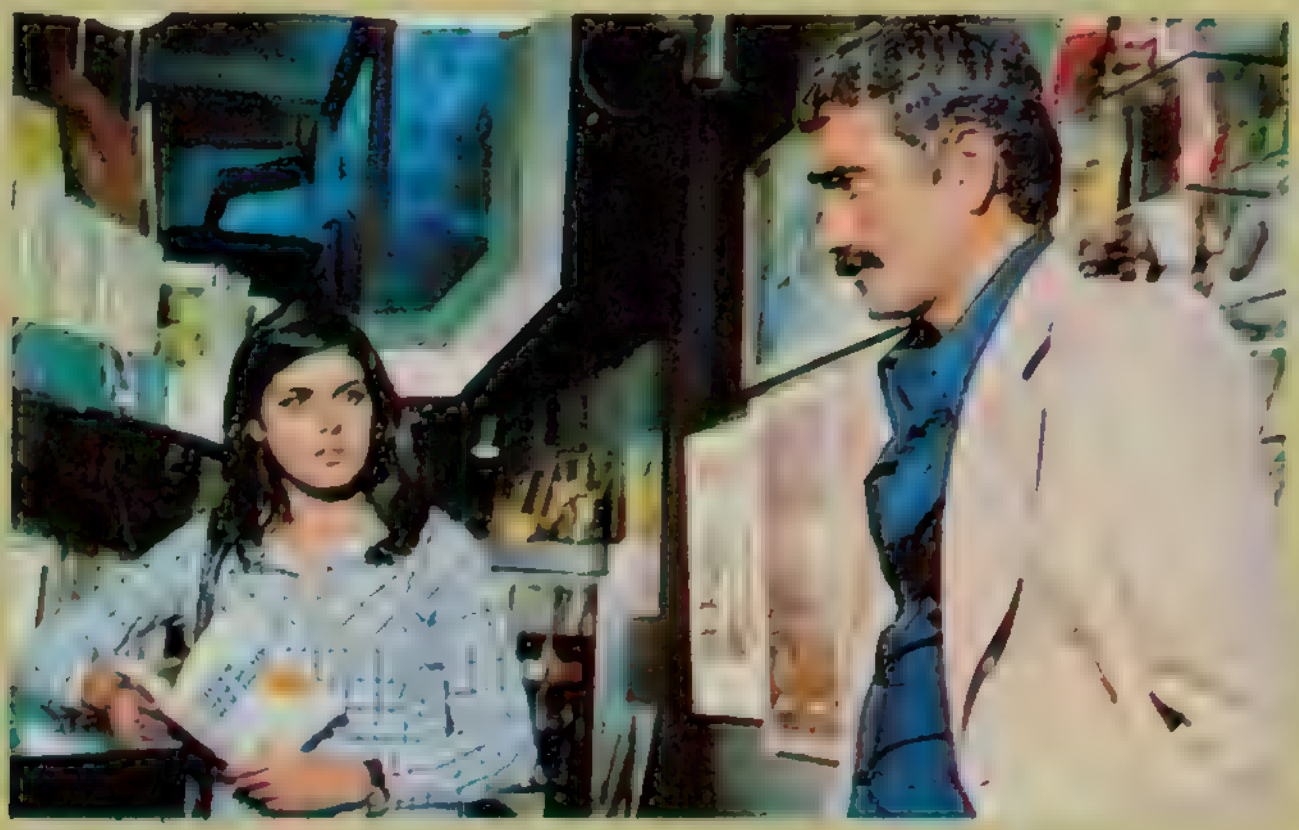

İLK DEVRİMCİ FİLM: ARKADAŞ

Türk sinemasının 1970'li yıllarına damgasını vuran Yılmaz Güney'in "Arkadaş"ı, Yeşilçam'ın ilk devrimci filmi olmuştu. Yılmaz Güney, "Arkadaş"ın hem yönetmeni hem senaristi hem de başrol oyuncusuydu. Filmin "devrimcisi" ise, Semra Özdamar'dı. 1974 tarihini taşıyan "Arkadaş", aynı zamanda büyük bir ticari başarı da sağlamıştı.

GARANTİ BİLANÇOSU:

AKTİF = AKTİVİTE

Aktif: *''Bir işletmenin sahip bulunduğu ve işletme için değer taşıyan maddi ve gayri maddi varlıklar.''**

Aktivite: *''Etkinlik, çalışma, iş yapma gücü, canlılık.''***

Garanti '90 Bilançosu'nun **6 trilyonu aşan aktif toplamı;** bankacılıkta yaygınlaşan, genişleyen, büyüyen ''aktivite''nin açık göstergesi...
Hizmette verimliliği ve kaliteyi en üst düzeye ulaştırmak için, koşulların dinamiğine uygun kararlar almanın ve başarıyla uygulamanın doğal sonucu.
Bir bankanın ''aktif''ini büyüten, ''aktivite''sini yükselten, onun ''Garanti''li özellikleridir.
Güven, yüksek verim, özenli ve tatmin edici hizmet anlayışıdır.
Bir bankayla çalışırken bu ''Garanti''li özelliklerle henüz tanışmadıysanız, bekliyoruz.

*Bankacılık Ansiklopedisi **Meydan Larousse

BANKACILIKTA GARANTİ

GÖZALTINDA ÖLÜMLER

Tesadüfün "fazlası"

Son zamanlarda gözaltında ölümlerin sayısında ilginç bir artış gözleniyor. "Bilinen" 6 vakada, kişiler, "tesadüfen" kendilerini öldürdü. Ya yüksekten atarak ya da asarak... Bu ölümlerdeki karanlık; ölüm nedeninin yazılmadığı defin ruhsatları, saat başı değişen polis ifadeleriyle yoğunlaşıyor. Araştırmalar, işkencenin de, siyasi-adli ayrımı yapmadan "değişmez bir yöntem" olarak sürdüğünü gösteriyor

Diyelim ki, iktidar partisinin önde gelen bir milletvekilisiniz. Üstelik, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nda görevlisiniz. Ve diyelim ki, size şöyle bir soru yöneltiliyor: "Son zamanlarda Emniyet'te ya da karakollarda işkence gören kişilerin sayısının arttığı iddia ediliyor. Gözaltındayken ölenler var. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?"

Sizin bu soruya yanıtınız ne olurdu, bilmiyoruz. Ama ANAP Milletvekili, TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi Eyüp Aşık, Nokta'nın sorusunu aynen şöyle yanıtladı: "2000 yılına giderken bütün dünyada insan hakları konusunda ümit verici bir hassasiyet var. Bu meyanda, Türkiye'de de insan hakları komisyonu kuruldu ve biz çalışmaya başladık. Ama çok yeni. Önümüze gelip incelemediğimiz bir olay hakkında, sadece basında çıkan haberlere dayanarak beyanat vermemiz bizi zor durumlara düşürebilir."

Eyüp Aşık, olayların önüne gelmesini bekliyor. Gelirse, hassasiyetle inceleyecek! Ne var ki, olaylar Eyüp Aşık'ı beklemiyor. Yalnızca son iki ayda, Emniyet'te ve karakollarda 6 ölüm vakası görüldü: Birtan Altınbaş, Haydar Arman, İhsan Başboğa, İdris Can, İbrahim Ateş ve son olarak Ali Rıza Ağdoğan... Bunların bazıları "üst katlardan düştüler". Bir tanesi "kendisini astı". Bazılarının ölüm nedeni ise belli değil.

SHP Milletvekili Fikri Sağlar, "Bir ay içeri-

Ali Rıza Ağdoğan, henüz 21 yaşındaydı. Almanya'ya gidip nişanlısı Hatice ile (gözlüklü) birlikte olabilmek için pasaportunu bekliyordu. Artık pasaporta gerek kalmadı!..

sinde karakoldaki 6 tane ölüm vakasını tesadüf olarak kabul etmiyorum. Tesadüfler üst üste gelince politika olur" diyor. Gerçekten de, adına ister politika deyin ister demeyin, Türkiye'de, işkencede ölüm konusunda 12 Eylül sonrasını hatırlatan bir gelişme yaşanıyor: İki ayda 6 ölüm.

"Defnine engel yok"... Birtan Altınbaş, Ocak ayının 9'unda Ankara'da gözaltına alındı. Tam bir hafta sonra, 16 Ocak'da öldü. Meclis'te bu olayı gündeme getirdiği için İçişleri Bakanı Aksu tarafından eleştirilen SHP Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler, Nokta'ya şunları anlattı:

"Devreye girip otopsi raporunu almaya çalıştım. Çünkü herkeste işkence sonucu öldüğüne dair bir şüphe vardı. Bunu çözecek olan da otopsi raporuydu. Birtan Altınbaş, Emniyet'te fenalaşınca GATA'ya götürülmüş (Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi). GATA'ya gittik. Sonuçta, iç organlarda meydana gelen bir zehirlenmeyi incelemek için, iç organları Ankara Adli Tıbbı'na gönderdikleri anlaşıldı. O nedenle kesin ölüm nedenini gösteren bir rapor veremediklerini söylediler. Bu aşamada otopsi raporunu almak için Ankara Savcılığı nezdinde girişimlerimizi sürdürüyoruz. Ön raporu ise alamadık. Sanırım Birtan Altınbaş hastaneye getirildikten bir-iki saat sonra ölmüş. Ölümünde fazla ve haklı bir şüphe var."

SHP Milletvekili Gürseler, hiç değilse "ölüm nedenini" öğrenebilmek için uğraşıyor. Ama, yetkililerin bir "nedene" ihtiyacı olmadığı anlaşılıyor. Çünkü, altında iki DGM savcısının da imzası bulunan defin ruhsatında, ölüm nedeni açıklanmadan "defin izni" veriliyor. Hukuk tarihine geçmeyi hakeden defin ruhsatında şöyle deniliyor: "Devrimci Sol Örgütü mensubu olarak Dr. Musa Duman'ın ve emekli J. Astsubayı Halil Çetin'in bu örgüt tarafından öldürülmesi eylemleri ile ilgili olarak yakalanıp, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında tutulduğu sırada hastalanan Birtan Altınbaş'ın, tedavi edilmek üzere kaldırıldığı GATA'da vefat etmesi sebebiyle ölüm sebebinin tesbiti için 16.1.1991 tarihinde otopsi icra edilmiş olup, otopsinin tamamlandığından, defninde bir engel bulunmadığına dair ruhsattır."

Birtan Altınbaş neden ölmüş? Ruhsatta bu söylenmiyor. Onun yerine, Birtan Altınbaş'ın bir örgüt mensubu olduğu söyleniyor. Hem de, neredeyse bir yargı kararı gibi... Ve bu "yargı", ölüm nedeni yerine geçiyor.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Başkanı Muzaffer İlhan Erdost da, bu sözlerin altını çizerek şöyle diyor: "Defin ruhsatı verilmiştir, ama ölüm ruhsatı verilmemiştir. Ama hangi suçlardan sorgu yapıldığı defin ruhsatında yazılıdır. Defin ruhsatında böyle şeyler belirtilmez. Ancak ölüm nedeni ve otopsi sonucu yazılır. Yani defin ruhsatında bile politik bir yak- ▶

Bir garip ölmüş diyeler...

Adı Haydar Arman, ama onu "tombalacı Ahmet" diye bilirler. Bilirlerdi daha doğrusu. Çünkü 19 Ocak 1991 günü İstanbul'da kayboldu. Günler sonra, izi Ankara'da bulundu. Kendi halinde, yoksul yaşamını sürükleyen milyonlardan biriydi Haydar Arman. Ama nedense, Emniyet teşkilatı onu çok önemsemişti! Tombalacı Haydar Arman, günler sonra "ölü olarak" ailesine verildi. Ölüm raporunda "kafa travması" diye yazıyordu. Eşi Şükran, annesi Zekiye Arman, yaşadıklarını anlattılar.

Şükran Arman: Eşim akşam eve gelmeyince merak ettim. Ankara'yı arayıp kayınvalidemle konuştum. Asker kaçağıydı, adam yaralamaktan da üç ay cezası vardı. Bunlardan dolayı yakalanmış olabileceğini söyledim ve kayınvalidemi İstanbul'a çağırdım. İstanbul'da Üsküdar Merkez Karakolu'na sordum. Orada hep tombalacı Ahmet diye aranıyordu. Orda yokmuş, bizi Çinili Polis Karakolu'na gönderdiler. Orda da bulamadık. Gayrettepe'ye, 2. kısma gittik. Onlar da, bizde yok, dediler.

Zekiye Arman: Kalktık geldik İstanbul'a. Ama orda bulamayınca Ankara'da aradık. Kaynım 2. Şube'den sormuş. 2. Şube'den demişler ki, 'Evet, Haydar Arman İstanbul'da yakalanmış, biz şimdi arkadaşları gönderiyoruz İstanbul'dan getirmeye. Biz de çocuklarını karısını aldık, gece saat 3'te Ankara'ya eve geldik. 22 Ocak Salı günü akşam saat 5'te bize telefon geldi. 'Oğlunu Etlik Karakolu'na gönderiyoruz, git orda gör' dediler. Tanıdığımız, komşumuz bir memur, taksiyle Etlik Karakolu'na vardık. Ordaki polisler, 'saat 6'da cezaevine teslim ettik' dedi. Ordan cezaevine gittik. Bizi cezaevine sokmadılar. Kapının önünde müdürüyle karşılaştık cezaevinin. 'Revire koyduk' dedi. 'İyi ki oğlunuz bize getirilmiş, üç doktor oğlunu tedavi ediyor' dedi. Sabah görüşü var. 'Ne alırsınız müdür bey' diye sordum. 'Battaniye, ayakkabı alırız' dedi. Ertesi gün sabahleyin çamaşırlarını cezaevine götürdük. İçeri aldılar çamaşırları, bizi görüştürmediler. 'Revirin görüş günü değil' dediler. Ertesi gün yine gittik. '14. koğuşa verdik, 14. koğuşun ziyareti de bir hafta sonra' dediler. Sonra, 25 Ocak Cuma günü savcılıktan haber geldi. Oraya gittik. Ölüm haberini verdi savcı.

Şükran Arman: Savcı, 'Daha duymadınız mı? İki gün olmuş öleli" dedi. Ertesi gün, yani 26 Ocak'ta Adli Tıp morgundan aldık. Biz götürdük, Karşıyaka Mezarlığı'nda defnettik. Ben baş kısmını gördüm Haydar'ın. Yüzünün yan tarafı mordu, alnında kırmızılıklar vardı. Cenazeyi almaya giden erkekler, hayalarının simsiyah olduğunu, kollarında çürük moru, bir de böğürlerinde morluklar olduğunu görmüşler. Ayak başparmağıyla elinin ucunda etleri yokmuş.

Zekiye Arman: Oğlumu sağ aldılar, cenazesini verdiler. Ne deyim ben?

Şükran Arman: Hakkımız aransın.

Bu adreslere dikkat!

"İşkence uygulanan yerlerin iki cezaevi dışında hepsinin Emniyet Müdürlüğü ya da polis karakolu olması dikkat çekicidir. Türkiye'deki işkencenin yüzde 99'unun polis merkezlerinde, emniyet görevlilerince yapıldığı bilinmektedir. Bu örneklemenin sonucu da bu gerçeği doğrulamaktadır." İHD'nin işkence konusundaki son raporunda bunlar yazıyor ve işkence yapıldığı iddia edilen yerlerin dökümü şöyle yapılıyor:

Ankara DAL (Siyasi Şube, Derin Araştırma Laboratuarı)	36 şikayet
İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1.Şube	28 şikayet
Ankara Emniyet Müdürlüğü 1.Şube	22 şikayet
Ankara Merkez Kapalı Cezaevi	1 şikayet
İstanbul Yeldeğirmeni Polis Karakolu	2 şikayet
İstanbul Beyoğlu Emniyet Amirliği	2 şikayet
İstanbul Şişli Emniyet Amirliği	1 şikayet
İstanbul Fikirtepe Polis Karakolu	1 şikayet

**Son bir ay içinde ölümle sonuçlanan olaylar listenin dışındadır.*

laşım var."

Bir garip öykü Birtan Altınbaş'ın ölüm nedeni, ölümünün üstünden bir ay geçtiği halde belli değil. Ama Ali Rıza Ağdoğan'ın ölüm nedeni açık: Beyoğlu Emniyet Amirliği'nin üçüncü katından düşmek... Ama, 20 yaşındaki Ağdoğan'ın üçüncü kattan neden düştüğü karanlıkta bir soru. "Ağdoğan, kendisini aşağı mı attı, yoksa işkence gördükten sonra atıldı mı?" Ailesi, avukatı, İnsan Hakları Derneği yöneticileri bu soruyu soruyorlar.

Nokta muhabirinin konuştuğu Beyoğlu Emniyet Amirliği'nde bir yetkili, "olayı" şöyle anlatıyor: "Ali Rıza Ağdoğan, saat 17.30 sıralarında kısım nöbetçisine tuvalet ihtiyacı olduğunu söylemiş, nöbetçi tarafından tuvalete çıkartılmış, ihtiyacını gördükten sonra kısım nöbetçisi şahsı tekrar nezarete almak için nezarethanenin kapısını açmaya çalışırken, bir anlık boşluktan istifade eden şahıs, süratle nezarethanenin koridorundan fırlamış, kısım amirinin odasındaki camdan kendisini aşağıya atmıştır. Şahsın arkasından nöbetçi koşmuş, ancak şahsı yakalayamamıştır."

"Yetkili"ye göre, Ali Rıza Ağdoğan, 17.30 gibi Beyoğlu Emniyet Amirliği'nin en civcivli saatlerinden birinde bir anlık boşluktan yararlanıp "süratle" koşmuş ve kendisini aşağıya atmış. Ali Rıza Ağdoğan'ın otopsi raporunda yer alan bulgular ise, her iki ayağında ekimoz, yani

"Görgü tanıkları var"

Ali Rıza Ağdoğan, gözaltındaki ölümlerin son örneği oldu. Emniyet yetkililerine göre, Beyoğlu Emniyet Amirliği'nin üçüncü katından atladı. Ama otopsi ön raporu, bu konuda kuşkular yaratacak bulgularla dolu. Avukatı Şenay Gün, Ağdoğan'ın ölümüyle ilgili olarak Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Ağdoğan'ın ölümünden sonra ne gibi girişimlerde bulundunuz?

Gün: Olayın ertesi günü Ali Rıza'nın babasıyla birlikte savcılığa bunun intihar olmadığını belirten bir suç duyurusunda bulunduk. Savcı dilekçeyi almak dahi istemedi. Bize hakaret ederek, polis çağırmakla tehdit etti. Bu arada ağzından 'siz bu insanın gizli örgüt üyesi olduğunu biliyor musunuz?' diye bir şey kaçırdı. Ben de peki bu ispatlanmış mıdır? Eğer örgüt üyesiyse bu durum emniyet güçlerine infaz hakkı mı veriyor diye sorunca hiçbir şey söylemedi. Zaten ilk başta 'ben dosyayı kapattım' demişti, sonra 'dosya bende değil' gibi sürekli birbiriyle çelişen sözler söyledi. Bırakın polisin hazırladığı fezlekeyi vermeyi, avukatı olduğum halde neredeyse beni kovuyorlardı. Dosya sürekli el değiştiriyor. Bize ilk gün otopsinin yapıldığını söylemişlerdi. Yalandı. Çünkü biz otopside bulunma talebiyle gittiğimizde otopsinin yapılmadığını öğrendik.

Nokta: Görgü tanıklarından söz ediliyor...

Gün: Vatandaşın biri Hürriyet Gazetesi'ni arayıp 'birini Beyoğlu emniyetin üçüncü katından attılar' demiş. Ama biz onun kim olduğunu tespit edemedik. Ayrıca, her sabah orayı temizleyen temizlik işçisi de 'ben her sabah orayı temizliyorum. Hiç cam kırıklarına rastlamadım' diyor.

Nokta: Ön rapor ve otopside hangi bulgulara rastlandı?

Gün: Gecici raporu bir doktora yorumlattık. Örneğin ayak altlarında elektrik verildiği izlenimi veren izler ve ekimozlar mevcut. Doktor, 'bunlar işkence izleri' dedi. Zaten İlkyardım Hastanesi'ndeki doktorlar da işkence yapıldığını belirtti. Bence, Ali Rıza'ya atılmadan önce

zedelenme-berelenme olduğunu gösteriyor. Ne yazık ki raporda, bu ekimozların, onun süratle koşmasına engel olup olmayacağı belirtilmiyor...

Maça giderken gözaltına alındığı iddia edilen Ali Rıza Ağdoğan'ın öyküsü, elektrik verildiği kuşkusunu uyandıran "noktavi morluklar" ve dayak izlenimi veren ekimozlarla dolu "ölü bir beden" olarak noktalandı. İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Ercan Kanar, bu garip öykünün sonrasını Nokta'ya şöyle anlatıyor: "20'den fazla avukatla birlikte, soruşturmayı yürüten savcıya gittik. Avukatların bu konuyla ilgilenmesinden çok huzursuz oldu. Polis çağırdı. Biz, bir hukukçu olarak bu konuda duyarlı olmasını söyledik. Telaşlandı. "Odamı işgal ediyorsunuz" dedi. Biz de bunun üzerine Başsavcı'nın yanına gittik. Hastane raporlarının Emniyet tarafından değiştirilmesinin önlenip ön tedbir alınması gerektiğini belirttik. Daha önceki savcı, bize evrakların kendisinde olmadığını söylediği halde evraklar onda çıktı."

Ercan Kanar, Ali Rıza Ağdoğan'ın ön raporunda işkence şüphesi yaratacak izlere rastlandığını söylüyor. Ve "üçüncü kattan atılıp atılmadığının kesin olarak ortaya çıkartılması gerektiğini" vurguluyor.

Kaçarken mi düşerken mi? Olayla ilgilenen HEP Milletvekili Mehmet Ali Eren ise, "varsayalım ki intihar etti" diyerek, bir başka noktaya dikkati çekiyor: "Hastaneye parayı polis yatırıyor. 3 milyon kadar birşey. Madem intihar etti, niye o parayı ödüyorsun? Avukatlar savcıya gidiyor, savcı biz bu olayı kapadık, bu bir intihar olayı diyor. Varsayalım ki intihar... Öyle olsa bile, Emniyet'in güvencesi altındaki bir kişi bu. Varsayalım ki korktu, intihar etti. Emniyet güvencesinde olan bir insanın intiharının önlenmesinden, oradaki polis sorumludur. TCK 455. maddesine göre tedbirsizlik, dikkatsizlik ve görevde ehliyetsizlikten hemen dava açılmalı. Savcı bunu da yapmıyor. Dosyayı kapatmaya çalışıyor. Burası çok ilginç."

Mehmet Ali Eren'in "ilginç" bulduğu bir başka şey de, Ali Rıza Ağdoğan'a ilk müdahaleyi yapan kadın doktora, polislerin önce "Dur ihtarına uymadı. Kaçarken düşüp başını çarptı"; sonra da ifadeyi değiştirip "Üçüncü kattan atlayarak intihar etti" demesi...

Olur böyle vakalar! Birtan Altınbaş da Ali Rıza Ağdoğan da, yargılanmadan "örgüt mensubu" ilan edildiler. Bu niteleme, resmi ağızlardan bir bakıma ölümlerinin de gerekçesi oldu. Mehmet Ali Eren'in dediği gibi, "varsayalım ki" örgüt mensubuydular... Hukukçular, bunun asla işkenceyle sorgulama nedeni olamayacağını belirtiyorlar. Ne var ki, Ergin Cinmen, işkencenin artık siyasi olsun olmasın her türlü sorgulamada, "şaşmaz bir biçimde uygulanan yöntem" olduğunu söylüyor.

Avukat, İnsan Hakları Derneği "İşkenceye Karşı Uluslararası Sözleşmeleri İzleme Komisyonu" üyesi Ergin Cinmen, Nokta'ya şunları anlatıyor: "Sadece siyasi suçlarda işkence var diye bir yaygın kanaat var. Hayır değil. Diğer suçlarda daha fazla işkence var. Bunu rahatlıkla söyleyebilirim. Ancak, siyasi suçların kamuoyuna yansıması, işkence mağdurlarının buna boyun eğmemeleri, keza bu kişilerin avukatlarının da bunu sorumluluk duyarak kamuoyuna yansıtmak istemelerindendir."

İlginç bir "tesadüf" daha! Çağdaş Araştırma Merkezi'nin İzmir Buca Kapalı ve Yarı Açık Cezaevleri'nde yaptığı anket, işkence konusunda ürkütücü oranlar veriyor. Anket sonuçlarından biri şöyle açıklanıyor: "Poliste sorgulama ▶

SEDAT ARAL / NOKTA

işkence yaptılar. Sanırım dozu fazla kaçınca çocuk fenalaştı, onlar da paniğe kapılıp pencereden attılar. Otopsiye girdim. Geçici raporda yazılan izleri Ali Rıza'nın vücudunda gördüm. Olanları doktorlara anlattım. Raporu en kısa sürede hazırlayacaklarını, içimizin rahat olmasını söylediler. Ali Rıza'nın hiç sabıkası yok. Almanya'daki nişanlısının yanına gitmek üzere pasaport için başvuruda bulunmuş, pasaportunun verileceği beyan edilmiş. Biz sorumluların, kasten adam öldürmek suçundan yargılanmalarını istiyoruz.

ve gözaltı sırasında kötü uygulamalarla karşılaşanların oranı çok yüksektir: Yüzde 73. Bunlardan yüzde 45'i, bazı ifadeleri imzalamak için işkence gördüklerini ve her türlü insanlık dışı ve yasal olmayan yöntemlerle kendilerine ait olmayan ifadeleri imzalamaya zorlandıklarını belirtmektedirler. Bu arada kötü uygulama ve dayakla karşılaşanlar da çoktur."

Bu anketin en çarpıcı yanı, yalnızca "adli vakaları" kapsaması. Yani, siyasi tutuklu ve hükümlülerle yapılmamış olması. Anket, işkence görmek için siyasi bir nedene gerek olmadığını gösteriyor. Hiç değilse, işkence konusunda "eşitlik" sağlanıyor!

Son aylarda karşılaşılan ölüm olayları da bunun en somut göstergesi. Tombalacı Haydar Arman, bir alacak meselesi yüzünden gözaltına alınan İhsan Başboğa, hırsızlık iddiasıyla yakalanan İdris Can ve İbrahim Ateş... Gözaltına alındıkları yerlerden birer "ölü" olarak çıktılar. İdris Can, kurna taşı çaldığı iddiasıyla Anadoluhisarı Polis Karakolu'nda gözaltına alınmıştı. 18 yaşındaki İdris Can, Paşakapısı Cezaevi'ne götürüldükten 15 dakika sonra "beyin kanamasından" ölmüştü.

İbrahim Ateş, Mersin'de hırsızlık yaptığı iddiasıyla yakalanmış ve arama yapılmak üzere evine götürülmüştü. İbrahim Ateş, "nedense" üçüncü kattaki evinin balkonundan atlayarak ölmüştü.

İhsan Başboğa, daha önce çalıştığı pavyona alacağını istemek için gitmiş, çıkan tartışma üzerine Ankara Anafartalar Karakolu'nda gözaltına alınmıştı. Başboğa, aynı gün karakolda "kendisini asarak" ölmüştü.

Haydar Arman, İstanbul'da kaybolmuş, izi daha sonra Ankara'da bulunmuştu. Arman, 2. Şube'den Etlik Karakolu'na oradan da cezaevine gönderilmiş ve orada ölmüştü.

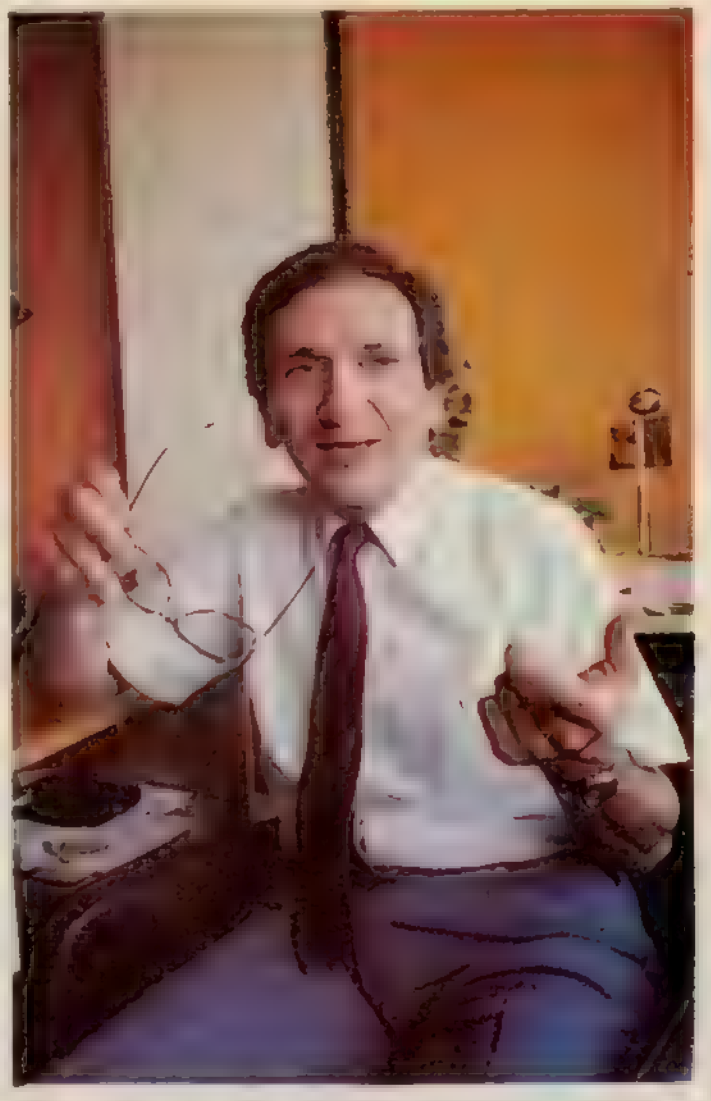

Güneş Gürseler'e göre, gözaltına alınanlar için hesapta "gidip de dönmemek" var...

SHP Milletvekili Güneş Gürseler, "Toplumumuzda, polisin gözaltına aldığı bir insanın sağ dönüp dönmeyeceği endişesi var. Sayılar azımsanacak sayılar değil" diyor.

Kağıt üstünde imzalar 18 yaşındaki hurdacı İdris Can da, 36 yaşındaki tombalacı Haydar Arman da, büyük bir olasılıkla "Türkiye'nin işkenceye karşı uluslararası sözleşmelerde imzası bulunduğunu" bilmiyorlardı. İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ndeki "sözleşmeye taraf devlet, yetkisi altındaki ülkelerde işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli veya başka tedbirleri alacaktır" gibi lafları ise duymuş bile olamazlardı. Kendilerini "işkenceden koruyan" uluslararası sözleşmelerden habersiz ölüp gitmişlerdi. Ölmeyecek kadar şanslı olanlar ise -sayıları her gün artarak- ellerinde işkence gördüklerini belirtir raporlarla "kendilerini dinleyecek merciler" arayıp duruyorlar. Hem de yıllardır... Ama, ANAP Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi Eyüp Aşık'ın onlara bir "müjdesi" var! Eyüp Aşık diyor ki: "Bize intikal eden bir hayli dilekçe var ama henüz sekreteryamız kurulmadığı için gündeme alamadık. Ama şu müjdeyi verebilirim: Bize intikal eden bütün olayları hassasiyetle ve titizlikle inceleyerek kanunun bize verdiği bütün imkanları kullanacağız."

Mete ÇUBUKÇU - Rasime HAZER - Can KARAKAŞ

İşkence ayrım yapmıyor

İHD İstanbul Şubesi'ne, işkence gördüklerini belirterek başvuruda bulunanların meslek durumlarına göre dağılımları

Öğrenci	38
İşçi	18
Serbest Meslek	15
Gazeteci	7
Öğretmen	2
Avukat	1
Memur	1
Yayıncı	1
Mühendis	1
Emekli	1
Belirtmeyen	17

"Döverken zevk alıyordu"

Mühendis Ceylan Sarı. 49 yaşında. Serbest çalışıyor. 7 Aralık 1990 gecesi başına geleceklerden habersiz, hafif içkili bir şekilde evine doğru yol alırken arabası polis tarafından durduruluyor. Yalnız durduranlar trafik polisi değil... İki gün sonra Avukat Berzan Tabel'in tesbitleri şöyle: "Doktorların ilk hazırladıkları raporda bel kırığı dışında, gözünde, baldırlarında morarma ve bileklerde kelepçe izleri belirtiliyor. Biraz geç kalınsaydı felç olabilirmiş. Amerikan polisine özenip sokaktan adam toplayıp dövmeye başladılar". Acı acı gülümseyerek "eğer" diyor Tabel, "rapor sonradan değiştirilmezse bunlar yazıyor. Savcılık olayda çok ilgisiz davranıyor. İlgilenmiyor. Taraflardan biri polis olduğunda, 'ayıp etmiş' diyorlar. Sanırım müvekkilim için de 'düşüp belini kırdı' diyecektir." Nokta, Keçiören Merkez Karakolu'nda beli kırılana kadar dövülen Mühendis Ceylan Sarı'yı olay gecesinden bu yana yatmakta olduğu Numune Hastanesi'ndeki odasında buldu. Sarı, Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: 7 Aralık gecesi olanları anlatır mısınız?

Sarı: Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece 23.30 civarında Keçiören'de bir adres arıyordum. Arabada yanımda çalışanlardan biri vardı. Ekip arabasını gördük. Yanlarına gidip adresi sorduk. Bu sırada tek yıldızlı bir komiser yardımcısı 'sen alkollüsün' diyerek beni ekip arabasına bindirdi. Yanımdaki çocuğa arabayı karakola getirmesini söyledi. 45 dakika kadar ekip arabasıyla dolaştırdılar. Bu arada karşılaştıkları şoförleri herhangi bir şeyi bahane ederek dövüyorlardı. Karakola geldik, üstümü aradılar, her şeyi kaydettiler.

Nokta: Dayak olayı nasıl gerçekleşti?

Sarı: Komiser 'arabayı kim kullanıyordu' diye sordu. Çocuk kullanıyordu, adresi bulamayınca köşe başında ben aldım, dedim. Bunu söyler söylemez bana iki tane vurdu. 'Niye vuruyorsun' diyerek ellerini tuttum. Bu arada diğer polislerin hepsi üzerime çullandı. Saçlarımdan tutup, dizleriyle vurdular. Epeyce dayak yedim. Belim sancımaya başlamıştı. Beni alkol muayenesi için Adli Tıp'a götürdüler. Adli Tıp doktoruna belimin ağrıdığını söyledim. İlgilenmedi. 'Çık dışarı, ben karakolun söylediğinden başka şeye bakmam' dedi. Tekrar karakola götürdüler. Bu arada trafik polisi çağırıp ceza kestirdiler. Ben cezayı ödedikten sonra gitmek istediğimi söyledim. 'Ancak bizim istediğimiz zaman gidebilirsin' dediler. Acıdan inliyordum, dava edeceğimi söyledim. Tabii onlar itip kakmayı, hırpalamayı, hakaret etmeyi sürdürdüler. Yanımdaki çocuğu da tokatlıyorlardı.

Nokta: Sizi ne zaman hastaneye götürdüler?

Sarı: Acıdan çığlık atıyordum. Tekrar Adli Tıp'a götürmeye karar verdiler. Ellerimi kelepçeleyip yanıma da beni en çok döven ve döverken zevkten çığlıklar atan polisi verdiler. Arabamı vermeyip 2-3 km uzaklıktaki Adli Tıp'a kadar yürüttüler. Yanımdaki polis yol boyunca beni dövmeye devam etti. Yürüyemiyordum artık. Numune'ye sevkedildim. Filmlerim çekildi. Omurumun kırık olduğu tesbit edildi.

Nokta: Daha sonra neler oldu?

Sarı: O halimle polisler beni hâla geri götürmeye çalışıyordu. Genç bir doktor engelledi. Avukatımı aradım, savcılığa suç duyurusunda bulunduk. Ardından Emniyet'ten ifademi almak için geldiler. Gelen emniyet müdürü 'onları açığa alacağız' filan dedi ama, ben inanmıyorum. Öte yandan Emniyet Genel Müdürü 'beli eskiden kırılmış, elimizde rapor var' diye açıklama yaptı. Tamamen yalan. Bunlara karşı geldiğinde vatan haini oluyor ve cezalandırılıyorsun. Polis, yargının görevini üstleniyor. Benim başıma gelen, insana verilen değerin bir örneğidir.

Bir adalet komedisi

İşkence yapanın cezalandırılması için, işkence görenin "suçlu" olması gerekiyor. Eğer işkence gören "suçsuz" ise, işkenceci "kötü muameleden" ceza görüyor. Bu ilginç durum, Yeşilyurt davasında somutlandı. Ama ANAP Anti-Terör yasasını çıkartırsa, polise yargı bağışıklığı getirilecek ve belki de işkenceciye ceza hepten kalkacak

İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi onaylanmadan önce, işkence suçu işleyenler Türk Ceza Kanunu'nun 243. maddesine göre cezalandırılıyordu. Sözleşmenin Türkiye'de yürürlüğe girmesinden iki yıl sonra bile aynı madde 1936 yılındaki şeklini koruyor. Bu maddeye göre, işkence suçunun oluşması için, "sanığa, suçunu söyletmek amacıyla, mahkeme başkanı ya da üyelerinden biri ya da hükümet memurlarından biri tarafından işkence edilmesi" gerekmekte. Yani ancak bu üç unsur gerçekleştiği zaman işkenceci cezalandırılıyor. Unsurlardan birinin eksik olması halinde ise bu maddeye göre ceza söz konusu değil. O zaman devreye, cezası daha hafif olan 245. madde giriyor.

Kendinize bir suç bulun

Örneğin, herhangi bir şeyden dolayı gözaltına alınıp işkence gördünüz ama, suçsuz olduğunuz kanıtlandı. Kusura bakmayın ama size işkence yapan hakkında dava açamayacaksınız. Niye mi? Çok basit, çünkü sizin durumunuz 243. maddeye uymuyor, yani suç işlemiş değilsiniz. Hastaneden sayfalarca işkence raporu alsanız dahi, sizi o hale getiren "insan" sadece "kötü muameleden" yargılanacak. Yani 245. maddeden. Bu tür durumlarda hemen kendinize bir suç bulmanız lazım ki sonradan davacı olabilesiniz Bu konuda en iyi örneklerden birisi "Yeşilyurt köylüleri" ya da bilinen adıyla "dışkı yedirme davası"...

Binbaşı Cafer Çağlayan, bütün köy halkını tekme tokat dövdüğü, yerlerde sürüdüğü, üzerlerinde gezindiği, dışkı yedirdiği gerekçesiyle yargılanmıştı. Ama 243. maddeye göre cezalandırılmamıştı. Çünkü kendilerine işkence yapılan kişiler herhangi bir suç işlememişlerdi. Eğer "sanık" olup bir suç işlemiş olsalardı o zaman yasanın istediği şart gerçekleşmiş olacak ve binbaşıya 243. maddeden ceza verilecekti.

Yeşilyurt köylüleri, masum oldukları için, işkence yapan Binbaşı 243'ten değil, daha hafif bir ceza öngören 245. maddeden cezalandırıldı. Bu ceza, sonradan para cezasına çevrildi, taksite bağlandı ve en sonunda ertelendi. Deniyor ki: "Evet, sanık binbaşı işkence yapmıştır, biz buna inanıyoruz. Yalnız işkence yaptığı insanlar suçsuz, masum insanlar olduğu için suçu işkence suçu olmuyor". Peki ne oluyor? " Vatandaşlara kötü muamele etmiş oluyor. Çünkü işkence suçunun olması için, kendilerine işkence yapılan kişilerin sanık statüsünde olmaları gerekiyor."

Polise yargı bağışıklığı.

Bu yüzden siz siz olun, karakola düştüğünüzde bir suç uydurun ki, herhangi bir kötü muameleye maruz kalırsanız, karşınızdaki para cezasıyla kurtulmasın. Gerçi, şu günlerde gündeme gelen "Anarşi ve Terörle Mücadele Yasası" gerçekleşirse, 243. maddenin kaldırılmasının hiçbir önemi kalmayacak . Çünkü yeni yasa tasarısı, polise "yargı bağışıklığı" getiriyor. Tasarı, polisin silah kullanma, arama, gözaltı süresini uzatma gibi konularda yetkisinin arttırılmasını öngörüyor. Ayrıca tasarı, güvenlik güçlerine görevleriyle ilgili suçlardan ötürü "yargı bağışıklığı" hükmünü de içeriyor. Daha doğrusu, sözkonusu suçlardan soruşturma açılabilmesinin, İçişleri Bakanlığı'nın izni öngörülüyor. İçişleri Bakanlığı'nın bu izni verip vermeyeceğine gelince... Müsaadenizle, Ceza Muhakemeleri Usul Yasası'nda varolan ama "nedense" bir türlü kullanılamayan "susma hakkı"nı kullanıp görüşümüzü açıklamayalım!

Binbaşı Tayyar Çağlayan, "kötü muameleden" 2 .5 ay hapis cezasına çarptırıldı. Bu ceza daha sonra 375 bin lira "ağır para cezası"na dönüştürüldü. Ardından da tecil edildi

BİR KÜLTÜRE TEMELDEN SAHİP OLMAK

BÜYÜK
LAROUSSE
SÖZLÜK VE ANSİKLOPEDİSİ

Şimdi taksitle

"İnsan zekâsını zenginleştiren bütün bilgileri alfabe sırasıyla yazmak"

Pierre Larousse, yaklaşık yüzyıl önce "XIX. Yüzyıl Evrensel Büyük Sözlüğü" nü yayınlarken amacını böyle açıklamıştı. Adını verdiği yayınevi, yüzyıl sonra aynı amaçla dev bir eser daha yarattı: Büyük Larousse.

Büyük Larousse'un hazırlanması tam 7 yıl sürdü. 825 profesör, doktor ve uzman 7 yıl boyunca Büyük Larousse için çalıştılar. Ansiklopedi, 1989'da tamamlandı. Şu anda dünyadaki ansiklopediler arasında verdiği bilgiler açısından en yenisi.

Büyük Laurousse'un önemli bir özelliği de, hem ansiklopedi hem sözlük olarak kullanılabilmesi. Büyük Larousse'da tarih, coğrafya, bilim, teknoloji, insan, tabiat, sanat, edebiyat, ekonomi ve politika hakkında her sorunuzun cevabını bulursunuz.

Ayrıca, Büyük Larousse'u dev bir Türkçe sözlük olarak kullanabilirsiniz. Ansiklopedi Türkçe'ye çevrilirken 380 kişilik bir uzmanlar kadrosu sadece Türkiye ile ilgili bilgileri eklemekle kalmadılar, Türkçe'deki her kelimenin eksiksiz bir tanımını da Büyük Larousse'a kattılar.

Bugüne kadar 26 dile çevrilen Büyük Larousse'un şimdi tamamı Türkçe. 200.000'i aşkın maddesi, 14.000 renkli fotoğrafı, 10.000 resmi, 1000 haritasıyla insanlığın bütün tarih ve bilgisini geleceğe aktaran 20 ciltlik bu başyapıtı şimdi taksitle edinebilirsiniz.

Buyük LAROUSSE Ansiklopedisini yakından tanımak istiyorum :

BİLGİ İÇİN ADRES

GELİŞİM/ANSA Bostan Sok. N-6 Teşvikiye-İST.

Adı Soyadı:.....

İş adresi:.....

.....

Meslek:..... Tel.....

Şehir:.....

KÖRFEZ SAVAŞI/ ARTIK BİR ORGAZM SORUNU

Saate karşı pazarlık

Cuma gecesinden itibaren gelişen olaylar, Irak halkı kadar, gazeteciler için de bir kabus oldu. Ultimatomlar ve karşı öneriler ardı ardına patladı. Cuma günü gazetelerin neredeyse tüm "Saddam pes etti","Saddam çekiliyor" başlıklarıyla çıkarken bütün dünya Irak-Sovyet önerisini tartışmaya ve Bush'un tepkisini heyecanla beklemeye başlamıştı bile. Cuma gecesi ve Cumartesi ilk saatler daha da heyecanlıydı...

SEDAT ARAL / NOKTA

Bayezıt meydanı'nda toplanan İslamcı göstericiler savaş aleyhtarı sloganlar atıp,Amerikan ve İngiliz bayraklarını yaktılar

Irak çekiliyormuş gibi yapıp Bush'u zora mı koşuyor? Ya Bush? Amacı gerçekten barış mı, yoksa Saddam'ı sonuna kadar ezip pes ettirinceye kadar peşini bırakmayacak mı? Bu sorular bir yana, Irak'ın "koşulsuz çekilme" önerisi barış için ciddi umutlar uyandırdı. Fransızlar "Olumlu yönde bir adım", İran "İşte çözüm", Amerika'nın savaştaki Arap müttefiki Mısır, "Önemli bir adım" ve hatta İngiltere bile "Olumlu ama pek yeterli değil" diye karşıladı. Ama Bush'un ve tabii ki İsrail'in tepkisi hemen ve "hayır" oldu. Çünkü Bush'un red nedenlerinden biri "Irak scudlarına kahramanca göğüs gerip cevap vermeyen" İsrail'in durumunu hiçbir şekilde sıkıntıya sokmamaktı.

Irak'ın koşulsuz çekilme önerisinin ardından ve savaşın tam da 37. gününde, Gorbaçov Tarık Aziz'in de kabul ettiği Sovyet planını açıklıyordu. Bu plana göre Irak, Kuveyt'ten koşulsuz olarak ve tümüyle çekilecek ve çekiliş, ateşkesin sağlanmasından iki gün sonra başlayacaktı. Kuveyt'teki Irak birliklerinin üçte ikisinin çekilişi tamamlandıktan sonra BM Güvenlik Konseyi'nin Irak'a uygulanmasını istediği yaptırımlar yürürlükten kalkacaktı. Moskova'dan gelen bu teklifler, ön-

Cephedeki askerler pazarlığın biran önce sonuçlanmasını bekliyor

celikle Irak tarafından kabul edilecek ve dünyanın çeşitli ülkelerinde de "olumlu adım" olarak nitelenecekti. Avrupa Parlamentosu, Irak'ın Sovyet barış planını kabul etmesiyle, barışa kapı açıldığını savunurken, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika, İspanya, Protekiz ve Lüksemburg'tan oluşan Batı Avrupa Birliği bir bildiri ile SSCB'nin barış planının "doğru yolda atılmış bir adım" olduğunu duyurdu. Suriye bu planın "ilgiyle incelenmekte olduğunu" söylerken, İran da "bölgede barışın sağlanması umudunun arttığını" belirtti.

Saddam'ın Sovyet barış önerisini kabul etmesi, Türkiye'de de hemen yankılandı. Epeydir tavsayan Cuma namazı sonrası protestolar birden yoğunlaştı. Bayezıt Meydanı'nında toplanan İslamcı gruplar Amerikan,İsrail ve İngiliz bayraklarını yaktılar.

Savaş bitti mi yeni mi başlıyor? Cuma günü gazetelerin teleksleri, Bağdat'ta kara savaşının başladığını bildirirken, herkes birbirine "Hani Irak teslim oluyordu?" sorusunu soruyordu. Oysa daha sonra ABD askeri kaynakları bu açıklamaları yalanlıyor ve kara savaşının başlayıp başlamadığı üzerine tartışmalar sürüp gidiyordu.

Tek bilinen, Bush'un bütün bu gelişmeler karşısında bir açıklama yapacağı idi. Nitekim Bush, yaptığı açıklamada, kesin tavrını koyuyor ve Saddam'a bir ultimatom vererek Cumartesi günü, Irak yerel saatiyle 20.00'de Kuveyt'ten çekilmeye başlaması gerektiğini belirtiyordu. Sovyetlerin çabalarını "içtenlikle takdir ettiğini" eklemeyi de ihmal etmeyen Bush, bu arada Saddam'ın, Sovyet barış planını kabul etmesine rağmen, aynı gün Kuveyt'te petrol tesislerini ateşe verdiğini de dile getirdi.

Bush'un açıklamasından bir iki saat sonra Beyaz Saray sözcüsü Marlin Fitzwater, hayli gecikmeli başlayan basın toplantı- ▶

Bush ve kurmayları durum değerlendiriyorlar

sında bu ultimatoma biraz daha açıklık getirdi. Buna göre Irak'ın, Kuveyt'ten, saat 20.00'de çekilmeye başlaması halinde, kara savaşı başlatmayacaklardı. Kuveyt kentinden 48 saat içinde çekilmesi gereken Irak, tüm Kuveyt'ten bir hafta içinde çıkmak zorunda idi. Kısacası, Bush'un tek koşulu Irak'ın koşulsuz çekilmesi idi.

Yine sinirler gerilmişti. Askeri ve siyasi uzmanlar bu sürenin yeterli olup olmadığını tartışadursun, aynı gece CNN'e çıkan Türkiye Dışişleri Bakanı Kurtcebe Alptemoçin bütün soruları, "Sovyetler'inki dürüst bir girişim ama biz aynen Amerika gibi düşünüyoruz" diye geçiştirdi.

Bombayı Gorbaçov patlattı

Bütün dünya Bush'un fiziksel olarak imkansız gibi görünen,"24 saat", "48 saat" ya da "iki gün"lük ültimatomunu ve Irak'ın buna yanıtının ne olacağını tartışırken bomba yine Moskova'dan, daha doğrusu Gorbaçov'dan patladı: Altı maddelik yeni bir barış planı. Sovyet sözcüsü Vitali İgnatenko tarafından açıklanan ve ilk planın yeniden düzenlenerek altı maddeye dönüştürülmesinden oluşan ikinci planın ana hatları ABD'ninkinden oldukça değişikti. Buna göre Irak Kuveyt'ten çekilmesini 21 günde, Kuveyt kentini boşaltmasını ise 4 günde tamamlayacaktı. Irak Birliklerinin Kuveyt'ten çekilmesinden hemen sonra BM Güvenlik konseyinin Kuveyt konusunda aldığı diğer karalar geçersiz ilan edilecek, birliklerin çekilmesi ise karada, havada ve denizde ateşkes ilan edilmesinden bir gün sonra başlayacaktı.

Çok kısa sürede böylesine hızlı olarak gelişen olaylar sonucunda ortalık kelimenin tam anlamıyla darmadağınık olmuştu. Tüm dünyanın savaş dürbünü haline gelen CNN, ekrana peşpeşe çeşitli uzmanları ve gazetecileri getirirken, yanıtı aranan sorular şunlardı: İki süper gücün bu farklı önerileri, onların birbirlerine karşı olduğunu mu gösteriyordu? Yoksa bu kararları birbirlerine danışarak mı almışlardı? Gorbaçov Bush'un keskin uzlaşmaz tavrını fırsat bilerek barış meleği rolünü mü üstlenmişti? Bush kendi ültimatomunu Kremlin'den gelen öneriler doğrultusunda yumuşatacak mıydı?

Aynı saatlerde BM'de tam bir belirsizlik hüküm sürüyordu. Güvenlik Konseyi'nin ne zaman toplanacağı bile bir türlü belirlenemiyordu. Güvenlik Konseyi toplantıları zaten geçen Cuma günü Irak'ın çekilme önerisi karşısında ABD'nin de etkisiyle kitlenmiş durumdaydı. Konseyin 15 üyesinden hiçbiri çağrıda bulunmadığı için en azından pazartesi gününe kadar da toplanması mümkün görünmüyordu. Bunun yanısıra Konseyin beş büyük üyesi İngiltere, Fransa, ABD, SSCB ve Çin Halk Cumhuriyeti temsilcileri, bu sıcak ortama rağmen Birleşmiş Milletler'de herkesin aramasına rağmen bulunamıyorlardı.

"Bush şeytanın temsilcisi"

Bu kargaşa sırasında Bağdat'tan ilk tepki geliyor ve Irak Devrim Komuta Konseyi sözcüsü, toplantı yapılan salonun kapısında alelacele bir masaya çıkarak, gazetecilere, "Bush, şeytanın temsilcisidir. Irak, Sovyetlerin önerisinin yanındadır" gibi bir açıklamada bulunuyordu. Artık Beyaz Saray dahil tüm ilgili çevreler bir ara vermek ihtiyacındaydı.

Tartışmaların odak noktası, Bush'un ültimatom vermekle işleri çıkmaza sokup sokmadığıydı. Örneğin ABD'li siyaset uzmanı Prof. Thomas Farrel, şöyle diyordu: "Ultimatomların karşı taraf için gurur kırıcı bir yanları vardır.Hele ki, terörist bir tavır içindeyse. Üstelik yalnız karşı tarafı değil, ultimatomu verenin davranışlarını da sınırlar. Umarım yanılıyorumdur ama böyle bir ultimatomun verilmesi kara savaşı çıkması olasılığını güçlendiriyor bence." Bir başka Ortadoğu uzmanı Prof. Kiren Chaudry ise "Başkan Bush, Saddam'ın ültimatomlara nasıl bir tavır gösterdiğini çok iyi biliyor aslında. Bence Bush'un böylesine ısrar etmesi, Saddam'ı iktidardan uzaklaştırmak için yalnızca" diyordu.

Sovyetlerin yeni önerisine, Irak'ın olumlu yaklaşması ile topun Bush'tan Gorbaçov'a geçmesi ABD'de hayal kırıklığı yaratıyordu. Bush, taviz vermeyen görünümüyle işleri zora koşmuş ve hatta kara savaşının çıkmasını adeta ister bir tavır almış konumundaydı. Bush, kendine ve karşı tarafa zaman tanımayan bir tavır içindeyken, Gorbaçov gerek Güvenlik Konseyi, gerek Bush ve gerekse de Saddam ile ilişki içinde olabilen ve bu avantajını da iyi değerlendiren bir görüntü veriyordu.

Saddam, Sovyetler'in önerisine uyup iki yerine dört gün içinde Kuveyt kentinden çekilirse, Bush'un buna göz yumacağı ve böylece Irak'ın, bir biçimde Bush'u da tatmin edeceği, ancak özellikle Kuveyt'ten çekilmesini bir hafta içinde tamamlamazsa, ABD'nin buna göz yummayacağı, siyasi uzmanların ortak görüşüydü. Bush'un hassasiyetle üzerinde durduğu bir başka nokta ise, Sovyet barış planındaki "Irak'a uygulanan yaptırımların kaldırılması" ibaresiydi. Bu noktada Bush kendi koşulunu, altını çizerek tekrarlıyordu: "Irak'ın koşulsuz teslimi". Irak'ın buna uyup uymayacağını ve aylardır Bush ile Saddam arasında süregelen "ilişki"nin hangi tarafın "üstünlüğü"yle biteceğini belki de saatler belirleyecekti ●

ABD'DE FARKLI GÖRÜŞLER

Kara savaşı ne kadar kesin?

Amerikan Kongresi üyeleri kara savaşı yerine gerekirse aylarca sürecek hava savaşını yeğliyor

Cuma gecesi, Sovyet-Irak ikinci barış planı Moskova'dan açıklanıncaya kadar, tarafsız siyasal gözlemciler bir kara savaşını kaçınılmaz görüyorlardı. Çünkü ilk öneriye Bush'un alelacele verdiği sert cevap gözlemcilere göre Saddam'ı tercihsiz bırakıyordu ve Saddam, Arafat'ın deyişiyle, "Köşeye sıkışırsa herşeyi yapabilecek ve böyle bir durumda Kuveyt'teki petrol kuyularını ateşe verebilecek" bir muhteristi.

Ne var ki, son yani ikinci Sovyet-Irak barış planı, kara savaşı olur mu olmaz mı sorusunu yeniden gündeme getirdi. Kara savaşı üzerindeki kuşkular bir kaç önemli nokta üzerinde yoğunlaşıyor. Öncelikle, Amerikan kamuoyu hava bombardımanlarının sürdürülmesinden yana ama çocuklarının can kaybının yüksek olacağı bir savaşa karşı. Fakat bundan daha önemlisi Amerikan Kongresi'nin bir kara savaşına karşı tutumu. Temsilciler Meclisi'nin sözü geçen üyelerinden Lee Hamilton, "Amerikan-Sovyet, Amerikan-Arap ve Amerikan-Avrupa ilişkileri,bizin en ufak bir barış girişimini atlamamız halinde derin yara alacaktır" diye konuşuyor. U.S News dergisi bu durumu şöyle özetliyor: "Amerikan Kongresi'nin hem Demokrat hem de Cumhuriyetçi üyeleri çok fazla kan dökületeceğini ve bunun Arap dünyasını Amerika'nın aleyhine döndüreceğini biliyorlar ve Saddam'a bu şansın verilmemesini istiyorlar. Bu yüzden hava saldırılarının, gerekirse, aylarca sürmesinden yanalar."

Beyaz Saray'la Dışişleri Bakanı Baker arasında da barış girişimleri konusunda pek gizlenmeyen görüş ayrılıkları var. Dışişleri Bakanı'nın Irak'ın "koşulsuz çekilme" planlarının daha fazla ilgiyi hak ettiği kanısında. Baker'a göre Amerika Körfez'deki bütün hedeflerini fazlaca müttefik asker kurban etmeden de ele geçirebilir. Son Sovyet girişimleri bizatihi müttefiklerden bazıları tarafından da ciddi biçimde destekleniyor. Örneğin İtalyan Başbakanı Guilio Andreotti Sovyet önerilerinin Birleşmiş Milletler kararlarıyla "tam bir uyum" içinde olduğunu söylüyor.

Başkan Bush şimdiye dek hep tek amacın "Kuveyt'in kurtarılması" olduğunu söyledi ama şimdi ciddi barış girişimlerine rağmen bir kara savaşa başlatırsa bu işin aslının öyle olmadığını gösterecek. Bu durum ise zaten hızla Saddam lehine dönen Arap kamuoyunu iyice etkiliyecek. Son olarak Ürdün Kralı Hüseyin bile şunları söylemek zorunda kaldı: "Bu kahredici savaşın ardındaki gerçek amaç Irak'ı yeniden ilkel yaşama mahkum etmektir. Savaş bütün Araplara ve Müslümanlara karşı bir savaştır."

Kara savaşçıları. Buna karşılık bir kara savaşını olası kılan göstergeler de hiç fena değil. Öncelikle Başkan Bush, Savunma Bakanı Cheney ve Güvenlik Danışmanı Scowcroft Kuveyt'i kurtarmanın yanısıra Saddam'ı da devirmek yanlısılar. Buradaki en büyük müttefikleri, Saddam'ın kendisi ve askeri gücü yokedilmeden rahat yüzü görmeyeceklerine inanan İsrailli yetkililer. Bush bütün barış girişimlerini ardı ardına ve hızla reddettikçe en kayıtsız şartsız desteği İsrail'den aldı.

Bush ve yandaşları tamamen ezilmeden kurtulacak bir Saddam'ın Arap dünyasının kahramanı olacağını biliyorlar. Ayrıca Sovyetlerin başarılı barış meleği rolü bu ekibi fena halde rahatsız ediyor. Güçlü durumda olan Bush son sözü kendisi söylemek istiyor. Cumartesi sabaha karşı Beyaz Saray, sorunun Irak ve Sovyetler arasında değil, Irak ve Amerika'nın liderliğindeki müttefikler arasında olduğunu söyleyiverdi.

Öte yandan askerler de kara savaşından yana. Amerikalı komutanlar Irak ordusunun çöktüğünü ve güçlü Amerikan ordusu karşısında hiçbir varlık gösteremeyeceğini düşünüyorlar ve öldürücü son darbenin gecikmeden indirilmesinden yanalar. Askerlere böyle bir saldırı için gerek moral ve gerekse fiziksel iklim çok uygun ●

Amerikan ordusu öldürücü darbenin geciktmeden inmesinden yana

KÖRFEZ SAVAŞI / SEKS

Savaşın cinsel lojistiği

20 yaşındaki insanlar savaş için cepheye sürüldüklerinde ortaya kaçınılmaz bir sorun çıkar: cinsellik. 50 yaşın üstündekileri savaşa sürmek için bir formül bulunamazsa bu sorun hep gündemde kalır. Birinci Dünya Savaşı da böyle idi, İkinci Dünya Savaşı da, Körfez de...

Geçtiğimiz haftalarda Japon prezervatif üreticisi Okomato şirketinin Tokyo borsasındaki hisselerinde yüzde 10 dolaylarında bir artış görüldü. Yapılan araştırmalar sonucu, bu şirketin Körfez'e sattığı prezervatif miktarında büyük artış olduğu ortaya çıktı. Suudi Arabistan çöllerinde bu kadar çok prezervatif tüketiminin nasıl gerçekleştiği ise şöyle izah edildi, "Askerler tüfeklerin namlularına kum kaçmasın diye prezervatif takıyorlar." Bu arada İngiliz Durex firmasının da, Savunma Bakanlığı'na 500 bin adet kum rengi prezervatif sattığı iddiaları ortaya sürüldü.

Savaşlar her zaman bol miktarda spekülasyon yapılmasına açık olaylardır. "Çöl Fırtınası" için de bu kural değişmiş değil: "Suudi Arabistan'daki Mütteffik askerlerinde egzotik bir zührevi hastalık görüldü", "Kadın askerler arasında fahişelik olayları yaygınlaştı". John F. Kennedy uçakgemisinden havalanan bombardıman uçaklarının pilotlarına, uçuştan önce porno filmler gösterildiğine dair bir haber ise, Amerikan askeri sansürüne takılmıştı. Tüm bu söylentilerin arkasında, "Yiğitçe savaşanlara armağan olarak seks sunuluyor" fikri yatıyor. Körfez'de savaşanların büyük çoğunluğunun 1960'lı yılların "seks devrimi"nden sonra doğduğu bir gerçek. Körfez'de kadın askerlerin varlığı da bir başka gerçek. Ama "Erkek atak, kadın pasiftir" düşüncesi, hiç dokunulmadan süregelmiş. Körfez'deki askerlerin hayallerini, ya "evde bekleyen sevgili", ya bir striptiz yıldızı ya da Bir Tornado uçağının gövdesine çizilmiş "ilahe" süslüyor. Öyle ya da böyle, hayal edilen bir kadın hep mevcut.

Düşman ile göğüs göğüse çarpışmalar ne denli "erkeklik ispatı" sayılıyorsa, genelev ziyaretleri de aynı biçimde niteleniyor. "İngiliz Ordusunun İçinde" kitabının yazarı eski asker Anthony Beevor, her ne kadar, "Kara savaşına ramak kala, askerlerin seks düşünceleri ikinci planda kaldı" diyorsa da, bu ihtiyacın tümüyle yok edilmediğini de vurguluyor. Beevor, "Askerlerin öldürme ve çapkınlık yapma ihtiyaçları savaş zamanından çok barış zamanında ortaya çıkar" diyor.

Kara savaşının başlamasını bekleyen binlerce asker, dinlenme zamanlarında genellikle ya bol miktarda içki içiyor, ya da saçma sapan filmler seyrediyor. Bu kişilerin evlerine gittiği zaman da birçok sorun çıkıyor. Çünkü "Savaşın şiddetini yaşamamış bir insanla" birçok şeyi paylaşmak imkansız oluyor ilk zamanlar. Evde bekleyen kadınlar ise cepheden gelen erkeklerden daha çok gerilimli oluyorlar. Çünkü oturup erkeklerinden bir haber alabilmek için çaresizce bekliyorlar. Bu da kadınların, izne gelen asker kocaları ile aralarında bir uyumsuzluk doğmasına yol açıyor.

Beevor, askerlerin aylarca beklemekten bunaldıklarına da değiniyor. "Kırmızı fenerli sokaklarda bir iki kaçamak yapmak istekleri buradan kaynaklanıyor" diyor ve sıcak çarpışmalara katılmaları halinde bu tür isteklerin yok olacağını ileri sürüyor.

Körfez'de bulunan bir İngiliz askeri yetkili, "Bizim askerlerimiz için çöle götürdüğümüz hizmetler son derece tatmin edici. Fakat baştan çıkartıcı bir çağrışım olmamasına çok gayret ediyoruz." diyor. Yetkili, askerlerin izin zamanlarında da bulundukları ülkenin örf ve adetlerini incelemeleri için sıkı sıkı tembihli olduklarını söylüyor. Özellikle Suudi kadınlarla arkadaşlık kurmamaları için gayret sarfedildiğini kaydediyor. Aksi davranışların, Suudi Arabistan ile Müttefikler arasında politik sorunlara yolaçacağı, sürekli olarak askerlere telkin ediliyor. Öyle ki, Suudilerin örf ve adetlerine aykırı davranışlarda bulunmak, Müttefikleri kara savaşından daha çok korkutuyor. Bu korku askerlerin üzerinde de büyük bir baskı oluşturuyor. Harekat zamanları dışında, ülkelerinden yapılan radyo yayınlarını dinlemeyi tercih ediyorlar. Suudi Arabistan'nın örf ve adetleri, Batılı askeri yetkililer tarafından adeta bir yasaklar silsilesine döndürülmüş durumda. Alkol yasak olan bir ülkede video seyretmek, spor yapmak, kutlamalar için özel törenler tertiplemek ya da komedi şovları düzenlemek yasak olmalı diye düşünülüyor. Askerler için moral geceleri düzenlemek ise tümüyle unutulmuş gibi. İngiliz bulvar basınının "üçüncü sayfa güzelleri" ile cephedeki askerlere geleneksel moral geceleri düzenlemeleri ise Körfez Savaşı'nda geçerli olmuyor. Çok seyrek düzenlenen komedi şovlarında da askeri yetkililer komedyenlere "sakın seksten bahsetmeyin" şeklinde uyarılarda bulunuyorlar.

Amerikalılar için de aynı durum geçerli. Noel öncesi, askeri yetkililer, lüks bir gemi kiralayarak, Bahreyn açıklarında "kendi usulleri"ne göre bir moral gecesi düzenlediler. Şovda üç striptiz yıldızı bulunuyordu. Körfez'deki Amerikan askerlerinin görüp göreceği moral de bundan ibaret kalmıştı. Bu şov öylesine yankılanıyordu ki, bu kez hiç umulmayan bir yerden, Amerika'daki kadın-

lardan tepki alıyordu: "Kocalarımızın o aşiftelerle ne işi var..."

İkinci Dünya Savaşı döneminde "Aşk, Seks ve Savaş" isimli kitabın yazarı John Costello, askeri yetkililerin, Körfez Savaşı için "ikinci harekatı" hazırladıklarını söylüyor. "Bu harekat bence seks lojistiğidir" diyor. Costello, askeri uzmanların ilaç, yiyecek, giyecek ve muhimmat gibi ihtiyaçları karşılamanın yanı sıra seks ihtiyaçlarını da düşünmek zorunda olduklarını belirtiyor. Ortalama bir Amerikalı delikanlının 14 yaşında sekse başladığını söyleyen Costello, Körfez'deki "Suudilerin örf ve adetleri korkusu"nun bu gençleri çok mutsuz ettiğini de ileri sürüyor. İkinci Dünya Savaşı ile Körfez Savaşı'nı karşılaştıran yazar, prezervatif satışlarına da değiniyor: "İtalya'daki Amerikan askerleri arasında prezervatif satışlarının artması dedikoduları üzerine, yetkililer 'Önemli değil, sadece tüfeklerini rutubetten ve nemden korumak için kullanıyorlar' savunmasını ortaya atmışlardı" diyor. Costello'nun yaptığı karşılaştırmalar arasında kadın askerlerin durumu da var. Bugün Körfez'den yayılan, "Kadın askerler dağıttı, önüne gelenle yatıp kalkıyorlar" biçimindeki dedikoduların eski savaşta da varolduğunu belirtiyor. Costello, zührevi hastalık söylentilerinin her savaşta mutlaka yayıldığını da ileri sürüyor. İkinci Dünya Savaşı'nda çıkan "zührevi hastalık" söylentileri üzerine, Amerikan Savunma Bakanlığı, erkek askerlere prezervatif dağıtmış, kadınlara ise "daha uygun davranışta bulunmaları gerektiği"ni öğütlemişti. Yazarın iddiası, prezervatif, savaşta da barışta da kullanılması gereği yolunda kullanılır.

İngiliz askeri yetkilileri ise, prezervatifin icat edildiği tarihten bu yana tüfek namlusu korunması için tek yöntem olduğu yolunda iddialarını sürdürüyorlar. Onlara göre, Körfez'deki askerler, son derece masum bir hayat sürüyorlar. Belki de geride kalan kadınları kızdırmaktan ciddi biçimde korkuyorlar. Ne de olsa iç politikayı ihmal etmemek gerekir ve oy oydur ●

Savaş ve cinsellik konusuna yeni yeni eklenen bir sorun: Kadın askerler

Tak namlunun ucuna

Begüm Halide Ziya (solda) ile Hasina Wazed Bangladeş başbakanı olmak için kıyasıya çekişiyorlar

BANGLADEŞ

İki kadın, bir tutuklu yarışıyor

Bangladeş'te 10 yıldan bu yana ilk kez 27 Şubat'ta yapılacak olan parlamento seçimleri için üç aday yarışıyor. Bangladeş'in 1975'te öldürülen bağımsızlık mücadelesi lideri ve ilk başbakanı Mucib ur Rahman'ın kızı Hasina Wazed, seçimlere laik ve parlamenter demokrasiyi savunan Avami Birliği adına katılıyor. 1975'te bir askeri darbe ile iktidara gelen Ziya ur Rahman'ın karısı Begüm Halide ise başkanlık sistemini savunan İslamcı, Milliyetçi Parti adına adaylığını sürdürüyor. Geçtiğimiz Aralık ayında devrilerek evinde göz hapsine alınan eski Başkan Muhammed Erşad ise üçüncü aday. Köy köy dolaşarak oy toplayan iki kadının karşısında, Erşad'ın evinden çıkmadan seçime katılması garip karşılanıyor.

ÇEKOSLAVAKYA

Çek usulü boşanma

Çekoslavakya'da iktidarda bulunan Civic Forum örgütünün ünlü gülümseyen ambleminin yakında somurtacağı ileri sürülüyor. 15 ay önce komünist rejimi devirip, muhalif yazar Vaclav Havel'i devlet başkanlığına getiren halk birliği, uygulanan politika ve değişimlerin hızı konusunda ayrılıkların çıkması, nedeniyle ikiye bölünüyor. Kendilerine Demokratik Sağ ve Liberaller adını veren bu iki grup bugün parlamentoda da temsil ediliyorlar. Havel yanlısı liberallere karşı çıkan Maliye Bakanı Vaclav Klaus, serbest ekonomi yanlısı. Başkan Havel'in de aynı görüşte olduğu ancak kendisini destekleyen liberalleri terketmeyeceği söyleniyor. "Hem ağlarım hem giderim" hesabı bu ayrılığa, şimdilerde "Çek usulü boşanma" deniyor.

ABD

New York'ta bir samurai

Bir dönemlerin ünlü Ben Hür ve Kleopatra gibi süper prodüksiyon film stilini yeniden canlandırmak için kolları sıvayan Japon

IRAK / ARKEOLOJİ

Yok olan Mezopotamya

Saddam Hüseyin, savaş uçaklarını Mezopotamya Medeniyeti'nin 4 bin yıllık kalıntılarının bulunduğu bölgeye yerleştiriyor. Arkeologlar, dünyanın en eski medeniyetine ait bu kalıntıların da, "savaş zayiatı" olacağından korkuyorlar

Irak sınırları içinde yaklaşık 500 bin yerde Mezopotamya Medeniyeti'ne ait arkeolojik kalıntılar bulunuyor. Bunların bir kısmı toprak üstünde ama çok büyük bir bölümü henüz kazıları yapılmadığı için yeraltında günışına çıkmayı bekliyor. Mezopotamya uzmanı Robert McGormick Adams, "ülkenin herhangi bir yerine atılan bir iki bomba bile, 4 bin yıllık tarihi yoketmeye yeter" diyor. Öte yandan, uydular kanalıyla ABD askeri yetkililerinin aldığı fotoğraflarda ünlü tarihi Ur kentinde bulunan Kule Tapınak civarında MiG-21 uçaklarının bulunduğu ileri sürülüyor. Yetkililer, Saddam'ın hava saldırılarından korunmak için arkeolojik kalıntıları kalkan olarak kullandığını kaydediyorlar. Ama bu iddialar, Amerika'da giderek yoğunlaşan savaş aleyhtarlarına, tarih bilimcilerinin de katılmasını engellemeyecek gibi görünüyor. Çünkü bölge, insanlık tarihine ışık tutması açısından dünyadaki tek kaynak olarak kabul ediliyor. Arkeologlar, Mezopotamya Medeniyeti'nde, yapıların bir tür çamur karışımından inşa edilmiş olduğu için, kilometrelerce uzağına düşen bombaların bile ciddi biçimde hasara yolaçacağını belirtiyorlar. Zarar gördüğü ileri sürülen arkeolojik yapılar arasında, Bağdat'ın 112 kilometre kuzeyinde bulunan Samarra kentindeki 847 yılında yapılmış olan "Helezon Minare", yine Bağdat'ın 20 kilometre yakınında 1400 yıllık saray kulesi, Milattan Önce 8'inci yüzyıla ait Ninova harabeleri, Nimrud kenti gibi önemli harabeler bulunuyor. Arkeologlar, açık bölgelerde bulunan bu tür kalıntılar kadar, Bağdat'taki Irak Müzesi için de korkuyorlar. Bu müze, tüm bu kalıntılardan getirilen, altın, bakır ve tunçtan yapılmış eşyaların sergilendiği yer. Paris Üniversitesi Arkeoloji Profesörü Jean Louis Huot, "Bu

Kadokawa, "Cennet ve Dünya" nın beğenilmesi üzerine Amerikalı yapımcılara meydan okumaya başladı

yapımcı Haruki Kadokawa, bu konuda Amerikalılara rakip olacağını söylüyor. Ünlü televizyon dizisi Şogun'u Broadway'de müzikal olarak sahneleyen ve eleştirmenler tarafından beğenilmeyen Kadokawa, pes etmiyor. Yapımcılığını ve yönetmenliğini yürüttüğü "Cennet ve Dünya" isimli filmini gösterime soktu. Eleştirmenler, bu 16'ıncı yüzyıl Japon öyküsünün filmini bu kez beğendiler. Bugüne kadar 58 film yapan 49 yaşındaki yapımcı, bu eserlerden 20 tanesinin gişe rekorları kırdığını hatırlatıyor ve "Başarının bütün keyfinin Steven Spielberg'e ait olmasına izin vermeyeceğim" diyor. Kadokawa, Amerikan piyasasına 15 yıl önce girmeyi denemiş ve yapıtı, "Son 10 yılın en berbat filmi" olarak nitelenmişti.

Samarra kentindeki "Helezon Minare" dokuzuncu yüzyıla ait ayakta kalan ender yapılardan

müzenin tamamen ya da kısmen harabolması insanlık tarihi açısından korkunç bir zarar demektir" diyor. Müttefik kuvvetleri yetkilileri, yapılan hava saldırılarında bu arkeolojik kalıntıların dikkatle korunduğunu ileri sürüyorlar. Ama Iraklı yetkililer, bölgedeki birçok tarihi eserin şimdiden yerle bir olduğunu belirtiyorlar. Irak Dışişleri Bakanı Tarık Aziz, Birleşmiş Milletler'e yazdığı bir mektubunda, Irak'ta bulunan çok değerli tarihi kalıntının savaşın ilk beş günü içinde yokedildiğini öne sürmüştü. Aziz, bu mektubunda Irak Müzesi'nin de çok büyük hasar gördüğünü ve kurtarılması için Birleşmiş Milletlerin harekete geçmesini istemişti. Bir kısım arkeolog ise binlerce insanın öldüğü bir savaşta, "ölmüş kentler" için bu kadar gürültü çıkarmanın gereksiz olduğunu söylüyor. Bunlara karşı çıkan Unesco yetkilileri, "Tüm insanlığa malolmuş bu tarihi yoketmek, insanlığı yoketmek kadar önemlidir" diyor.

KISA... KISA...

Saddam benzerlerine iş çıktı

İçlerinde Türkiye'nin de bulunduğu bir çok ülkede, "Saddam benzerleri yarışması" açılıyor. Iraklı yetkililerin ise, liderlerine yönelik muhtemel bir suikastte, saldırganı yanıltmak amacıyla, bu Saddamları Bağdat'a davet edecekleri söyleniyor. En son Rio Karnavalı'nda resmigeçite katılan bir Saddam benzerinin, ilk davet edilen kişi olduğu da verilen haberler arasında.

Öpmek yasak

Filipinler Devlet Başkanı Corason Aquino'nun 20 yaşındaki küçük kızı Kris, uluslararası film yıldızı olmak için attığı ilk adımını hüsranla geri çekiyor. 1,5 milyon dolarlık "Beş Kazanmanın Sihiri" isimli ilk filminin setinde, ikinci derece oyuncu bir genç tarafından öpülünce kıyamet kopuyor ve annesi "kontratın yeniden gözden geçirilmesi" için emir veriyordu.

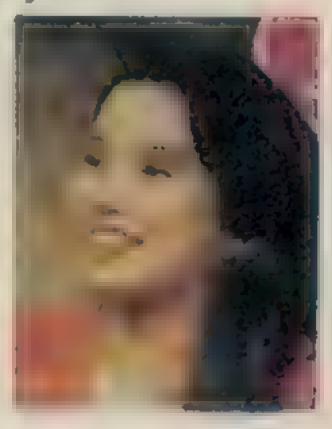

60 BİN DOLARLIK KIZ: GÜLBERK GÜLTEKİN

Hedef Wimbledon

Yaşını yaşamayan bir sporcu. Tenisin altın kızı Gülberk Gültekin şimdi Avrupa kortlarında. Emlak Bankası'nın desteği ile turnuvalara katılacak olan Gültekin, şu sıralar tenisten başka bir şey düşünemiyor

Ondaki ilk "cevher"i anaokulundaki bale öğretmeni görmüş. Derslerde mini patileriyle öylesine güzel hareketler yapıyormuş ki, öğretmeni ailesine "aman bu çocuğa mutlaka spor yaptırın, çok yetenekli" demiş. İlk ve ortaokulu profesör babanın görevi dolayısıyla Trabzon'da sürdüren minik kız için tek alternatif tenis olmuş. Çünkü Trabzon'da başka bir spor kursu yokmuş o zamanlar... Ve raket tutmasını Şenay Saydaş'tan öğrenmiş. Sonra İstanbul ve Tenis Eskrim Dağcılık Spor Klübü. Kısa bir süre sonra da Türkiye şampiyonluğu. Ardından yöneticilerin kafasında oluşan bir soru: "Bu kız çok yetenekli onu Avrupa'ya çıkarıp, uluslarası turnuvalarda oynatmalıyız ama kim finanse edecek?" Bu soruya yanıt Emlak Bankası'ndan gelmiş. Banka yetkilileri bu yetenekli tenisçiye Avrupa turnuvalarında harcanmak üzere 60 bin dolar vererek Türkiye'de ilk kez bir sporcunun sponsorluğunu üstlenmiş...

Adı Gülberk Gültekin, yaşı henüz onaltıbuçuk... Ama sırtındaki yük ağır. Hayat, okul ve tenisten ibaret. Tarabya Kemal Atatürk Özel Deneme Lisesi son sınıf öğrencisi. Ailesinin tek çocuğu ama anne ve babasını günde iki saat zor görüyor. Bundan hiç de şikayetçi değil. Hatta eğlenceli buluyor... "Okul bitince buraya (TED) geliyorum, burada çok mutluyum, zevk alıyorum. Arkadaşlarım var, hepimiz birbirimizi seviyoruz. Kardeş gibiyiz, antremanlar dışında kimi zaman derslerimi de burada çalışıyorum. Yani ne olacak, bir diskoteğe gitsem eğlenemem ki, orada insanlar birbirlerini tanımıyorlar. Ben böyle bir yaşam tarzı seçtim kendime ve bence böylesi çok daha güzel."

Gülberk'i içine kapanık, çok akıllı, hırslı diye tanımlamak mümkün. İçine kapanık, konuşmayı kendini anlatmayı pek sevmiyor. Bireysel bir sporla haşır neşir olmasının etkisiyle midir nedir bilinmez, nadiren bulabildiği boş vakitlerinde kedisiyle 'konsantrasyon' durumunda. Öyle ki, ilk merhabalaşmanın ardından biraz 'soğuk' bir insan intibaı yaratıyor. Ama konuştukça bunu atıyor üzerinden. Yaşının sevimliliğini saklıyamıyor o zaman. Hayattaki ideallerinden söz ediyor, gülüyor: "Hayatta ne olacağıma karar veremiyorum. Mesela bir gün arkeolog olmak istiyorum, bir gün veteriner. Sonra hepsinden vazgeçip ekonomist olmak istiyorum. Hangisi daha çok hoşuma gider bilemiyorum." Ama tabii ki, en büyük ideali Wimbledon... Gülberk'in yüzünü tatlı bir gülümseme kaplıyor. Biraz da özlem: "Bu turnuvaya katılmak için o kadar çok zaman var ki..." Haksız da değil. Tenis işleri biraz karışık. Gülberk'in, önce onsekiz yaş altındaki dünya gençler sıralamasında dereceye girmesi gerekiyor. 1500 tenisçinin yer aldığı bu klasmanda Gülberk henüz 497'inci sırada. Şimdilik amaç ilk yüz arasına girebilmek. Sonra büyükler klasmanı filan...

Yaşam bir tenistir Tenis Gül-

Gülberg klübün maskotu "Ted"i çok seviyor. Sevimli köpek Gülberk'in antremanlarını başından sonuna kadar izliyor

ZAMBAK TUKAN NOKTA

Gülberk'in yaşamının büyük bir bölümü de soyunma odasında geçiyor

berk'in sanki yaşam felsefesi olmuş. Bunun dışında pek bir şey yapmıyor. Alışveriş gibi bir alışkanlığı yok. Giyim konusunu da umursamıyor. İki blue jean ve birkaç kazakla idare ediyor: "Daha çok eşofmanla olduğum için giyim merakım yok. Hiç eteğim yok mesela." Ama korta çıktığı zaman pırıl pırıl olduğunu söylüyor: "Ona buyük itina gösterirem öyle buruşuk malzemelerle korta çıkmam..." Parfüm kullanmasını sevmiyor genelde ama 'Fa' marka deodorantla arası fena değil. Sinema mı? Eh fırsat bulursa. En son gittiği film, "Evde Tek Başına", çok beğenmiş, gülmüş. Turnuvalar esnasında boş zamanı olursa kitap okuyarak değerlendiriyor. Stephen King'in tüm kitaplarını okumuş. Her tür müziği seviyor ama daha çok hard-rock tercih ediyor. Bunun nedenini de şöyle açıklıyor: "Gerçi her tür müziği dinliyorum ama devamlı aynı ritmin tekrarlandığı pop müzik hoşuma gitmiyor." Uğura inanıyor. Zor bir maçı kazandığında üzerindeki tişörtün ona uğur getirdiğini, kaybettiğinde de uğursuzluk getirdiğini söylüyor. Ve bir daha o tişörtü giymiyor... Her turnuvada kendine ayrı bir uğur seçiyor: "En son turnuvada kendime bir yavru kedi bulmuştum. Çok da uğurlu geldi. Kulübe getirip beslemek istedim ama klübün maskotu Ted (köpek) buna izin vermedi. Sonra yine bir turnuvada oyuncak bir tavşan bana uğur getirdi. Değişiyor yani..." Bir de merdivenler. İşte Gülberk'in en büyük fobisi, merdiven altından geçmek. Bunun için yol ne kadar uzun ve sapa olursa olsun merdiven altından geçmiyor, değiştiriyor yolunu.

Erkekleri yeniyor Gülberk'te onaltı yaşında çıtı pıtı bir kız görüntüsü yok. Konuşması, hareketleri daha sert gibi. Bunu erkeklerin içinde büyümesine bağlıyor: "Küçükken hep erkeklerle oynardım. Onlarla futbol filan oynardım. Kız arkadaşlarım da vardı ama ben erkeklerle oynamayı tercih ederdim. Çok çeviktim ve çoğu erkekten daha hızlı koşardım. Kızlar evcilik oynarlardı, bu da benim hoşuma gitmezdi, erkeklerle kovalamaca oynamayı tercih ederdim..." Peki, Gülberk teniste erkeklerle boy ölçüşebiliyor muydu? "Evet" diyor, "antremanlarda kimi zaman maçlar yapıyoruz, rahatlıkla demiyeyim ama onları yeniyorum, tabii her zaman değil. Kadınla erkeğin eşit olduğuna inanıyor: "İkisi de yaşıyor ve nefes alıyorlarsa bence eşittirler."

Peki tenis dışında nasıl erkeklerle arası? Çıktığı bir erkek arkadaş mesela? Fena halde kızarıyor, "Yok" diyor ve arkasından ekliyor: "Burada herkes benim arkadaşım." Gençliği eleştiriyor, belki ki onlardan pek memnun değil, biraz farklı görüyor kendini: "Bence şu andaki gençlik tam bir özenti içinde. Avrupa'ya özeniyorlar. Kimsenin kimseyi düşündüğü yok. Yalnızca şöyle görüneyim, böyle düşünsünler. Kendilerini bile düşündükleri yok, bir amaçları yok. Hep 'şu anı yaşıyoruz' diye düşünüyorlar..."

Gülberk, şu sıralarda antrenörü Engelbert Kratzer ile tüm hızıyla yakında İsveç'te yapılacak olan turnavaya hazırlanıyor. Ondan istenileni başarabilmek için ter atıyor. Amaç, kimseyi mahçup etmemek, kimseye mahçup olmamak... Ve elbette başarı...

Hızır TUZEL

Kamhi, dernek üyeliği için bir açık kapı bırakmış. Böylece Ecevit'i de üye yapabiliyor

Yaşlıların gençlik derneği

Yönetim Kurulu Başkanlığını Cefi J. Kamhi'nin yaptığı Genç İşadamları Derneği, adı üzerinde gençlerin bir sosyal faaliyeti. Dernek üyeliği için bazı küçük ve önemsiz ayrıntılara sahip olmak da yeterli. Sözgelimi ilk koşul işadamı olmak ve tabii genç olmak.

Her ne kadar üyelik için ön koşullar bunlar olsa da, yaşı kemale ermişlerin, derneğin bünyesine sızması için açık kapılar bırakılmış. Türk ekonomi ve politikasına yön verdiğine inanılanlara, eğer kabul ederse dernek üyeliği açık. İşte bu şiarla, hem işadamı olmayan hem de genç sayılmayacak yaşta olan kimi şaşırtıcı isimler derneğin üye listesinde geçiyor. Sayalım... Bülent Ecevit, Veysel Atasoy, Cahit Aral, İmren Aykut, Ali Çoşkun, Cem'i Demiroğlu, Hasan Celal Güzel, Mehmet Yazar, Halıt Narin, Tansu Çiller, Metin Aşık, Hüsnü Çil... Liste aynı minvalde daha da uzuyor.

Zeka arttıran dizi

Perihan Savaş, Güneş gazetesinde kendisiyle yapılan bir söyleşide Brezilya dizilerinin "hedef kitlesini" açıkladı. Geri zekalılar... Savaş, bu tesbiti yaparken, kendisinin rol aldığı TV dizisi "Kalbin Sesi" için de, kadınların zeka seviyesini yükselteceğini söyledi. Kadınca Dergisinden, Züleyha Güvener, Savaş'la yaptığı söyleşide "Kalbin Sesi"nin kadın zekası seviyesini nasıl yükselteceğini sordu. Sanatçının yanıtı şöyleydi:

"Aslında ben o anlamda söylememiştim. Bu diziler Brezilya'daki geri zekalılar için yapıl-

FOTOĞRAFLAR: SÜLEYMAN TEL

İHD üyelerinden Filiz Karakuş ve arkadaşları barış eyleminin faturasını gözaltında ödediler. Eylemin "militanlar"ı arasında çocuklar da vardı

"Şakacı" amir

Geçtiğimiz hafta, bir grup, Bakırköy'de ellerinde mumlarla barış gösterisi yaptı. Gösteri, çevik kuvvet elemanlarının bir kısım göstericiyi gözaltına almasıyla sonuçlandı. Aralarında İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi üyelerinden Filiz Karakuş ile Yelda'nın da bulunduğu gruptan uzun süre haber alınamadı. Gerek dernek yöneticileri, gerekse gözaltına alınanların yakınları karakol karakol dolaşıp iz sürdüler. Bu arada Nokta muhabiri de, Gayrettepe'deki Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'yi arayarak gözaltılarla ilgili bilgi istedi. Nokta muhabiri ile "grup amiri" olduğunu söyleyen kişi arasında şu konuşma geçti. (Önemli not: Aşağıdaki konuşma, grup amirinin ses tonunun neşeli, hatta "şakacı" olduğu dikkate alınarak okunmalıdır.)

Nokta: İyi akşamlar. Ben Nokta Dergisi'nden arıyorum. Bugün Bakırköy'de bir grup, gösteri yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınmış. Ama hiçbir karakolda izlerine rastlanamamış. Acaba sizde mi?

Grup Amiri: Allah allah! Sahi mi! Hayret valla... Biz de sabahtan beri "Ne kadar sakin bir gün. Hiçbir olay olmadı" diyorduk. Ne zaman olmuş?

Nokta: Yani haberiniz yok mu böyle bir şeyden?

Grup Amiri: Bakın, ben buranın grup amiriyim. Olsa haberim olurdu tabii.

Nokta: Eğer birileri polis kılığına girip o insanları götürmediyse bir yerlerde olmalı ama...

Grup Amiri: Hanımefendi, bugün polis elbisesi 200 bin lira... İsteyen parayı verip alır. N'olcak! Birileri alıp götürmüştür bayanları.

Nokta: Ben bayan olduğunu söylemedim. Siz neye dayanarak söylüyorsunuz?

Grup Amiri: Canım, ya bayandır ya erkek...

Gözaltına alınanlar, bu konuşmanın yapılmasının ertesi günü telefon diyalogunun yapıldığı yerde, yani Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'de ortaya çıktılar. Neyse ki, "polis kılığına girmiş kişilerce" kaçırılmamışlardı!

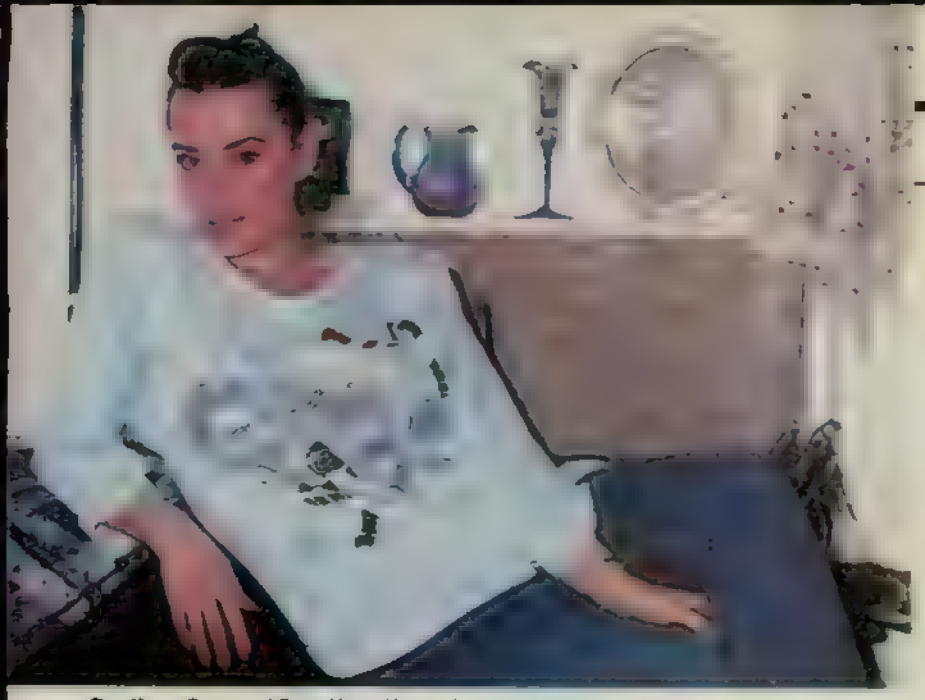

Perihan Savaş: "Brezilya dizileri geri zekalılar için"

Hazırlayan: Metin HAKYERİ, Hızır TÜZEL

mış dedim. Çünkü bu dizilerde, izleyiciler sanki geri zekalıymış gibi sürekli tekrarlamalar yapılıyor.. Örneğin bir sahnede oturan sekiz kişiden biri, "ben gidiyorum' diyor. Öteki, 'hıım.. gidiyor musun?' diye soruyor. O tekrar 'evet, gidiyorum' diyor. Öteki, 'yaaa öyle mi.. gidiyor musun?' diyor. O tekrar 'ben gidiyorum' diyor. Yeter yani, anladık. Adam gidiyormuş!"

SHP'de kültür muhabbeti

Geçtiğimiz günlerde SHP'nin Kartal'da bir etkinliği vardı. Toplantıya katılan ve birer konuşma yapan isimler arasında Deniz Baykal, Mehmet Moğoltay, İsmail Cem de vardı.

Deniz Baykal'ın "Bırakın bu şark politikasını" sözleri derin tartışmalara neden oldu

Deniz Baykal parti politikasındaki yanlışlara değinirken, bir ara, "Bırakın bu şark politikasını" dedi. Mehmet Moğaltay, Baykal'ın bu sözlerine içerlemiş olmalı ki, "Siz şark kültürünü küçümsüyorsunuz. Yani Hacı Bektaş Veli'yi mi küçümsüyorsunuz?" diyerek misillemede bulundu. Baykal, Moğoltay'ı her hangi bir şekilde yanıtlamadı, ama İsmail Cem o gediği kapadı. Cem, tartışmaya "Hacı Bektaşı Veli, ne zamandır Ortadoğulu? Bizim bildiğimiz, Anadolu kültürüyle Ortadoğu kültürü farklıdır" diyerek açıklık getirdi. Cem'in sözlerinden hemen sonra parti yüretme kurulu üyesi Günseli Özkaya'nın sesi duyuldu:
"Gördün mü cahil adam! Hiçbir şey bilmiyorsun."

Şimdi partili olduk

Seçmen yaşının onsekize indirilmesi tartışmaları yıllardır sürerken, yeni bir uygulama, insanların politikayla ilgilenme yaşını bir hayli küçültüyordu...
Batılı demokratik ülkelerde, çocukların siyasete katılımına önem verildiğini gören DSP yöneticileri, Türkiye'de de bunu gerçekleştirmek için çalışmalara başlamış görünüyor. Bunun ilk adımını DSP Zeytinburnu İlçe Başkanı Yaşar Okşaroğlu attı. Okşaroğlu bu çalışmalarını şöyle açıkladı:
"Siyasetin insanlarımıza genç yaşta hatta çocukken öğretilmesi ilkesinden hareket eden ilçemiz, 7-15 yaş arasındaki çocukların zaman zaman ilçe binamızda toplanmalarını sağlayarak onlara DSP'nin ilke ve amaçları diğer siyasi partilerden farkları anlatılmaktadır. Ayrıca demokrasinin tanımı, siyasi partilerin demokrasideki yeri, ülke yönetimi hakkında bilgiler verilmekte ve bugün ülkemizin kötü yönetilmesinde rolü olanlar çocuklara teşhir edilmektedir...
Tüm yeni nesli DSP'de siyaset öğrenmeye, ülke yönetimini öğrenmeye davet ediyorum. Haydi çocuklar DSP'ye."
Seçmen yaşının, inatla yıllardır onsekize indirilmediği Türkiye'de bakalım DSP'nin bu siyasi yaklaşımı malum çevrelerce ne kadar yadırganacak?

DSP'nin "çocuk kolları" siyaseti öğreniyor

MESELA!

"Türkler hapisten çok korkar."

Orhan Ergüder

ANAP MİLLETVEKİLİ

"Bazı erkeklerin, ruhunda korkaklık vardır. Gezip tozmaya, çapkınlık yapmaya gelince, ellerine su doktürmeyenler, söz evliliğe gelince ortadan toz oluyorlar."

Burçin Orhon

DANSÇI

"Büyük kavgalar çıkarmak lazım. Bazen çıkarıyorum ama adım kavgacıya çıkıyor."

İmren Aykut

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI

"(Mustafa) Denizli'nin kafasını kopartamadığımız için üzgünüm."

İlyas Tüfekçi

ZEYTİNBURNU SPORLU FUTBOLCU

"Hiçbir şeyde gözüm yok..."

Semra Özal

ANAP İSTANBUL İL BAŞKANLIĞI ADAYI

SÖYLEŞİ / FERİDE ÇİÇEKOĞLU

"Sizin hiç babanız öldü mü?"

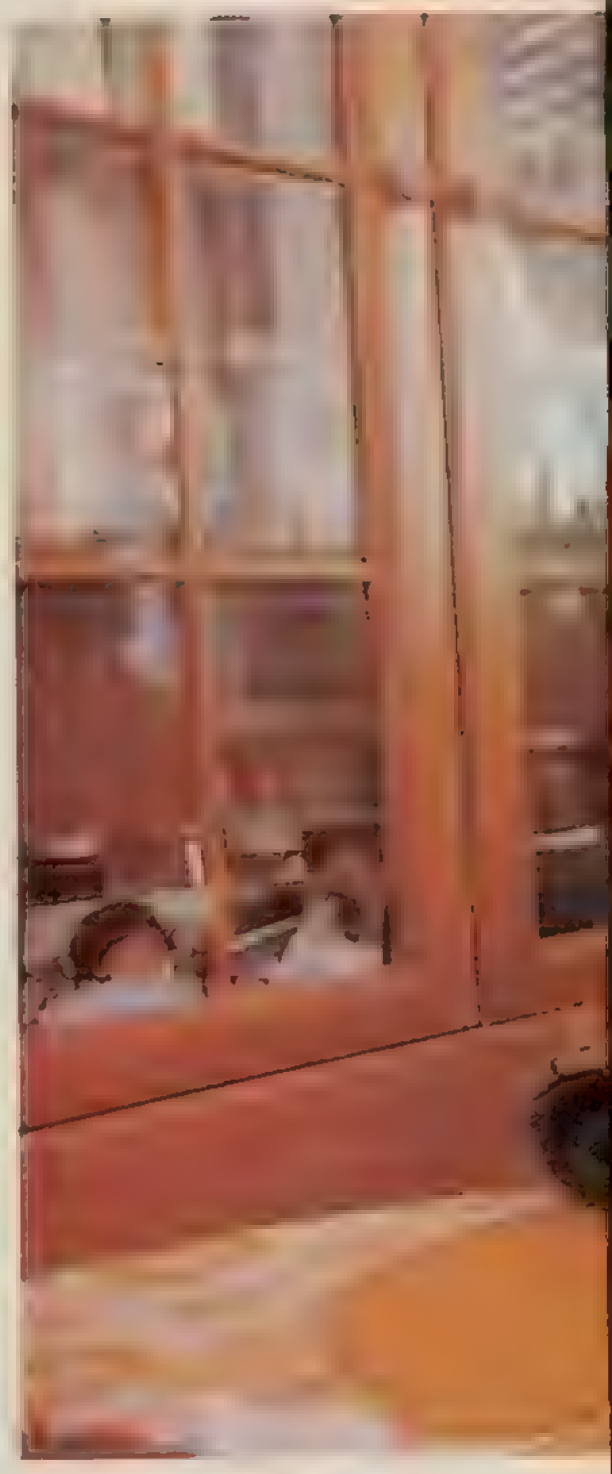

"Dörde katlı o beyaz mendil çocukluğumun ayrılmaz parçası. Üşenir mendil bile taşımazdım, yaşamın tüm yükleri gibi mendil de babamın görevi. 'Bir iyiliğin var, ne zaman burnum aksa mendilin hazır,' beş yaşımın sonraları sürüp giden esprisi.

Çeyrek asır sonra aynı espriyi bire ikilik karanlık bir hücrede avuç içi kadar kağıda kargacık burgacık karalayacağım. Tepemde bir polis memuru, babamın bana ulaştırabildiği ilk torbada bir kilo elma, bir kilo portakal, uzun yün çorap, bir de kazak, balıkçı yakalı. Bademciklerimi düşünmüş belli. Soğuğu aynı yerlerden alırız baba-kız, kulaklarımız ve boğazımız netameli."

Netameli olan sadece kulaklar ya da boğazlar olsa gam değil, hayatın kendisi netameli. Feride Çiçekoğlu'nun "Sizin Hiç Babanız Öldü mü?" adlı öykü kitabını okuyunca, orada anlatılan hayatlarla yüzyüze gelince, belki de bu nedenle kırılıveriyor sevinciniz. Hüzün elle tutulur bir şey haline geliyor. Oysa gözbeboklerindeki ışığı, tüm o zorlu koşullara rağmen yitirmemiş insanlar söz konusu olan...

Feride Çiçekoğlu mimar. Ancak, uzunca bir süredir senarist kimliğiyle öne çıkmış durumda. İlk öykü kitabı ve ilk senaryosu olan "Uçurtmayı Vurmasınlar", Oscar'a aday ilk Türk filmiydi. Yine Çiçekoğlu'nun senaryosunu yazdığı ve bir Türk-İsviçre ortak yapımı olan "Umuda Doğru Yolculuk" da Oscar'a aday. Ve yabancı film dalında ilk beşe girmiş bulunuyor. Çiçekoğlu sorularımızı yanıtladı.

Nokta: "Uçurtmayı Vurmasınlar" film olarak yaygın bir ün sağladı size. Bir anlamda edebiyatçı kimliğiyle değil, senarist olarak tanındınız. Sonradan ürettiğiniz metinler için bir tehlike oluşturdu mu bu?

Çiçekoğlu: Hayır, sanmıyorum. "Uçurtmayı Vurmasınlar" senaryodan ziyade bir kitap olarak duruyor bende. Zaten senaryo olarak da, daha sonra yazdıklarım kadar başarılı değil bence. Çünkü, öncelikle kitap olarak yazıldı o, yani dille doğrudan ilgili. Oysa sonraki senaryolarda dilden değil görüntüden hareket ettim. Söz gelişi televizyonda yayımlanan "Baharın Bittiği Yer"i sonradan öykü haline getirmek istedim ama olmadı. Nedeni açık bence, dil olarak değil, görüntü olarak tasarlanmıştı. Ama ben edebiyatçı yönümün geri plana itilmesini istemiyorum. Yeni bir öykü kitabı çıkartmayı biraz da bunun için istedim zaten. Sinema kollektif bir ürün ve bu anlamda, hatasıyla sevabıyla altına imza atabileceğiniz bir şey değil. Kuşkusuz bu sinemayı bırakacağım anlamına gelmiyor.

Nokta: Peki ya ün, sizi edebiyat alanında kısıtlayacak mı?

Çiçekoğlu: Evet, bir ün sağladı ama ben o ünü pek benimsemedim zaten. O ünün bana belli bir yer, belli bir düzey sağladığı düşüncesinde olmadığım gibi, bunun daha üzerinde ürün veremez şeklinde bir konum getirdiği düşüncesinde de değilim. Yararı şu oldu, filmden sonra kitap dört baskı yaptı ve yeni bir kitap şansı doğurdu. Beni asıl ilgilendiren olumlu ya da olumsuz tepkiler. Bu tür tepkiler yeni şeyler üretme imkânı sağlıyor insana. Tepki olmazsa, yeni şeyler üretme hevesiniz törpüleniyor sanıyorum.

Nokta: Bir dönem işkenceyi anlatan kitaplar furyası yaşandı Türkiye'de. Benzetmek doğru mu bilemem ama bir dönem de köy romanları salgını vardı söz gelişi. Ve sizin kitabınızdaki tüm öykülerin ana teması da işkence. Bir tür bezginlik vermiyor mu bu?

Çiçekoğlu: İşkence olmasa da cezaevi ağırlık taşıyor. Doğrusu ben de uzun süre tereddüt ettim yayımlayıp yayımlamamakta. Belki de sözü-

nü ettiğiniz akımın bir parçası olarak görülmek istemeyişten kaynaklanan bir tereddüttü bu. Ama elbette ki, anlattığı şeyin ötesinde bir değeri varsa kalıcı olacak bu öyküler. 1980-90 arasında üretilen ve benzer temaları işleyen öykü ve romanlardan da bir kısmı kalıcı olurken, salt

ZAMBAK TUFAN NOKTA

konusuyla ilgi uyandıran diğer kısmı bir süre sonra unutulacak. Ben yazdıklarımın, konusunun ötesinde bir değeri olacağını umuyorum. Çünkü, içerikten öte bir değeri varsa ancak, edebiyat ürünü olabilir. Ama bana öyle geliyor ki, insanların en yakından tanık oldukları, en fazla etkilendikleri konuda ürün vermeleri de doğal...

Nokta: Öykülerinizde dili kullanmadaki başarınız kadar, eski kelimelerdeki ustalığınız da dikkat çekiyor. Özel bir tercih mi bu?

Çiçekoğlu: Özellikle "Muhayyel Mektup" öyküsünde öyle değil mi? Çok özel bir tercihten ziyade kendiliğinden gelen bir şey bu. "Uçurtmayı Vurmasınlar" yayımlanırken bu nedenle tartıştık Erdal Öz'le. O, bu tür kelimelerin öztürkçeleştirilmesi gereğinden söz etti. Oysa, sözcüklerin sadece öztürkçelerini kullanmak yelpazeyi daraltıyor gibi geliyor bana, nüansları kaybettiriyor. Özellikle çeviri yaparken yaşamıştım bu sıkıntıyı ben.

Nokta: "Hep bir uçtan öbürüne savruldun. Her şey değişsin demelerden, eskiden kalma ne varsa övmelere... Şu nostalji dedikleri şimdilerde.(...) Dün değişim diyordu moda, bugün nostalji. Hepsi bu!" Eski devrimcilerin yeni konumlarına yönelik bir eleştiri mi bu?

Çiçekoğlu: Bence, geleceğe yönelik umutların yıpranmaya başladığı dönemlerde, geçmiş, geçmişte varolan değerler daha güzel görünüyor insanlara. Özellikle, yakın geçmişte değil de uzak geçmişte olan cazip geliyor galiba. Yaşanmamış geçmişin büyülü bir yanı varolsa gerek, o ön plana geçmeye başlıyor. Bu bana pek sağlıklı gelmiyor doğrusu. Ancak en az onun kadar, geçmişten gelen ne varsa hepsini kırma eğilimi de sağlıklı değil. Kimbilir, belki de böylece daha anlamlı bir sentez çıkacak ortaya...

Nokta: Yanılıyor olabilirim ama bu öykülere genel bir sevgisizlik egemenmiş gibi geldi bana...

Çiçekoğlu: Ne kötü! Oysa, "Uçurtmayı Vurmasınlar"a yönelik en belirgin vurgulama, sevgi üzerine bir kitap olduğu şeklindeydi. O kitaptan bu kitaba böyle bir noktaya gelmişsem çok üzülürüm. Ama ben sanmıyorum böyle olduğunu. Düşkırıklıklarıyla sevgisizliği birbirine karıştırmamak gerekiyor bence. Doğrusu, bu yargı bana biraz insafsız geldi...

Nokta: "Tarihi olmayan kentlerde sokakları numaralarlar." diyorsunuz bir öykünüzde. Bir gözlem mi bu?

Çiçekoğlu: Evet, o bir gözlem. Amerikan kentlerinde gördüm ben bunu. Orada bütün sınırlar T cetveliyle çizilmiş gibi. Çünkü sınırları belirleyebilecek tarihsel bir geçmişleri yok. Bir kentin tarihi yoksa, oraya adını verecek bir ağaç, bir insan, bir olay da yok demektir. Yeni kurulan mahallelere bakın, Ankara'da Yenimahalle böyledir söz gelişi. Belki de kolaylarına geliyor bu...

Nokta: İzliyorsunuzdur, bir süredir edebiyata ilişkin oldukça acımasız değerlendirmeler yapılıyor. Siz ne düşünüyorsunuz?

Çiçekoğlu: Bunu saptamak için vakit henüz çok erken. Sıcak şartlardan çıkmadan, zamanın süzgecinden geçmeden bir şey söylemek bence zor. Ama ben kendi adıma kayda değer pek çok edebiyat ürünü olduğu kanısındayım. Edebiyat, insanı ve insanın kendisini ifade etme biçimi. Dolayısıyla, kolayca ezilip geçilebileceğini sanmıyorum...

Sefa KAPLAN

SİNEMA / BEKLE DEDİM GÖLGEYE

Muhtıra, darbe ve mağlubiyet

68 kuşağından dört devrimcinin bugüne uzanan öyküsü... Yönetmeni Atıf Yılmaz. Başrollerde Hale Soygazi ve Aytaç Arman. Artı, Devlet Tiyatroları'nın iki başarılı oyuncusu, Cüneyt Çalışkur ve Metin Belgin. Filmin görüntü yönetmeni ise Orhan Oğuz. Ama film bu kadroya rağmen salon arıyor...

Beş para etmez bir romandan pekala bir sinema başyapıtı çıkabilir. İyi bir romandan da çok kötü bir film... Sık sık söylenen bir şeydir bu ve herkes edebiyat-sinema ilişkilerinin çok tartışma götürdüğünü kabul eder.

Bu konuları yeniden gündeme getirecek bir film geliyor: "Bekle Dedim Gölgeye". Atıf Yılmaz'ın, Ümit Kıvanç'ın romanından sinemalaştırdığı yapıt önümüzdeki ay İstanbul Film Festivali'nde gösterilecek. Peşinden de, eğer yabancı filmlerden fırsat bulabilirse sinemalarda vizyona girecek.

Üç yıl önce yayımlanan roman, okuyanların çoğunda sinemasal çağrışımlar yapmış ve "sinemaya elverişli" düşüncesini uyandırmıştı. Ne var ki, roman çetin ceviz çıktı, kendini sinemaya kolay teslim etmedi!

Romanı okurken filme çekmeyi kafasına koyan Atıf Yılmaz, "Başlangıçta bu kadar zorluk çıkaracağını, büyük tuzaklar taşıyacağını tahmin edemiyorsunuz" diyor. "Bekle Dedim Gölgeye"yi bir film senaryosu olarak yazmak için masa başına oturan Ümit Kıvanç da müteredditi başlamış işe. Sonra da en azından "bir deneyim olur" diye düşünerek, Atıf Yılmaz ile çalışmayı kabul etmiş.

Kıvanç, üç yüz sayfayı aşan ilk senaryosundan sonra Atıf Yılmaz'ın öneri ve eleştirileriyle ikinci bir senaryo daha yazmış. Ne var ki, Yılmaz, "Daha kısa, daha anlaşılır, temaları daha iyi kavrayan, tempo sorunları çözülmüş iyi bir senaryoya" hâlâ ulaşamadıkları kanısındaymış. Ekibe sonradan katılan Yıldırım Türker de, "temelde ilk yazılanlara sadık kalan değişiklikler önermiş" Atıf Yılmaz'a...

Ardından da Barış Pirhasan girmiş devreye... Pirhasan ilk yazılanları alıp götürdüğü Londra'dan yepyeni bir senaryoyla dönmüş. Ve sonuçta yönetmenin istediği türde bir senaryo da nihayet ortaya çıkmış. Romandan çok farklı olmasına karşın son senaryonun taşıdığı bütünlüğü, değiştirilmemesi gerektiğini Ümit Kıvanç da kabul etmiş...

Atıf Yılmaz : "Önemli olan senaryo."

Biraz zor da olsa istediği gibi bir senaryoyla çalışma şansını elde ederek filmi bitiren Atıf Yılmaz sonuçtan memnun. Kendisiyle konuştuğumuzda, polisiye özellikleri pek fazla ön plana çıkarmadığını, asıl olarak politik bir film yapmak istediğini belirtiyor. Ağırlık verdiği temayı ise "iktidar olma" diye özetliyor. Filmin iktidarı sorguladığını ve temelde "iktidar olmaya karşı bir tavrı" olduğunu vurguluyor.

68 ruhunu taşıyan, 70'li yıllarda sol hareketi içinde yer alan, sonra da 80'leri yaşamak zorunda kalan insanların anlatıldığı bir filmi gerçekleştirirken; o kuşağın duyarlılığını, sorunlarını yakalamakta zorluk çekip çekmediğini soruyoruz Atıf Yılmaz'a: "Bu işin doğrusu, aslında böyle bir filmi, o kuşaktan birinin çekmesi" diye giriyor söze. Ve şöyle devam ediyor: "Ümit Kıvanç'ın tüm çekimler boyunca sette olması ve o kuşaktan arkadaşlarıyla yaptığım görüş alışverişleri, bu sorunu aşmada yardımcı oldu bana. Ama elbette ki önemli olan senaryo. Önüme gelen senaryonun herşeyi çözümlen-

"Bekle dedim gölgeye", 68'lilerin penceresinden 70'lere ve 80'lere uzanan o karmaşık süreçteki insan ilişkilerini anlatıyor

FOTOĞRAFLAR ERTUĞRUL BALIKÇIOĞLU NOKTA

mişse, ben de profesyonel anlamda doğru bir iş ortaya koyabilirim."

Ümit Kıvanç sette oyuncularla ve yönetmenle kurduğu iletişimin yararlı olduğuna inanıyor. Kendi yazdığı senaryoyla çalışılmaması konusunda pek şikayetçi değil: "Film sonuçta yönetmenindir ve benim tahayyül ettiğim film yönetmenin tercihlerine uymadı..." Peki roman içeriğinden saptı mı, saptırıldı mı? Kıvanç, bu konudaki olumlu ya da olumsuz görüşlerinin önem açısından ikinci derecede kaldığını söylüyor. Çünkü bunlar, ona göre, bir düzeye kadar kabul edilebilecek şeyler. Ayrıca romanın kendisi ortada ve kimse romanı, filmin ortaya çıkabilecek zaaflarından sorumlu tutamaz. Kıvanç, filmin romandan ayrı olarak, tek başına değerlendirilmesi gerektiğine inanıyor.

Ümit Kıvanç'ı birinci derecede ilgilendiren ne? Yanıtı açık: "Varsayılan ve aşılamayacağı öne sürülen Türk standartları diye bir şey var. Bunlara mahkum ve mecbur olunduğu düşünülüyor. Oysa ben sinema alanında yapılacak herhangi bir işin ilk hedefinin, önce bu standartları aşmaya yönelik olması gerektiğini düşünüyorum. Bundan sonra TSE damgalı herhangi bir işin içinde olmayacağıma eminim..." Filmin daha geniş imkanlarla ve daha uzun bir hazırlık döneminden sonra çekilmesi gerektiğine inanıyor Kıvanç. Bundan sonra sinemayla ilişkisi ne olacak? Cevap kısa ve öz: "Sipariş üzerine, bu kadar içten bağlı olmadığım senaryolar yazabilirim..."

Mehmet AÇAR

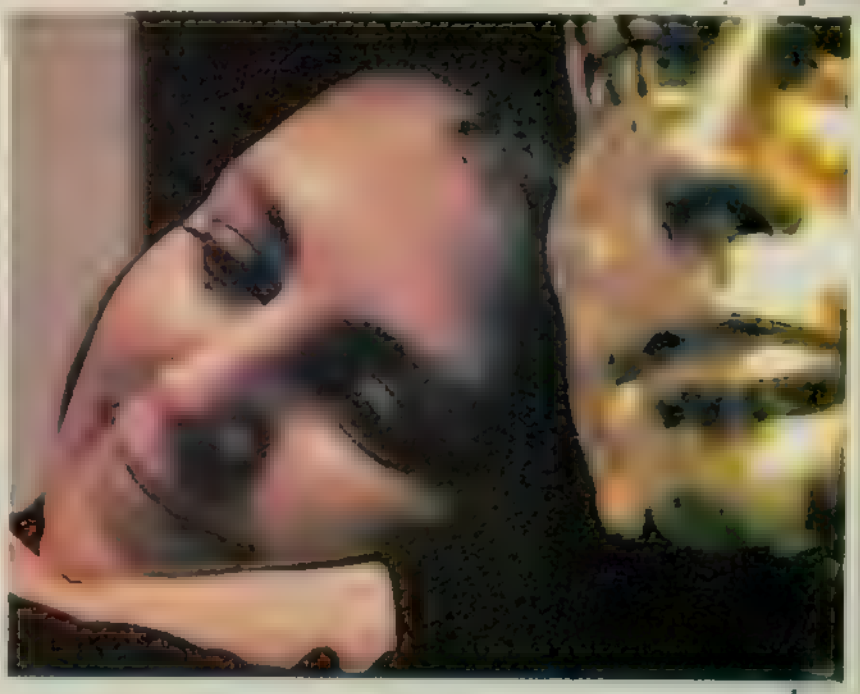

"Buruk bir film..."

"Bekle Dedim Gölgeye" filminde Esra'yı oynayan Hale Soygazi sorularımızı yanıtladı.

Nokta: Romanı ilk okuduğunuzda bir gün Esra rolünü oynayacağınızı düşündünüz mü?

Soygazi: Tabii, düşünmüştüm. Zaten beğendiğim ya da ilginç bulduğum bir kişiliğe rastlarsam hemen film kahramanı olarak çıkıyor karşıma. Ve onu nasıl oynayabileceğimi düşünmeye başlıyorum.

Nokta: Esra, Erdal ve Ersin...Bir aşk üçgeninden sözedilebilir mi?

Soygazi: Onlar mücadeleci, sürekli yaşadıkları şeyleri sorgulayan, teslim olmayan, değerleri değişen, değişimden korkmayan ama tutunamayan insanlar. Üçlü bir dünyaları var. Ön planda gözüken aşk değil. Esra için iki erkek arasında kalmak ya da bir seçim yapmak sözkonusu değil. Asıl sorun o üçlü dünyanın dışına çıkamamak... Zaten bu nedenle buruk bir film oldu.

Nokta: Esra rolü için nasıl bir ön hazırlık yaptınız?

Soygazi: Ümit Kıvanç ile Esra'nın senaryoda olmayan özelliklerini tek tek çıkarttık. Senaryoda olmayan dünyaya girilmeden başarılı olunacağına inanmıyorum. Sonra Esra, Ersin ve Erdal gibi insanlar çok yakınımızda, onların duyarlığından uzak değilim ki.

Nokta: Filmde oldukça uzun bir sahnede tek başınıza bir monoloğunuz var. O nasıldı?

Soygazi: Evet romanda olmayan ve onüç dakika süren uzun bir tirad. Esra burada geçmişini anlatıyor. Altı yedi sayfalık bir metindi. Yorucu, sinemada az rastlanır türden riskli ama çok zevkli bir sahneydi. Sesli çekilmediği için çok üzgünüm. Ama tüm bölümlerimi, diğer oyuncular gibi, hiç sufle almadan, ezberleyerek oynadım.

MEDYA / MİMARLIK DÜNYASINDA YENİ SOLUK

"Arkitekt" yeniden doğuyor

*Mimarlar Odası'nın yayımladığı "Mimarlık" dergisinin Genel Koordinatörü'ydü. Sözleşmesi bitti, Gelişim yayınları adına "Arkitekt" adlı yeni bir mimarlık dergisi çıkarmaya soyundu. Mimar, yazar ve yayıncı Ahmet Turhan Altıner, **Nokta**'nın sorularını cevapladı:*

Nokta: Derginize neden bu adı seçtiniz? Eski Arkitekt'in ruhunu yenisine taşımayı mı amaçlıyorsunuz?

Altıner: Birincisi, *arkitekt* İngilizce'de, İtalyaca'da, Fince'de, Almanca'da, yani hemen bütün dillerde mimar demek. Mimar Zeki Sayar, 1931 yılında aynı isimle Türkiye'nin ilk mimarlık dergisini çıkarmış ve tam 50 yıl sonra, 1981'de yayın hayatına son vermişti. Biz, Zeki Sayar'la konuştuk, onayını aldık ve bu işe başladık. Dergimiz aylık olacak, 10.000 liraya satılacak ve ilk üç sayısı, mimarlara ücretsiz gönderilecek.

Nokta: Piyasada birçok mimarlık dergisi var. Sizin onlardan farkınız ne olacak?

Altıner: Biz hem bir mimarlık dergisi, hem de sektör dergisi olmaya talibiz. Sektör dergisinden kasıt, Türkiye'de ve dünyada inşaat malzemesi ve sistemleri üreten firmaların yeniliklerini aktarmak.

Nokta: Mimarlar Odası'nın çıkardığı dergiyle rakip mi olacaksınız?

Altıner: Biz kimseye rakip değiliz. Türkiye, çevresel kakafoninin tehdidi altında... Bu "kakafonya"dan nasıl kurtulunur? Türkiye'nin daha fazla kaliteli mimarlık dergilerine ve daha örgütlü ve kendine her bakımdan güvenebilen mimarlara gereksinimi var... Biz daha çok sayıda mimarlık dergisinin çıkmasını istiyoruz. Arkitekt şimdi yeni bir devrin, 1991'in metamorfozu ama eski Arkitekt gibi eleştirici, bilgilendirici, öncü, yenilikçi bir meslek dergisi olacak.

Nokta: Okuyucu kitleniz yalnız mimarlar mı olacak?

Altıner: Zeki Sayar'ın şevki, biraz tecrübe ve çok geniş ve genç bir kadroyla başladığımız derginin okuyucuları yalnız mimarlar değil, çevre ve mekan bilincine sahip herkestir...

Nokta: Okuyucular ilk sayınızda neler bulacak?

Altıner: Öncelikle iki şehrin, Ankara ve İstanbul'un hikayesini, 1930'lardan başlayarak, ikilemli mimari ve çevresel gelişimini, resimlerle sunuyoruz...

Ayrıca, dünyanın en akıllı evlerini, yani işinizden evinize gelirken ısıtma sistemine nasıl komut verildiğinden, eve geldiğinizde zili kimin çaldığını nasıl bileceğinize kadar herşeyi, şemasıyla resimleriyle birlikte veriyoruz...

Petrovski pasajını restore eden Türkleri... Bir imar müdürünün "suç işleyen kent " diye tanımladığı İstanbul'un yeraltı konut faaliyetini tespit için" gecekondu mafyasıyla nasıl pazarlık ettiği var...Bir çok konuya değindik ama onlar da okuyucularımıza sürpriz olarak kalsın ●

ARKİTEKT'çiler (sağdan sola) : Genel yayın yönetmeni mimar Ahmet Turhan Altıner, mimar Can Aker, Serap Kaçan, yayın koordinatörü mimar Aynur Göka, editör mimar Zafer Akay,grafik tasarımcı Eray Makal ve bilgisayar yönetmeni Uğur Kılıç... Mimar Zeki Sayar, ARKİTEKT'i 1931'de başlatmış ve tam 50 yıl başarıyla sürdürmüştü. (en üstte)

YIKANIR MI, SİLİNİR Mİ?

DİNARSU HALI HEM YIKATILABİLİR, HEM SİLİNİR...
ÜZERİNDE EN SICAK DUYGULARIN YAŞANDIĞI **DİNARSU**'LAR,
''KİRLENME'' VE ''YIPRANMA'' ENDİŞENİZ OLMADAN SİZE YILLARCA
DİNARSU GÜZELLİĞİNİ SUNARLAR...

BUGÜNLERDE, DUVARDAN DUVARA HALI DÜNYASININ
EN GÖZDE HALISI **FAVORİ**'DİR. FAVORİ **DİNARSU**'NUNDUR.
K E Ş F E D İ N !

dinarsu
H A L I

POP / LISA STANSFIELD

İngilizler de disko sever

Kendini "gerçek müziksever" olarak niteleyenlerin bir ortak özelliği var; disko müziğini küçümsemek. Ama "1990'ın en iyi kadın şarkıcısı" ödülünü alan Lisa Stansfield bunu değiştirecek gibi. Hem de İngiliz olduğu halde...

Manchester'li kız herkesin imkansız dediği birkaç şeyi birden gerçekleştirdi. Önce, bir yıl gibi kısa bir sürede İngiliz Müzik Ödülleri'nden (Brits Awards) birini (en iyi İngiliz kadın şarkıcı) kaptı. Snoblara "disco music" dinletmeyi başardı. Ve nihayet diskonun beşiği olan Amerika'nın ünlü diskocularıyla aşık atıp kazandı. Özetle, Lisa Stansfield "All Around the World" oldu.

İlk 24 yıl. Manchester'li bir ailenin üç kızından ikincisi Lisa. İlk plağını altı yaşında satın aldı: Donny Osmond'ın "Puppy Love"ı. Ama İngiltere'nin taşrasından geldiğini vurgulayan Lisa'nın müzik ilişkisi daha eskiye dayanıyor. 4 yaşındayken annesinin bütün Diana Ross plaklarını ezberlemiş. 11 yaşına geldiği zaman kimi müzik klüplerinde şarkı söylemeye başlamış bile. "Ancak o yaşta bir yandan gösteri dünyası öte yandan okul fazla geliyordu. Özellikle kimya derslerinde uyumaktan başım çok derde girdi."

Yaşı 16 olur olmaz okulu bıraktı Lisa Stansfield. Bir yıl kadar sevimli kuzey aksanıyla TV'de çocuklar için hazırlanan bir pop müzik programı sundu. Bu da uzun sürmedi. Tam her şeyden vazgeçip tezgahtar olmaya karar verdiği an Manchester'da iki eski okul arkadaşıyla karşılaştı. Kısa bir süre sonra Ian Devaney, Andy Morris ve Lisa Stansfield'den oluşan "Blue Zone" grubu kurulmuştu. Devaney daha sonra Lisa Stansfield'in özel yaşamında da bir yer edinecek ve iki yıl aynı evi paylaşacaklardı. Ama Lisa Stansfield, özel yaşamına ilişkin sorulara cevap vermeyen "diva"lardan. Evlenip boşandığı kocası hakkında, ismi dahil, bir tek cümle etmiyor.

Soul yok, disco yok. "Blue Zone" 70'li yıllardan başlayarak soul ağırlıklı müzik yapan kuzey İngiltere kökenli gruplar geleneğinden olduğundan müzikleri o yörenin klüpleri dışında ilgi görmüyordu. Eleştirmenlere göre "Blue Zone" un piya-

saya çıkardığı ilk albüm olan Big Thing "Whitney Huston, Thompson Twins kırması bir şey" di. Özetle, işler zordu. Ne var ki, çevrede hâlâ bazı uyanık plak yapımcıları vardı ve bunlardan ikisi, Matt Black ve Jonathan More, "Coldcut" adlı albümlerinde "People Hold On" parçayı söylettiler.Bu Lisa Stansfield'in ilk "Top 10" parçası oldu.

Şans rüzgarları dönmeye başlamıştı. Demek ki, biraz Diana Ross'tan, biraz Barry White'tan, biraz "house"dan insanların beğeneceği bir şey çıkabiliyordu. Ama Lisa Stansfield'in dünya ismi olması için "Affection" adlı albümün çıkması gerekti. Formül değişik değildi. Amerikan soul ve disko müziğini al, sulandır ve tereciye tere sat. Ayrıca satılan yalnızca müzik değil. Lisa Stansfield'in imajı da (kahkülleri ve bol elbiseleri dahil) satış için müthiş elverişli. Sokaklarda Stansfield kahküllü genç kız ve erkeklerden geçilmiyor ve genç şarkıcıya göre bu "pek sağlıklı değil."

Taklitçi suçlaması. Lisa Stansfield artık çok ünlü, ama bu onu başkaları tarafından taklitçilikle suçlanmaktan kurtarmıyor. Örneğin Soul II Soul'un Jazzie B.'si Stansfield'i kendi buluşların kullanmakla suçluyor. Kanıtı da şu: Lisa Stansfield Soul II Soul'un "Keep On Moving" de kullandığı kemancı ikilisini kullanıyor. Aslında bu biraz yersiz bir suçlama. Çünkü iki şarkıcı da aynı yaşlarda ve, şimdi dikkat, ikisi de deliler gibi Barry White hayranı. Eh, Barry White'ın şarkıları da şurup gibi kemanlar olmadan tam olmayacağına göre, Stansfield Jazzie B.'nin kemancılarını kullanmasın da ne yapsın.

Evet, Lisa Stansfield anne babasının partilerinde Barry White dinleyip çok hoşlandığını anlatıyor. O zamanlar "orta yaşlı kadınların dinlediği bir şarkıcıyı severek dinlediği" için çok utanırmış. Ama şimdilerde Barry White ve disko yeniden çok moda ve Lisa Stansfield, Barry White kılıklı şarkılar yapıp üne kavuşmaktan çok mutlu. Grup arkadaşları, Devaney ve Morris, Barry White uğruna Deep Purple ve Led Zeppelin'den vazgeçmişler.

Lisa Stansfield, bu disko işini öylesine ciddiye almış ki, yaşamının en büyük komplimanlarından birine örnek olarak şunu anlatıyor: "Bir gün telefon çaldı, açtım. Karşımda Donna Summer. Benden ne istedi biliyor musunuz? Devaney ve Morris'i kendisine ödünç vermemi." ●

Soğuk savaş bitti, casusluk bitmedi

Yolun Sonu
John le Carré,
Altın Kitaplar, 320 sayfa

"Hayatın amacı", demiş Lord Byron, "heyecandır, acı duyduğumuz zaman bile, varolduğumuzu hissettirir." Ünlü casus romancısı John Le Carré'nin son kitabının teması da bu. Polonyalı işkenceci Albay Jerzy'nin saf değiştirmesinin mantıki bir nedeni yoktur. Ama durup dururken İngiltere hesabına casusluk yapmaya başlar. Romanın kahramanı, yaşlı casus Ned, Jerzy'nin seçimini şöyle açıklayacaktır: "Duygularının köreldiği korkusuna kapılmıştır. Duygularının körelmesi, varoluşunun sona ermesidir çünkü." Carré'nin romanlarının merkezinde duygular ve duygusal boşluğun yarattığı korku vardır. Son Casus'un kahramanı Magnus Pym, önce baba sevgisinden mahrum kaldığı için, sonra da babasının sevgisini kazanmak için casusluğu seçer. Dolayısıyla, hangi safta olduğu önemli değildir. Bu nedenle, bir süre sonra yanlış tarafta dolaştığının farkına varması bir şeyi değiştirmez. Ne farkeder ki? Önemli olan heyecan, boşluktan kurtulma, macera... Bu anlamda ideoloji bir mazeret, bir perdedir. Olsa olsa oyunun kritik hamlelerini meşrulaştıran bir araç. Bir başka ifadeyle, beklenenin aksine, soğuk savaşın bitmesi casusluğu sona erdirmemiştir. Yalnızca yeni meşruiyet temelleri aranmış ve asıl altı çizilmesi gereken, bulunmuştur da. Carré'ın dediği gibi: "Casus, casustur, o kadar..."

Şöyle devam ediyor Carré: "Aslında bir casusu casus yapan ne vatanseverliktir, ne de ülkelerin casuslara duyduğu ihtiyaç... Belirleyici olan gizli servislerin dili, şifreleri, kodları ve bir o kadar da, sundukları heyecan ve risklerdir. Çünkü tüm bunlar casusla gerçek dünya arasına bir set çeker. Böylece casus, gerçek dünyaya, kod adıyla söylersek 'boşluğa' düşmekten kurtulur." Nedir o boşluk peki? "Yolun Sonu"nun kahramanı Ned yanıtlıyor bu soruyu: "Kötü olan ülkeler değil, insanın kendisidir. Bana hesabına casusluk yapabileceğim bir ülke verin... Soğuk savaşı, kaybetmesi gerekenler kaybetti ama, kazanması gerekenler kazanmadı." Kimdir kazanması gerekenler? Birbirini besleyen iki seçenek de yabana atılacak gibi değil: İlki şu bildiğimiz soğuk savaş mimarları yani casuslar, ikincisi de onlara ilişkin serüvenlerle kimbilir kaç köşe dönen casus romanı yazarları...

"Yolun Sonu"nun, casusluğa öyle rastgele değil "harbi" takılan kahramanı Ned; Balkanlar'dan Afrika'ya "ihtiyacı olan" herkese silah satan ve tek ölçüsü, doğal bir biçimde çekin ödenmesi olan silah tüccarı Bradshaw'a, bir punduna getirip şöyle diyecektir: "Seninle konuşan ben değilim; ülken, vatanın..." Aldığı cevap da en az kendi kullandığı "vatan, millet motifi" kadar çarpıcıdır: "Hiç şeyimde değil..."

John le Carré, casusları, o bitip tükenmeyen "yaratıcı" macera kahramanlarını keşfederek hem "best-seller" listelerinin sürekli konuğu olmuş, hem de yabana atılamayacak bir ün sağlamıştı kendisine. Bu nedenle, Hollywood'un, Carré'ın romanlarını bir tür bonservis gibi kullanarak kasasını doldurması kimseyi şaşırtmadı.

"Köstebek, Küçük Trampetçi Kız, Son Casus, Rus Evi" gibi romanlarına önce kitapçılardan, sonra da beyaz perdeden aşina olduğumuz Carré, şuralarda, Körfez krizinin görünmeyen cephesinde bir yerlerde duruyor. Öyle sıkı bir takip de gerekmiyor aslında...

"Yolun Sonu" diyor ya, inanmayın siz, daha yeni başladığına dair o kadar çok kanıt var ki bu romanda...

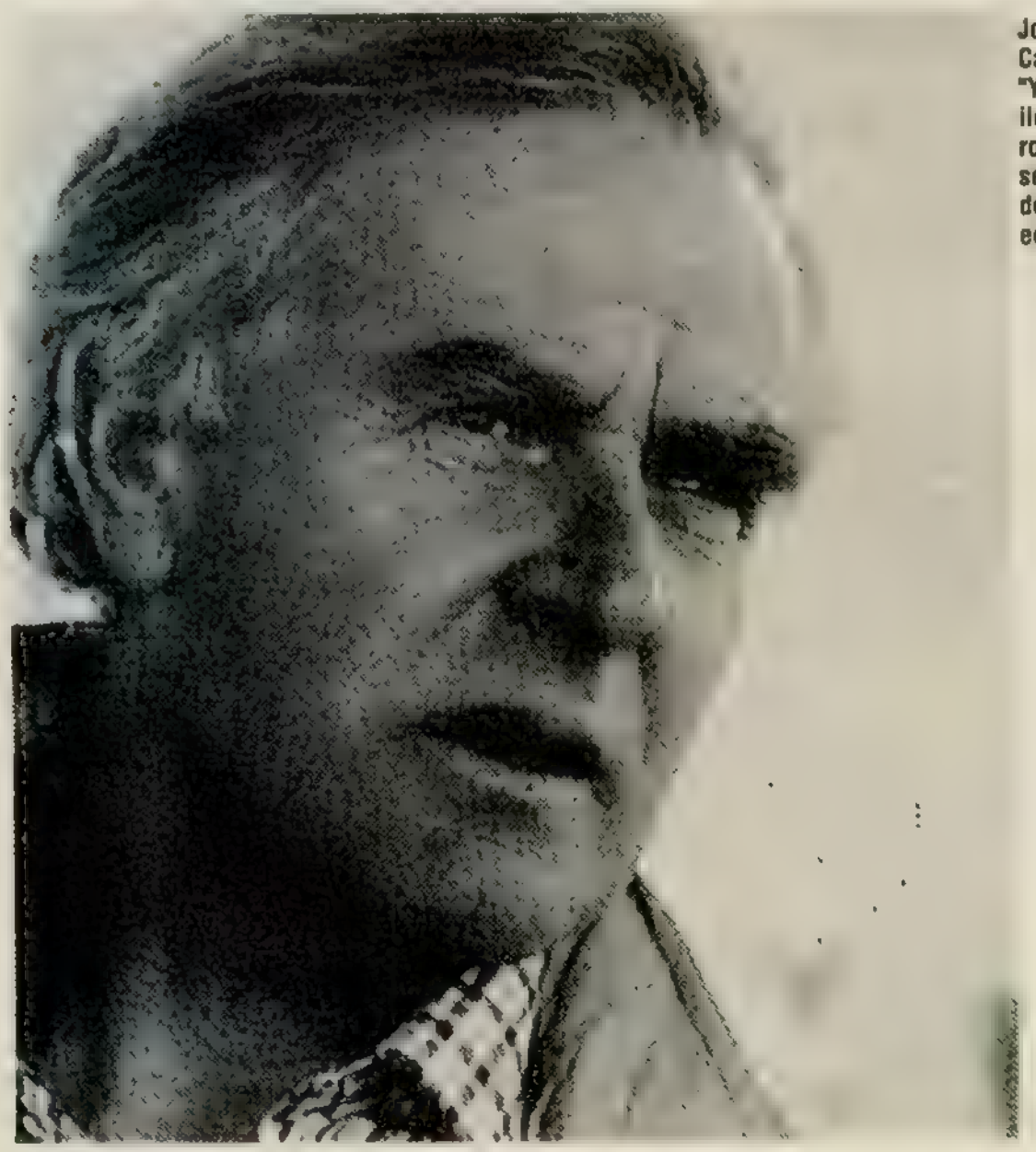

John le Carré, "Yolun Sonu" ile casus romanları serisine devam ediyor

Orphée
Nazlı Eray,
Can Yayınları,
136 sayfa

İlk baskısı 1983'de yapılmıştı Orphée'nin. Hatırlanacağı gibi, o yıllar Akdeniz duyarlığı yıllarıydı. Kıyı kentleri nice roman serüveninin hem başlangıcını hem de sonunu oluştururdu. Bir anlamda, mevcut siyasal koşulların baskısına pasif bir direnişti bu. Bir başka anlamda da yitip giden örselenmişliklere doğru atılmış umarsız bir adım. Tıpkı romanın başkişisinin Bay Gece ile birlikte Orphée'nin evini arayışı gibi. Bulunacağı umulan nedir, bulunan nedir? Kendisine koşulan ölüm mü, kendisinden kaçılan ölüm mü?

Bir Aşk Denemesi
Atilla Birkiye,
Afa Yayınları, 64 sayfa

"Yıllarca peşinden koştuğunuz gerçek aşkı bir türlü bulamamışsınızdır. Seçiminiz ve rastlantılar sizi uzaklaştırmıştır. Ne acı ve ne de hüzünlü. Artık bulamayacağınıza olan inancınız artmış; ve hüznü alışkanlığınız olarak kabullenmişsinizdir ki, binlerce insanın ve gürültünün içinde bir kadın görürsünüz." Böyle diyor Birkiye ve o "kadın"ın görülmesiyle birlikte başlayan sürece "aşk" (denemesi) adını veriyor. İyi mi ediyor, kötü mü ediyor onu elbette zaman gösterecek. Belki de gerekli olan, Birkiye'nin de vurguladığı gibi şu: "Güneşli bir sabah. Pırıl pırıl bir gün başlıyor. Işınlar yatağımın içinde. Tam bir özeleştiri havası."

Sansürttürme Şair Abüüü
Akgün Akova,
Cem Yayınevi,
112 sayfa

Kitaba adını veren şiir iki yıl önce Yeni Yaprak dergisinde yayımlandığında, adları marjinale de çıkan bir okur topluluğu tarafından fotokopi yöntemiyle çoğaltılmış ve panolarda gelip geçenin ilgisine

sunulmuştu. Ne vardı o şiirde? Hem sivriltilmiş hem inceltilmiş bir ironi, hınzır bir duyarlılık ve yarıdan fazla da gerçekçilik. Ancak Akova'nın diğer şiirlerde de aynı düzeyi yakaladığını söylemek zor...

Labirent Yolculukları
Yankı Yazgan,
Remzi Kitabevi,
206 sayfa

Cumhuriyet gazetesinin Cumartesi eki Bilim-Teknik'deki yazıları ve mantık-matematik bilmeceleriyle tanıdığımız Yankı Yazgan, gündelik hayatta her zaman karşılaşabileceğimiz sorunlara ilişkin psikolojik analizlerini biraraya getirmiş. Yazgan kitabı için şunları söylüyor: "Birer insan olarak neyi, nasıl ve neden yaşadığımıza yönelik bir merakın ürünü olan bu kitaptaki yazılar, merak nesnesinin tabiatı icabı, beyinle haşırneşir olmaksızın ortaya çıkamazlardı. Ancak, hayatın (ve varoluşun) anlaşılabileceği düzeylerden birisi olan beyin (daha genel bir deyişle nörobiyoloji), hayatiyet için öncelikli süreçlerin ötesine tek başına geçmeye, henüz, yetkin gözükmüyor. Bu derlemedeki yazılarda, yaşantılara yönelik merakın çerçevesini, biyoloji ve psikoloji alanlarında üretilmiş bilgiler ve teoriler çiziyor."

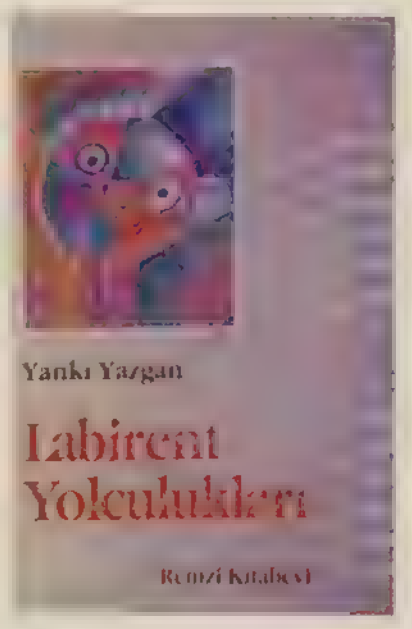

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR

1. **Turgut'un Serüveni**
   Emin Çölaşan
   Tekin Yayınları (2)
2. **Kenan Evren'in Anıları**
   Kenan Evren
   Milliyet Yayınları (1)
3. **Çatıdaki Nefes**
   Altın Kitaplar (4)
4. **Saraydan Sürgüne**
   Kenize Murat
   İsis Yayınları (5)
5. **Kara Kitap**
   Orhan Pamuk
   Can Yayınları (3)
6. **Ölümsüzlük**
   Milan Kundera
   Afa Yayınları (6)
7. **Demokrasinin İsmet Paşalı Yılları-3**
   Metin Toker
   Bilgi Yayınevi (8)
8. **Megatrends 2000**
   John Naisbitt-
   Patricia Aburdene
   Form Yayınları (7)
9. **Doğu Anadolu'nun Hikâyesi**
   Mustafa Sönmez
   Arkadaş Yayınevi (9)
10. **Kurtlar**
    Peride Celal
    Can yayınları (14)
11. **Balkon**
    Jean Genet
    Ayrıntı Yayınları (11)
12. **Ruh Üşümesi**
    Adalet Ağaoğlu
    İletişim Yayınları (-)
13. **Devlet-Ocak-Dergâh**
    Tanıl Bora-Kemal Can
    İletişim Yayınları (13)
14. **New York Köleleri**
    Tama Jonowtz
    Remzi Kitapevi (12)
15. **Ayet ve Slogan**
    Ruşen Çakır
    Metis Yayınları (10)

Bu listenin düzenlenmesinde başvurulan kitabevleri; İstanbul'da, ***Ablalar*** *(Yeşilköy),* ***Alaaddin*** *(Nişantaşı),* ***Barker*** *(Göztepe),* ***Beyazadam*** *(Bakırköy),* ***Can*** *(Bebek),* ***Çit*** *(Levent),* ***Dünya Deniz*** *(Nişantaşı),* ***Dünya Gençlik*** *(Nişantaşı),* ***Epsilon*** *(Printemps),* ***Net*** *(Galleria),* ***Nezih*** *(Kadıköy),* ***Şendemir*** *(Yeşilyurt),* ***Vakkorama*** *(Taksım, Suadiye),* ***Yeni Karamürsel*** *(Şişli), Ankara'da* ***Bilgi, Dost, Dönüşüm, Galeri Arkadaş, İlhan İlhan, İmge.*** *(Parantez içindeki sayılar kitabın geçen hafta listedeki yerini göstermektedir. İstanbul kitapevlerinin listeleri* ***A&B*** *Dağıtım'dan alınmıştır.)*

SPOR BASINI

Spor yazarı dediğin...

Spor yazarları sporu değil, "camia"yı tartıştı. Müsabaka izlemeyen spor yazarları, izlediklerini yazamayanlar, hatır gönül için yazanlar, çıkar için yazmasına göz yumulanlar... Spor yazarlığı, saygınlığını sorguluyor

"Bundan beş yıl önce eski futbolcu bir spor yazarı, bir Galatasaray yöneticisinden 8 milyon lira alarak, Meksika'ya sevgilisinin yanına gitti. Döndüğünde de o yöneticinin lehine üç dört tane yazı yazdı. Yani Türk spor yazarlığında bedelli yazılar dönemi başladı. Bu arada kendisine hiç yüz vermeyen Alp Yalman'ı da yerin dibine batırdı. Bu standartı anlamak mümkün değil." Mesleğini 26 yıldır sürdüren bir spor yazarı böyle diyor. Onca yılın ardından, Türk spor yazarlığının muhasebesini yaptığında, dile getirdiği, sadece "bedelli yazı" geleneği de değil. Standartlar, müsabaka izlemeyen spor yazarları, futbolculuktan gelme "kifayetsiz kalemler", izlenmeden yazılan maçlar; tartışılması, hatta bir çözüme kavuşturulması gereken rahatsızlıklar, Türk spor yazarlığının gündeminde artık. Yani Türk spor yazarlığı, spor "camiası"nı değil, kendi "camiası"nı konuşuyor bugünlerde.

Maç ya da rakı muhabbeti. Güneş Gazetesi spor yazarlarından Ali Sami Alkış, bütün bu rahatsızlıkları yakınmayla değil, tepkiyle dile getiriyor. Ona göre, futbolun kaynağından gelen bugünkü spor yazarları, yazılarını kendileri yazmıyor. Maçlarda not bile tutmuyor. Üstelik spor yazarlığının gerektirdiği birikim ve nosyona da sahip değiller. Alkış, hem düşüncelerini hem de spor basınının bugünkü durumunu tek cümleyle özetliyor: "Spor yazarlığı değil, spor tüccarlığı yapılıyor."

Yılların spor yazarı Halit Kıvanç da Alkış'la aynı noktada birleşenlerden. O da yazılarını kendi yazmayan "ünlü vitrin adamları"na, spor karşılaşmaları izlemeyen spor yazarlarına karşı tavır alanlardan. Kıvanç, sadece bu nedenden ötürü çalıştığı gazeteden ayrılmak zorunda kalmış. Spor karşılaşmalarını, bilimsel toplantıları, sporla ilgili kongre ve sempozyumları izlemeyen yazar geleneğinin başlatıcısı olarak adı geçirilen isim ise neredeyse spor dünyasında bir tabu... Anısına yarışmalar düzenlenen, ödüller dağıtılan, ciddi ve ağırlıklı bir isim: Namık Sevik... Tartışma konusu, gazeteciliği ya da iyi bir yönetici olup olmadığı değil. Ali Sami Alkış, "Sevik'in Türk sporuna hiçbir katkısı yoktur. Hiç maç izlemezdi" derken, eski ve ağırlıklı bir spor yazarı da onunla hemen hemen aynı yargıyı paylaşıyor: "Spor yazarlarının müsabakaları izlememesi bir zihniyet. Namık Sevik müsabaka izlemediği gibi etrafına rakı arkadaşlarını alırdı". Alkış'a göre, Hürriyet Gazetesi Spor Müdürü Nezih Alkış hiçbir spor müsabakasını, Milliyet Gazetesi Spor Müdürü Şansal Büyüka ise futbol dışında hiçbir spor faaliyetini izlemiyor. Gerçi Nezih Alkış kendisine yöneltilen bu iddiaya karşı çıkıyor. Hafta sonları futbol maçlarını "elinden geldiği kadar" izlediğini, ama zamansızlık ve yoğunluktan diğer spor müsabakalarından mahrum kaldığını söylüyor. Bu mazeretini dile getirirken de spor yazarlarına bir gönderme yapıyor: "Biz onlar kadar rahat değiliz ki."

Sabah Gazetesi spor yazarlarından Hıncal Uluç da gelenekselleşmiş maç izlememe zihniyetine tepki duyuyor. Ama onlar için bir ayrımı var: "Spor yazarı olduğu halde müsabaka izlemiyorlar. Ama kendilerini spor yazarı olarak kabul etmişler. Adları hasbelkader spor yazarı olmuş. Yanlış, onlara verilen bu isimde."

Fenerbahçe tarihinin en gözde futbolcularından, futbolcu kökenli spor yazarı Can Bartu ise ne Alkış, ne de Uluç'la hemfikir. Gerçi Bartu, maç izlemeyen spor müdürlerinin varlığını kabul etmiyor değil. Ama onları mazur gösterebilecek gerekçeleri var: "Spor sayfası yönetiyor diye ille de maça gidecek hali yok. Maç kritiği yapmıyorlar ki, orayı yönetiyorlar. Onun amacı sayfasını en iyi şekilde çıkarmaktır. Bilmem ne paneline gitse ne olur? Zaten o panelde ne konuşuluyor ki?" Türkiye Spor Yazarları Derneği Başkanı Togay Bayatlı, spor faaliyetlerini izlemeyen spor müdürlerini de savunmuyor. Çarpıcı bir örnek veriyor sadece: "Bir genel yayın yönetmeninin Meclis'e gidip oturum izlediğini gördünüz mü?" Bayatlı spor müdürlerine bu ayrıcalığı ve "mazeret"i hak görürken Sevik'i de savunuyor: "Namık Sevik son yıllarda belki maça daha az gitmiştir ama her zaman maçlara giden bir abimiz olmuştur. Benimle beraber Fenerbahçe antrenmanı izlemiş bir insandır."

Ali Sami Alkış: "Spor tüccarlığı başladı"

Halit Kıvanç: "Başkasına yazdırıyorlar"

Can Bartu: "Ben konuşuyorum, onlar yazıyor"

Hıncal Uluç: "Onların adı yanlış"

TSYD As Başkanı Atilla Gökçe ise durumu "askeri" bir yaklaşımla değerlendiriyor: "Her general cepheye gitmez. Kaldı ki bizim sayfaları- ▶

TSYD kurmayları Bayatlı ve Gökçe: "Gazeteci olmayan spor yazarları üyemiz olamaz"

mızın generalleri müsabaka da izlerler. Ama yazı yazmazlar. Çünkü sayfa hazırlamaktaki görevleri daha önemlidir."

Daktilo ve kasabın çırağı. Spor yazarlığı ve yazarlarıyla ilgili sorun sadece "bedelli yazı" yazmak, spor müsabakası izlememek, sporla ilgili bilimsel etkinliklere katılmamak değil. Müsabakaları izleyen spor yazarları da var elbette. Hatta izlediklerini yazanlar da. Ama Hıncal Uluç gibi, İslam Çupi gibi, Atilla Gökçe, Halit Kıvanç gibi tiryakiler yaratan, tescilli spor kalemlerinin dışındakiler de yazıyor. Hatta doktorlar bile... En çok da jübile yapar yapmaz gazetede kendine köşe edinen ünlü ve eski futbolcular... Gerçi bu isimlerin önemli bir kısmı daktiloda yazılarını yazmıyor. Telefon ve daktilo başındaki "görevliler" onların hislerine tercüman oluyor. Tıpkı Can Bartu'nun dediği gibi: "Ben başlıyorum konuşmaya, gazeteden de başlıyorlar yıldırım gibi yazmaya. Orasına noktayı koyuyor, burasına virgülü." Ama Can Bartu hemen ekliyor: "Benim söylediğim şeylere oradaki hiç kimse ek cümle koyamaz. Mühim olan fikir midir, yazmak mıdır? Daktilo bilmek midir? Arzuhalci de daktilo yazıyor. Bizim kasabın çırağı da daktilo biliyor. Sorun fikirdedir. Bugün çok basit insanlar da daktilo biliyor. Zaten bütün büyük yazarların yazıları kontrolden geçer."

Ali Sami Alkış Güneş Gazetesi'ndeki "Anlayana" adlı köşesine tam 26 yılda kavuştuğunu söylerken, jübilesini Sarıyer'de yapar yapmaz aynı gazetede onunla birlikte "köşedaş" olan Cem Pamiroğlu'na serzenişte bulunuyor: "Ben şu anki köşemi 26 yıllık bir birikimle elde ettim. Ama Cem bu köşeye 26 dakikada sahip oldu. Meslekte odak noktaları, değer yargıları değişti. Değişince de mesleğin kendisi değişti. Kabuk değiştirdi." Hıncal Uluç bir günde spor yazarı olunamayacağına inandığını ama serbest ekonomi gereği herkesin özgürce gazete çıkarabildiği için bu ivegen durumun da süreceğe benzediğini söylüyor. Ama bütün sorun ona göre spor yazarlığının hafife alındığında: "Bir adam, gece futbolcu olarak yatıp ertesi sabah spor yazarı diye kalkabiliyorsa, demek ki bu meslek çok kolay. Herkes yapabilir." Halit Kıvanç da olayı reklam ve vitrin olarak tanımlıyor. İyi futbolcunun iyi spor yazarı olacağına inanmıyor. Büyük bir kısmının kendi adıyla yazdıkları eleştirileri o donanımlarıyla yazamayacaklarını söylerken hemen ekliyor: "Açıkca söyleyeyim. Ya yardım görüyorlar ya da yazdırılıyorlar."

İşsiz arkadaşlarımız dururken. Ali Sami Alkış eski ünlü futbolcuların ve diğerlerinin yazarlıklarını çıkar ilişkilerine bağlıyor. Ona göre eş dost, doktor, kısacası ilgisiz insanların bu suni spor yazarlığının tek nedeni var. Yarın bir gün işe yarar düşüncesi... Çıkar ilişkisine bir de örnek veriyor: "Babıali'de Ali Şen'in aleyhinde kimse yazı yazamaz." Can Bartu, Alkış ve onun gibi düşünenler için bir teşhis koyuyor. Kompleks... Çünkü ona göre futbol kökenli spor yazarlarıyla, gazetecilikten gelen yazarlar arasında böylesi bir kan uyuşmazlığı var: "Spor yapmamış zümre spor yapanları suçluyor. Devamlı vitrinde kalmak, seyahatlere gitmek bir kompleks yaratıyor".

TSYD Başkanı Togay Bayatlı kesin bir dil ve tavrın sahibi. Jübile yapar yapmaz köşe sahibi olan spor yazarlarını ve diğerlerini tek cümlede tanımlıyor. "Biz kesinlikle bu arkadaşları spor yazarı olarak görmüyoruz." Bayatlı'ya göre gazetelerin eski ve ünlü futbolculara bu eğiliminin nedenleri ucuz, ücretsiz kullanım" ve şöhretlerin, şöhretlerini tazelemeleri ihtiyacı. Bir çırpıda köşe yazarı olan yetersiz birikim ve donanımlı bu insanların spor basınında kalite düşüklüğüne neden olduklarını da kabul ederken kararlı ve kesin tavrını açıklıyor: "Hiçbir zaman TSYD'nin üyesi olamazlar. Biz profesyonel arkadaşlarımızı istiyoruz. Bunlar şu anda işsiz. Bu işsiz arkadaşlarımız dururken bu arkadaşların bu sütunlarda yazmasını kabul etmiyoruz. Bu arkadaşlara neden görev veriyorlar? Bunlar bu işten şöhret olmuşlar. Gazeteler bu şöhreti kullanmak istiyor. Benim böyle bir şeye mani olacak yetkim, anayasal hakkım yok. Biz bunu onaylamıyoruz. Bu arkadaşlara serbest giriş kartı vermediğimiz için bana selam vermeyen futbol kaynaklı spor yazarları var. Tribünde görüp, yolda görüp selam vermiyorlar. Onları spor yazarı olarak kabul etmediğimiz için hakkımızda zaman zaman alehte yazı yazanlar bile var." TSYD As Başkanı Atilla Gökçe, kısa yoldan köşe yazarı olan futbol kökenli yazarları Türkiye'nin genel politikasıyla eşgüdüm içinde değerlendiriyor:

"Türkiye arabesk bir toplum. Kısa zamanda işbitirmenin, biryerlere gelmenin moda olduğu bir toplum. Türkiye spor yazarlığı da malesef bundan etkileniyor. Genel yayın yönetmenlerini, patronları çağırıp 'bunlara, şunlara yazı yazdırmayın' demeye hakkımız yok. Çünkü gazetecilik özel bir girişimdir. Tribünde bir maçı yorumlamak herkesin yapabileceği bir iştir. Ama yazarlık herkesin yapabileceği bir iş değil."

Metin HAKYERİ

Sezar'ım sen çok yaşa

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, eşinin siyasete açıkca soyunmasını, bulunduğu makam itibarıyla sakıncalı gören hükümet üyelerine, Sezar edasıyla "Sen de mi Brütüs" diye TV ekranlarında veryansın etti...

Oysa bize, Anayasa'da Türkiye Cumhurbaşkanlarının partilerüstü ve tarafsız oldukları öğretilmişti. Ama 1991'de çağ atladığı ileri sürülen ülkemizde, kendini Sezar gören ve Anayasa'ya aykırı tutumlara karşı çıkanları, Brütüslere benzeten ANAP kökenli Cumhurbaşkanı çıkabilmiştir... Ülkesine ve milletine ettiği sadakat yeminini, bu denli açık ve seçik ihlal eden bir Cumhurbaşkanının, denetimini kim sağlayacaktır. Elbette eğer gerçekten var ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi'dir.

TBMM'nde, ettiği yemine sadık birkaç üye de mi yok? Alınan aylıklar, sağlanan ayrıcalıklı haklar, ömür boyu maddi ve manevi olanaklar, insanı bu denli uyuşturabiliyor demek ki...

Yüce Türk milleti, yüzde 20 azınlık iktidarının bu denli hafif hareketlerine layık olup olmadığını, yüzde 80 gücüne rağmen henüz kanıtlayamamıştır..

O halde ben de, bu toplumun bir üyesi olarak "Sen çok yaşa Sezar'ım" diyorum.

Hakan GÜRSAN / İSTANBUL

Kimyasal silahın acımasızlığı

İlk olarak o fotoğrafa, katledilmiş masum insanlara baktım ve bu acı görüntüyü bize yaşatanlara lanet okudum. Barbarlık, vahşet, acımasızlık bütün hepsi o fotoğrafta bir araya gelmiş. Bu dünyada paylaşamadıklarımız nedir ki, böyle katletmişiz insanları?

Savaş bugüne kadar hiç bir çözüm sağlamamıştır. Düğüm olmuş konulara bir düğüm de savaş atmıştır. Barışlı günler dileğiyle...

İlker İNCE / ANKARA

Özen ister

Yıllardır derginizin okuyucusuyum. Her sayınızı biriktirip, ciltletirim. Bunları şunun için belirtmek gereğini hissediyorum. Bazı okurlarınız tüm sayfaları okumakta ve gerekli özeni göstermektedirler. Sizlerden de beklediğimiz aynı özendir. Eleştireceğim konu için "Aman sen de adamın tenkit ettiği sayfaya bak" diyebilirsiniz. İşte o zaman çok üzersiniz biz sürekli okurlarınızı. Tenkidim, 24.2.1991 tarihli 9. sayınızın 98. sayfasındaki "Bulmaca" bölümünüz için. Bu sayfanın altında geçen haftanın çözümünü beklerken, yukarıda verdiğiniz aynı sayıdaki bulmacanın, alta da çözümünü aynen almışsınız. Bir tutukluyum ben ve bulmacanızı çözmek iki-üç günlük tatlı bir uğraştı benim için. Şimdi bir tutuklunun iki-üç günlük uğraşını borçlusunuz bana. Sizlere bu sayfalar önemsiz gelse de, bizler için önemlidir ve özen ister. Daha kusursuz, daha özenli Nokta'lara diyorum.

Ertan SERT / BUCA KAPALI CEZAEVİ

Sayın sert,

Dergimizle ilgili düşünceleriniz ve haklı eliştirileriniz için teşekkür ediyoruz. Geçen hafta bulmaca sayfasındaki yanlışlığı biz de fark ettik ama çok geç kalmıştık ve yapacak bir şey yoktu artık. Ne kadar dikkat edilse de ara sıra bu tür yanlışlıklar oluyor ne yazık ki. Sizden ve tüm okurlarımızdan özür diliyoruz.

VOLKSWAGEN
KARMAN - GHİA

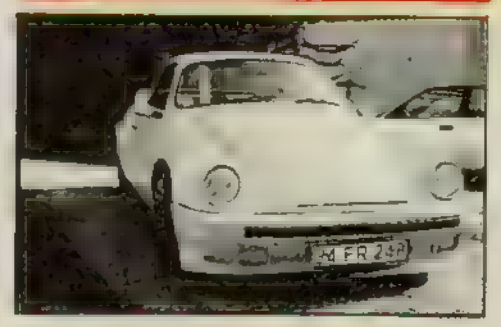

PORSCHE 911

görünümlü

1974
1600cc VW
yeni motor 0
kaporta, kırmızı boya Reccaro koltuk Pioneer teyp özel yapım(sahibinden)

İş: 169 66 80 -270 Ev: 356 87 79

18 milyon TL.

Okuyucu mektupları için adres
Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İstanbul

Nokta Haftalık Haber Dergisi

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi

6 aylık: 98.000 TL.
1 yıllık:195.000 TL.

Abone bedellerinin 111910 no'lu Nokta Gelişim Yayınları AŞ. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz

Yurt dışı (Yıllık uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 153 ABD $
ABD ve Uzakdoğu: 220 ABD $

Abone bedellerinin Yapı Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147 / 6 no'lu hesaba transferini rica ederiz

Almanya abone müracaatı:
(Yıllık Uçak postasıyla) 230 DM
Sete Gmbh Selman Tengüz
Germanenweg 2
6057 Dietzenbach / Steinberg
Tel:06074 - 33256 Postgiroamt
Frankfurt / M
Konto Nr.479177 - 606

Eksik sayılar için adres
Klodfarer cad. No:25
Cağaloğlu İstanbul
Tel:516 25 32

SAVAŞ BİTİNCE YABANCI FONLAR PATLAYACAK

"Savaş biter bitmez yabancı fonlar büyük alıma geçecek, endeks 10 bini vurabilir!" Uluslararası finans piyasalarının yıldızlarından Donna Pulini, artık İMKB'de... Pulini'nin "keskin" tahminleri, uyarıları, değerlendirmeleri Panorama'da...

Panorama sayfalarında "yatırımcı okulu"

Sıfırdan başlayanlar! Borsada, piyasalarda "bilerek" oynamak isteyenler! Her hafta, Panorama sayfalarında "yatırımcı okulu" var. İlk dersimiz, hisse senedi.

Part-time eleman aranıyor!

Özellikle öğrenciler için part-time iş rehberi... Hangi kuruluş, hangi sektör ne tür imkânlar sağlıyor? Ücretler, çalışma saatleri, eleman arayanlar...

TOBB Başkanı Erez hükümete yüklendi

Cumhurbaşkanı yeni bir şey söylemiyor... "Yeni bir istikrar programı şart."

İMKB kulislerinden "haftanın uyarıları"

Migros hisseleri piyasada: Bilançoya bakmadan kağıt alınmaz!
Türkiye Fonu'nun portföyünde hangi hisseler var? New York'ta da kazandıran kağıtlar... Erdemir, Koç Holding, Finansbank, Yünsa, Döktaş...Bu kağıtlardan haber var.

Bu hafta "farklı" bir Panorama

Geçtiğimiz hafta, birçok bayide tükenen Panorama, bu hafta yepyeni bir dergi. Otomobil, tüketici, hobi ve bulmaca sayfaları...

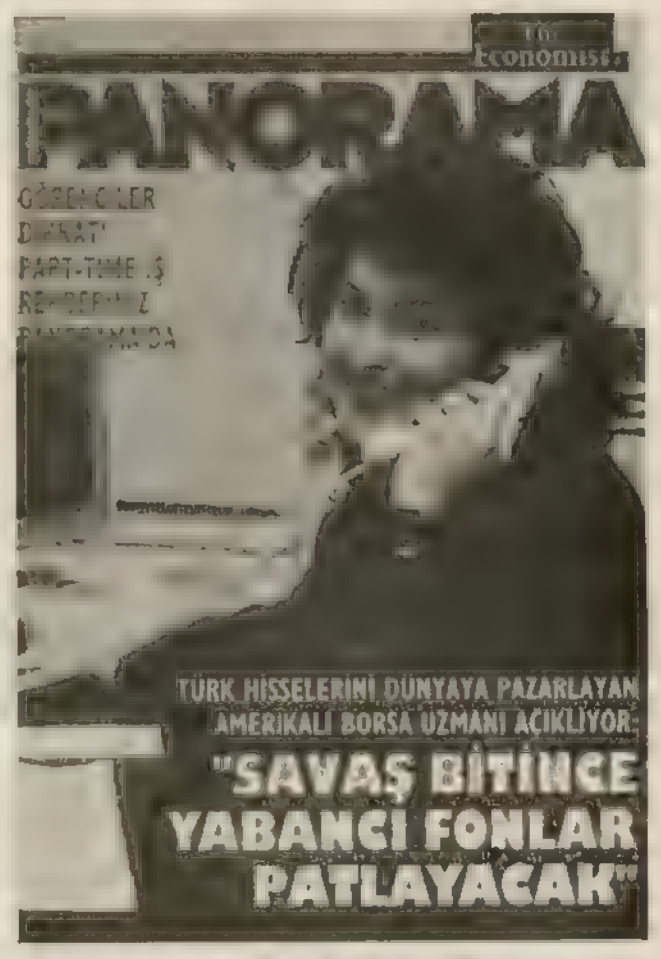

AHMET TURHAN ALTINER

Biz bu dolmayı niye yuttuk?

Gazetelere göre Bolu kongresinde konuşan Yusuf Özal Türkiye'nin güncel konusu liberal - muhafazakar polemiğinde yerini belirleyerek "Liberal dolması yutmayız" demiş...

Biz bu liberal dolmanın nasıl bir dolma olduğunu merak ettik... Acep tarifi nedir?... Konserve midir, konservatif midir?.. Yoksa prezervatif midir? Oyarak mı yapılır, sararak mı?... Yalancı dolma mıdır, değil midir? Harcında hangi malzemeler bulunur, yoksa bilmek kimsenin harcı değil midir?.. Toprak kapta mı, bakır kapta mı, alüminyum kapta mı yoksa düdüklüde mi pişer?.. Hafif ateş mi tercih edilir, yüksek mi, fırınlanır mı?.. Mutfağımızın temel özelliğinin dolma olduğundan yola çıkarak buyur ola bu haftanın testini doldurmaya..., "Hacivat - Karagöz, ben böyle dolma yutmam... Karagöz - Yutmazsan çiğne çiğne tükür..." (Karagöz - Hacivat'ın Salıncak oyunundan)

1 Bu sorudaki öyle bir dolma ki içinden üç soru çıkacak...

Tarifi : Son profesörlük furyasından yararlanan bir adet körpe profesör alınır... İçi boşaltılarak temizlenir... Bu arada 1402'lik öğretim üyeleri ince ince çentilip tereyağda pembeleşinceye kadar çevrilir... Üzerine "istifa zorunlusu" öğretim üyeleri eklenip kavrulur... Araştırma görevlileri ince dövülerek karışımın üstüne serpilir... Elde edilen bu dolma harcı, önceden boşaltılıp temizlenmiş olan profesör karnına doldurularak dikilir...

Şimdi bu tarife göre aşağıdaki üç soruyu doldurabilir misiniz?

I. Tarifi verilen dolmanın adı ne?

a. Müderris dolması
b. YÖK dolması
c. İhsaniye doğraması
d. Ya herhangi bir şık ya da hepsi

II. Pekâlâ, fırına sürmeden önce dolmanın üstüne salça olarak ne sürülür?

a. Öğrenci beyni
b. Hidrojen sülfür kokulu kokmuş yumurta
c. Kara mizah
d. Zevke kalmış

III. Yukardaki dolmanın adı yalancı dolma değil. Ancak bu dolmada yalancı olan bir unsur var. Nedir?

a. Ahçısı İhsan usta
b. Aşçı yamağı
c. Garsonlar
d. Komiler

2 Peki, mutfakdaki "yalancı dolma"nın yalancılığı neresinde?

a. Zeytinyağlı olmasında
b. Oyma değil sarma olmasında
c. Pirinçle soğanın çiğ konmasın da
d. Etli olmamasında
e. Hepsi

3 "Şu zeytinyağlı dolma
Yemek değil rezalet
Rezalet rezalet
Hürriyet müsavat adalet"

Zeytinyağlıdan haz etmeyen "Yalancı Dolma"nın şairi kim?

a. Yusuf Özal
b. Yahya Kemal Beyatlı
c. Oktay Rıfat
d. Charles Baudelaire

4 Birileri birilerine sürekli olarak dolma yutturmaya çalışıyor... Dolmaların yutturmaca olduğunu fark etse de etmese de birileri sonuçta mutlaka dolduruşa geliyor... Hayat yutulan ve yutturulan dolmalarla bu denli doluysa "Tarih" de dolmalarla yazılabilir diyebilir miyiz?.. "Anadolu Anadolu, tarihimiz dolma dolu" diyerek lütfen aşağıdakileri eşleştirin... Soldaki tarihlerle sağdaki dolmaları yutturmaya çalışın...

örnek: 2000 'lerin dolması : çağ atlatan dolma, **f 5**

a. 1950 dolması	**1.** Muhtıra dolması
b. 1960 dolması	**2.** Kore dolması
c. 1970 dolması	**3.** 27 Mayıs dolması
d. 1980 dolması	**4.** Huzur dolması
e. 1990 dolması	**5.** Çağ atlatan dolma
f. 2000 dolması	**6.** Bağdat hurması

5 Peki, hangi dolma ne zaman yutulur? Yine bir eşleştirme sorusu...

a. "Cunta" dolması	**1.** Eskiden yenirmiş
b. Midye dolması	**2.** Cesaret edilince...
c. Hindi dolması	**3.** On yılda bir
d. Uskumru dolma	**4.** Yılda bir
e. Bumbar dolması	**5.** Kuzu meleyince
f. "Liberal" dolma	**6.** Seçimden seçime

6 Dolma sözlüğüne katkıda bulunmak istemez misiniz? Bakalım bu yeni dolmaların sizce yutulurluğu var mı?

a. Mısır usulü firavun dolmasına ne denir?
b. Tekerlekli dolma nedir?
c. Liberal dolmaya karşı sosyalist dolma ne?
d. Bağdadi usulü Saddam dolmasına ne ad verilebilir?
e. Dolma severlere ne denebilir?
f. En güncel dolma nedir?

Yanıtlar :

1) Üç değişik soruyla doldurulmuş birinci sorunun bütün şıkları bence doğrudur., 2) Hepsi, 3) **c**, 4) **a2, b3, c1, d4, e6, f5**, 5) **a3, b2, c4, d1, e5, f 6**, 6) **a** : Mumya, **b** : Dolmuş, **c** : Dogma, **d** : Scud dolması, **e** : Dolmen, **f** : Hanedan dolması...

EMRE ULAŞ / NOKTA

SEDAT YAŞAYAN

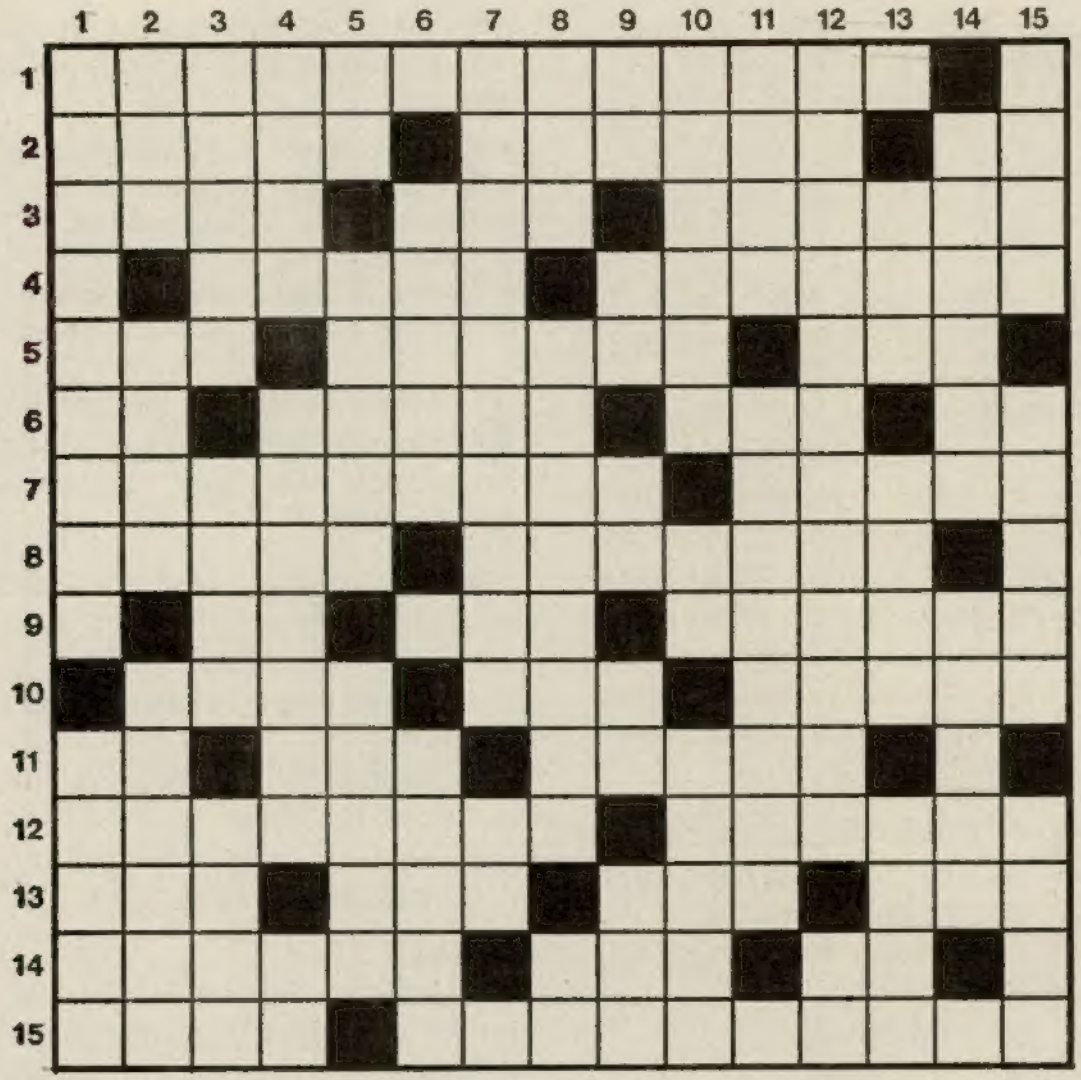

SOLDAN SAĞA

1- Edebiyatımızdaki ilk roman örneği sayılan "Taaşşuk-ı Talat ve Fıtnat" adlı yapıtının yanı sıra, "Kamus-i Türki" ve "Kamusü'l-Alâm" gibi sözlük türündeki çalışmalarıyla da tanınmış ünlü Türk yazarı ve dilcisi. **2-** Radyo ve televizyon yayınlarında, tiyatro oyunlarında hareketleri izlemesi gereken doğal seslerin özel olarak yaratılması işlemi - Gemi zincirini denize salma ve bu iş için verilen komut - Argoda esrar. **3-** Bir kalenin ya da berkitilmiş bir yerin teslimi - Kayak - Boğa güreşinde kullanılan kırmızı kumaş. **4-** Çok cahil - Ekmek içi, ceviz, zeytinyağı, sarmısak ve sirke ile yapılan bir tür meze. **5-** Bir işi yaptırabilme gücü - Tanrı'ya tapınma - Bir meyve. **6-** Aşağılama ve hor görme belirten bir ünlem - Kapalı bır yerin mevsime göre ısı ayarlamasını sağlayan aygıt - Kimi mantarlarda üreme organı - Satrançta bir taş. **7-** En büyük Buda rahibi - Çinko. **8-** Bir işi yapmaya hazır - Yumurta çalkalanarak yapılan bir çeşit tatlı. **9-** Bir nota - Dince kutsal sayılan bir yerin ziyareti - Bir poliçenin arkasına yazılan havale emri. **10-** Ölüm - Gözü kapalı inanılan düşünce; doğma - Özel bir mantarla keçi ya da inek sütünün mayalanmasıyla hazırlanan ekşi içecek. **11-** Altının simgesi - Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse - İslam inancına göre ölüleri mezarında sorguya çekecek olan iki melekten biri. **12-** Bir tür iri taneli zeytin - Çözümleme. **13-** Felsefede düşünce - Dört Halife'nin sonuncusu - Bir film ya da oyunda aniden yaratılan komik durumlar - Konya ilinde bir baraj. **14-** Tatlı sularda yaşayan küçük bir balık - Hazırlanan çayın renk ve koku bakımından istenilen durumu - Kat kat çakıl ve kumdan oluşmuş yer kıvrımı. **15-** Acı, üzüntü - Kent içinde ıssız yolda ölümle korkutarak yapılan soygunculuk.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1- 1875-1944 yılları arasında yaşamış, doğalcı bir yaklaşımla ele aldığı ama izlenimci özellikler de taşıyan tarihsel yapı ve iç mekân resimleriyle tanınmış Türk ressamı - Bir şeye inanarak bağlanış. **2-** Batı Anadolu köy yiğidi - Sakağı hastalığına verilen bir başka ad - Eşit, denk. **3-** Samanlık - Meyve koparmak için ucuna üçlü ya da dörtlü bir çatal geçirilmiş sırık - Kirliliği gösteren iz. **4-** Radyo ve televizyonda yayımlanmak için hazırlanmış kısa oyun - Tıp öğreniminde üzerinde çalışılan ölü insan ya da hayvan vücudu - İlaç. **5-** Bir gıda maddesi - Hz. Muhammed'in niteliklerini anlatan edebi yapıtlara verilen ad - Don, şalvar. **6-** Hayır için dağıtılan içme suyu - Sessiz sinemanın üç büyük komedyeninden biri olan "gülmeyen adam" Buster Keaton'ın ülkemizde de yaygın olarak bilinen adı. **7-** Asya'da bir çöl - Boru sesi. **8-** İstenilen nitelikleri taşıyan - Su taşımakta kullanılan büyük şişe - Bir akademik ünvanın kısa yazılışı. **9-** Niyobyum elementinin simgesi - Bir çeşit cetvel - Tembel hayvan da denilen ve hep ağaçların üstünde asılı olarak yaşayan memeli hayvan - Tavlada bir sayı - Atın ağzına takılan demir araç. **10-** Bademden yapılan bir şerbet - Çin ve Japonya'da oynanan bir çeşit satranç - Afrika'da yaşayan bir antilop. **11-** Bir çeşit iri hıyar - Kırmızı renkli ve kokulu bir elma cinsi. **12-** Dilimize de çevrilen "Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği", "Gülüşün ve Unutuşun Kitabı", "Gülünesi Aşklar", "Yaşam Başka Yerde" gibi yapıtlarıyla tanınmış Çek asıllı yazar - Rey. **13-** İspanya'da Bask bölgesinin bağımsızlığı için savaşım veren gizli örgüt - Suudi Arabistan'da bir kent - Güney Amerika'da yaban hayvanlarını yakalamak için kullanılan kement. **14-** Ray üzerinde işleyen bir taşıma aracı - Gaziantep'in bir ilçesi. **15-** Büyük ün kazanmış sinema ya da müzik sanatçısı - Hint edebiyatının, 1913 Nobel ödülünü de kazanmış olan en ünlü şairi - Sıvas'ın bir ilçesi.

Geçen haftanın çözümü

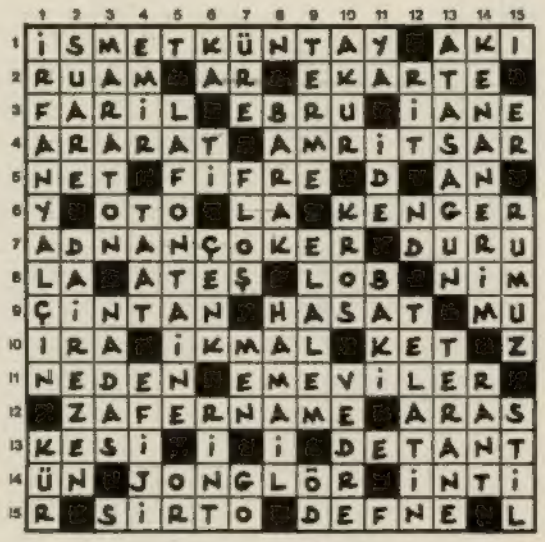

Ketçap'ta mükemmel lezzeti keşfettiniz mi?

Calvé Ketçap

Şimdi herkes, ketçapların en lezzetlisini biliyor. Calvé Ketçap! Dünyaca ünlü "lezzetçi"nin ketçabı. Seçme domateslerin, sirke ve özel baharatla dengelenmiş eşsiz, yoğun lezzeti! Ketçapta ulaşılabilecek lezzetin, son noktası. Calvé Ketçap! Hamburger, patates... makarna, sosis...köfte, pilav ve yakıştırdığınız her şeyi, Calvé Ketçap'la ziyafete dönüştürün!

ZİYAFETE DÖNÜŞTÜRÜR

Calvé
"Lezzetçiler"

CALVE GARANTİSİ

Gece Mavisi

PARLIAMENT

1986 YILI VE 86/10911 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARINA GÖRE SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.